

บทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ปรากฏใน
ข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์รายวัน

โดย

นางสาวกฤตยา เชื้อมวราศาสตร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารสื่อสารมวลชน

คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ปรากฏใน
ข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์รายวัน

โดย

นางสาวกฤตยา เชื้อมวราศาสตร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วารสารศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารสื่อสารมวลชน
คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2559
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Roles and Leadership of Gen Prayuth Chan Ocha Presented on
the First Page of Daily Newspapers

BY

Miss KRITTAYA CHUAMWARASART

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
PROGRAM IN MASS COMMUNICATION ADMINISTRATION
FACULTY OF JOURNALISM AND MASS COMMUNICATION
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2016
COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน

วิทยานิพนธ์

ของ

นางสาวกฤตยา เชื้อมวราศาสตร์

เรื่อง

บทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา
ที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์รายวัน

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วารสารศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารสื่อสารมวลชน)

เมื่อ วันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2559

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ปั่นทรานวงศ์)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พจนา รูปแก้ว)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(อาจารย์ ดร.โมไนยพล รณเวช)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล บุญลือ)

คณบดี

.....
(รองศาสตราจารย์พรทิพย์ สัมปัตตะวนิช)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	บทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์รายวัน
ชื่อผู้เขียน	นางสาวกฤตยา เชื้อมวราศาสตร์
ชื่อปริญญา	วารสารศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาวิชาการบริหารสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พจนา รูปแก้ว
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “บทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์รายวัน” มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ (1) เพื่อวิเคราะห์การนำเสนอเนื้อหาข่าวที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ เพื่อสะท้อนให้เห็นแนวคิดในการนำเสนอข่าว (2) เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรีที่หนังสือพิมพ์นำเสนอ และ (3) เพื่อศึกษาคุณลักษณะความเป็นผู้นำที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลหนังสือพิมพ์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง คือ หนังสือพิมพ์รายวันแบบพ่งปริมาณ (Quantity newspaper) และหนังสือพิมพ์รายวันแบบพ่งคุณภาพ (Quality newspaper) โดยคัดเลือกหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเป็นตัวแทนของหนังสือพิมพ์แบบพ่งปริมาณ และหนังสือพิมพ์มติชนเป็นตัวแทนของหนังสือพิมพ์แบบพ่งคุณภาพ โดยพิจารณาการเสนอข่าวหน้าหนึ่งที่มีเนื้อหาข่าวสารเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี ศึกษาเฉพาะพาดหัวข่าวและความนำข่าวชิ้นนั้นๆ รวมระยะเวลา 1 ปี 6 เดือนนับตั้งแต่ฉบับวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ.2557 ถึงฉบับวันที่ 29 มกราคม พ.ศ.2559 จำนวนทั้งสิ้น 358 ฉบับ และการสัมภาษณ์เจาะลึก (Indepth interview) ผู้เกี่ยวข้องกับงานข่าวของหนังสือพิมพ์ ได้แก่ บรรณาธิการข่าว รีไรเตอร์ และผู้สื่อข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับ รวม 8 คน เพื่อศึกษาการกำหนดวาระข่าวสารที่มีผลต่อการนำเสนอเนื้อหาข่าวสาร

ผลการศึกษาแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 คือการวิเคราะห์เนื้อหา บทบาทหน้าที่และความ เป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา โดยแบ่งเป็น 3 ด้านคือ 1) การนำเสนอเนื้อหาข่าวที่ปรากฏ ในหนังสือพิมพ์ 2) ลักษณะของบทบาทที่ปรากฏ และ 3) ความเป็นผู้นำและคุณลักษณะที่ปรากฏ ส่วนที่ 2 คือ ความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ที่มีต่อบทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา แบ่งเป็น 3 ด้านคือ 1) แนวทางการนำเสนอข่าวการเมือง 2) บทบาทหน้าที่ที่ ปรากฏ และ 3) ความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ปรากฏ

ด้านการนำเสนอเนื้อหาข่าวที่ปรากฏ ในช่วงระยะเวลาเท่ากัน หนังสือพิมพ์มติชน นำเสนอข่าวการเมืองที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 10 ฉบับ โดยทั้งสองฉบับใช้พาดหัวข่าวแบบเต็มคอลัมน์มากที่สุด หนังสือพิมพ์ไทยรัฐซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ เชิงปริมาณนำเสนอในพาดหัวข่าวรองมากที่สุดส่วนหนังสือพิมพ์มติชนซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ นำเสนอด้วยพาดหัวข่าวหลักมากที่สุด หัวข่าวของทั้งสองฉบับต่างมีคุณลักษณะภาษาแบบประโยค ประธานมากที่สุด นำเสนอแบบมากกว่า 1 ประเด็นมากที่สุด มีการใช้ตัวย่อในหัวข่าวมากที่สุด โดยหัว ข่าวของหนังสือพิมพ์มติชนมีความเป็นกลางมากกว่าหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ส่วนความนำข่าวนั้น ทั้งสองฉบับนำเสนอด้วยความน่าแบบ The Who Lead มากที่สุด โดยความนำของหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐเกือบทั้งหมดเป็นความนำแบบหลายประเด็นส่วนหนังสือพิมพ์มติชนเป็นความนำแบบ 2 ประโยค โดยทั้งสองฉบับมีคุณลักษณะภาษาแบบประธานมากที่สุด โดยความนำของหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐสอดคล้องกับหัวข่าวมากที่สุด ส่วนความนำของหนังสือพิมพ์มติชนมีลักษณะสอดคล้องบางส่วน กับหัวข่าวมากที่สุด

ด้านลักษณะของบทบาทหน้าที่ที่ปรากฏ หนังสือพิมพ์มติชนสะท้อนทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 31.58 ของปริมาณทักษะทั้งหมด ขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐสะท้อน ทักษะด้านการควบคุมและจัดระเบียบในสังคมมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 35.37 ของปริมาณทักษะ ทั้งหมด

ด้านความเป็นผู้นำและคุณลักษณะที่ปรากฏ หนังสือพิมพ์มติชน ปรากฏผู้นำแบบ อัตตาธิปไตยมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 78.27 ของประเภทผู้นำทั้งหมด โดยนำเสนอคุณลักษณะแบบรู้ ข้อเท็จจริงเพียงผู้เดียว/สั่งการตามอารมณ์มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 50.00 ของคุณลักษณะความเป็น ผู้นำที่ปรากฏ ขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ปรากฏผู้นำแบบอัตตาธิปไตยมากที่สุดเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 86.00 ของประเภทผู้นำทั้งหมด โดยนำเสนอคุณลักษณะแบบรู้ข้อเท็จจริงเพียงผู้เดียว/สั่งการตาม อารมณ์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.39 ของคุณลักษณะที่ปรากฏ

คำสำคัญ: การกำหนดวาระข่าวสาร, บทบาทหน้าที่, ความเป็นผู้นำ, พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา

Thesis Title	Roles and Leadership of Gen Prayuth Chan Ocha Presented on the First Page of Daily Newspapers
Author	Miss KRITTAYA CHUAMWARASART
Degree	MASTER OF ARTS
Major Field/Faculty/University	MASS COMMUNICATION ADMINISTRATION Faculty of Journalism and Mass Communication Thammasat University
Thesis Advisor	Assist.Prof.Dr Potchana Toopkaew
Academic Years	2015

ABSTRACT

The study on “Roles and Leadership of Gen Prayuth Chan Ocha Presented on the First Page of Daily Newspapers” aims 1) to analyze the presentation of news content in newspapers in order to reflect the news presentation concepts, 2) to study the roles, duties or Gen Prayuth Chan Ocha as the Prime Minister presented in newspapers, and 3) to study the leadership characteristics of Gen Prayuth Chan Ocha as the Prime Minister presented in newspaper.

This research work employs the content analysis which makes it a quantitative research. Data are collected from newspapers, and the samples are quantitative daily newspapers and qualitative daily newspapers. Thairath newspapers are chosen to represent the quantitative newspapers, and Matichon newspapers are chosen to represent the qualitative newspapers. Presentations of news on the first page related to Gen Prayuth Chan Ocha as the Prime Minister are considered, and related headlines and news articles are specifically studied for 1 years and 6 months, starting from the 21st August 2014 Volume to 29th January 2016 Volume, the total number of which is 358 issues. In addition, in-depth interview is conducted with 8 news personnel who are news editors, rewriters and political correspondents from the

two newspaper publishers in order to determine agendas affecting the news content presented.

The findings are divided into 2 parts. The first part deals with the content analysis of roles, duties and leadership of Gen Prayuth Chan Ocha, which are sub-divided into 3 aspects: 1) presentation of news in the newspapers, 2) characteristics of roles presented, and 3) leadership and characteristics presented. The second part deals with opinions of the journalists that affect the roles, duties and leadership of Gen Prayuth Chan Ocha, which are sub-divided into 3 aspects: 1) approach of political news presentation, 2) roles presented, and 3) leadership of Gen Prayuth Chan Ocha presented.

In terms of news presentation in the same period of time, Matichon presents more political news related to Gen Prayuth Chan Ocha than Thairath for 10 issues. Both of them expand the headlines to cover the column as much as possible. Thairath, which is a quantitative newspaper publisher, most presents the news in the secondary headline, while Mathchon, which is a qualitative newspaper publisher, most presents the news in the main headline. In terms of linguistics characteristics, the two publishers most use subject sentences, most present more than 1 issue, and most use abbreviations. The headlines from Matichon are more neutral than those of Thairath. In terms of news lead, the two publishers present news in the form of The Who Lead. Most of the introductions in Thairath newspapers imply various issues, while Matichon uses 2-sentence introductions. Both of the publishers most use subject sentences, whereas the news introduction of Thairath is most relevant to the headline. As for Matichon, part of the news introduction is most relevant to the headline.

In terms of characteristics of roles and duties presented, Matichon reflects the persuasive skill, which is 31.58 percent out of the total skills, while Thairath reflects the skills in controlling and organizing the society most, which is 35.37 percent.

In terms of leadership and characteristic presented, autocracy is most presented in Matichon, which is 78.27 percent, and it most presents the characteristics based on facts alone/ orders issued according to the moods, which is 50 percent of the leadership characteristics presented. Meanwhile, autocracy is also presented in

Thairath most, which is 86.00 percent, and it most presents the characteristics based on facts alone/ orders issued according to the moods, which is 43.39 percent of the leadership characteristics presented.

Keywords: determination of news agenda, roles, leadership, Gen Prayuth Chan Ocha

กิตติกรรมประกาศ

เหตุผลในการเรียนปริญญาโทของแต่ละคนแน่นอนว่าย่อมแตกต่างกันไป บ้างเรียนเพื่อศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก บ้างเรียนเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพการงาน บ้างเรียนเพื่อพบเจอเพื่อนใหม่ สังคมใหม่ๆ บ้างก็เรียนเพื่อ ‘อยากเรียน’ อ้ออีกก็เป็นคนหนึ่งที่เรียนเพราะอยากเรียน เพียงเพราะคิดว่าหากอายุเยอะกว่านี้ คงขี้เกียจ หา ‘แรงฮึด’ ลำบากกว่าตอนอายุน้อยแน่ๆ

เพื่อนๆ และคนรู้จักอีกหลายคนคงรู้ว่าเราเคยสมัครเข้าเรียนที่คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ม.มหิดล แต่เมื่อเรียนไปได้ 1 เทอมก็รู้ว่า ‘ไม่ใช่’ จึงกลับมายังบ้านหลังเดิมคือ ‘เจซี’ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยการเรียนในครั้งนี้จะสำเร็จลงไม่ได้เลยหากขาดผู้มีพระคุณต่อไปนี้ เตี้ยกำพล แม่ลำพอง น้องเอ และครอบครัวเชื่อมวราศาสตร์ทุกคนที่เข้าใจ เป็นกำลังใจและคอยสนับสนุนอ้อยมาโดยตลอด

คณาจารย์คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชนทุกท่าน ที่ช่วยประสิทธิประสาทวิชา จนศิษย์ประสบความสำเร็จในวันนี้ โดยเฉพาะ อ.พจนา อ.อัจฉรา อ.โมนัยพล รวมถึงอ.สุรพล ที่ให้คำแนะนำกระทั่งวิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

พี่อ๊อต ที่เป็นทุกอย่างตั้งแต่คนขับรถกระแท่งนักจิตวิทยาประจำตัว, ทนาย ที่เข้าใจ คอยให้กำลังใจมาโดยตลอด แถมยังมีอะไรดีๆ มาให้เพื่อนคนนี้เสมอ, น้องแพรว ที่ช่วยหางานวิจัยและหนังสือมาประกอบงานวิจัยเล่มนี้ รวมถึงบทสนทนาดีๆ ที่ช่วยเปิดมุมมองใหม่ๆ แม้น้องจะงานยุ่งมากก็ตาม, น้องบ๋ม ที่คอยฟังเราบ่นและช่วยให้เรากลับมามีแรงใจอีกครั้งในวันที่รู้สึกท้อแท้ที่สุด รวมถึงทำให้เราเข้าใจตัวเองมากขึ้น

ขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ชาวมติชนที่เอื้อโอกาส สนับสนุน และเป็นกำลังใจให้กัน ทั้ง อ.ช้าง ขรรค์ชัย บุนปาน, พี่เช, พี่เปิ้ล, พี่ตุ้, น้ำดิง, หนิง, ตาล, อาเทอร์, เตย, จิม และโชค เรารู้ว่าทุกคนต่างทำงานกันหนักขณะที่เราเรียนอยู่ ไม่ต้องตอบแทนยังงี้ถึงจะหมด

ขอบคุณเพื่อนๆ MCA 17 ที่ให้ความช่วยเหลือ เกื้อกูลกันมาตลอดระยะเวลาเกือบ 2 ปี ของการเรียนในรั้วแม่โดมแห่งนี้ โดยเฉพาะนอร์ท ที่คอยให้กำลังใจรวมถึงเป็นกรุ๊ปตอบข้อซักถามต่างๆ โดยไม่อารมณ์เสียเลยแม้แต่น้อย และพี่อ๊อต (คุณแม่คนสวยของน้องเอ) ที่เดินมาด้วยกันกระทั่งพากันจบ ตั้งแต่สอบเปิดเล่ม นัดพบอาจารย์ สอบปิดเล่ม และช่วยอธิบายขั้นตอนต่างๆ ให้น้องคนนี้เข้าใจ

รักและขอบคุณ

น.ส.กฤตยา เชื่อมวราศาสตร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(12)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 ปัญหานำวิจัย	9
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	9
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	9
1.5 นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง	10
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	13
บทที่ 2 ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการนำเสนอเนื้อหาข่าวในหนังสือพิมพ์	14
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับพาดหัวข่าวและความน่าเชื่อถือ	20
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดวาระข่าวสาร	33
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหา	39
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี	46
2.6 แนวคิดเรื่องภาวะผู้นำ	49

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	53
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	58
3.1 การวิเคราะห์เนื้อหา	58
3.2 การสัมภาษณ์เจาะลึก	59
3.3 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	59
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	59
3.5 การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	76
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	77
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	79
4.1 การนำเสนอเนื้อหาข่าวที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์	80
4.1.1 ปริมาณพื้นที่ข่าวที่ได้รับการตีพิมพ์	81
4.1.2 ด้านรูปแบบของพาดหัวข่าว	84
4.1.3 ด้านรูปแบบของควมนำข่าว	116
4.2 ลักษณะของบทบาทที่ปรากฏ	144
4.3 ความเป็นผู้นำและคุณลักษณะที่ปรากฏ	155
4.4 ผลการศึกษาที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก	168
4.4.1 ด้านแนวทางการนำเสนอข่าวการเมือง	169
4.4.2 ด้านบทบาทหน้าที่ของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ปรากฏ	171
4.4.3 ด้านความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ปรากฏ	173
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	175
5.1 สรุปผลการศึกษา	175

5.1.1 การวิเคราะห์ด้านรูปแบบของข่าวหน้า 1 ที่ปรากฏ	176
5.1.2 ลักษณะของบทบาทที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์	179
5.1.3 ความเป็นผู้นำและคุณลักษณะที่ปรากฏ	180
5.2 อภิปรายผล	181
5.2.1 วิเคราะห์การนำเสนอเนื้อหาข่าวที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์	181
5.2.2 ลักษณะของบทบาทที่ปรากฏ	182
5.2.3 คุณลักษณะและความเป็นผู้นำที่ปรากฏ	183
5.3 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา	184
5.4 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	185
รายการอ้างอิง	187
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	193
ภาคผนวก ข	197
ประวัติผู้เขียน	198

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1.1.1 แสดงปริมาณข่าวและพื้นที่ข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	81
4.1.2.1.1 แสดงปริมาณของประเภทพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	84
4.1.2.1.2 สรุปปริมาณของประเภทพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	87
4.1.2.2.1 แสดงปริมาณของประเภทความสำคัญของพาดหัวข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	90
4.1.2.2.2 สรุปปริมาณของประเภทความสำคัญของพาดหัวข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	94
4.1.2.3.1 แสดงปริมาณคุณลักษณะภาษาของหัวข่าวของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	96
4.1.2.3.2 สรุปปริมาณของคุณลักษณะภาษาของหัวข่าวในหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	100
4.1.2.4.1 แสดงปริมาณจำนวนประเด็นของหัวข่าวของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	102
4.1.2.4.2 แสดงปริมาณจำนวนประเด็นของหัวข่าวของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	105
4.1.2.5.1 แสดงปริมาณการใช้คำในหัวข่าวของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	106
4.1.2.5.2 แสดงปริมาณการใช้คำในหัวข่าวของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	110
4.1.2.6.1 แสดงปริมาณของพาดหัวข่าวที่มีความเป็นกลางและไม่มีความเป็นกลางของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	112
4.1.2.6.2 สรุปปริมาณของพาดหัวข่าวที่มีความเป็นกลางและไม่มีความเป็นกลางของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	115
4.1.3.1.1 แสดงปริมาณประเภทของความนำในหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	117
4.1.3.1.2 สรุปปริมาณประเภทของความนำในหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	122
4.1.3.2.1 แสดงปริมาณของความยาวของความนำข่าวในหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	125
4.1.3.2.2 สรุปปริมาณของความยาวของความนำข่าวในหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	128
4.1.3.3.1 แสดงปริมาณของคุณลักษณะการใช้ภาษาเขียนในความนำข่าวของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	130
4.1.3.3.2 สรุปปริมาณของคุณลักษณะการใช้ภาษาเขียนในความนำข่าวของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	135
4.1.3.4.1 แสดงปริมาณของลักษณะความสอดคล้องระหว่างหัวข่าวและความนำของข่าวแต่ละชิ้นในหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	137

4.1.3.4.2 สรุปปริมาณของลักษณะความสอดคล้องระหว่างหัวข้อและความนำของข่าวแต่ละชั้น ในหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	142
4.2.1 แสดงปริมาณของทักษะที่ปรากฏในหัวข้อและความนำของข่าวในหนังสือพิมพ์มติชนและ ไทยรัฐ	145
4.2.2 สรุปปริมาณของทักษะที่ปรากฏในหัวข้อและความนำของข่าวแต่ละชั้นในหนังสือพิมพ์ มติชนและไทยรัฐ	151
4.3.1 สรุปปริมาณข่าวที่มีการกล่าวถึงพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในหัวข้อและความนำ และ ข่าวที่สะท้อนความเป็นผู้นำของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	155
4.3.2 สรุปปริมาณของคุณลักษณะและลักษณะความเป็นผู้นำที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของ หนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	157

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
4.1.1.1 เปรียบเทียบสัดส่วนร้อยละของพื้นที่ขาวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	83
4.1.2.1.1 เปรียบเทียบสัดส่วนของประเภทพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	88
4.1.2.2.1 เปรียบเทียบสัดส่วนของปริมาณของประเภทความสำคัญของพาดหัวข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	94
4.1.2.3.1 เปรียบเทียบปริมาณคุณลักษณะภาษาหัวข่าวในหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	101
4.1.2.4.1 เปรียบเทียบปริมาณจำนวนประเด็นของหัวข่าวของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	105
4.1.2.5.1 เปรียบเทียบปริมาณการใช้คำในหัวข่าวของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	111
4.1.2.6.1 เปรียบเทียบปริมาณของพาดหัวข่าวที่มีความเป็นกลางและไม่มีความเป็นกลางของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	115
4.1.3.1.1 เปรียบเทียบปริมาณประเภทของความน่าที่ใช้ในหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	123
4.1.3.2.1 เปรียบเทียบปริมาณของความยาวความน่าข่าวในหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	129
4.1.3.3.1 เปรียบเทียบปริมาณของคุณลักษณะการใช้ภาษาเขียนในความน่าข่าวของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	136
4.1.3.4.1 เปรียบเทียบปริมาณของลักษณะความสอดคล้องระหว่างหัวข่าวและความน่าข่าวแต่ละชิ้นในหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	142
4.2.1 เปรียบเทียบปริมาณของทักษะที่ปรากฏในหัวข่าวและความความน่าข่าวแต่ละชิ้นในหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	152
4.3.1 เปรียบเทียบปริมาณข่าวที่ปรากฏพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในหัวข่าวและความน่าข่าวและปริมาณข่าวที่สะท้อนคุณลักษณะความเป็นผู้นำของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	155
4.3.2 เปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	159
4.3.3 เปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้นำแบบอัตตาธิปไตยที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	161
4.3.4 เปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้นำแบบเสรีที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	162
4.3.5 เปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้นำแบบประชาธิปไตยที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ	163

4.3.6 เปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้นำแบบอัตตาริปไตย-ประชาธิปไตยที่ปรากฏในข่าวหน้า 1
ของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

164

บทที่ 1

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนประเภทแรกที่เกิดขึ้นในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำเสนอข่าวสาร ข้อเท็จจริง บอกเล่าความเป็นไปของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมในแต่ละวันให้ประชาชนทราบ ขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่แสดงทัศนะ จุดยืน หรือมุมมองของหนังสือพิมพ์และคอลัมนิสต์ (เกศราพร ทองพุ่มพุกษา, 2558, น.121) บทบาทที่สำคัญหนึ่ง คือ ตรวจสอบการดำเนินงานที่ของรัฐบาล ภาพสะท้อนจากการรายงานข่าวของสื่อมวลชนสามารถบอกให้ประชาชนในสังคมขณะนั้นรับรู้ได้ว่า สังคมกำลังเผชิญกับปัญหาอะไร

มาลี บุญศิริพันธ์ (2550) กล่าวว่า ภารกิจของหนังสือพิมพ์ในฐานะสื่อมวลชนประกอบด้วย 1.หน้าที่รายงานข่าวสารความเคลื่อนไหวในสังคม (To inform) ติดตามเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม 2.เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ในสังคม (To give opinion) มักนำเสนอในรูปแบบของบทความ คอลัมน์ต่างๆ มีชื่อผู้เขียนกำกับ และถือว่าข้อเขียนเหล่านั้นเป็นความคิดเห็นของคอลัมนิสต์แต่ละคน ยกเว้นบทบรรณาธิการที่ถือเป็นความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ทั้งฉบับต่อเรื่องราวหนึ่งๆ 3.ให้ความผ่อนคลาย สาระบันเทิง (To entertain) ช่วยให้ผู้อ่านผ่อนคลายโดยการนำเสนอสิ่งที่เป็นสาระบันเทิง ตอบสนองความอยากรู้ในสิ่งที่ผู้อ่านไม่สามารถสัมผัสได้ด้วยตนเอง และ 4.เป็นสื่อกลางในการโฆษณาสินค้าให้ผู้บริโภค (To advertise)

ขณะเดียวกัน ฮาโรลด์ ลาสส์เวลล์ (อ้างถึงในมาลี บุญศิริพันธ์, 2550) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ ที่สัมพันธ์กับการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ไว้ 4 ประการ คือ 1. บทบาทหน้าที่เฝ้าระวัง สังเกตการณ์สังคม (Social surveillance) 2.บทบาทหน้าที่เชื่อมโยงส่วนต่างๆ ในสังคม (Correlation of parts of society) 3.บทบาทหน้าที่ถ่ายทอดมรดกทางสังคม (Transmission of the social heritage) และ 4.บทบาทหน้าที่ให้ความบันเทิง (Entertainment) อย่างไรก็ตาม การทำงานของหนังสือพิมพ์ในปัจจุบัน นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2554) ระบุว่า หนังสือพิมพ์ไม่ได้พะวงอยู่แต่หน้าที่ของตนเท่านั้น แต่ต้องคำนึงถึงปัจจัยเรื่องทุนและปัจจัยทางสังคมการเมืองอีกด้วย

หนังสือพิมพ์ได้รับการยอมรับว่าเป็น “สื่อแห่งอำนาจ” หากผู้ใดสามารถครอบครองสื่อนี้ จะได้หล่อหลอมประชามติ หรือใช้สื่อนี้เสริมสร้างอำนาจบารมีของตนได้ (เกศราพร ทองพุ่มพุกษา, 2558, น.161) โดยธุรกิจหนังสือพิมพ์มีลักษณะเฉพาะที่เห็นเด่นชัด คือ เป็นผลิตภัณฑ์ที่เจ้าของธุรกิจผลิตขึ้นมาเพื่อจัดจำหน่ายในตลาด มีอายุตามรายคาบที่ออกวางจำหน่ายที่ค่อนข้างสั้น

มากเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์อื่นๆ เมื่อมีฉบับใหม่วางจำหน่าย ฉบับนั้นๆ จะล้าสมัยทันที หนังสือพิมพ์จึงมีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาและรูปลักษณะภายนอกอย่างต่อเนื่อง ทั้งเนื้อหาข่าวสารและการจัดวางเลย์เอาต์ (Layout) ต้องแตกต่างกันพอที่จะดึงดูดให้ผู้อ่านซื้อซ้ำ แต่ไม่แตกต่างกันทำให้ตัวตนของหนังสือพิมพ์ไม่ชัดเจนหรือสูญหายไป

โดยทั่วไป คุณค่าข่าว (News values) มีทั้งสิ้น 10 ประการ ได้แก่ 1.ความรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ 2.ความสดใหม่ (Timeliness) 3.ความใกล้ชิด (Proximity หรือ nearness) 4.ความเด่นหรือความมีชื่อเสียง (Prominence) 5.ความแปลกประหลาด ความผิดปกติ หรือผิดธรรมดา (Oddity) 6.ผลกระทบ (Consequence) 7.ความขัดแย้งหรือการแข่งขัน (Conflict หรือ combat) 8.ความมีเงื่อนงำ (Suspense) 9.บุคลุคนสนใจ (Human interest หรือ emotion) 10.เพศหรือเรื่องอื้อฉาว (Sex หรือ scandals) 11.ความก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลง (Progress and change) ข่าวแตกต่างจากสินค้าชนิดอื่น คือ การผลิตข่าวหรือขายข่าวไม่ใช่เพียงการผลิตในปริมาณมากแล้วจัดจำหน่ายโดยหวังผลกำไรหรือเพิ่มจำนวนลูกค้าเพียงอย่างเดียว แต่ในฐานะสื่อมวลชน องค์กรข่าวถูกสังคมคาดหวังว่าต้องทำหน้าที่ปกป้องผลประโยชน์ของประชาชน โดยการสอดส่อง ตรวจสอบสภาพการณ์ทางสังคม แจ้งเตือนเมื่อมีเรื่องผิดปกติเกิดขึ้น รวมทั้งต้องปฏิบัติงานอย่างมีจริยธรรมด้วย

มาลี บุญศิริพันธ์ (2550) กล่าวว่า ส่วนประกอบเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ แตกต่างกันบ้างในรายละเอียดของประเภทเนื้อหาและข่าว แต่โดยหลักแล้วจะมีความคล้ายคลึงกันในสาระสำคัญที่ใกล้เคียงกัน ไม่ว่าหนังสือพิมพ์จะมีจำนวนกี่หน้าก็ตาม นอกจาก “ข่าว” ที่เป็นหัวใจหลักของหนังสือพิมพ์แล้ว หนังสือพิมพ์ยังประกอบด้วยข้อเขียนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่กำลังอยู่ในความสนใจของประชาชน เนื้อหาที่หลากหลายในหนังสือพิมพ์ ถูกจัดวางให้เป็นสัดส่วนเพื่ออำนวยความสะดวกในการเลือกอ่านเรื่องที่สนใจของผู้บริโภค โดยกำหนดชื่อประเภทข่าว ประเภทคอลัมน์ ประเภทเนื้อหาในแต่ละส่วน ในแต่ละคอลัมน์อย่างชัดเจน การกำหนดชื่อประเภทของหนังสือพิมพ์ นอกจากช่วยให้การออกแบบจัดวางหนังสือพิมพ์ให้เป็นระเบียบแล้ว ยังช่วยให้ผู้อ่านไม่สับสนเสียเวลากับการค้นหาเรื่องที่สนใจ ทั้งนี้ การจัดวางเนื้อหาในหนังสือพิมพ์จำเป็นต้องคำนึงถึงจิตวิทยาการรับสารของผู้บริโภค วัตถุประสงค์การนำเสนอเนื้อหาให้สอดคล้องกับประโยชน์และเป้าหมายการรับสารของผู้อ่าน รวมถึงผลประโยชน์ด้านธุรกิจหนังสือพิมพ์ เพื่อให้เห็นภาพรวมของการจัดวางรูปแบบหนังสือพิมพ์ตามองค์ประกอบดังกล่าว

ข่าวหน้า 1 หรือหน้าแรกของหนังสือพิมพ์เปรียบเสมือนหน้าร้านที่เป็นตัวโชว์ข่าวที่สำคัญ นอกจากประกอบด้วยชื่อหนังสือพิมพ์พร้อมสัญลักษณ์หัวหนังสือพิมพ์ รายละเอียดข่าวประจำฉบับของหนังสือพิมพ์ คือ ปีที่ ฉบับที่ วันที่ เดือน ปี ที่ออกหนังสือพิมพ์แล้ว หน้า 1 ยังเป็นพื้นที่สงวนไว้สำหรับการรายงานข่าวเด่นประจำวันที่มีความสด และมีความสำคัญตามหลักการประเมินคุณค่า

ข่าวที่สอดคล้องกับนโยบายข่าวของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ ข่าวหน้า 1 จะมีคุณสมบัติสดใหม่เป็นอันดับ 1 โดยผ่านการพิจารณาคุณค่าข่าวตามลำดับความสำคัญจากการประชุมกองบรรณาธิการ เอกลักษณ์ของหน้า 1 คือ การให้ความสำคัญกับการพาดหัวข่าว (Headline) ให้น่าสนใจ โดยมีขนาดต่างๆ ตามลำดับความสำคัญ เพื่อดึงดูดสายตา สร้างความสนใจ และเหตุผลด้านการขาย นอกจากหัวข่าวแล้ว ยังประกอบด้วยความนำ (Lead) และรายละเอียดบางส่วนในเนื้อข่าว (Body) ภาพประกอบข่าว และภาพข่าว ที่มีคุณค่าตามองค์ประกอบภาพข่าววารสารศาสตร์ที่ดี (มาลี บุญศิริพันธ์, 2550, น. 64)

พาดหัวข่าว (Headline) เป็นส่วนแรกของข่าวที่สรุปความสำคัญหรือประเด็นที่สำคัญที่สุดของแต่ละข่าว มักเลือกใช้ถ้อยคำซึ่งถูกกลั่นกรองอย่างละเอียด เพื่อให้มีความกะทัดรัด สื่อความหมาย และดึงดูดความสนใจ ชวนให้ผู้อ่านติดตามอ่านรายละเอียดด้านในเนื้อข่าวต่อไป และมักใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่ที่สุดในแต่ละข่าว ความนำ (Lead) หรือวรรณนำหรือโปรยข่าว เป็นส่วนที่ต่อจากหัวข่าวซึ่งช่วยสรุปประเด็นสำคัญของข่าวเพิ่มเติมจากหัวข่าว ช่วยประหยัดเวลาของผู้อ่านในการรับรู้ข่าวสาร โดยปกติความนำมักตอบคำถามว่าใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อใด (When) ทำไม (Why) และอย่างไร (How) หรือเรียกสรุปว่า 5W's+1H ในกรณีที่เป็ข่าวที่มีความยาวและมีประเด็นสำคัญแต่ไม่สามารถนำเสนอทุกประเด็นในหัวข่าว (Headline) ได้เพราะมีพื้นที่จำกัดก็จะถูกนำเสนอในส่วนของความนำ ส่วนเชื่อม (Neck หรือ bridge) เป็นส่วนที่เชื่อมระหว่างความนำกับเนื้อข่าว มักปรากฏในข่าวที่เป็นการรายงานครั้งที่ 2 หรือ 3 ฯลฯ หรือเมื่อมีอุบัติเหตุใหม่เกิดขึ้น โดยมีมูลเหตุหรือความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เคยรายงานไปแล้ว ก็จะถูกนำเสนอเพื่อให้ภูมิหลังของอุบัติการณ์ใหม่ เป็นการปูพื้นความรู้ให้ผู้อ่านทราบ และทำความเข้าใจถึงที่มาของข่าวใหม่ดังกล่าว เนื้อข่าว (Body หรือ detail) เป็นส่วนรายละเอียดของเนื้อข่าว นำเสนอรายละเอียดของเหตุการณ์ โดยมักเรียงลำดับความสำคัญของรายละเอียดหรือประเด็นข้อเท็จจริง (ภาคภูมิ วรรณภา, 2554, น.75)

พาดหัวข่าวหน้า 1 (Headline) เป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งของการเขียนข่าว ผู้เขียนพาดหัวข่าวจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในการเลือกใช้ภาษาเป็นอย่างดี มีทักษะในการจัดประเด็นสำคัญ เพื่อดึงประเด็นสำคัญของข่าวและจุดเด่นที่น่าสนใจของข่าวนั้นมานำเสนอได้อย่างชัดเจน เป็นการนำประเด็นที่สำคัญของข่าวมาพาดหัว ทั้งนี้เพื่อบอกให้ผู้อ่านทราบว่าวันนั้นมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นบ้าง การพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งหรือการพาดหัวข่าวหน้าใน จะใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่กว่าเนื้อข่าว ส่วนพาดหัวตัวใหญ่หรือตัวเล็กขึ้นอยู่กับคุณค่าของข่าว (ภาคภูมิ วรรณภา, 2554, น. 93)

ส่วนความนำหรือโปรยข่าว (Lead) คือ สารสำคัญของเนื้อหาข่าวที่เขียนเพื่อสร้างความเข้าใจโดยใช้ประโยคที่สั้น กระชับ เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน เมื่ออ่านความนำแล้วก็จะเข้าใจเรื่องอย่างกว้างๆ ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร และจะทำให้ผู้อ่านอยากอ่านเนื้อหาข่าว อีกประการหนึ่งของการเขียนความนำ คือ เพื่อประหยัดเวลาของผู้อ่าน ซึ่งบางครั้งไม่มีเวลาอ่านรายละเอียดของข่าวได้ครบถ้วน เมื่ออ่านความนำแล้วสามารถทราบเนื้อหาสาระสำคัญของข่าวได้เป็นอย่างดี (สดศรีเผื่อนจันทร์, 2530 อ้างถึงใน ภาคภูมิ วรรณภา, 2554, น.111)

คุณสมบัติความเป็นข่าวข้อหนึ่ง คือ การนำเสนอเรื่องราวของบุคคลสาธารณะ (Public figure) หรือผู้มีชื่อเสียงในสังคม ได้แก่ รัฐบาล ตลอดจนผู้มีอาชีพเกี่ยวข้องหรือมีสถานภาพทางสังคมซึ่งได้รับความสนใจจากประชาชนทั่วไป เช่น ผู้นำประเทศ เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักการเมือง ดารา นักแสดง นักธุรกิจชั้นนำของประเทศ รวมถึงบุคคลในแวดวงสังคมชั้นสูงที่เปิดเผยตัวตนต่อสื่อต่างๆ โดยเฉพาะบุคคลสำคัญทางการเมือง กลายเป็นบุคคลสาธารณะที่ปรากฏในทุกสื่อ ทุกช่องทาง การสื่อสาร ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่กระทบกับสังคมโดยรวมอย่างนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำกระทรวงต่างๆ ซึ่งเป็นผู้กำหนดแนวทางนโยบายของประเทศ ดูแลทุกข์สุขของประชาชน สื่อมวลชนจึงมีหน้าที่ติดตามการทำงานทุกฝั้ว เพื่อบันทึกความเคลื่อนไหวตั้งแต่วันแรกจนถึงวันสุดท้ายของการมีอำนาจ สื่อมวลชนจึงนำเสนอความเคลื่อนไหวของนายกรัฐมนตรีตลอดเวลา

โดยบรรณาธิการข่าวหรือหัวหน้าข่าวต้องให้ความสำคัญกับการจับประเด็นหลักของข่าวได้ถูกต้อง การเขียนพาดหัวข่าวให้เที่ยงตรง เคารพความเป็นส่วนตัว (Privacy) ของบุคคลในข่าว ซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ เมื่อเกี่ยวข้องกับ “บุคคลสาธารณะ” ต้องคำนึงถึงความสมดุลและความเป็นธรรมในการเสนอข่าวสัมภาษณ์กรณีที่มีความเห็นขัดแย้ง หรือความเห็นไม่ลงรอย ภาพข่าวต้องไม่เสนอภาพและคำบรรยายที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิด หรือบิดเบือน หรือสร้างสีสันเกินจริง หรือเสนอความรุนแรงจนเกินขีดความเหมาะสมโดยเจตนา การพาดหัวข่าวต้องทำภายใต้หลักเกณฑ์การพาดหัวข่าวที่ถูกต้อง ไม่ใช้ภาษาด้อยหรือนิยม ไม่เจตนาชี้นำสังคมไปในทางไม่เหมาะสม การเสนอภาพและข่าวต้องระมัดระวังเรื่องการล่วงล้ำสิทธิส่วนบุคคลของผู้ปรากฏในข่าวหรือภาพ (มาลี บุญศิริพันธ์, 2550, น.45)

พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 29 ของไทย หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) และอดีตผู้บัญชาการทหารบก (ผบ.ทบ.) การก้าวเข้าสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เกิดขึ้นหลังเหตุการณ์รัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ.2557 เป็นเหตุให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ถูกยกเลิก เนื่องจาก คสช. ได้ร่างและประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ.2557 และมีองค์กรที่มาจากรัฐธรรมนูญฉบับนี้ 5 องค์กรหรือที่

รู้จักในชื่อแม่น้ำ 5 สาย ได้แก่ สายที่ 1 สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) สายที่ 2 คณะรัฐมนตรี (ครม.) สายที่ 3 สภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) สายที่ 4 คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ และสายที่ 5 คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เข้ามาบริหารประเทศและร่างรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จเพื่อจัดการเลือกตั้งทั่วไป (กองบรรณาธิการเนชั่นสุดสัปดาห์, 2557, น.29) หลังจากนั้น ในวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ.2557 ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีมติเลือก พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 29 ของไทย ขณะดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (กองบรรณาธิการเนชั่นสุดสัปดาห์, 2557, น.94)

การนำเสนอเรื่องราวของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ถูกนำเสนอโดยสื่อมวลชนทุกแขนง ซึ่งหนังสือพิมพ์ก็เป็นสื่อมวลชนประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ที่ได้นำเสนอทุกวัน โดยเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นการให้ข้อมูลซึ่งแสดงความคิดเห็น เช่น บทบรรณาธิการ รายงาน หรือบทความ คอลัมน์วิจารณ์ คอลัมน์ซุบซิบ นอกจากนี้ ยังเป็นการให้ข้อมูลข่าวสาร หรือเป็นการรายงานความไม่พอใจ โดยการเป็นปากเป็นเสียงแทนประชาชน เช่น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ.2557 มีสัปดาห์ที่ 1 เรื่อง “ท.ทหารอดทน ประยุทธ์ จันทร์โอชา” โดยข้อความตอนหนึ่งระบุว่า

“บึกตู”...กับภาพออกสื่อที่คุ้นตา เวลาให้สัมภาษณ์จะมีท่าทีที่ขึงขัง น้ำเสียงหนักแน่น แข็งกร้าว โดยเฉพาะในประเด็นที่มีการพาดพิงถึงกองทัพหรือสถาบันพระมหากษัตริย์ แน่นนอนว่าเป็นสิ่งที่ถูกพาดพิงอย่างกว้างขวาง ส่วนหนึ่งชื่นชมในความเข้มแข็ง เด็ดขาด บุคลิกสมกับความเป็นผู้นำทหาร ในขณะที่อีกส่วนหนึ่งก็มองว่าเป็นท่าทีที่แข็งกร้าวเกินไป และหลายครั้งก็กลายเป็นภาพด้านลบที่เสมือนว่า... ใส่อารมณ์รุนแรงในการตอบโต้กับสื่อมวลชน”

ในทางทฤษฎี บทบาทหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีมี 2 ด้านหลัก คือ *บทบาทในทางการเมือง (Political)* และ *บทบาทในทางการบริหารรัฐ (Governmental)* ซึ่งควรจะแยกออกจากกันได้อย่างเด็ดขาด เพราะมีความเกี่ยวพันกันทุกระดับชั้น และมีลักษณะเสริมกันและกัน ทั้งนี้ ในทางปฏิบัตินั้น นายกรัฐมนตรีของแต่ละประเทศมีบทบาทและหน้าที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับกฎหมายรัฐธรรมนูญที่วางระเบียบการบริหารรัฐในทางการเมือง และตามกฎหมายนั้นนายกรัฐมนตรีของไทยมี 3 ฐานะหลัก คือ หัวหน้ารัฐบาล รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบสำนักนายกรัฐมนตรี และประธานกรรมการนโยบายสำคัญของประเทศ (จักริน วงศ์กุลฤดี, 2539)

กิติ ตยัคคานนท์ (2532) ระบุว่า ผู้นำคือคนที่ได้รับแต่งตั้งหรือได้รับยกย่องขึ้นเป็นหัวหน้าและเป็นผู้ตัดสินใจ เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการปกครองบังคับบัญชา และจะพาผู้ใต้บังคับบัญชาหรือหมู่ชนไปในทางดีหรือทางชั่วก็ได้ หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ผู้นำ คือผู้มีศิลปะที่สามารถมีอิทธิพลเหนือคนอื่น และนำบุคคลเหล่านั้นไปโดยได้รับความไว้วางใจอย่างเต็มที่

อีกทั้งยังได้รับความเคารพนับถือ ความร่วมมือ และความมั่นใจจากผู้ใต้บังคับบัญชาเหล่านั้นอย่างจริงจัง

ภาวะผู้นำ (Leadership) คือ ศิลปะหรือความสามารถของบุคคลหนึ่ง ที่จะจูงใจหรือใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนาจการ โดยใช้กระบวนการสื่อความหมายหรือการติดต่อกันและกัน ให้ร่วมใจกับตนจนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ การดำเนินการจะเป็นไปในทางที่ดีหรือชั่วก็ได้ ฉะนั้น ไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นอธิบดี ประธานกรรมการ ผู้อำนวยการ หรือแม้แต่วิทยากร แต่ละคนจะต้องมีภาวะผู้นำ แต่เป็นลักษณะของผู้นำที่มีลักษณะไม่เหมือนกัน (กิตติศักดิ์, 2532)

ในการจำแนกประเภทของหนังสือพิมพ์นั้น มีเกณฑ์การจำแนกหลากหลาย มาลี บุญศิริพันธ์ (อ้างถึงใน เกศราพร ทองพุ่มพุกษา, 2558, น.128) กล่าวว่า หากจำแนกตามลักษณะเนื้อหาที่น่าสนใจ อิงตามแนวคิดแบบตะวันตก จะแบ่งเป็นหนังสือพิมพ์แบบเฟื่องคุณภาพ (Quality newspaper) เน้นการนำเสนอข่าวหนัก (Hard news) ที่มีองค์ประกอบข่าวด้านผลกระทบต่อสังคม โดยสะท้อนให้เห็นผลกระทบของเหตุการณ์ต่อสังคม ลีลาการนำเสนอค่อนข้างเรียบง่าย มีสีสันไม่มากเท่าหนังสือพิมพ์ประเภทเน้นข่าวเบา หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพมีความมุ่งหมายที่จะเข้าถึงผู้อ่านระดับกลางขึ้นไป มีการศึกษาและสถานะทางสังคมสูง มีผู้อ่านเฉพาะเจาะจงมากกว่า ทำให้มียอดจำหน่ายไม่สูงนัก

ส่วนหนังสือพิมพ์แบบเฟื่องปริมาณ (Quantity newspaper) เน้นการนำเสนอข่าวเบา (Soft news) ข่าวมีองค์ประกอบด้านปฏิกิริยา (Human interest) ลีลาการนำเสนอค่อนข้างเร้าใจ เร้าอารมณ์ เป็นที่พอใจของผู้คนทุกระดับ เพราะมีภาษาและวิธีการนำเสนอที่ไม่ซับซ้อนมากนัก สามารถสื่อความหมายได้ดี เน้นผู้อ่านระดับกลางถึงระดับล่าง โดยมีเอกลักษณ์อยู่ที่หน้า 1 ซึ่งการจัดหน้ามีสีสัน พาดหัวข่าวใหญ่ ทำให้เป็นที่นิยมอย่างกว้างขวาง มีผลทำให้ยอดจำหน่ายสูงขึ้น

หนังสือพิมพ์มติชน จัดเป็นหนังสือพิมพ์แบบเฟื่องคุณภาพ ถือเป็นสื่อขนาดกลาง (Medium or standard media) มียอดจำหน่ายระหว่าง 80,000-200,000 เล่มต่อวัน เช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ เดอะเนชั่น เป็นต้น กลุ่มผู้ผลิตหนังสือพิมพ์ขนาดกลางมีจำนวนธุรกิจหนังสือเล่มเข้ามาครองส่วนแบ่งการตลาด มากกว่าจำนวนธุรกิจหนังสือพิมพ์ขนาดใหญ่ในตลาดล่าง เช่น ไทยรัฐ เดลินิวส์ ข่าวสด คมชัดลึก เป็นต้น ทั้งนี้ ในมิติความเป็นเจ้าของและการควบคุมสื่อ หนังสือพิมพ์มติชนจัดอยู่ในธุรกิจแบบแผนการขายหุ้นกิจการ (Joint stock) ซึ่งมักเกิดขึ้นเมื่อธุรกิจสื่อขยายกิจการใหญ่ขึ้น เป็นการสร้างกระบวนการกระจายความเป็นเจ้าของด้วยการขายหุ้นเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ ส่วนหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จัดเป็นหนังสือพิมพ์แบบเฟื่องปริมาณ เน้นการนำเสนอข่าว

เบา เราอารมณ์และความสนใจของผู้อ่าน จัดเป็นธุรกิจในรูปแบบแผนกิจการครอบครัว (Family-owned enterprise) ความเป็นเจ้าของสื่อสืบทอดหรือกระจุกตัวอยู่ในมือของสายตระกูลซึ่งในที่นี้คือตระกูล “วัชรพล”

เมื่อสื่อมวลชนมีบทบาทในการเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปสู่สังคม สื่อจึงถูกคาดหวังให้เป็นกระจกเงาสท้อนสังคม เป็นสุนัขเฝ้าบ้าน และเป็นสัจธรรมแก่ใจคน ทว่าปัจจุบัน เนื่องจากอยู่ภายใต้การบริหารงานของรัฐบาลที่จัดตั้งโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่นอกจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) 2557 ซึ่งมีมาตรา 44 ที่ให้อำนาจแก่นายกรัฐมนตรีแล้ว ยังมีคำสั่งและประกาศ คสช. เป็นอิกกลไกที่นำมาบังคับในสังคม โดยฉบับที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานที่ของสื่อมวลชน คือ ประกาศ คสช. ฉบับที่ 97/2557 เรื่อง การให้ความร่วมมือต่อการปฏิบัติงานของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ และประกาศ คสช. ฉบับที่ 103/2557 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 97/2557 ทำให้สื่อมวลชนไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่

ประชาชนส่วนใหญ่ในสังคมมองว่า สิ่งที่มีความสำคัญต่อกระบวนการผลิตข่าว คือ ความต้องการของผู้รับสารและผลกระทบของข่าวที่มีต่อผู้รับสาร แต่ในความเป็นจริง ผู้ที่ทำหน้าที่ในการคัดเลือกข่าวหรือกำหนดข่าวหรือนายทวารข่าวสาร (Gatekeeper) คือ ผู้ผลิตข่าว ได้แก่ บรรณาธิการและผู้สื่อข่าว ผู้อ่านมีสิทธิ์เพียงรับรู้เฉพาะเนื้อหาที่สื่อมวลชนต้องการนำเสนอเท่านั้น โดยการเสนอข่าวแต่ละชิ้นนั้น ต้องผ่านกระบวนการคัดเลือกและคัดกรองจากกองบรรณาธิการ ประกอบด้วยผู้สื่อข่าว หัวหน้าข่าว รีไรเตอร์ บรรณาธิการข่าว รวมถึงผู้บริหารที่มีบทบาทในกองบรรณาธิการนั้นๆ เพื่อร่วมกันกำหนดประเด็นข่าวในแต่ละวัน แล้วนำเสนอในรูปแบบต่างๆ ตามพื้นที่ โดยข่าวที่มีความสำคัญมากจะได้รับเลือกให้ขึ้นหน้า 1 มีพาดหัวข่าวขนาดใหญ่ที่สุด ในตำแหน่งที่สังเกตเห็นง่ายที่สุดเมื่ออยู่บนแผงหนังสือ ส่วนข่าวที่มีความสำคัญรองลงมาจะมีพื้นที่น้อยกว่าและอยู่ในตำแหน่งที่เด่นน้อยกว่า เพื่อให้ผู้อ่านตระหนักว่าเรื่องใดมีความสำคัญ กระบวนการเหล่านี้เรียกว่า “การกำหนดวาระข่าวสาร” (Agenda setting) โดยกองบรรณาธิการจะพิจารณาจากคุณค่าข่าวสารและทักษะทางวิชาชีพสื่อสารมวลชนที่สื่อแต่ละสำนักมีแตกต่างกัน

หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนที่มีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง จนได้รับความเชื่อถือว่าเป็นสถาบันที่มีความจำเป็นสำหรับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การให้ความสำคัญกับข่าวเกิดจากความเชื่อมั่นในเรื่องสิทธิเสรีภาพของบุคคลที่ต้องแสดงออกได้อย่างเสรี ซึ่งหนังสือพิมพ์เป็นสื่อกลางหนึ่งในการแสดงออกนั้น ทั้งยังเปรียบเสมือนผู้ประสานความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครอง และมีบทบาทในการแสดงให้เห็นถึงสาธารณสมบัติ จึงถือว่าหนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่มีบทบาทสำคัญ กระทั่งต่อสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง (ธงชัย มหาไตรภพ, 2532, น.6)

มาลี บุญศิริพันธ์ (2556, น.25) กล่าวว่า ปรัชญาสูงสุดของงานวารสารคือการปฏิบัติหน้าที่ตอบสนองสิทธิเสรีภาพการรับสารของประชาชน เพื่อผลทางการตรวจสอบรัฐบาลอย่างเที่ยงตรง สื่อมวลชนต้องยืนอยู่คนละข้างกับรัฐบาล เป็นอิสระจากแรงกดดันทั้งปวง ทั้งอิทธิพลของอำนาจรัฐและแรงเข้ายวนจากผลประโยชน์ทางธุรกิจในหลายรูปแบบที่มาพร้อมกับทุนนิยมและความเจริญของเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ เพราะหากปราศจากเสรีภาพ หนังสือพิมพ์จะไม่มีอิสระในการรายงานข้อมูลข่าวสารอย่างเที่ยงธรรม ซึ่งการใช้เสรีภาพ ต้องมีจริยธรรม รับผิดชอบ เป็นกลาง และเป็นธรรม (Complete objectivity in news)

ด้วยปริมาณเรื่องราวที่มาก รวมถึงระยะเวลาของเหตุการณ์ และพื้นที่การนำเสนอ แต่ละช่วงมีความแตกต่างกัน หนังสือพิมพ์จึงไม่สามารถรายงานได้ทุกเรื่อง นั่นทำให้ผู้กำหนดวาระข่าวสาร (Agenda setter) เป็นผู้คัดกรองเนื้อหา ภายใต้เหตุผลความเหมาะสม ก่อนตัดสินใจว่าข่าวใดควรนำเสนอหรือไม่ มีการตัดทอน ถอดความให้เหลือจำนวนไม่กี่ข้อความ ก่อนเผยแพร่สู่ผู้รับสาร ดังนั้น เนื้อหาที่ถูกนำเสนอในเหตุการณ์เดียวกัน ของสื่อแต่ละสำนัก ในแต่ละวัน จึงตั้งสมมติฐานได้ว่า อาจมีความแตกต่างกันในการนำเสนอ โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในช่วงที่ทำการศึกษา (ดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2557)

สื่อหนังสือพิมพ์รายวันเป็นสื่อที่เกาะติดประเด็นเกี่ยวกับการเมือง สังคม ในการศึกษาครั้งนี้ได้เลือกหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ เป็นตัวแทนของหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพตามลำดับ เพื่อศึกษาว่ามีการนำเสนอบทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำ ของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี ในหนังสือพิมพ์รายวันทั้งสองประเภทว่าเป็นอย่างไร มีกระบวนการคัดเลือกข่าวเพื่อนำเสนออย่างไร และเนื้อหาข่าวนั้นแตกต่างกันอย่างไร

ดังนั้น การศึกษาเรื่องบทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์รายวัน เป็นการศึกษาจากพาดหัวข่าวและความนำจะวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูล พิจารณาปริมาณการนำเสนอโดยการวัดพื้นที่ ลักษณะและประเภทของพาดหัวข่าวและความนำ รวมถึงสัมภาษณ์บรรณาธิการข่าว หัวหน้าข่าว และผู้สื่อข่าว เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการทำงาน และบทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ถูกนำเสนอโดยหนังสือพิมพ์รายวันเชิงปริมาณ เปรียบเทียบกับการนำเสนอของหนังสือพิมพ์รายวันเชิงคุณภาพ ว่ามีความเหมือนหรือความแตกต่างอย่างไร บทบาทของหนังสือพิมพ์ไทยในการเสนอข้อมูลของ พล.อ.ประยุทธ์ เป็นอย่างไร

1.2 ปัญหานำวิจัย

1. หนังสือพิมพ์แต่ละประเภทนำเสนอเนื้อหาข่าวสารเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี ในลักษณะอย่างไร
2. หนังสือพิมพ์แต่ละประเภทเสนอบทบาทหน้าที่ของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรีอย่างไร
3. หนังสือพิมพ์แต่ละประเภทเสนอความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรีอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์การนำเสนอเนื้อหาข่าวที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ เพื่อสะท้อนให้เห็นการนำเสนอข่าวที่เกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี
2. เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรีที่หนังสือพิมพ์นำเสนอ
3. เพื่อศึกษาคุณลักษณะความเป็นผู้นำที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การนำเสนอพาดหัวข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์รายวันเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในช่วงการเมืองที่เกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี โดยเลือกหนังสือพิมพ์ จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ หนังสือพิมพ์มติชนเป็นตัวแทนของหนังสือพิมพ์รายวันเชิงคุณภาพ และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเป็นตัวแทนของหนังสือพิมพ์รายวันเชิงปริมาณ โดยศึกษาเฉพาะหัวข้อข่าวและความนำข่าวชิ้นนั้นๆ รวมระยะเวลา 1 ปี 6 เดือน นับตั้งแต่ฉบับวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ.2557 ถึงฉบับวันที่ 29 มกราคม พ.ศ.2559 ซึ่งหนังสือพิมพ์รายวันที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้จากศูนย์ข้อมูลมติชน และหอสมุดปรีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์

1.5 นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

หนังสือพิมพ์รายวัน หมายถึง สื่อสิ่งพิมพ์ภาษาไทยที่รายงานข่าวและข่าวสารเพื่อให้ความรู้ นำเสนอข้อเขียนเชิงวิพากษ์วิจารณ์และความคิดเห็นต่างๆ ซึ่งมีกำหนดออกจำหน่ายเป็นประจำทุกวันอย่างสม่ำเสมอ ในที่นี้คือหนังสือพิมพ์รายวันเชิงปริมาณและหนังสือพิมพ์รายวันเชิงคุณภาพ

หนังสือพิมพ์รายวันเชิงปริมาณ หมายถึง หนังสือพิมพ์ที่นำเสนอเนื้อหาประเภทข่าวเบา (Soft news) คนทั่วไปอ่าน (Sensational) เช่น ข่าวอาชญากรรม ข่าวภัยพิบัติต่างๆ เต็มไปด้วยการเร้าอารมณ์ ดึงดูดความสนใจ เขียนด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายโดยมีภาพประกอบมากมาย รูปแบบการเขียนเต็มไปด้วยสีสัน จินตนาการ และมักใช้ภาษาตลาด ในที่นี้ คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

หนังสือพิมพ์รายวันเชิงคุณภาพ หมายถึง หนังสือพิมพ์ที่เน้นนำเสนอข่าวหนัก (Hard news) เช่น ข่าวเศรษฐกิจ การเมือง สังคม การศึกษา มุ่งเสนอความรู้ ความคิดเห็นเป็นสำคัญ หนังสือประเภทนี้มีจำนวนจำหน่ายไม่สูงนัก ผู้นิยมอ่านมักเป็นผู้บริหารหรือผู้ที่มีการศึกษาพอสมควร ในที่นี้ คือ หนังสือพิมพ์มติชน

เนื้อหาข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา หมายถึง ข้อเท็จจริงที่ถูกนำเสนอในหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนและหนังสือพิมพ์ไทยรัฐฉบับที่เลือกมาศึกษา ทั้งนี้ เนื้อหาข่าวในงานวิจัยชิ้นนี้ หมายถึง พาดหัวข่าวหน้า 1 และความนำของข่าวชิ้นนั้นๆ เป็นข่าวการเมือง โดยแต่ละชิ้นต้องปรากฏคำหลัก (Keyword) หรือวลีอย่างน้อย 1 คำในส่วนใดส่วนหนึ่งของข่าว คือ บิ๊กตู่, ประยุทธ์, พล.อ.ประยุทธ์, นายกฯ และหัวหน้า คสช. หรือคำหรือวลีอื่นใดที่สื่อความหมายว่าคือ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา

ข่าวหน้า 1 หมายถึง พื้นที่ของพาดหัวข่าว (Headline) ความนำข่าว (Lead) และภาพข่าว ของข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี ที่ปรากฏในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์

พาดหัวข่าว หมายถึง พาดหัวข่าวหลักของข่าวการเมืองที่ปรากฏในหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและมติชน ต้องปรากฏคำว่าบิ๊กตู่, ประยุทธ์, พล.อ.ประยุทธ์, นายกฯ และหัวหน้า คสช. หรือคำหรือวลีอื่นใดที่สื่อความหมายว่าเป็น พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในที่นี้จะพิจารณาประเภทของพาดหัวข่าว, ความสำคัญของพาดหัวข่าว, คุณลักษณะของพาดหัวข่าว, จำนวนประเด็นในพาดหัวข่าว, การใช้คำในพาดหัวข่าว และความเป็นกลางของพาดหัวข่าว

ความนำข่าว หมายถึง วรรคนำของข่าวการเมืองที่ปรากฏในหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและมติชน ตอบคำถาม 5W's+1H คือ ใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน

(Where) เมื่อใด (When) ทำไม (Why) และอย่างไร (How) ในความนำปรากฏคำว่า บิ๊กตุ๋, ประยุทธ์, พล.อ.ประยุทธ์, นายกฯ และหัวหน้า คสช. หรือคำหรือวลีอื่นใดที่สื่อความหมายว่าเป็น พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในที่นี้จะพิจารณาประเภทของความนำ, ความยาวของความนำ, คุณลักษณะการใช้ภาษา เขียนในความนำ และความสอดคล้องของประเด็นในหัวข้อกับความนำ

บทบาทหน้าที่ของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา หมายถึง เนื้อหาข่าวที่นำเสนอโดยหนังสือพิมพ์รายวันเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับการใช้อำนาจของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี เกี่ยวกับทักษะในด้านต่างๆ ต่อไปนี้

- ทักษะในด้านการควบคุมและจัดระเบียบในสังคม
- ทักษะในด้านการใช้ความรุนแรง ซึ่งมีความจำเป็นในบางครั้ง
- ทักษะในด้านพิธีการยอมรับของสมาชิกในสังคม ไม่ว่าจะเป็นในด้านพิธีกรรม ศาสนา ไสยศาสตร์ ซึ่งเป็นเรื่องของการใช้เทคนิคและวิธีการเข้าช่วย

- ทักษะในด้านการต่อรอง เช่น ด้านธุรกิจ พิธีการทูต ซึ่งจะสามารถก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมเป็นอย่างมาก

- ทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อเพื่อจูงใจให้ผู้รับยอมรับเชื่อฟัง
- ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์
- ทักษะด้านสติปัญญา ซึ่งจะก่อให้เกิดแนวความคิดหรือวิธีการใหม่ๆ

ความเป็นผู้นำ หมายถึง เนื้อหาข่าวที่นำเสนอโดยหนังสือพิมพ์รายวันเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเนื้อหาข่าวเหล่านั้นสะท้อนคุณลักษณะความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ตามลักษณะการบริหารงาน ได้แก่

ผู้นำแบบอัตตาธิปไตย (Authoritarian) หรือ Autocratic leader เป็นผู้นำแบบเผด็จการซึ่งมีลักษณะดังนี้

- ใช้อำนาจตลอดเวลา
- ยึดถือตัวเองเป็นสำคัญ รู้ข้อเท็จจริงแต่ผู้เดียว ฉะนั้นทุกอย่างจะออกจากตัวเอง ไม่จะเป็นการตัดสินใจแก้ปัญหาหรือการวินิจฉัยสั่งการ ก็มักจะเป็นไปหรือเปลี่ยนแปลงไปตามอารมณ์ และมุ่งประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม

- นโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย เป้าประสงค์ การจัดระบบงาน มาตรฐานการปฏิบัติงาน ฯลฯ สั่งการมาจากเบื้องบน

- ข้อเสนอต่างๆ ที่ได้รับมาจากใครหรือที่ได้ก็ตาม จะต้องผ่านหลายขั้นตอน ผู้นำประเภทนี้จะคิดแล้วคิดอีก กว่าจะวินิจฉัยสั่งการได้ ทำให้งานล่าช้า คั่งค้าง

- ผู้ช่วย ตามความรู้สึกของผู้นำประเภทนี้ หมายถึงผู้ใต้บังคับบัญชา จึงไม่มีการแบ่งงานให้ผู้ช่วย

- การตั้งกรรมการ เป็นการกระจายความรับผิดชอบไปให้ผู้อื่น ไม่ใช่เพื่อจะได้ฟังความคิดเห็น ประธานเกือบเป็นผู้พูดเสียคนเดียวตลอดการประชุม คนอื่นในที่ประชุมก็ไม่มีใครอยากพูดและเรื่องบางเรื่องซึ่งผ่านการประชุมแล้วก็จะหายไปเฉยๆ เนื่องจากประธานไม่สนใจติดตาม

ผู้นำแบบเสรี (Laissez-faire leader) เป็นผู้นำแบบไม่เอาไหน ปล่อยตามเรื่องตามราว ไม่ใช้อำนาจบังคับบัญชาควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชา ปราศจากความรับผิดชอบ คอยแต่ลงนามผ่านเรื่องให้พ้นตัวไปเท่านั้น ผู้นำประเภทนี้มีลักษณะดังนี้

- ไม่มีความริเริ่ม
- ทำงานโดยปล่อยอะไรต่ออะไรไปตามเรื่อง ไม่คำนึงถึงหลักการ เหตุผล กฎเกณฑ์ กฎระเบียบ ฯลฯ จึงมักจะไม่มีใครยุ่งกับใคร ผู้ใต้บังคับบัญชาคนใดจะทำอะไรก็ได้
- ไม่มีการกำหนดการวัตถุประสงค์ที่แน่นอน ถ้าเห็นชัดว่าไม่ขัดต่อระเบียบก็จะยอมเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ไปได้ง่ายๆ ตามความคิดของผู้ใต้บังคับบัญชา หรือตามความต้องการของผู้บังคับบัญชา

- ไม่มีการประเมินผลงาน

ผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic leader) เป็นแบบที่ดีที่สุด ใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ยึดถือความคิดเห็นของกลุ่มเหนือความคิดเห็นของตน มีลักษณะการบริหารงานดังนี้

- เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ใช้ความคิด สามารถมีความคิดสร้างสรรค์ ความคิดเห็น และเลือกวิธีปฏิบัติงานของตนเองได้
- จัดสรร แบ่งงาน และมอบหมายหน้าที่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชารับผิดชอบดำเนินการตามความเหมาะสม
- ให้คำแนะนำแก่ผู้ร่วมงาน รับฟังความคิดเห็นกับคำปรึกษาหารือจากผู้ใต้บังคับบัญชา ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเชิงสร้างสรรค์ เกิดสัมพันธภาพอันดีระหว่างผู้นำกับผู้ร่วมงาน เกิดความร่วมมือประสานงานอย่างจริงจังและเต็มที่ นั่นก็คือเกิดการทำงานเป็นทีม ซึ่งจะทำให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การหรือหน่วยงานในที่สุด

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบแนวคิดของหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี ว่าสะท้อนบทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำอย่างไรบ้าง
2. เพื่อให้นักวิชาชีพตระหนักถึงการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนให้เป็นไปตามจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ และเพื่อให้ผู้รับสารเกิดการรู้เท่าทันสื่อ (Media literacy) รู้จักไตร่ตรองข้อมูลอย่างรอบด้าน ก่อนตัดสินใจเชื่อสิ่งใด
3. งานวิจัยชิ้นนี้พยายามสร้างความเข้าใจกระบวนการประกอบสร้างความจริงทางสังคม ให้กับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จากการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ ซึ่งผลการศึกษาจะช่วยเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการศึกษาเรื่องบทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของนายกรัฐมนตรีและ/หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

บทที่ 2

ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์รายวัน” ผู้วิจัยต้องการศึกษาเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ในหนังสือพิมพ์ในทันทีคือพาดหัวข่าวหน้า 1 และความนำของข่าว ขึ้นนั้นๆ ที่ได้รายงานสู่สาธารณชน เพื่อสะท้อนแนวคิดของสื่อมวลชนในฐานะผู้ส่งสาร เพื่อทราบบทบาทหน้าที่ และเพื่อทราบความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่นำเสนอผ่านหนังสือพิมพ์รายวันเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพว่ามีลักษณะอย่างไร มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีเป็นเกณฑ์พื้นฐานในการศึกษา วิเคราะห์ ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการนำเสนอเนื้อหาข่าวในหนังสือพิมพ์
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับพาดหัวข่าวและความนำข่าว
- 2.3 แนวคิดการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda setting)
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหา
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี
- 2.6 แนวคิดเรื่องภาวะผู้นำ
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการนำเสนอเนื้อหาข่าวในหนังสือพิมพ์

มีผู้นิยามความหมายของ “ข่าว” ไว้หลากหลาย เนื่องจากข่าวมีความสัมพันธ์กับตัวแปรมากมายกว่าจะปรากฏสู่สายตาผู้อ่าน ดังนั้น การกำหนดความหมายของ “ข่าว” จึงขึ้นอยู่กับมุมมองของผู้นิยามว่าให้น้ำหนักแง่มุมของข่าวอย่างไร แต่โดยปกติ “ข่าว” ประกอบด้วยคุณลักษณะที่สมควรกล่าวถึง (มาลี บุญศิริพันธ์, 2556, น.119) คือ

- ข่าวต้องเป็นข้อเท็จจริง
- ข่าว คือ สิ่งที่ได้รับการรายงานหรือบอกเล่าให้คนรับรู้ ไม่จำกัดเฉพาะเหตุการณ์ปัจจุบันเท่านั้น แต่สิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตและเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้นแต่อาจจะเกิดก็อาจเป็นข่าวได้ เมื่อได้รับการรายงาน
- เหตุการณ์หนึ่งอาจมีความสำคัญเต็มไปด้วยคุณค่าที่สมควรรายงานเป็นข่าวในสังคมหนึ่ง แต่อาจไม่มีความสำคัญพอจะเป็นข่าวในอีกสังคมหนึ่งก็ได้

- เหตุการณ์หนึ่งอาจปรากฏเป็นข่าวใหญ่ของหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่ง แต่เหตุการณ์เดียวกันอาจไม่ปรากฏเป็นข่าวของอีกหนังสือพิมพ์อีกฉบับหนึ่ง เพราะการพิจารณาคุณค่าข่าวส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับนโยบายและประเภทของหนังสือพิมพ์ด้วย

- สิ่งที่เป็นข่าวในวันนี้ อาจไม่เป็นข่าวในวันรุ่งขึ้น

- องค์ประกอบสำคัญที่สุดของข่าว คือ ความถูกต้อง ความน่าสนใจ และความสำคัญ กล่าวคือ ข่าวที่น่าสนใจอาจไม่มีความสำคัญ หรือข่าวที่มีความสำคัญอาจไม่มีความน่าสนใจก็ได้ หนังสือพิมพ์ส่วนมากจึงพยายามเสนอข่าวที่สำคัญให้น่าสนใจและถูกต้อง เพื่อสร้างความสนใจแก่ผู้อ่าน

ทั้งนี้ สรุปได้ว่า “ข่าว” ควรประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ประการ คือ ความน่าสนใจ ข้อเท็จจริง และผู้อ่าน ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นต้องเป็นสิ่งที่น่าสนใจสำหรับผู้อ่านหนังสือพิมพ์ แม้ว่าในทางปฏิบัติข่าวอาจถูกพิจารณาในองค์ประกอบที่เอื้อต่อประโยชน์ทางธุรกิจด้วยก็ตาม ดังนั้น ผู้สื่อข่าวจำเป็นต้องรายงานข้อเท็จจริงให้เป็นที่น่าสนใจแก่ผู้อ่านเสมอ โดยข้อเท็จจริงที่นำมารายงานสามารถครอบคลุมถึงเหตุการณ์ สถานการณ์ และปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น กำลังจะเกิด หรือยังไม่เกิด แต่มีแนวโน้มว่าจะเป็นไปได้

สุภา ศิริมานนท์ (อ้างถึงใน พิศิษฐ์ ขวาลาธวัช, 2539, น.10-13) กล่าวถึง คุณสมบัติของข่าวว่า วิธีการรายงานข่าวหรือเสนอข่าวแต่ละเรื่อง ต้องคำนึงถึงลักษณะพิเศษหรือคุณสมบัติพิเศษที่เหตุการณ์เหล่านั้นถูกรายงานเป็นข่าวสู่สาธารณชน เพราะเนื้อหาของข่าวแตกต่างจากการเขียนเรื่องสั้น นวนิยาย หรือบทความ การเสนอข่าวต้องรักษาไว้ซึ่งข้อเท็จจริง (Facts) ที่สามารถอ้างอิง พิสูจน์ได้ โดยข่าวนั้นต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. ความถูกต้องแม่นยำ (Accuracy) ข้อเท็จจริงต่างๆ ที่ปรากฏในข่าวนั้นต้องไม่บิดเบือน สามารถพิสูจน์ได้ ผู้สื่อข่าวต้องระลึกเสมอว่าความจริงในข่าวที่ถูกบิดเบือน เสริมแต่ง หรือพลิกแพลงตัดต่อ จะนำมาซึ่งความเสียหายแก่บุคคลที่ตกเป็นข่าว

2. ความสมดุลและเป็นธรรม (Balance fairness) การนำเสนอข่าวต้องคำนึงถึงหลักการให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ตกเป็นข่าว เปิดโอกาสให้แต่ละฝ่ายได้แสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา และเปิดเผยเท่าเทียมกัน

3. ความเป็นภววิสัย (Objectivity) การทำความจริงให้ปรากฏโดยไม่ลำเอียง ไม่มีอคติในการเสนอข่าว และไม่เอาความเห็นส่วนตัวมาปะปนด้วย (Subjectivity) ไม่ใช่ความรู้สึกร่วมตัวไปผูกพันกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และลำเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

4. สั้น เข้าใจง่าย และชัดเจน (Concise and clear) นำรูปแบบการเขียนข่าวมาช่วยปรับปรุงแก้ไขข่าวให้อ่าน เข้าใจง่าย เพื่อให้เหมาะสมกับเวลาของผู้อ่านที่มีจำกัดในแต่ละวัน ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และเป็นที่ยอมรับ

รัตนา ประยูรรัช (2545) ได้รวบรวมมาตรฐานของข่าวจากนักวิชาการด้านสื่อมวลชนหลายคน พบว่าข่าวมีองค์ประกอบดังนี้

1. ความขัดแย้ง (Conflict) ความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับบุคคลและระบบสังคม เช่น ความขัดแย้งระหว่างพรรคการเมือง ระหว่างสมาชิกวุฒิสภา

2. ความก้าวหน้า (Progress) การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับชัยชนะหรือความสำเร็จ

3. ความหายนะ (Disaster) การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับความพินาศ ภัยพิบัติต่างๆ การทำลาย

4. ผลกระทบ (Consequence) การนำเสนอเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อผู้อ่านทั้งในระดับมวลชนและระดับสังคมได้ ไม่ว่าจะเป็นด้านชีวิตความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งข่าวที่เกี่ยวกับความก้าวหน้าทางวิทยาการ วิทยาศาสตร์ การแพทย์ การสาธารณสุข เกษตรกรรม เป็นต้น

5. ความเด่น (Prominence) ความเด่นเกี่ยวกับบุคคล สถานที่ สถานการณ์ ตำแหน่งหน้าที่การงาน กาลเวลา

6. ความใหม่ (Novelty) การนำเสนอข่าวหรือเหตุการณ์ที่มีลักษณะของความแปลกประหลาด และไม่เคยปรากฏ หรือมีลักษณะของความผิดปกติซึ่งเป็นลักษณะที่ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจ

7. ปุณชนวิสัย (Human interest) การรายงานข่าวที่ผู้อ่านให้ความสนใจและเร้าอารมณ์ของผู้อื่นได้ มักเป็นเรื่องปุณชนวิสัยที่มนุษย์มีความอยากรู้อยากเห็น และเป็นเรื่องที่สามารถส่งผลกระทบทางอารมณ์ให้ผู้อ่านได้ทันที มักประกอบด้วยองค์ประกอบข่าวอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายองค์ประกอบ

8. ความรวดเร็ว (Timeliness) การนำเสนอข่าวที่มีความรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ ความใหม่ ความสด ความเป็นปัจจุบัน

9. ความใกล้ชิด (Proximity) การนำเสนอข่าวที่สร้างความรู้สึกใกล้ชิดกับผู้อ่านเมื่อผู้อ่านได้อ่านข่าวนั้น ไม่ว่าจะเป็นความใกล้ชิดด้านร่างกาย ด้านจิตใจ สุขภาพ ความเป็นอยู่ เพื่อนร่วมงาน เป็นต้น

10. ความมีเงื่อนงำ (Suspense) การนำเสนอข่าว หรือเหตุการณ์ที่กำลังดำเนินอย่างต่อเนื่อง โดยมีเงื่อนงำหรือปมที่น่าสงสัย เป็นเรื่องที่ประชาชนสนใจอยากรู้ และเฝ้าติดตามอย่าง

ใกล้ชิด การคลี่คลายเงื่อนไขนั้นอาจจะใช้ระยะเวลามากหรือน้อยแล้วแต่ลักษณะของเหตุการณ์นั้นๆ เช่น ใครคืออาชญากร หรือใครคือผู้อยู่เบื้องหลังเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นต้น

ปยุตต์ พิงคานนท์ (2548) ได้จำแนกข่าวตามประเภทเนื้อหาของข่าว ดังนี้

1. ข่าวในพระราชสำนัก - เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบรมวงศานุวงศ์ ตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี และพระบรมวงศานุวงศ์ที่สำคัญ เป็นต้น

2. ข่าวการเมือง - เป็นข่าวเกี่ยวกับการบริหารงานของรัฐบาล พรรคการเมืองทั้งฝ่ายพรรครัฐบาลและพรรคฝ่ายค้าน สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา รัฐมนตรีว่าการกระทรวง การปฏิบัติงานของหน่วยงานรัฐ เช่น กระทรวง กรม รัฐวิสาหกิจ ความเคลื่อนไหวต่างๆ ข่าวติดตามความก้าวหน้า การดำเนินงานตามนโยบาย และแผนงานทั้งของพรรคการเมืองและรัฐบาลในด้านต่างๆ ที่ประชาชนควรจะได้รับทราบ รวมทั้งข่าวเกี่ยวกับฝ่ายนิติบัญญัติ คือ รัฐสภา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการออกพระราชบัญญัติหรือกฎหมาย นอกจากนี้ ยังรวมถึงข่าวการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา การลงประชามติ ความเป็นไปของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) และองค์กรเอกชนซึ่งเกี่ยวข้องและความเคลื่อนไหวทางการเมืองและประชาธิปไตย เป็นต้น

3. ข่าวเศรษฐกิจ - เป็นข่าวเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ อุตสาหกรรม การเงินและการธนาคาร การส่งออกสินค้า และแรงงาน ข่าวประเภทนี้โดยสรุปแล้วมีเนื้อหาสาระ ดังนี้ “ธุรกิจ” ได้แก่ การค้าขายประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการค้าปลีกค้าส่ง การทำสัญญาธุรกรรมต่างๆ “การเงินการธนาคาร” ได้แก่ ข่าวเกี่ยวกับการซื้อหุ้น อัตราส่วนลดและอัตราดอกเบี้ย การแลกเปลี่ยนเงินตรา สินเชื่อ ความก้าวหน้าและการบริการด้านต่างๆ ของธนาคาร “การอุตสาหกรรม” ได้แก่ ข่าวเกี่ยวกับอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์สินค้า การบริการ การขยายกิจการ การเปิดกิจการใหม่ วัตถุประสงค์การผลิต การดำเนินกิจการของโรงงานต่างๆ “แรงงาน” ได้แก่ ข่าวเกี่ยวกับตลาดแรงงาน นายจ้างลูกจ้างแรงงาน ค่าครองชีพ อัตราค่าจ้าง การเพิ่มหรือลดอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ การว่างงาน การประท้วง การปิดโรงงาน การหยุดงาน “การคมนาคม” ได้แก่ ข่าวเกี่ยวกับการเดินทาง เดินเรือ เดินอากาศ หรือรูปแบบทิศทางการคมนาคม การใช้เส้นทางคมนาคม รวมทั้งอัตราค่าโดยสาร และการขนส่งต่างๆ

4. ข่าวการเกษตร - เป็นข่าวเกี่ยวกับเกษตรกร พืชผักผลไม้ ผลผลิตการเกษตร ราคาสินค้า ปริมาณการขาย วิธีการทำการเกษตรกรรมต่างๆ เช่น เกษตรทฤษฎีใหม่ ไร่นาสวนผสม เป็นต้น การส่งออกของพืชผลทางการเกษตร การเลี้ยงสัตว์ การขยายพันธุ์พืชและสัตว์ โรคระบาดของพืชและ

สัตว์ ความแข็งแรง หรืออาจรวมถึงข่าวพยากรณ์อากาศประจำวัน และเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิต เช่น พืชตัดแต่งพันธุกรรมหรือจีเอ็มโอ เป็นต้น

5. ข่าวการศึกษา ศิลปะ และวัฒนธรรม - เป็นข่าวเกี่ยวกับระบบการบริหารงานและการทำงานของสถานศึกษาทุกระดับ เช่น โรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย ทั้งภาคเอกชนและรัฐบาล การรายงานความก้าวหน้าและความเคลื่อนไหวในวงการศึกษานานาชาติ ด้าน ทั้งด้านหลักสูตร การเรียนการสอน การบริหารงาน ผู้สอน ผู้เรียน กิจกรรมส่งเสริมการศึกษาในทุกด้าน การใช้เทคโนโลยีเข้าช่วยในกิจกรรมการเรียนการสอน ข่าวเกี่ยวกับศิลปะแขนงต่างๆ ศิลปิน และการอนุรักษ์ ทำนุบำรุงวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาติ เป็นต้น

6. ข่าววิทยาศาสตร์และวิจัย - เป็นข่าวเกี่ยวกับการค้นคว้าวิจัย การค้นพบในศาสตร์แขนงต่างๆ โดยทั่วไปจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับการค้นพบหลักการหรือทฤษฎี และข้อเท็จจริงใหม่ๆ เพิ่มเติมจากความรู้เดิม เป็นการพิสูจน์ ประยุกต์ใช้หลักการ ทฤษฎีของแต่ละศาสตร์ การทดลอง ค้นคว้าพัฒนา ประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆ เช่น การทดลองวัคซีนโรคเอดส์ การค้นคว้าเกี่ยวกับระบบจักรวาล การพัฒนาเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ อันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆ ของมนุษยชาติ เป็นต้น การนำเสนอข่าวเกี่ยวประเภทนี้ ถือเป็นสิ่งที่จะทำให้ประชาชนมีข่าวสาร ข้อเท็จจริงอันประกอบด้วยเหตุและผลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ

7. ข่าวสังคมและสตรี - เป็นข่าวเกี่ยวกับบุคคลที่มีความเด่นและดังในสังคม ซึ่งจะนำมาเขียนในรูปของข่าวและคอลัมน์โดยเฉพาะ มักมีเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมหรูหราในวงสังคม ความมั่งคั่ง และความสวยงามที่ควบคู่กันไป นอกจากนี้ ได้แก่ ข่าวการหมั้นหมาย หย่าร้าง และการมีบุตรของบุคคลที่มีชื่อเสียงโด่งดังในสังคม ทั้งนี้ ข่าวที่พบในหน้าสังคมและสตรีโดยทั่วไป ได้แก่ บุคคลในข่าว ความบันเทิงต่างๆ การเลี้ยงต้อนรับ การเลี้ยงส่ง การจัดงานรื่นเริง การแต่งงาน การแสดง ข่าวสังคมซุบซิบ ข่าวและคอลัมน์เกี่ยวกับแฟชั่น การทำอาหาร การจัดและตกแต่งบ้าน การเลี้ยงลูก การเอาใจใส่ครอบครัว และข่าวเกี่ยวกับธุรกิจของสตรีและการประกอบอาชีพ

8. ข่าวกีฬา - ส่วนใหญ่เป็นการรายงานรายละเอียดของการแข่งขันกีฬา และผลของการแข่งขันกีฬานานาประเภท นอกจากนั้น ได้แก่ เนื้อหาสาระของข่าวเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของการแข่งขัน ผู้แข่งขันแต่ละฝ่าย สถิติการแข่งขัน สภาพสนามที่ใช้ สภาพอากาศ การทำนายผลการแข่งขันล่วงหน้า การฝึกซ้อมก่อนการแข่งขัน ความพร้อมของผู้แข่งขันหรือของแต่ละฝ่าย เงินรางวัล รวมทั้งการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นต่อการแข่งขันของผู้เกี่ยวข้องกับการแข่งขันกีฬาประเภทนั้นๆ ก็สามารถนำมารายงานเป็นข่าวได้ เช่น ผู้สนับสนุนการแข่งขัน ผู้จัดการแข่งขัน ผู้จัดการทีม และผู้ฝึกสอน เป็นต้น

9. ชาวบันเทิง - มักเป็นการรายงานเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวงการบันเทิง ทั้งภาพยนตร์ ดนตรี หนังสือ ศิลปกรรม วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง และการละคร เป็นต้น โดยทั่วไปชาวบันเทิงมีแนวโน้มที่จะเสนอข่าวกิจกรรมความเคลื่อนไหวในวงการดังกล่าว รวมทั้งเมื่อมีผลงานหรือผลผลิตออกมาใหม่ เช่น การสร้างภาพยนตร์เรื่องใหม่ การผลิตรายการละครทางวิทยุโทรทัศน์ การผลิตเพลงชุดใหม่ เป็นต้น นอกจากนี้ จะเป็นเนื้อหาสาระของข่าวเกี่ยวกับบุคคลที่สำคัญหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับวงการบันเทิง ทั้งที่เป็นผู้ที่อยู่ในวงการบันเทิงโดยตรงหรือไม่ก็ตาม เช่น ดาราหรือนักแสดง นักร้อง ผู้กำกับ ผู้อำนวยการสร้าง เป็นต้น ซึ่งจะมีข่าวที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่างๆ เช่น การเตรียมตัวของดาราหรือนักแสดงนักร้อง เพื่อผลิตงานชุดใหม่

10. ข่าวสิ่งแวดล้อม - มักเกี่ยวกับสภาพสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันและอนาคต เช่น สภาพป่า แม่น้ำ ลำคลอง หนองบึง ทะเล ป่าชายเลน เป็นต้น รวมถึงเรื่องนิเวศวิทยา โรงงานอุตสาหกรรมที่ปล่อยของเสียชนิดต่างๆ ได้แก่ น้ำเสีย อากาศพิษ ฝุ่นละออง ขยะ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีเรื่องทรัพยากรประเภทต่างๆ ที่มีการค้นพบและนำออกมาใช้ มักเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างไม่รู้คุณค่า นำมาซึ่งความเสื่อมโทรมของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก จนเกิดกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติต่างๆ ขึ้นมา แล้วณรงค์เพื่อการอนุรักษ์ พิทักษ์ ตลอดจนการนำทรัพยากรมาใช้อย่างประหยัด

11. ข่าวเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ - มักเกี่ยวกับการคิดค้นพัฒนา ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีด้านต่างๆ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ โปรแกรมประยุกต์ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ รวมถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต (Internet) อินทราเน็ต (Intranet) เป็นต้น ทั้งนี้ อาจรวมถึงข่าวเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีการสื่อสารอันทันสมัยต่างๆ ได้แก่ การสื่อสารผ่านดาวเทียม การสื่อสารผ่านเส้นใยนำแสง (Optic fiber) และการสื่อสารแบบไร้สายระบบดิจิทัล (Digital) เป็นต้น ซึ่งเป็นข่าวที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างสูงในปัจจุบัน

นอกจากนี้ การจำแนกเนื้อหาข่าวสามารถแบ่งได้อีกหลายประเภท เช่น ข่าวภูมิภาค ข่าวอาชญากรรม ข่าวดังประเทศ ฯลฯ ทั้งนี้ แล้วแต่หนังสือพิมพ์ฉบับใดจะเน้นนโยบายการเสนอข่าวอย่างไร

จากแนวคิดเกี่ยวกับการนำเสนอเนื้อหาข่าวในหนังสือพิมพ์ ผู้วิจัยได้ใช้หลักคุณค่าข่าวในการพิจารณาข่าวแต่ละชิ้นว่ามีความสำคัญอย่างไร นำเสนอข่าวประเภทใด เพื่อให้เข้าใจกระบวนการผลิตและการนำเสนอเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ของหนังสือพิมพ์รายวันเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ว่ามีขั้นตอนและกระบวนการตัดสินใจแตกต่างกันอย่างไร มีผลต่อเนื้อหาข่าวสารที่ปรากฏในหน้า 1 บทบาทหน้าที่ และความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรีอย่างไร

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับพาดหัวข่าวและความนำข่าว

ภาคภูมิ วรรณภา (2554) กล่าวว่า ข่าวมีรูปแบบการเขียนที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งผู้เขียนต้องยึดหลักปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และรูปแบบที่กำหนดไว้ เนื่องจากการนำเสนอข่าวมีกรอบเวลาจำกัด ทั้งยังต้องเขียนข่าวให้มีความน่าสนใจ ดึงดูดผู้อ่าน

การเขียนข่าวนั้นมีหลายรูปแบบ ได้แก่

1. พีระมิดหัวกลับ (Inverted pyramid) เป็นการเขียนข่าวที่นำประเด็นข้อเท็จจริงที่มีความสำคัญที่สุดของข่าวขึ้นมาเขียนก่อน จากนั้นนำประเด็นที่มีความสำคัญรองลงมา เขียนเรียงลำดับจากความสำคัญมากไปน้อย ผู้สื่อข่าวจึงรายงานข่าวในลักษณะสรุปย่อข้อเท็จจริงสำคัญๆ อันประกอบด้วยใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อใด (When) ทำไม (Why) และอย่างไร (How) เป็นความนำของข่าวไปก่อน แล้วจึงค่อยขยายรายละเอียดของข้อเท็จจริงเหล่านั้นตามลำดับความสำคัญในเนื้อข่าวต่อไป

การเขียนข่าวแบบพีระมิดกลับหัว เป็นรูปแบบที่ดีที่สุดในการเขียนข่าวหนังสือพิมพ์ (สตรีย์ เผ่าอินจันทร์, 2531, อ้างถึงใน ภาคภูมิ วรรณภา, 2554, น.80) เป็นที่นิยมเขียนกันทั่วไป เนื่องจากการเขียนข่าวรูปแบบนี้สามารถให้ความสะดวกแก่ผู้อ่านได้ดี สอดคล้องกับธรรมชาติของมนุษย์ ที่เมื่อต้องการทราบข่าวสารอะไร ย่อมอยากรู้โดยทันทีว่ามีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น ประเด็นสำคัญ (Climax) ของเรื่องคืออะไร ฉะนั้น เมื่อผู้อ่านอ่านย่อหน้าแรกหรือส่วนที่เป็นความนำของข่าวแล้วจะทราบเหตุการณ์นั้นโดยทันที จากนั้นถ้ามีเวลามากพอก็จะอ่านในส่วนที่เป็นรายละเอียดต่อไป นอกจากนี้ การเขียนข่าวแบบพีระมิดหัวกลับยังช่วยให้การจัดหน้าข่าวในหนังสือพิมพ์น่าสนใจมากขึ้น

2. พีระมิดหัวตั้ง (Upright pyramid) การเขียนข่าวรูปแบบนี้ไม่เป็นที่นิยมสำหรับหนังสือพิมพ์ แต่เหมาะกับการเขียนเรื่องสั้นหรือนิยายมากกว่า เพราะการเขียนแบบนี้จะมีลักษณะคล้ายการเล่าเรื่อง โดยเริ่มจากความนำที่ยังไม่กระจ่างชัด ส่วนที่เป็นประเด็นสุดยอดของเรื่องจะกล่าวไว้ในตอนท้ายสุด ส่วนใหญ่แล้วใช้เขียนข่าวสั้นๆ ซึ่งเป็นเรื่องตลกขบขัน ทั้งนี้ ผู้อ่านต้องติดตามอ่านตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ จึงจะทราบบทสรุปของข่าวว่าหมายถึงอะไร

3. แบบผสม (Combination) การเขียนข่าวรูปแบบนี้ นิยมใช้กับข่าวที่มีประเด็นสำคัญมากกว่าหนึ่ง เป็นการผสมผสานรูปแบบการเขียนข่าวแบบพีระมิดหัวกลับและพีระมิดหัวตั้ง กล่าวคือ มีการสรุปประเด็นสำคัญไว้ในส่วนแรกและตามด้วยรายละเอียดในเนื้อข่าวที่ขยายตามประเด็นในความนำ จากนั้นก็ให้รายละเอียดเหตุการณ์เพิ่มเติมเพื่อนำผู้อ่านไปสู่ประเด็นสำคัญที่สองของข่าว ซึ่งมีความสัมพันธ์กับประเด็นแรก

4. แบบป็นโต การเขียนข่าวรูปแบบนี้ นิยมใช้กับข่าวที่มีประเด็นสำคัญมากกว่าหนึ่ง กล่าวคือ มีการสรุปประเด็นสำคัญไว้ในส่วนแรกและตามด้วยรายละเอียดในเนื้อข่าวที่ขยายตามประเด็นในความนำ จากนั้นให้รายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อนำผู้อ่านไปสู่ประเด็นสำคัญ โดยแบ่งเป็นชั้นๆ ตามรายละเอียด

ข่าวแต่ละชั้นประกอบด้วยโครงสร้างพื้นฐาน (ปुณณรัตน์ พิงคานนท์, 2548, น.111) ดังนี้

1. หัวข่าว (Headline) เป็นส่วนแรกในโครงสร้างการเขียนข่าวและเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด มักใช้ถ้อยคำที่มีความกะทัดรัด สื่อความหมายและดึงดูดความสนใจได้ดี ชวนให้ผู้อ่านติดตามรายละเอียดข่าวต่อไป วัตถุประสงค์อีกประการหนึ่งของการเขียนหัวข่าว คือ เพื่อให้ผู้อ่านประเมินคุณค่าของข่าวว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจหรือไม่ ถ้าหากเป็นเรื่องที่น่าสนใจ จะได้ติดตามอ่านรายละเอียดต่อไปจากตัวเนื้อข่าว

ประชัน วลลโก (2541, น.331) กล่าวว่า ประเด็นที่สำคัญที่สุดของข่าว จะได้รับการหยิบยกขึ้นมาเขียนเป็นหัวข่าว โดยหลักแล้วจะมีคำหลัก (Keywords) สำหรับบอกน้ำหนักของข่าว เรื่องนี้ว่ามีความสำคัญอย่างมาก เพราะหลักการเขียนข่าวที่ดี จะดำเนินเรื่องโดยเรียงตามลำดับความสำคัญ ผู้เขียนข่าวพยายามพิจารณาเลือกประเด็นที่สำคัญที่สุดออกมาเขียนเป็นรูปประโยคสั้นๆ ที่มีความยาวจำกัด เพื่อให้เหมาะกับพื้นที่ว่างที่มีอยู่ในหน้าหนังสือพิมพ์ และเน้นด้วยการใช้อักษรขนาดใหญ่ จะยิ่งทำให้ข่าวนั้นเด่นยิ่งขึ้น นอกจากนี้ หัวข่าวยังเกี่ยวข้องกับยอดจำหน่ายของหนังสือพิมพ์ในแต่ละวัน หากตัวเนื้อข่าวดี แต่พาดหัวข่าวไม่ดี ก็อาจส่งผลต่อยอดขายได้ ถ้าหากตัวเนื้อข่าวดีและพาดหัวข่าวไว้ดี หนังสือพิมพ์จะขายได้ดีมากในวันนั้น นอกจากนี้ รูปแบบและลีลาการพาดหัวข่าว ยังถือเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับด้วย

ทั้งนี้ หัวข่าวต้องเขียนด้วยถ้อยคำที่สั้น กะทัดรัด และสื่อความหมาย โดยหัวข่าวมีหน้าที่สำคัญ 6 ประการ (ปुณณรัตน์ พิงคานนท์, 2548, น.112) คือ

1) ดึงดูดความสนใจ - ขนาดตัวอักษรที่ใช้ในการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ จะมีขนาดใหญ่กว่าตัวอักษรที่ใช้กับส่วนอื่นของข่าว เช่น ใหญ่กว่าตัวอักษรที่ใช้พิมพ์ความนำและตัวเนื้อข่าว ขนาดตัวอักษรที่ใหญ่นี้ช่วยดึงดูดความสนใจของผู้อ่านให้หันมาสนใจอ่านข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ นอกจากนี้ อาจเพิ่มความน่าสนใจด้วยการพิมพ์ตัวอักษรเป็นสีอื่นนอกจากสีดำ เช่น พิมพ์พื้นหลังของตัวอักษรให้เป็นสีดำ ส่วนตัวอักษรปล่อยให้เป็นสีขาว เป็นต้น

2) จัดลำดับความสำคัญของข่าว - หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมีการตีพิมพ์ข่าวหลายข่าวในหน้า หากข่าวใดมีความสำคัญมากจะพิมพ์หัวข่าวด้วยตัวอักษรขนาดใหญ่หลายคอลัมน์

หรือใหญ่กว่าหัวข้ออื่นๆ ส่วนข่าวที่มีความสำคัญรองลงมา จะมีขนาดตัวอักษรที่เล็กลดหลั่นกันไป ตามลำดับความสำคัญของข่าว รวมถึงการให้สีสันตัวอักษรที่แตกต่างกันออกไปด้วย

3) ให้ข้อเท็จจริงหรือแจ้งข่าว - หัวข่าวต้องสรุปเรื่องราวหรือข้อเท็จจริงให้ผู้อ่านเข้าใจเหตุการณ์นั้นพอสังเขป กล่าวคือ สามารถบอกเรื่องหรือข้อเท็จจริงที่สำคัญได้อย่างน่าสนใจ เพื่อให้ผู้อ่านสนใจติดตามอ่านตัวเนื้อข่าวต่อไป

4) ช่วยในการขายข่าว - คำว่า “ขายข่าว” ในที่นี้หมายถึง หัวข่าวทำหน้าที่ดึงดูดให้ผู้อ่านสนใจอ่านข่าวนั้น และชี้ชวนให้ผู้อ่านติดตามอ่านข่าวตั้งแต่ต้นจนจบ

5) ช่วยในการจัดหน้าหนังสือพิมพ์ - โดยปกติในการจัดหน้าหนังสือพิมพ์นั้น จะยึดหลักความสมดุล หมายความว่า จะต้องวางองค์ประกอบที่เปรียบเสมือนน้ำหนักไปถ่วงดุลในการจัดหน้า เช่น การวางหัวข้อ ภาพประกอบ และความนำ ไว้ในตำแหน่งที่เหมาะสม โดยมีจุดศูนย์กลางหน้าหนังสือพิมพ์ตามแนวดิ่ง ซึ่งพาดหัวข่าวจะเป็นจุดถ่วงดุลที่สำคัญ

6) บอกตำแหน่งของข่าวในหน้าต่อ - หัวข่าวทำหน้าที่บอกตำแหน่งข่าวในหน้าต่อ เรียกว่า “หัวข่าวต่อ” (Jump head) การที่ต้องใช้หัวข่าวต่อ เพราะข่าวที่ลงในหน้า 1 หรือหน้าอื่นมักจะไม่จบในหน้าเดียว จำเป็นที่จะต้องนำตัวเนื้อข่าวไปต่อในหน้าอื่น หัวข่าวต่อจึงมีหน้าที่บอกให้ผู้อ่านทราบว่าต้องอ่านตัวเนื้อข่าวต่อในหน้าใดของหนังสือพิมพ์ โดยหัวข่าวกับหัวข่าวต่อ จะใช้ข้อความที่ใกล้เคียงกัน เพื่อสื่อให้ทราบว่าเป็นข่าวเดียวกัน

2. ความนำ (Lead) เป็นข้อความที่สรุปข้อเท็จจริงที่มีอยู่ในข่าว โดยปกติมักเป็นการตอบคำถามว่าใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อใด (When) ทำไม (Why) และอย่างไร (How) หรือเรียกย่อๆ ว่า 5W's+1H อาจสรุปข้อเท็จจริงบางประเด็น หรือสรุปข้อเท็จจริงทั้งหมดไว้ในความนำก็ได้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของข่าวแต่ละประเภท โดยนิยมใช้สำนวนและรูปแบบภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ของการเขียนข่าว ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการเบื้องต้นของผู้อ่านที่ต้องการทราบว่าเกิดอะไรขึ้น ที่ไหน และเมื่อใด ทันทีที่หยิบหนังสือพิมพ์ขึ้นมาอ่าน นอกจากนี้ ความนำยังเป็นตัวเชื่อมโยงและขยายข้อเท็จจริงจากข่าวไปสู่ตัวเนื้อข่าว

3. ตัวเนื้อข่าว (Body) เป็นส่วนที่นำเสนอรายละเอียดของข้อเท็จจริง มักจะมีการเรียงลำดับความสำคัญของประเด็นของข้อเท็จจริงตามรูปแบบการเขียนข่าวแต่ละประเภท ซึ่งมีวิธีการเรียงลำดับการนำเสนอที่แตกต่างกันออกไป เช่น ข่าวที่มีโครงสร้างแบบพีระมิดหัวกลับ จะเรียงลำดับข้อเท็จจริงที่สำคัญจากมากไปน้อย ส่วนการเขียนข่าวแบบพีระมิดหัวตั้ง จะเรียงลำดับข้อเท็จจริงที่สำคัญจากน้อยไปมาก เป็นต้น นอกจากนี้ ตัวเนื้อข่าวยังเป็นส่วนที่อธิบาย ขยายข้อเท็จจริงในความนำ และมักจะมีการเพิ่มเติมรายละเอียดบางประเด็นที่ยังไม่ได้กล่าวถึงในความนำด้วยก็ได้

4. สรุป (Conclusion) เป็นส่วนประกอบสุดท้ายของข่าว ซึ่งมีลักษณะเป็นการสรุปเนื้อหารายละเอียดในตัวเนื้อข่าวอีกครั้งหนึ่งอย่างสั้นๆ ปกติการเขียนข่าวอาจมีการสรุปเนื้อหา รายละเอียดของตัวเนื้อข่าวหรือไม่ก็ได้แล้วแต่ประเภทของข่าวนั้น หากมีการสรุปจะเหมาะสมหรือไม่เพียงไร การสรุปสามารถทำได้โดยใช้วิธีเขียนย่อข้อเท็จจริงเด่นๆ ที่เสนอไว้ในความนำหรือเขียนแสดงความ เป็นมาของข้อเท็จจริงนั้นๆ หรือใช้คำพูดที่สำคัญของแหล่งข่าวเป็นบทสรุป หรือบางครั้งอาจใช้เป็นจุดเปิดเผยเนื้อหาที่สำคัญของข่าวไว้ในตอนท้ายสุดก็ได้

สตศรี เฝ้าอินจันทร์ (2530) กล่าวถึงที่มาของการเขียนพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์ของไทยว่า การทำหนังสือพิมพ์ในระยะแรกไม่มีการเขียนหัวข่าว มีแต่หัวเรื่องเท่านั้น ช่วงแรกที่มีการ พาดหัวข่าว นิยมเขียนพาดหัวข่าวยาวเต็มความกว้างของหน้าหนังสือพิมพ์ โดยใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่ สุด ต่อมาเริ่มมีการเขียนพาดหัวข่าวให้สั้นลง ตัวอักษรขนาดเล็กลง และใช้รูปแบบที่หลากหลายมาก ขึ้น

มาลี บุญศิริพันธ์ (2537, น.94) ให้ความหมายว่า พาดหัวข่าวคือส่วนบนสุดของข่าว เป็นส่วนที่อยู่เหนือจากเนื้อข่าว ทำหน้าที่บอกผู้อ่านให้ทราบถึงสาระ รายละเอียดของข่าวและเป็น ส่วนสำคัญในการจัดหน้าหนังสือพิมพ์ การพาดหัวข่าวอาจมีขนาดแตกต่างกันตามความสำคัญของข่าว ที่ได้รับการประเมินคุณค่าข่าวจากบรรณาธิการ แต่สาระในหัวข่าวจะต้องเป็นประเด็นที่สำคัญ และ เป็นสิ่งที่น่าสนใจสำหรับผู้อ่าน

สมควร กวียะ (2547, น.68) กล่าวว่าพาดหัวข่าวเป็นสิ่งดึงดูดใจ ทำให้สารหรือ เนื้อข่าวที่ส่งไปมีความหนักแน่น ทั้งนี้ยังมีความเป็นวารสารศาสตร์ที่ต้องสร้างสรรค์ภาษาทุกวัน

เฟอร์กูสันและแพทเทิน (Ferguson & Patten, 1988) อธิบายว่า พาดหัวข่าว คือ การอธิบายสั้นๆ เกี่ยวกับเรื่องราวในข่าว โดยพิมพ์ตัวอักษรขนาดใหญ่ และมักอยู่ด้านบนของเนื้อข่าว

สรุปได้ว่า การพาดหัวข่าว คือ การสร้างสรรค์ภาษาที่สั้นกระชับ ครอบคลุมประเด็น เนื้อข่าวทั้งหมดออกมาในรูปของประโยค วลี หรือข้อความสั้นๆ และอยู่ส่วนบนสุดของเนื้อข่าว ทั้งยังมีขนาดตัวอักษรใหญ่ เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน อย่างไรก็ตาม การเขียนพาดหัวข่าวควรคำนึงถึง วัตถุประสงค์หรือหน้าที่ของพาดหัวข่าว (ประชัน วัลลิโก, 2536 อ้างถึงใน ภาคภูมิ วรรณภา, 2554, น.95) ดังต่อไปนี้

1. สร้างความสนใจ สะดุดตา และดึงดูดใจ - พาดหัวข่าวถือเป็นจุดขายหลักอย่างหนึ่งของหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะการแข่งขันในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ ทำให้หัวหน้าข่าวหรือ Subeditor แต่ละฉบับต้องพยายามหาที่เด็ดมาพาดหัวให้แตกต่างจากฉบับอื่นในข่าวเดียวกัน ทั้งในแง่ของ ความลึกในประเด็นข่าว ขนาดตัวอักษร รวมทั้งสีสันที่ดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน เช่น การเจาะข่าว คือการ

ให้พื้นรอบตัวอักษรเป็นสีดำและตัวอักษรเป็นสีขาว หรืออาจใช้ล้อมกรอบหัวข่าวด้วยเส้นสีแดง เป็นต้น

2. สรุปเนื้อหาหรือใจความสำคัญ รวมทั้งประเด็นสำคัญของเนื้อหาข่าว - พาดหัวข่าว เป็นการแถลงหรือบอกให้ผู้อ่านทราบอย่างสั้นๆ ว่าหนังสือพิมพ์ในวันนั้นมีข่าวอะไรเด่นๆ บ้าง เป็นลักษณะการโชว์ข่าว ดังนั้น จึงต้องพยายามดึงประเด็นสำคัญที่สุดของข่าวมาคิดคำพาดหัวในเนื้อที่อันจำกัด และต้องทำให้ผู้อ่านเข้าใจทันที

3. เป็นการช่วยประเมินคุณค่าของข่าวแต่ละข่าว - พาดหัวข่าวช่วยทำให้ผู้อ่านทราบคุณค่าของข่าว ว่าในเวลานั้นข่าวใดเป็นข่าวที่มีคุณค่าสูงก็จะใช้พาดหัวข่าวด้วยตัวอักษรขนาดใหญ่ พื้นที่ในการนำเสนอจำนวนหลายคอลัมน์ มีภาพประกอบข่าว ส่วนข่าวใดที่มีค่าน้อยกว่า ก็มีขนาดตัวอักษรพิมพ์และคอลัมน์ลดหลั่นกันลงมาตามลำดับ โดยการประเมินคุณค่าของข่าวนั้นพิจารณาจากองค์ประกอบข่าว เช่น ความสำคัญหรือความเด่นของบุคคลที่ตกเป็นข่าว ผลกระทบกระเทือนต่อประชาชน ฯลฯ ข่าวใดมีองค์ประกอบมากจะถูกพิจารณาเป็นข่าวใหญ่ โดยเฉพาะในหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ที่นำเสนอได้เพียง 7-8 ข่าว แต่ผู้อ่านบางคนอาจมีเวลาไม่มากนัก การช่วยประเมินคุณค่าข่าวดังกล่าวจึงเปรียบเสมือนการแนะนำให้ผู้อ่านเลือกอ่านข่าวที่มีคุณค่าสูงก่อน หากพอมีเวลาจึงอ่านข่าวที่เหลือตามความสนใจ

4. สร้างบุคลิกเฉพาะและแสดงเอกลักษณ์ของหนังสือพิมพ์ - พาดหัวข่าวแสดงถึงภาพลักษณ์ของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ เช่น การเลือกใช้รูปแบบของตัวอักษร ลักษณะตัวอักษร การใช้สีต่างๆ ที่ประกอบในหัวข่าวซึ่งมีความต่อเนื่อง ยาวนาน และมีการเปลี่ยนแปลงน้อย จนกลายเป็นสไตล์หรือภาพลักษณ์ของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นที่เกิดขึ้นในการรับรู้ของผู้อ่าน เช่น หนังสือพิมพ์มติชนมักใช้สีแดงเป็นพื้นและตัวอักษรที่พาดหัวข่าวสีขาว สำหรับข่าวใหญ่หน้า 1 เป็นต้น

5. บอกตำแหน่งของข่าวในหน้าต่อไป - หัวข่าวที่บอกตำแหน่งของข่าวต่อเรียกว่า Jump head ในกรณีที่ข่าวต่อที่นำเสนอในหน้าต่างๆ อาจไม่จบในหน้าเดียวและต้องนำเสนอรายละเอียดต่อในหน้าอื่น ดังนั้น หัวข่าวต่อจึงเป็นเครื่องบอกให้ผู้อ่านทราบว่า ข่าวที่ต้องการอ่านต่ออยู่หน้าใด หัวข่าวประเภทนี้จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับข่าวในหน้าแรก บางครั้งมีความเหมือนกันแต่สั้นกว่า

6. ช่วยเป็นองค์ประกอบในการจัดหน้าหนังสือพิมพ์ให้สวยงาม ไม่น่าเบื่อ - หัวข่าวเป็นส่วนประกอบหนึ่งที่ใช้ในการจัดหน้าหนังสือพิมพ์ให้สวยงาม ทำให้การจัดหน้าหนังสือพิมพ์น่าอ่าน ดูแล้วไม่น่าเบื่อ

ภาควิชาการสื่อสารมวลชน (2554) กล่าวว่า หัวข่าวหนังสือพิมพ์มีหลายรูปแบบ ทั้งขนาดรูปลักษณ์ ความกว้างของคอลัมน์ ซึ่งสามารถเลือกใช้ตามความเหมาะสมกับหนังสือพิมพ์แต่ละ

ประเภท และขึ้นอยู่กับบรรณาธิการในการคิดพาดหัวข่าว ระยะเวลาในการส่งต้นฉบับ และระยะเวลาในการพิมพ์ อาจเห็นพาดหัวข่าวหลายแบบ ดังนี้

1. หัวข่าวแบบชิดซ้าย (Flush left) - มีตั้งแต่ 2 บรรทัดขึ้นไป ตัวอักษรตัวแรกจะอยู่ชิดแนวคอลัมน์ด้านซ้ายมือทุกบรรทัด ส่วนทางขวามืออาจจะวางเหลื่อมกันอย่างไรก็ได้ โดยที่จำนวนตัวอักษรในแต่ละบรรทัดไม่จำเป็นต้องเท่ากัน

2. หัวข่าวแบบชิดขวา (Flush right) - มีลักษณะตรงข้ามกับแบบ Flush left กล่าวคือ หัวข่าวจะมีที่บรรทัดก็ตาม จะเริ่มตรงส่วนไหนของบรรทัดก็ได้ที่ไม่ชิดซ้าย แต่อักษรตัวสุดท้ายของหัวข่าวแต่ละบรรทัดจะวางไว้ชิดแนวคอลัมน์ทางขวาสุดเสมอ

3. หัวข่าวแบบบนชิดซ้ายล่างชิดขวา (Flush left and right) - มักมี 3 บรรทัด บรรทัดแรกของหัวข่าวตัวอักษรตัวแรกจะวางไว้ชิดแนวคอลัมน์ด้านซ้าย บรรทัดกลางจะวางเยื้องเข้ามาเล็กน้อย ส่วนบรรทัดที่สามตัวอักษรตัวสุดท้ายของหัวข่าวจะวางไว้ชิดแนวคอลัมน์ด้านขวา

4. หัวข่าวแบบเต็มคอลัมน์ (Full line) - มักมี 2-3 บรรทัด ในแต่ละบรรทัดมีจำนวนตัวอักษรเท่ากันและพาดยาวเต็มความกว้างของคอลัมน์ที่กำหนด

5. หัวข่าวแบบแถวหน้ากระดาน (Cross line หรือ Bar line) - เป็นหัวข่าวที่พาดเพียงบรรทัดเดียว ในแต่ละบรรทัดมีจำนวนตัวอักษรเท่ากัน และยาวเต็มความกว้างของคอลัมน์ที่มี

6. หัวข่าวแบบใหญ่พิเศษ (Banner) - หัวข่าวแบบนี้มีขนาดใหญ่พิเศษ คือ เต็มความกว้างของหน้าหนังสือพิมพ์ สำหรับข่าวใหญ่ที่มีคุณค่าข่าวสูงมาก อาจจะพาดบรรทัดเดียวหรือสองบรรทัด

7. หัวข่าวแบบสุดขอบฟ้า (Skyline banner) - พาดหัวข่าวเต็มความกว้างของหน้าหนังสือพิมพ์ แต่ใช้ตัวอักษรขนาดเล็กกว่าแบบ Banner จะวางติดขอบกระดาษด้านบนสุดของหนังสือพิมพ์ นิยมใช้เพื่อดึงดูดเรื่องในหน้าให้ผู้อ่านทราบและพาดบรรทัดเดียว

8. หัวข่าวแบบพีระมิดหัวกลับ (Inverted pyramid) - มักมี 2-3 บรรทัด โดยจะวางเยื้องกันให้ลดหลั่นลงมา มีลักษณะคล้ายพีระมิดหัวกลับ คือ บรรทัดแรกเป็นฐานพีระมิดขนาดเต็มความกว้างของคอลัมน์ และบรรทัดสุดท้ายมีจำนวนตัวอักษรน้อยที่สุดเป็นยอดพีระมิด

9. หัวข่าวแบบพีระมิดหัวตั้ง (Upright pyramid) - มีหลายบรรทัดวางเรียงลงมาเป็นรูปพีระมิด โดยบรรทัดแรกเป็นยอด มีตัวอักษรน้อยที่สุด บรรทัดต่อมาก็วางเยื้องกัน และบรรทัดสุดท้ายจะเป็นฐานพีระมิดพาดเต็มความกว้างคอลัมน์

10. หัวข่าวแบบ Centered middle line - มี 3 บรรทัด โดยกำหนดจำนวนตัวอักษรของบรรทัดที่หนึ่งและบรรทัดที่สามให้เท่ากัน วางพาดเต็มความกว้างของคอลัมน์ ขณะที่บรรทัดที่สองจะอยู่ตรงกลาง มีตัวอักษรน้อยที่สุด

11. หัวข่าวแบบ Centered top line - มี 3 บรรทัดแต่มีลักษณะตรงข้ามกับ Centered middle line คือบรรทัดที่หนึ่งและสามจะมีจำนวนตัวอักษรเท่ากันแต่น้อยกว่าบรรทัดที่สอง ที่มีจำนวนตัวอักษรมากที่สุดและพาดเต็มความกว้างของคอลัมน์

12. หัวข่าวแบบผสมโดย Kicker - หัวข่าวแบบนี้จะเพิ่ม Kicker หรือ Eyebrow เข้ามาเป็นส่วนประกอบ หมายถึง ข้อความที่เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยขยายหัวข่าว โดยจะวางไว้ตรงบรรทัดบนสุดชิดซ้าย ใช้ตัวอักษรที่มีขนาดเล็กกว่าหัวข่าวหลัก (รูปแบบใดก็ได้) และเพื่อให้สะดุดตา นิยมขีดเส้นใต้ที่ Kicker ความยาวของ Kicker ไม่ควรยาวเกิน 2 ใน 3 ของหัวข่าวหลัก

13. หัวข่าวสลับระหว่างเนื้อข่าว (Sub-head) - นิยมใช้กับข่าวที่มีเนื้อหายาวมาก มีหลายประเด็น แห่ข่าวหลายคน หากจะเขียนรายละเอียดเนื้อหาข่าวตลอด ก็อาจทำให้ผู้อ่านเบื่อหน่าย จึงนิยมใช้ Sub-head สรุปประเด็นของข่าวในแต่ละย่อหน้า คั่นระหว่างเนื้อหาข่าวแต่ละประเด็น เป็นการช่วยพักสายตาของผู้อ่าน และชวนให้ติดตามอ่านข่าวจนจบ

ส่วนประกอบหลักอีกอย่างของโครงสร้างพื้นฐานของข่าวและมักปรากฏในพื้นที่ข่าวหน้า 1 คือ **ความนำ (Lead)**

ฉัตร วุฒิกรมรักษา (2536) นิยามว่าความนำ (Lead) คือ ข้อความหรือเนื้อเรื่องย่อของข่าวที่อยู่ในย่อหน้าแรกของข่าวแต่ละข่าว บรรจุประเด็นหรือเรื่องราวสำคัญเท่าที่จำเป็น เพื่อบอกเล่าให้ผู้อ่านได้ทราบเรื่องราวนั้นๆ ได้อย่างกระชับและรวดเร็วที่สุด

วิชญ์ สุวรรณเพิ่ม (2540) อธิบายว่า ความนำ คือ ส่วนที่ให้ข้อเท็จจริง (Facts) แนวคิด (Idea) และข้อสนเทศ (Information) แก่ผู้อ่านอย่างชัดเจน รวดเร็ว และเขียนขึ้นด้วยวิธีการด้านหนังสือพิมพ์ โดยนำส่วนที่สำคัญที่สุดของเรื่องมาเขียนก่อน ส่วนที่มีความสำคัญรองลงมาก็จะเขียนเรียงลำดับตามความสำคัญ

ชวรัตน์ เชิดชัย (2541) นิยามว่าความนำ คือ หน่วย (Unit) ของเนื้อหาส่วนแรกของตัวเนื้อข่าว ซึ่งผู้อ่านจะเห็นก่อนส่วนอื่น เป็นส่วนที่มีสาระความหมาย สามารถกระตุ้นความรู้สึกอยากรู้อยากเห็น ดึงดูดความสนใจ และสร้างอารมณ์คล้อยตามเนื้อหาข่าวตั้งแต่ต้นจนจบ

ทั้งนี้ สรุปความหมายของ “ความนำ” ได้ว่าเป็นข้อความหรือเนื้อเรื่องซึ่งสรุปประเด็นสำคัญหรือข้อเท็จจริงอันจำเป็นที่สุดของข่าวไว้ในย่อหน้าแรกของข่าว เพื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบเรื่องราวโดยย่อทั้งหมด อย่างกระชับ รวดเร็ว และดึงดูดให้ผู้อ่านสนใจรายละเอียดข่าวตั้งแต่ต้นจนจบ

บุญรัตน์ พิงคานนท์ (2548) ได้สรุปวัตถุประสงค์ของความนำ ดังนี้

1. เน้นคุณค่าและสรุปสาระสำคัญของข่าว - การเน้นคุณค่าและสรุปสาระสำคัญของข่าว สามารถทำได้ด้วยการตอบคำถามว่าในเนื้อข่าวมีใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where)

เมื่อใด (When) ทำไม (Why) และอย่างไร (How) ในเหตุการณ์นั้นๆ มานำเสนอให้ผู้อ่านทราบ โดยการเน้นประเด็นข่าวที่มีคุณค่าและใช้วิธีเขียนด้วยการสรุปย่อสาระสำคัญของข่าวนั้น นอกจากนี้ ยังเป็นการตอบสนองความต้องการสนใจใคร่รู้ของผู้อ่านด้วย ซึ่งถือเป็นวัตถุประสงค์หลักของการเขียนความนำทั่วไป ซึ่งต้องการดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน ให้อ่านความนำและติดตามอ่านข่าวจนจบ

2. เชื่อมโยงข่าวเก่าที่เสนอไปแล้ว - การเขียนความนำมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านทราบความคืบหน้าของเหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงของข่าวในเรื่องเดียวกันซึ่งได้เกิดเพิ่มเติมขึ้น โดยข่าวบางข่าวเป็นเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลานาน และมักจะประกอบข้อเท็จจริงที่หลากหลายและสลับซับซ้อน จึงต้องมีการรายงานข่าวต่อเนื่องไปหลายวัน ซึ่งผู้อ่านบางคนอาจไม่ได้ติดตามอ่านข่าวที่หนังสือพิมพ์ได้รายงานไปแล้ว ดังนั้น การนำเสนอข้อเท็จจริงที่เคยนำเสนอเป็นข่าวมาแล้วก่อนหน้านี้ในรูปแบบของการสรุปเป็นความนำ จะช่วยให้ผู้อ่านทั้งที่ไม่เคยอ่านข่าวดังกล่าวมาก่อน และผู้ที่เคยอ่านข่าวนั้นมาก่อนแล้วก็ตาม ย่อมได้ทราบถึงภูมิหลังข่าว (Background) แล้วสามารถเชื่อมโยงข้อเท็จจริงเดิม กับข้อเท็จจริงใหม่ได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และไม่สับสน

3. สะท้อนสีสัน ระดับ น้ำหนัก ความสำคัญของข้อเท็จจริงของข่าว - โดยปกติ ความนำเป็นส่วนที่สื่อความหมายหรือชี้นำความรู้สึกของผู้อ่านให้ทราบถึงระดับความสำคัญของข้อเท็จจริงแต่ละประเด็นที่อยู่ในข่าว ว่ามีมากน้อยเพียงใด สมควรจะอ่านตัวเนื้อข่าวต่อไปหรือไม่ ดังนั้น การเขียนความนำควรสะท้อนสีสัน ระดับ น้ำหนักความสำคัญของข้อเท็จจริงในข่าวให้ได้มากที่สุด หรือกล่าวได้อีกอย่างว่า การเขียนให้ผู้อ่านเห็นว่าข้อเท็จจริงประเด็นใดที่มีความสำคัญหรือน่าสนใจที่สุดในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และมีประเด็นที่สำคัญรองๆ ลงมาได้แก่อะไรบ้าง การสะท้อนระดับน้ำหนักความสำคัญของข้อเท็จจริงของข่าว ทำให้ผู้อ่านทราบว่าข่าวดังกล่าวมีคุณค่าของความเป็นข่าวมากน้อยเพียงใด

4. กระตุ้นความสนใจและความอยากรู้อยากเห็น - ความนำสามารถกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น และทำให้ผู้อ่านตั้งใจอ่านเนื้อหาข่าวส่วนที่ต่อจากความนำไปจนจบ ดังนั้น การเขียนความนำข่าวที่ดี ต้องสามารถกระตุ้นความสนใจหรือความอยากรู้อยากเห็นของผู้อ่าน ด้วยการนำข้อเท็จจริงที่น่าสนใจที่สุดมานำเสนอไว้ในความนำ ตลอดทั้งการเลือกใช้ลีลาการเขียนความนำซึ่งเป็นรูปแบบเฉพาะ เพื่อสร้างความดึงดูดใจให้ผู้อ่านติดตามอ่านรายละเอียดข้อเท็จจริงในข่าวตั้งแต่ต้นจนจบ

เมื่อพิจารณาจากเนื้อหาในความนำข่าวและลีลาการใช้ภาษาเขียนแล้วอาจแบ่งความนำได้ในรายละเอียดต่อไปนี้

ความนำสรุปเรื่อง (Summary lead)

การเขียนความนำประเภทนี้ เป็นการสรุปประเด็นสำคัญที่สุดของข่าว ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมากที่สุด และให้รู้ทันทีว่ามีอะไรเกิดขึ้นบ้าง โดยยึดหลักในสิ่งที่มนุษย์อยากรู้อยากเห็นมากที่สุด คือ ใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไหร่ (When) ทำไม (Why) และอย่างไร (How) หรือเรียกว่า “5W’s+1H” ความนำที่ดีจะมุ่งตอบคำถาม 5W’s+1H ได้ในข้อความที่สั้น กระชับ ได้ใจความ ไม่เยิ่นเย้อเกินความจำเป็น แต่ก็ไม่สั้นจนไม่ได้ความหมาย และอาจไม่จำเป็นต้องตอบทุกคำถามก็ได้ กล่าวคือ การใช้หลักการพิจารณาคุณค่าข่าว ตอบเฉพาะประเด็นที่มีความสำคัญ ที่คาดว่าผู้อ่านอยากรู่มากที่สุดตามเหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเท่านั้น

ในทางปฏิบัติผู้เขียนจะพิจารณาว่าข้อเท็จจริงใดในสูตร 5W’s+1H ตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มีความสำคัญที่สุด ก็คัดเลือกนำเสนอ W นั้นเป็นอันดับแรกในต้นประโยคของความนำ และจะได้รับการตั้งชื่อความนำตาม W ตัวนั้น ขณะที่ W ตัวอื่นมีความสำคัญรองลงมาก็อาจถูกนำเสนอตามความจำเป็น (จิตติ วิทยสรณะ, 2542 อ้างถึงใน ภาควิทยาการ, 2554, น.112) ความนำแบบสรุปเรื่องจึงสามารถแบ่งเป็น 5 ประเภทย่อยๆ ดังนี้

1. The Who Lead ความนำแบบเน้นใคร เป็นความนำที่บันทึกเรื่องราวว่าใครพูดหรือทำอะไร โดยมุ่งความสนใจและให้น้ำหนักไปยังบุคคลที่เป็นข่าวหรือแหล่งข่าว The who lead อาจเป็นบุคคลหรือนิติบุคคลที่มีความสำคัญหรือความเด่น ส่วนกรณีที่บุคคลผู้ตกเป็นข่าวขาดความเด่นหรือไม่เป็นที่รู้จักของผู้อ่านส่วนใหญ่ อาจหลบเลี่ยงด้วยการใช้ตำแหน่ง หรืออาชีพ หรือสังกัดแทนได้

บุญรัตน์ พิงคานนท์ (2548) บอกว่าการเขียนความนำแบบนี้ เป็นการเน้นที่บุคคลและสิ่งของที่ตกเป็นข่าวซึ่งมักเป็นที่รู้จักของสาธารณชนโดยทั่วไป จะได้รับความสนใจจากผู้อ่าน หรือดึงดูดความสนใจได้เป็นอย่างดีหากนำมาเขียนเน้นในความนำ ทั้งนี้ อาจใช้สิ่งที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ตกเป็นข่าวซึ่งมีลักษณะเด่นด้านใดด้านหนึ่งเป็นพิเศษ เช่น อาชีพ ยศตำแหน่ง เพศ และอายุ เป็นต้น

2. The What Lead ความนำแบบเน้นเรื่อง ความนำแบบนี้เกี่ยวกับการกระทำที่เกิดขึ้น รวมถึงปรากฏการณ์และเหตุการณ์ที่สัมผัสได้และไม่ได้ เช่น ความจงรักภักดี ความแค้น ความอ่อนแอ จึงให้ความสำคัญของความนำที่เน้นความสำคัญของเหตุการณ์ที่เกิด นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงกรณีที่บุคคลในข่าวกระทำการสิ่งหนึ่งสิ่งใด และการกระทำนั้นมีความสำคัญ มีผลกระทบ หรือมีความน่าสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์การคัดเลือก ประเมินคุณค่าข่าวในข้อ “มีผลกระทบกระเทือน” เช่น การเกิดอุทกภัยภาคใต้ ภาวะแห้งแล้งที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือกรณีที่รัฐบาลประกาศขึ้นราคาน้ำมัน บริษัทการบินไทยประกาศขึ้นค่าโดยสาร เป็นต้น ในการเขียนความนำชนิดนี้มีคำกริยาหลายคำที่นิยมใช้ขึ้นต้นประโยค ซึ่งแสดงถึงการกระทำของเหตุการณ์นั้นๆ เช่น “มี” “เกิด” “แฉ” “จับ” “ชนแหก” เป็นต้น

3. The Where Lead ความนำแบบเน้นสถานที่ เป็นความนำที่เน้นสถานที่เกิดเหตุการณ์ บางครั้งสถานที่ในข่าวก็มีความสำคัญหรือน่าสนใจ เช่น สถานที่เกิดเหตุการณ์ สถานที่จัดการแข่งขันกีฬาระดับชาติหรือนานาชาติ หรือสถานที่อาจเป็นอุทยานแห่งชาติที่มีความสำคัญและถูกทำลายจากผู้มีอิทธิพล เป็นต้น ความนำประเภทนี้จึงเน้นสถานที่อย่างเด่นชัดมากกว่าองค์ประกอบอื่นๆ

อย่างไรก็ตาม หนังสือพิมพ์บางฉบับมักเริ่มต้นข่าวในส่วนของความนำด้วยการบอกสถานที่เกิดเหตุก่อนเสมอ เช่น ทำเนียบรัฐบาล ชื่อจังหวัด หรือกระทรวงต่างๆ ฯลฯ โดยที่ประเด็นสำคัญของข่าวหรือเหตุการณ์มิใช่ให้ความสำคัญกับสถานที่ ก็อาจไม่จำเป็นต้องเขียน เช่น กรณีการแถลงผลประชุมของคณะรัฐมนตรีที่ประชุมกัน ณ ทำเนียบรัฐบาลทุกวันอังคาร ประเด็นสำคัญน่าจะอยู่ที่เกิดอะไรขึ้นจากการประชุมดังกล่าว (What) มากกว่าสถานที่ (Where) แต่ถ้าหากมีการประชุมคณะรัฐมนตรีที่มีการสัญจรไปต่างจังหวัดเป็นกรณีพิเศษ สถานที่ที่ถูกคัดเลือกให้เป็นสถานที่จัดประชุมดังกล่าว อาจใช้ The Where lead ได้ เนื่องจากมีความน่าสนใจหรือมีความสำคัญ เป็นต้น

4. The When Lead ความนำแบบเน้นเวลา เป็นความนำที่ชี้ให้เห็นความสำคัญของเวลาที่เกิดเหตุการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบข่าวข้อ “ความสด” โดยปกติ ประเด็นของเวลาที่เกิดเหตุการณ์นั้นจะระบุไว้ในความนำของข่าวเกือบทุกข่าวเพียงแต่มิได้ให้การเน้นเท่านั้น อย่างไรก็ตามบางกรณี หากเวลาเป็นองค์ประกอบสำคัญของข่าว ความนำก็ควรเริ่มต้นด้วยการระบุเวลาก่อนองค์ประกอบอื่นๆ

ความนำแบบเน้นเวลา มักพบในกรณีต่างๆ ดังนี้ (1) เมื่อเหตุการณ์นั้นๆ กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตอันมีผลกระทบต่อประชาชน (2) เมื่อถึงช่วงเวลาพิเศษ เทศกาล ประเพณี วันรำลึกถึงบุคคล วีรชนต่างๆ เวียนมาบรรจบครบรอบในแต่ละปี และ (3) เมื่อเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ไม่น่าจะเกิด เช่น มีการปล้นฆ่ากลางวันแสดๆ หรือมีการเรียกประชุมคณะรัฐมนตรีกลางดึก หรือกรณีเหตุฉุกเฉินขึ้นในช่วงเวลาที่ไม่คาดฝัน

ปยุตนรัตน์ พิงคานนท์ บอกว่า ความนำประเภทนี้เวลาในข่าวมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะอาจเป็นกำหนดเวลาที่ต้องปฏิบัติให้ทัน เป็นเวลาที่สิ้นสุดที่จะต้องปฏิบัติเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเป็นเวลาที่เกิดเหตุการณ์ หากเวลาในเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้นมีความสำคัญเพียงพอ

5. The Why Lead ความนำแบบเน้นเหตุผล เป็นความนำที่ต้องการตอบคำถามที่ผู้อ่านสนใจว่าเพราะเหตุใดถึงได้เกิดเหตุการณ์ที่เป็นข่าวดังกล่าว หากสามารถตอบคำถามถึงสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ตั้งแต่ในการรายงานครั้งแรกได้ก็จะเป็นการดี แต่หากไม่สามารถค้นหาได้ เพราะต้องรอผลสรุปจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ก็อาจนำเสนอ The why lead ในการรายงานข่าวครั้งที่สองในวันถัดไปได้ กรณีที่เหตุการณ์มีความซับซ้อน สาเหตุยังไม่ชัดเจน และมีหลากหลาย เช่น การ

เสนอข่าวการฆ่าตัวตาย ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใด ซึ่งอาจมีสาเหตุมากมายและต้องอาศัยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้วินิจฉัย ห้ามผู้สื่อข่าวด่วนสรุป อาจกลายเป็นการใช้ความคิดเห็นของนักข่าวเอง ถือว่าขาดความรับผิดชอบต่อผู้อ่านและผิศจรรยาบรรณด้วย

ปยุตน์ พิงคานนท์ บอกว่า การเขียนความนำประเภทนี้เป็นการเน้นถึงประเด็นของสาเหตุที่ทำให้เกิดเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้นๆ บางครั้ง สาเหตุที่ทำให้เกิดเรื่องราวหรือเหตุการณ์เป็นสิ่งที่น่าสนใจ เช่น อาจส่งผลกระทบต่อผู้อ่าน หรือมีความแปลกประหลาด ซึ่งสามารถกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของผู้อ่านได้ ดังนั้น การเขียนความนำแบบเน้นเหตุผล จะทำให้ผู้อ่านสนใจอ่านตัวเนื้อข่าวต่อไป

6. The How Lead ความนำแบบเน้นวิธีการ เป็นความนำที่เน้นการอธิบายข้อเท็จจริงของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ ว่าเกิดขึ้นหรือดำเนินไปในลักษณะอย่างไร หรืออธิบายถึงวิธีการ กระบวนการ ขั้นตอนที่เป็นรายละเอียดในข่าว ซึ่งลักษณะของวิธีการนั้นๆ มีความสำคัญหรือน่าสนใจกว่าองค์ประกอบอื่น

ขณะเดียวกัน ดร.ฉวี หิรัญรักษ์ (2538) ยังกล่าวถึงความนำแบบอื่นๆ ได้แก่

1. ความนำแบบภาพจน์ (Picture lead หรือ Colorful lead) - เป็นความนำที่ผู้เขียนพยายามหาถ้อยคำหรือคำคุณศัพท์มาอธิบายเหตุการณ์หรือบุคคลในข่าว สามารถทำให้ผู้อ่านเห็นภาพพจน์ได้ เช่น นายกรัฐมนตรีให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส

2. ความนำแบบฉงนสนเท่ห์ (Punch lead) - ผู้เขียนจะนำใจความสำคัญที่สุดของเรื่องที่เกิดขึ้นมาเริ่มต้น และพยายามหาคำซึ่งส่วนใหญ่คือคำกริยาที่หนักแน่นมาใช้ ซึ่งทำให้แต่ละประโยคเต็มไปด้วยข้อความที่น่าสนใจ

3. ความนำแบบคำเปรียบเทียบ (Contrast lead) - มักใช้ในเหตุการณ์ที่มีความขัดแย้งกันด้านเนื้อหา และความขัดแย้งนั้นเป็นจุดเด่นและน่าสนใจ

4. ความนำแบบคำถาม (Question lead) - มีวิธีการเขียนแบบเรียกร้องความสนใจและความอยากรู้อยากเห็นของผู้อ่าน โดยเขียนในรูปแบบประโยคคำถาม

5. ความนำแบบให้ภูมิหลัง (Background lead) - เขียนย่อภูมิหลังของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ส่วนมากใช้คำประพจน์หรืออนุประโยคเป็นส่วนขยาย

6. ความนำแบบเลख (Quotation lead) - มักใช้กับการเขียนข่าวประเภทสัมภาษณ์ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นสัมภาษณ์เพื่อหาข้อเท็จจริง เพื่อแสดงความคิดเห็น หรือการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญ

7. ความนำแบบพิเศษหรือเฉพาะ - เป็นความนำที่มีแบบอย่างการเขียนไม่ซ้ำใคร ขึ้นอยู่กับศิลปะและลีลาของการเขียนแต่ละบุคคล ส่วนมากจะเป็นวรรณคำที่สร้างความสนเท่ห์ ความตลกขบขัน และความบันเทิงใจให้กับผู้อ่าน

เนื่องจากการเขียนความนำมีความยืดหยุ่น สามารถเขียนได้หลายลักษณะ พนมวรรณศิริ (2544) ได้ให้คำแนะนำในการเขียนความนำ ดังนี้

1. ตรวจสอบเนื้อหาข่าวแล้วสรุปข้อเท็จจริง - ประมวลเนื้อหาของข่าวทั้งหมด จับประเด็นข่าวไว้หลายประเด็น ว่าตอบคำถาม 5W's+1H หรือไม่ วิเคราะห์ว่าประเด็นใดน่าจะสำคัญที่สุด แล้วเรียงลำดับความสำคัญก่อนหลัง ทั้งนี้ การพิจารณาว่าประเด็นใดมีความสำคัญที่สุด ให้ดูจากกลุ่มเป้าหมายว่ามีความสนใจอะไร สถานการณ์ขณะนั้นเป็นอย่างไร ผู้เขียนมีความรู้ในข้อเท็จจริง มีทัศนคติต่อเรื่องนั้นๆ อย่างไร มีความรับผิดชอบและจรรยาบรรณเพียงพอหรือไม่

2. ความยาวของความนำ - โดยทั่วไปไม่มีการกำหนดความยาวของความนำ หากเป็นเรื่องไม่ซับซ้อนความนำมักมีประเด็นเดียว แต่หากข่าวนั้นมีข้อเท็จจริงมาก มีประเด็นน่าสนใจหลายประเด็น ความนำอาจยาวก็ได้

2.1 ความนำประโยคเดียว (Immediate-single lead) เป็นความนำสำหรับข่าวสั้นๆ หากเป็นข่าวที่เก่าเร็ว จำเป็นต้องเสนอทันทีเพื่อให้ประชาชนทราบเร็วที่สุด เช่น พล.ต.อ. ประमाण อติระกสาร กล่าวถึงการตีความคำว่าเกษตรกร แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลหน้าหนาหรือบางแค่ไหน

2.2 ความนำสองประโยค (Two-sentence lead) เป็นความนำที่มีลักษณะสั้น มีเพียง 2 ประโยค เช่น นายวินัย ละอองสุวรรณ ย้ำว่าเขายังไม่ได้สึกจากความเป็นพระ ยกเว้นแต่เปลี่ยนสีจีวรเท่านั้น ทั้งนี้ยังกล่าวด้วยว่าพร้อมแล้วที่จะเดินทางไปให้กำลังใจกลุ่มที่เสื่อมใสในตัวเขาทั่วประเทศ

2.3 ความนำแบบหลายประเด็น (Overcrowded lead) ความนำแบบนี้เป็นที่นิยมของหนังสือพิมพ์บางฉบับ เพราะช่วยให้ผู้อ่านจับประเด็นข่าวได้ง่าย และช่วยประหยัดเวลา ไม่จำเป็นต้องอ่านรายละเอียดทั้งหมด ผู้อ่านก็เข้าใจได้ แต่ความนำแบบนี้ทำให้ขาดความน่าสนใจเพราะไม่เน้นประเด็นใดประเด็นหนึ่ง จึงไม่เหมาะที่จะใช้กับสื่อประเภท วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุกระจายเสียง

3. การใช้ภาษาเขียนเปิดความนำ - การใช้ภาษาเขียนเปิดความนำเป็นเรื่องสำคัญที่สุดประการหนึ่ง เพราะสามารถเรียกความสนใจจากผู้อ่านได้ การเขียนความนำข่าวในบางครั้งต้องพิจารณาจากเนื้อหาข่าวเป็นหลัก เช่น ข่าวอาชญากรรม ข่าวสังคม ข่าวการเมือง หรือข่าวที่เกี่ยวข้องวิกฤตการณ์ต่างๆ ต้องใช้ภาษาที่ดูตึง เข้มข้น รุนแรง เพื่อสร้างภาพ สร้างอารมณ์ ส่วนข่าวการศึกษา ข่าวสังคม ข่าวการเมือง และข่าวเศรษฐกิจที่อยู่ในสถานการณ์ปกติ ภาษาที่ใช้เปิดความนำก็มักใช้คำ

เรียบๆ ไม่รุนแรง แต่ไม่ควรเรียบเกินไปเพราะจะทำให้ไม่มีความน่าสนใจ ทั้งนี้ ภาษาที่ใช้เปิดความน่าทำได้หลายวิธี ดังนี้

3.1 การเปิดความน่าด้วยประธาน จะเป็นคำนามหรือสรรพนามก็ได้แต่ต้องเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป วิธีนี้จะช่วยเรียกความสนใจจากผู้อ่านและมีคุณค่าในเชิงข่าวด้วย เช่น พล.ต.สนั่น ยืน ข้าราชการฝ่ายปกครองควรมีอำนาจในการสอบสวนและออกหมายจับ มุ่งคานอำนาจัยการ

3.2 การเปิดความน่าด้วยอนุประโยค เช่น เศรษฐกิจภาคใต้ไตรมาสแรก เพิ่งสุดขีด ปีโอไอซี นักลงทุนแจ้งเกิดเดือนละไม่ต่ำกว่า 10 ราย เงินลงทุนสะพัดกว่า 1 พันล้านบาท หรือ สนามบินหนองงูเห่ายังไม่จบ ศุภชัยทนไม่ไหว จีเลขนายกดันเรื่องตั้งบริษัทลูกเข้าสู่ที่ประชุม คณะรัฐมนตรี

3.3 การเปิดความน่าด้วยวลีหรือกลุ่มคำ เช่น เปิดศึกชิงตำแหน่งประธานาธิบดี วิทย์ใหม่ 40 แห่งทั่วประเทศ ช่วงปี 2538-2539 อสมท ตั้งเพิ่ม 19 สถานีประเดิมปีแรก 6 แห่ง หรือ ผลสำรวจสวนดุสิตโพล สมักร เบียดขึ้นอันดับ 1 ส.ส.ขวัญใจชาวกทม.

3.4 การเปิดความน่าด้วยข้อความที่ชัดเจน ไม่กำกวม ลักษณะที่ไม่ชัดเจน เช่น ปี 2538-2539 กรมประชาสัมพันธ์วางแผนขยายสถานีวิทยุเครือข่ายเอฟเอ็มเพิ่มอีกกว่ายี่สิบ จะทำให้เครือข่ายสถานีวิทยุเพิ่มขึ้นเป็นกว่าร้อยสถานี ควรแก้ไขให้ชัดเจน ดังนี้ ปี 2538-2539 กรมประชาสัมพันธ์วางแผนขยายสถานีวิทยุเครือข่ายเอฟเอ็มอีก 21 สถานี ทำให้เครือข่ายสถานีวิทยุเพิ่มขึ้นเป็น 132 สถานี อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ไม่สามารถระบุจำนวนได้ชัดเจน เช่น จำนวนผู้ชน ให้ประมาณการให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

3.5 การเปิดความน่าด้วยแหล่งข่าว หมายถึง ผู้ให้ข่าว ผู้เปิดเผย สำนักงาน หรือสถานที่ที่สามารถใช้คำนาม คำวิสามานยนาม หรือคำสรรพนามเป็นคำเริ่มต้น เช่น นายกฯ อ้างว่า มีคนพยายามจะใช้อำนาจนอกระบบเข้ามาแทรกแซง ขณะที่โฆษกรัฐบาลจะดำเนินคดีกับสมาพันธ์ประชาธิปไตย ข้องใจจัดงานครบรอบพฤษภาทมิฬตรงกับช่วงอภิปรายไม่ไว้วางใจเหมือนวางแผนไว้

อย่างไรก็ตาม การระบุแหล่งข่าวหรือผู้เปิดเผยข่าวมีความจำเป็น ถือเป็นข้อเท็จจริงและเป็นการให้เกียรติแก่แหล่งข่าวและเพิ่มความน่าเชื่อถือ หากแหล่งข่าวนั้นเป็นผู้มีชื่อเสียงก็จะเป็นการช่วยเพิ่มคุณค่าเชิงข่าวได้มากขึ้น ส่วนคนที่ไม่มีชื่อเสียง ควรต้องระบุตำแหน่ง ส่วนการระบุชื่ออาจารย์ไว้ในวาระนำหรือวาระถัดมา

จากแนวคิดเรื่องการพาดหัวข่าวและความน่าข่าว ผู้วิจัยได้นำคำอธิบายเรื่องประเภทของพาดหัวข่าว ความสำคัญของพาดหัวข่าว และประเภทของความน่า มาอธิบายการนำเสนอเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี ที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์รายวันเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ว่าปรากฏในลักษณะใดมากที่สุด

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดวาระข่าวสาร

หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนที่มีพื้นที่ในการนำเสนอค่อนข้างจำกัด ข่าวสารที่เกิดขึ้นมากมายในปัจจุบันไม่สามารถนำมาเสนอได้ทั้งหมด ดังนั้น ข่าวที่ถูกนำมาตีพิมพ์เผยแพร่จึงต้องผ่านกระบวนการคัดเลือก กลั่นกรอง จากผู้ที่รับผิดชอบข่าว ทั้งนักข่าว บรรณาธิการข่าว เพื่อให้เหมาะกับเนื้อที่ ซึ่งถูกกำหนดมาในแต่ละวัน

หน้าที่ของสื่อมวลชนในการกำหนดหัวข้อข่าวหรือการกำหนดวาระข่าวสาร (The agenda setting function) หมายถึง ความสามารถของสื่อมวลชนในการเป็นผู้กำหนดประเด็นหรือหัวข้อปัญหาต่างๆ ในสังคม ให้ผู้รับสารได้ทราบและเห็นความสำคัญจากการเสนอหรือไม่เสนอ ข่าวสารเรื่องใดเรื่องหนึ่งของสื่อมวลชน ซึ่งมีผลทำให้สาธารณชนมีความเห็นคล้อยตามว่า เรื่องนั้นเป็นประเด็นที่มีความสำคัญหรือไม่ ที่จะนำมาคิด พิจารณา หรืออภิปรายพูดคุยกัน (ธัญญนันท์ ตรีเสนห์ จิต, 2549 อ้างถึงใน อรรถภูมิ อองกุลนะ, 2555, น.11)

กิติมา สุรสุนธิ (2557, น.135) อธิบายว่าทฤษฎีการกำหนดระเบียบวาระ (Agenda setting) กล่าวถึงผลของสื่อมวลชนที่มีต่อความคิดเห็นของสาธารณชน ด้วยการที่สื่อสารมวลชนสามารถกำหนดหรือจัดลำดับเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่จะนำเสนอ โดยแม็คคอมบ์และชอว์ (McCombs & Shaw, 1972, p.36) ได้ระบุการกำหนดวาระของสื่อ เกี่ยวกับการนำเสนอข่าวในคดีวอเตอร์เกตว่า การลำดับความสำคัญของข่าวหรือเนื้อหาของสื่อมวลชนนั้น มีผลต่อการเรียนรู้และการให้ความสำคัญกับเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งของประชาชน ซึ่งยิ่งสื่อมวลชนนำเสนอเรื่องราวหรือเหตุการณ์ใดมาก ก็จะทำให้ประชาชนรับรู้และสนใจต่อเหตุการณ์นั้นมากขึ้น

กิติมา สุรสุนธิ (2557, น.105) ได้พูดถึงพฤติกรรมการสื่อสารของผู้ส่งสารว่าหมายถึง การคัดเลือกสิ่งที่จะถ่ายทอดและวิธีการจัดรูปสารที่จะส่งออกไป โดยผู้ส่งสารในกระบวนการสื่อสารมวลชนมีวัตถุประสงค์หรือสารอยู่ในสภาพพร้อมที่จะส่งไปตามปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1. ความกดดันหรือความบีบบังคับจากสาร หมายถึง ระดับความยากง่าย ความซับซ้อน ชนิดหรือประเภทของเนื้อหาที่จะส่ง ทำให้ผู้ส่งในกระบวนการสื่อสารมวลชนมีหน้าที่ปรับปรุงรูปแบบสารให้เข้ากับประเภทของเนื้อหา เช่น ข่าวการเมืองจะมีลีลาการถ่ายทอดแตกต่างจากคอลัมน์ซุบซิบ เป็นต้น หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณย่อมมีการคัดเลือกและวิธีการส่งข่าวแตกต่างจากหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ เป็นต้น

2. ความกดดันหรือความบีบบังคับจากสื่อ หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะของสื่อแต่ละประเภท ที่มีข้อดีและข้อจำกัด รวมทั้งสภาพความบีบบังคับและสร้างความกดดันต่อผู้ส่งสารแตกต่างกัน เช่น สื่อวิทยุฟังได้เฉพาะเสียง สื่อโทรทัศน์รับชมได้ทั้งภาพและเสียง

3. จินตภาพของผู้ส่งสาร หมายถึง การมองบทบาทของตัวผู้ส่งสาร ในฐานะที่เป็นปัจเจกบุคคลและในฐานะผู้ส่งสาร ซึ่งผู้ส่งสารอาจมองตนเองในฐานะของผู้ตีความเหตุการณ์หรือผู้ผลักดันแนวคิดใดแนวคิดหนึ่งให้เกิดขึ้น หรืออาจเป็นเพียงกระจกเงาสท้อนเหตุการณ์เท่านั้นก็ได้ โดยการมองบทบาทของตนเองนั้น จะส่งผลต่อการเลือกและวิธีการส่งสาร เช่น ถ้ามีบทบาทเป็นผู้รายงาน จะให้ข้อมูลเท่าที่เห็น ถ้ามีบทบาทเป็นกระจกเงา จะต้องศึกษาและแสดงความคิดเห็นต่อสารที่จะส่งไป เพื่อทำให้เกิดภาพชัดเจนมากขึ้น เป็นต้น

4. โครงสร้างบุคลิกภาพของผู้ส่งสาร บุคลิกภาพจะมีผลต่อพฤติกรรมของผู้ส่งสาร โดยเฉพาะปัจจัยดังกล่าวเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญต่อการเลือกและวิธีการส่งข่าวสารของผู้ส่งสารมากกว่าตัวแปรอื่น เช่น คนที่มีบุคลิกชอบเข้าสังคมมักจะชอบเป็นนักข่าวสายสังคมมากกว่าเป็นนักวิจารณ์ เป็นต้น

5. อิทธิพลกลุ่มที่มีต่อผู้ส่งสาร เนื่องจากผู้ส่งสารในกระบวนการสื่อสารมวลชนเป็นผู้ส่งสารในขณะปฏิบัติงานซึ่งต้องทำงานร่วมกันเป็นทีม ต้องรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานคนอื่นๆ ในการสร้างและถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ฉะนั้น เสรีภาพของนักสื่อสารมวลชนจึงถูกจำกัดด้วยปทัสฐาน (Norm) และค่านิยม (Value) จากกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน

6. เป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ผู้ส่งสารสังกัดอยู่ องค์กรสื่อสารมวลชนแต่ละองค์กรแต่ละประเภทมีความแตกต่างกันไปตามขนาด จุดมุ่งหมาย และนโยบายของเจ้าขององค์กรหรือผู้บริหารคนนั้นๆ ซึ่งองค์กรหรือสมาชิกในองค์กรต้องใช้ยึดถือเป็นหลักหรือเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย หรือเป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

7. ความกดดันและความบีบบังคับจากคุณลักษณะของสื่อมวลชน กล่าวคือ เนื่องจากเนื้อหาของกระบวนการสื่อสารมวลชนมีลักษณะเป็นสาธารณะ ทำให้เนื้อหาของสื่อมวลชนต้องพร้อมที่จะให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้รับสารสามารถตรวจสอบได้เสมอ ฉะนั้น จึงก่อให้เกิดการบีบบังคับบางประการให้แก่การทำงานของนักสื่อสารมวลชน เช่น ด้านกฎหมาย อาทิจรรยาบรรณของสื่อ และการมีกฎหมายควบคุมสื่อมวลชนในแขนงวิชาชีพต่างๆ เป็นต้น

8. สิ่งแวดล้อมเชิงสังคมของผู้ส่งสาร ไม่ได้หมายถึงการทำหน้าที่ผู้เฝ้าประตูข่าวสาร (Gatekeeper) และการจัดรูปแบบเนื้อหา (Agenda setting) ของผู้ส่งสารเท่านั้น แต่หมายรวมถึงสภาพแวดล้อมขององค์กร บรรยากาศในการส่งข่าว โดยสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อวิธีการเลือกและการรับเนื้อหาจากสื่อ เช่น ถ้าข่าวสารที่กำลังนำเสนอเป็นข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตของกลุ่มผู้มีอิทธิพลหรือผู้มีอำนาจ ย่อมทำให้การเสนอข่าวนั้นมีความละเอียด ระมัดระวัง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อการจัดรูปแบบการนำเสนอเนื้อหา ที่อาจต่างจากข่าวสารเรื่องอื่นๆ เช่น ทำเป็นสื่อบุพิเศษ หรือมีการติดตามข้อมูลอย่างลึกซึ้งและใกล้ชิดมากเป็นพิเศษ เป็นต้น

มาลี บุญศิริพันธ์ (2550) กล่าวว่า พันธกิจหนึ่งของหนังสือพิมพ์ คือ ผู้กำหนดวาระสังคม (Agenda setter) หนังสือพิมพ์เป็นแกนสำคัญในการสร้างความสนใจต่อเหตุการณ์และ/หรือปรากฏการณ์ในสังคม ผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการต้องใช้วิจารณญาณนำเสนอเรื่องที่อาจ (ยัง) ไม่ได้อยู่ในความสนใจของผู้อ่าน แต่มีคุณค่าสูงด้านผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของสังคม ให้ผู้อ่านได้รับรู้และเกิดความสนใจในปัญหานั้น ด้วยการนำเสนอข่าวสารที่วินิจฉัยแล้วว่าเป็นประเด็นสำคัญที่สังคมควรทราบ ต้องรับรู้ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เห็นได้จากการลำดับความสำคัญของประเด็นข่าวด้วยขนาดหัวข้อข่าว (Headline) ตำแหน่งการวางข่าวบนหน้า 1 การเสนอข่าวอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนนำหน้าการชี้ประเด็นปัญหา โดยการแสดงความคิดเห็นในรูปของบทความ สามารถสร้างจุดสนใจร่วมที่สำคัญจากผู้อ่าน ในที่สุดอาจก่อให้เกิดสาธารณมติในเรื่องนั้นๆ

ข้อมูลจากเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยทเวนท์ (University of Twente) อธิบายว่า ทฤษฎีการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda setting) พุดถึงอิทธิพลอันมหาศาลของสื่อมวลชนโดยสื่อเป็นผู้บอกสังคมว่าประเด็นใดมีความสำคัญ ในปี ค.ศ.1922 วอลเตอร์ ลิปป์แมน (Walter Lippman) คอลัมนิสต์หนังสือพิมพ์ กล่าวว่าสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อการเสนอภาพลักษณ์ของผู้เข้าชิงตำแหน่งประธานาธิบดี หลังจากนั้น แม็คคอมบ์และซอร์ว ศึกษาเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงประธานาธิบดีในปี ค.ศ.1968, 1972 และ ค.ศ.1976 งานวิจัยเริ่มดำเนินในปี ค.ศ.1968 โดยเน้นที่ 2 องค์ประกอบ คือ การตระหนักรู้และข้อมูลข่าวสาร ให้ความสนใจกับหน้าที่ของสื่อมวลชนในการกำหนดวาระข่าวสาร โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่มีสิทธิลงคะแนนคิดว่าเป็นประเด็นสำคัญ กับเนื้อหาสาระที่ใช้จริง (Reality) ในการรณรงค์หาเสียง แม็คคอมบ์และซอร์วสรุปว่าสื่อมวลชนพยายามอย่างมากในการทำให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนพิจารณาว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญในการหาเสียง

ทั้งนี้ การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการกำหนดวาระข่าวสาร มักมีสมมติฐานที่สำคัญ 2 ข้อ คือ 1) สื่อมวลชนไม่ได้สะท้อนความจริง แต่กลั่นกรองและประกอบสร้างความจริงขึ้นมา และ 2) การให้ความสนใจเพียงบางประเด็นของสื่อมวลชน ทำให้สาธารณชนรับรู้ประเด็นที่ถูกนำเสนอมีความสำคัญกว่าประเด็นที่ไม่ถูกนำเสนอ ทั้งนี้ สื่อมวลชนแต่ละประเภทต่างก็มีศักยภาพในการกำหนดวาระข่าวสารต่างกัน ด้าน เบร์นาร์ด โคเฮน (Bernard Cohen, 1963) กล่าวว่า แม้สื่อจะไม่ประสบความสำเร็จในการทำให้ประชาชน “คิด” (Think) อะไร แต่สื่อก็ประสบความสำเร็จอย่างมากในการบอกให้ประชาชน “คิดเกี่ยวกับ” (Think about) อะไร

มาลี บุญศิริพันธ์ (2526, อ้างถึงใน ธีระยุทธ ลาตีฟี, 2542) กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำเสนอเรื่องราวเหตุการณ์ต่างๆ ของผู้เฝ้าประตู ดังต่อไปนี้

1. นโยบายของสื่อมวลชน เป็นตัวกำหนดแนวโน้มในการพิจารณาคุณค่าข่าวที่ทำให้เน้นแง่มุมที่ต่างกันออกไป

2. ทักษะของกองบรรณาธิการ ถ้ามีแนวโน้มไปในทิศทางใด ก็ย่อมนำเสนอข่าวไปตามนั้นอีกด้วย

3. ระดับผู้รับสาร เป็นตัวแปรสำคัญในการวินิจฉัยคุณค่าของข่าวให้สอดคล้องกัน

4. เนื้อที่และปริมาณ การจำกัดของเวลาอาจทำให้ต้องตัดเหตุการณ์บางประการทิ้งไป หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกข่าวจึงมากขึ้น

5. เวลา ข่าวที่เกิดขึ้นในเวลาอันรวดเร็ว จะมีความสด มีผลกระทบต่องค์ประกอบที่สำคัญรุนแรงกว่า จึงควรได้รับความสนใจมากกว่า

6. สิ่งที่เคยรายงานมาก่อนข่าวที่ได้รับการเสนอไปครั้งหนึ่ง ย่อมส่งผลทำให้คุณค่าข่าวลดลง

7. การตรวจข่าวล่วงหน้า ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ของสภาพแวดล้อมด้วย และอาจทำให้การประเมินคุณค่าข่าวไม่สอดคล้องกับผู้รับสาร

8. การปกครอง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม อันเป็นส่วนในการวินิจฉัยทางอ้อม

9. เจ้าของหรือนายทุน เหตุการณ์ใดที่อาจกระทบต่อผลประโยชน์ของเจ้าของแล้ว มักจะหลีกเลี่ยงไม่นำเสนอ

10. โฆษณา ข่าวที่นำเสนอบางเรื่องอาจจะต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อเจ้าของสินค้าด้วย แต่ไม่ใช่กฎเกณฑ์ที่สำคัญ

11. ศาสนาและเชื้อชาติ ควรหลีกเลี่ยงการรายงานเนื้อหาข่าวที่อาจส่งผลให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในเชิงศาสนาและชนกลุ่มน้อย

ขณะที่ Pamela J. Shoemaker (1991, อ้างถึงใน พิษณุรักษ์ ปีตาทะสังข์, 2548) ได้เสนอแนวคิดการคัดเลือกข่าวสาร โดยศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบภายนอก และปัจจัยภายในที่มีผลต่อการคัดเลือกข่าวสารของผู้เฝ้าประตูดู โดยพิจารณาถึงสภาวะ สิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการเลือกข่าว ได้แก่

1. ปัจจัยภายนอก ได้แก่ สิ่งที่อยู่นอกองค์กรซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจเลือกข่าวของนักข่าว เช่น แหล่งข่าว นักโฆษณา นักประชาสัมพันธ์ รัฐบาล หน่วยงานองค์กรรัฐบาล หรือนักการตลาด ซึ่งมีส่วนชักจูงหรือให้ประเด็นแก่นักข่าวได้

2. สภาวะแวดล้อมในการทำงานแต่ละวันของผู้เฝ้าประตูดูข่าว เช่น การติดต่อสื่อสารกันทุกวัน (Communication routines) บทบาทเฉพาะขององค์กร (Organization characteristic) ปัจจัยที่สองนี้ เชื่อมต่อกับปัจจัยภายนอกที่ส่งผลให้เกิดการเลือกข่าว โดยเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมในการทำงาน เช่น การสื่อสารเป็นประจำ หรือบทบาทเฉพาะขององค์กร

3. รูปแบบการตัดสินใจจากภายในของนักหนังสือพิมพ์ ถือเป็นตัวแปรสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อการเลือกข่าวสาร โดยปัจจัยที่มีอิทธิพล ได้แก่ ความรอบรู้ กรอบความคิด การเข้าถึงคม การเดา คุณค่า ทักษะคติ กลยุทธ์ในการตัดสินใจ บทบาทในการสร้างและชนิดของงาน ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ล้วนเป็นลักษณะของประสบการณ์ชีวิตของผู้เฝ้าประตูข่าวสารแต่ละคน ธรรมชาติในตัวพวกเขามีส่วนในการตั้งทิ้ง หรือนำเสนอข่าวเหล่านั้น อย่างไรก็ตาม ผู้เฝ้าประตูก็ไม่ได้ใช้การตัดสินใจอย่างอิสระอย่างเดียว พวกเขาต้องใช้เกณฑ์ขององค์กรเป็นกรอบการตัดสินใจ และมีปัจจัยภายนอกมากระทบเสมอ

ทั้งนี้ นักสื่อสารมวลชนยังต้องคำนึงถึงองศาความเข้มข้นของข่าว ซึ่งเป็นอีกส่วนหนึ่งในการเสริมบทบาทในการจัดวารสาร (สุรพงษ์ โสณะเสถียร, 2533, อ้างถึงใน อรรถภูมิ อองกุลนะ, 2555, น.15) อันประกอบด้วย

1. การเพิ่มหรือขยายพื้นที่ในการเสนอข่าวนั้นให้มากกว่าปกติ เช่น การเพิ่มขนาดตัวอักษรที่ทำให้ข่าวนั้นสะดุดตามากกว่าข่าวอื่น
2. ความถี่ในการรายงานข่าว ความบ่อยครั้งในการนำเสนอ เป็นการเน้นย้ำถึงความสนใจกับผู้อ่าน
3. ระยะเวลาในการนำเสนอข่าว การนำเสนอในระยะเวลายาวนานและต่อเนื่อง ทำให้เหตุการณ์นั้นมีอายุยาวนาน และยังอยู่ในความสนใจของผู้อ่าน

นอกจากองค์ประกอบดังกล่าวแล้ว ยังมีองค์ประกอบอื่นที่มีอิทธิพลต่อการพิจารณาในการเสนอข่าวสาร (พนม วรรณศิริ, 2544, น.22) ดังนี้

1. ระบบการเมืองการปกครอง (Political system) ประเทศที่ปกครองแบบเผด็จการย่อมมีความเข้มงวดในการคัดเลือกข่าวสารเพื่อเผยแพร่ โดยรัฐบาลจะดำเนินการเรื่องสื่อโดยตรง ข่าวที่นำเสนอ มักคำนึงถึงการโฆษณาชวนเชื่อของรัฐบาล ตรงข้ามกับเสนอข่าวในประเทศที่ปกครองแบบเสรีประชาธิปไตย สื่อมวลชนส่วนใหญ่เป็นของเอกชน และแม้ว่ารัฐจะเป็นเจ้าของสื่อ แต่การนำเสนอก็มีอิสระพอสมควร
2. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง (Related laws) ประเทศที่ปกครองระบอบประชาธิปไตย แม้ว่าหนังสือพิมพ์จะมีอิสระในการเสนอข่าวอย่างเต็ม แต่ก็ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายหลายฉบับ เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ ความผิดฐานหมิ่นประมาท พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ.2494 เป็นต้น
3. ความสัมพันธ์ของหนังสือพิมพ์กับพรรคการเมือง (Relationship of press and political parties) หนังสือพิมพ์บางฉบับอาจมีความสัมพันธ์กับพรรคการเมืองอย่างเปิดเผยหรือไม่

เปิดเผย ซึ่งมีผลต่อการนำเสนอข่าวค่อนข้างมาก หนังสือพิมพ์อาจตกเป็นแหล่งปล่อยข่าวของพรรคการเมืองทั้งโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัว

4. ผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น (Local influential people) บางข่าวไม่สามารถนำเสนอในหนังสือพิมพ์ได้เพราะกลัวอิทธิพลของผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น บางครั้ง เจ้าของหนังสือพิมพ์ บรรณาธิการ หรือผู้สื่อข่าวอาจจะเกิดความเกรงใจ ไม่กล้าลงข่าวเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลที่มีปัญหา บางกรณีอาจจะลงข่าวได้ แต่เนื้อหาข่าวจำเป็นต้องลดความเข้มข้นลง ข้อเท็จจริงบางประการถูกตัดออก หนังสือพิมพ์อาจจะกลายเป็นกระบอกเสียง หรือเป็นแหล่งส่งเสริมบารมีของผู้มีอิทธิพลโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ได้

5. ความมีจรรยาบรรณของหนังสือพิมพ์ (Press ethics) แม้จะมีกฎหมายควบคุมในการเผยแพร่ข่าวสารก็ตาม หนังสือพิมพ์บางฉบับยังฝ่าฝืนอยู่บ่อยๆ เพราะมีบทบาทอยู่ในการลงโทษไม่มากนัก บรรณาธิการบางฉบับตัดสินใจให้เผยแพร่เรื่องราวหรือภาพบางภาพที่ไม่เหมาะสมเพียงเพื่อต้องการขายข่าวโดยไม่คำนึงถึงหลักจริยธรรมหรือจรรยาบรรณของหนังสือพิมพ์ ซึ่งประเด็นนี้มีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวาง ผู้สื่อข่าวหรือบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ที่ดี มักจะคำนึงถึงหลักจริยธรรมในการเผยแพร่ข่าวอยู่เสมอ

นอกจากนำเสนอด้วยความบ่อยครั้ง การให้ความสำคัญด้วยขนาดของพื้นที่และการใช้ภาษาเพื่อสร้างความนิยมในข่าวนั้นแล้ว การไม่นำเสนอ และการละเว้นการนำเสนอความหลากหลายของข้อมูลข่าวสาร สามารถอธิบายได้ว่า สื่อกำลังพยายามสร้างค่านิยมหรือความคิดให้กับผู้อ่าน เมื่อความคิดหรือค่านิยมถูกตอกย้ำและผลิตซ้ำ โดยกระบวนการทำงานของสื่อมวลชนจนกลายเป็นรสนิยมของผู้อ่าน สื่อก็ทำหน้าที่ในการตอบสนองรสนิยมนั้นอีกครั้งหนึ่ง กล่าวคือ สื่อเป็นทั้งผู้กำหนดรสนิยมและตอบสนองความต้องการของประชาชนที่สื่อได้กำหนดไว้แล้วในขั้นต้น (ปาจริย์ ณะสมบุญกิจ, 2538, น.14)

ทั้งนี้ ธงชัย มหาไทรภาพ (2532, น.32) กล่าวว่า กระบวนการคัดเลือกข่าวสำหรับลงตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ เป็นขั้นตอนย่อยภายในของกระบวนการแสวงหา รวบรวม และการเขียนข่าวมีผู้สื่อข่าวเป็นผู้รับผิดชอบ จะทำการรวบรวมข้อเท็จจริงจากเหตุการณ์เพื่อนำมาเขียนและแปรสภาพเป็นต้นฉบับข่าว จากนั้นบรรณาธิการจะคัดเลือกต้นฉบับบางส่วนเพื่อนำมาตีพิมพ์ และแม้ว่าโดยปกติหนังสือพิมพ์จะมีความแตกต่างกันทั้งด้านขนาด จำนวนผู้สื่อข่าว และผู้อยู่ในกระบวนการคัดเลือกข่าวสำหรับจะตีพิมพ์ จะมีความคิดเห็นต่อข่าวแตกต่างกัน แต่ส่วนมากบุคคลเหล่านี้มีอิทธิพลระหว่างกันไม่น้อย เป็นลักษณะของการควบคุมทางสังคม (Social control) ที่เกิดขึ้นภายในกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ด้วย

แนวคิดนี้ ทำให้ทราบว่าเหตุใดข่าวบางข่าว ประเด็นบางประเด็น จึงถูกคัดเลือกมานำเสนอต่อสาธารณชน ในทางกลับกัน ข่าวบางข่าว ประเด็นบางประเด็นไม่ถูกพิจารณา นอกจากนี้แนวคิดดังกล่าวยังทำให้ทราบกระบวนการตัดสินใจ เหตุผลส่วนตัวของนักข่าวและบรรณาธิการ ในการคัดเลือกข่าวที่เกี่ยวข้องกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี มานำเสนอในพื้นที่หน้า 1 ของหนังสือพิมพ์รายวัน

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ นำแนวคิดการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda setting) มาใช้เป็นกรอบในการอธิบายถึงที่มาและผลที่เกิดขึ้นจากการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ออกไปสู่สาธารณชน ซึ่งมีผลกระทบต่องสังคมในวงกว้าง เนื่องจากข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี ซึ่งถูกนำเสนอผ่านสื่อมวลชนในรูปแบบหนังสือพิมพ์ ไม่ได้จำกัดจุดสนใจเพียงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น แต่อยู่ในกระแสความสนใจจากประชาชนหลายกลุ่ม จึงมุ่งสนใจว่าหนังสือพิมพ์รายวันเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ หยิบยกเนื้อหาข่าวที่เกี่ยวข้องกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรีในประเด็นใดมานำเสนอหรือนำขึ้นมาเป็นวาระบ้าง นำเสนอในรูปแบบใด มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นแนวคิดของสื่อมวลชนในฐานะผู้กำหนดวาระข่าวสาร

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์เนื้อหาด้านสื่อสารมวลชน มีพัฒนาการตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งหน่วยสืบราชการลับของฝ่ายพันธมิตรใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาจากสื่อมวลชน เพื่อคาดคะเนกองกำลังของฝ่ายเยอรมนี หลังสิ้นสุดสงครามโลกจึงมีการวิจัยหลายเรื่องเกี่ยวกับการโฆษณาชวนเชื่อในสื่อหนังสือพิมพ์และสื่อวิทยุ ต่อมาเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาได้ขยายขอบข่ายไปยังสื่องานเขียนในรูปแบบของบทความ เรียงความ จดหมายเหตุ รวมทั้งเป็นเทคนิควิจัยที่มีการนำไปใช้ในสาขาวิชาอื่นๆ

เบอร์นาร์ด เบอเรลสัน (Berelson, 1952, p.47) ได้เขียนหนังสือชื่อ “การวิเคราะห์เนื้อหาในการวิจัยการสื่อสาร” (Content Analysis in Communication Research) ตีพิมพ์ใน ค.ศ. 1952 ซึ่งเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า เทคนิคการวิจัยแนวนี้นี้ได้รับการยอมรับจากนักวิชาการด้านการสื่อสารว่าเป็นเครื่องมือการวิจัยที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่าต่อการวิจัยอย่างมาก เพราะหลังจากที่หนังสือได้ตีพิมพ์เผยแพร่ ได้มีนักวิจัยนำเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาไปปรับปรุง พัฒนาและใช้ในการวิจัยทางสื่อสารมวลชนอย่างกว้างขวางกระทั่งปัจจุบัน (อ้างถึงใน นาวาเอก พิสิฐ ประเสริฐศรี, 2554, น.51)

การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นที่นิยมในหมู่นักสื่อสารมวลชน เห็นได้จากการที่มีผู้พยายามให้คำอธิบายเกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหาที่หลากหลาย อาทิ

เกษม ศิริสัมพันธ์ (2507 อ้างถึงใน มนชนก พัฒนพงศ์, 2537, น.26) กล่าวว่า การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นวิธีการวิจัยสื่อสารมวลชนชนิดหนึ่ง โดยมุ่งเน้นเนื้อหาของสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ นิตยสาร รายการวิทยุ หรือรายการโทรทัศน์ ทั้งนี้ เพื่อตรวจสอบ เปรียบเทียบข้อมูลเพื่อแสดงถึงแนวโน้มของการสื่อสารมวลชน

สนั่น ปัทมะทิน (2520 อ้างถึงใน มนชนก พัฒนพงศ์, 2537, น.27) อธิบายว่า การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นวิธีการที่ต้องสร้างเกณฑ์ขึ้นมา โดยจะออกมาในรูปของตารางวิเคราะห์ซึ่งประกอบด้วยถ้อยคำ ภาษา หน่วยที่ใช้มีตั้งแต่หน่วยที่ใหญ่ที่สุดถึงเล็กที่สุด เป็นข้อความ ประโยค หรือหัวข้อที่มีความหมายตรงกับเนื้อหาหรือข้อความที่ต้องการวิเคราะห์ ทั้งนี้ สิ่งสำคัญในการสร้างเกณฑ์ของเนื้อหา คือ การจำแนกประเภทของเนื้อหาซึ่งต้องทำให้เหมาะสมกับความประสงค์ของการวิเคราะห์เนื้อหา ว่าต้องการข้อมูลชนิดใด เรื่องใด เพื่อทราบแนวโน้มด้านใด

สรุครวี วิชาชีวะ (2525, น.17) ได้สรุปความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหา ดังนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหา เป็นเทคนิคการวิจัยที่ศึกษาในเชิงวิทยาศาสตร์
2. การวิเคราะห์เนื้อหา ต้องมีการสร้างเครื่องมือที่มีความเป็นปรนัย (Objectivity)

และเชื่อถือได้ (Reliability) คือ สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลชุดเดียวกัน แต่ต่างสถานการณ์และผู้วิจัยต่างกัน แต่ได้ผลสรุปออกมาเหมือนกัน

3. การวิเคราะห์เนื้อหา ควรอธิบายความหมายทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอย่างมีความเที่ยงธรรมตามธรรมชาติของสาร (Validity) เนื่องจากสารไม่ได้มีความหมายเดียว กล่าวคือ มีทั้งความหมายนัยประหวัด (Connotation) และความหมายนัยตรง (Denotation) ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับผู้ส่งสารและบุคลิกลักษณะของผู้ส่งสาร

วาลิเซอร์ (Walizer, 1978, p.112) ให้ความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหา ว่าเป็นกระบวนการใดๆ ที่เป็นระบบระเบียบที่สร้างขึ้นมา เพื่อตรวจสอบเนื้อหาของสารสนเทศที่เก็บบันทึกไว้

พจนานุกรมบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ (Reitz, 2004) ให้ความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหา ว่าเป็นวิธีการวิเคราะห์สารที่มีความชัดเจนและแน่นอน ทั้งกระบวนการดำเนินงานและตัวเนื้อหาสาระในการสื่อสาร ตลอดจนการจัดประเภท กลุ่ม และการประเมินคุณค่า ความสำคัญของแนวคิด สัญลักษณ์ และแก่นของเรื่องด้วยการตรวจสอบจากวัตถุประสงค์และรายละเอียดจากหลักฐานที่มีอยู่

สรุปได้ว่า การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ประกอบด้วยส่วนสำคัญ คือ

1. ความเป็นกลางหรือตรงไปตรงมา (Objective) ไม่ว่าจะมีการวิจัยโดยวิธีการเดียวกันก็ครั้งก็ตาม การวิจัยจะต้องให้ผลสรุปเหมือนกันทุกครั้ง

2. เป็นระบบ (Systematic) ผู้วิจัยต้องมีการเก็บที่เป็นระบบ
3. สามารถอธิบายได้ในเชิงปริมาณ (Quantitative) หมายถึง การแสดงผลได้ด้วยตัวเลขทางสถิติ เช่น การกระจายความถี่ ตารางแสดงความสัมพันธ์ หรือค่าร้อยละ จำนวน (ความถี่)
4. ชัดเจน (Manifest) เนื้อหาที่นำมาวิจัยต้องชัดเจน ทดสอบได้ ไม่มีเงื่อนไข
การวิเคราะห์เนื้อหาสามารถนำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ ครอบคลุมวัตถุประสงค์ด้านเนื้อหาของสารด้านผู้ส่งสาร และด้านผู้รับสาร (Bernard Berelson, 1971 อ้างถึงใน อภินันท์ เกียรติ, 2551; ประภาวดี สืบสนธิ์, 2530; ชลธิชา สุทธิจันทร์กุล, 2545) ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ด้านเนื้อหาของสาร ครอบคลุมการศึกษาพัฒนาการและแนวโน้มของเนื้อหา ตรวจสอบเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดและตรวจสอบเนื้อหาเกี่ยวกับมาตรฐานที่กำหนด ศึกษาความแตกต่างของเนื้อหาเรื่องเดียวกันในประเภทต่างๆ ประเมินความน่าอ่าน ลักษณะวิธีการนำเสนอเนื้อหา

2. วัตถุประสงค์ด้านผู้ส่งสาร ครอบคลุมการระบุเป้าหมายและลักษณะผู้ส่งสาร ศึกษาความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสาร และตรวจสอบสภาพทางจิตวิทยาของผู้ส่งสาร

3. วัตถุประสงค์ด้านผู้รับสาร ครอบคลุมการศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมของผู้รับสาร ศึกษาความสนใจและค่านิยม

วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน (Krippendorff, 1980 อ้างถึงใน ชลธิชา สุทธิจันทร์กุล, 2545) ดังนี้

1. การกำหนดกรอบแนวคิดของการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดแนวคิดการวิเคราะห์เป็นแนวทางให้ผู้อื่นตรวจสอบผลการวิเคราะห์และเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ โดยมีองค์ประกอบดังนี้

- 1.1 ข้อมูล หมายถึง สื่อที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ บทความ วารสาร หนังสือพิมพ์ วิทยานิพนธ์ เป็นต้น สื่อตีพิมพ์หรือสื่อโสตทัศน์ เช่น ภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ รายการวิทยุ เป็นต้น และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ข้อมูลบนเว็บไซต์ เป็นต้น

- 1.2 ความรู้ของผู้วิเคราะห์ ผู้วิเคราะห์ต้องมีความรู้ในแหล่งข้อมูลที่จะวิเคราะห์

- 1.3 การหาข้อสรุป เป็นการหาข้อสรุปจากข้อมูลที่มีอยู่ เชื่อมโยงกับบริบทของข้อมูล เป็นกระบวนการแปลงเนื้อหาให้มีความหมายเชิงสัญลักษณ์ รหัส มาตรฐาน หรือแปลความหมาย ในสิ่งที่ผู้วิเคราะห์กำหนดการหาข้อสรุปของการวิเคราะห์เนื้อหา ต้องมีการสร้างเกณฑ์ในการวิเคราะห์เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลกับบริบทของข้อมูลและปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.4 ความตรง ข้อสรุปของการวิเคราะห์เนื้อหาจะต้องมีเหตุมีผล มีความสอดคล้องกัน เพื่อให้ข้อสรุปมีความน่าเชื่อถือ ดังนั้น การวิเคราะห์เนื้อหาต้องระบุกลุ่มประเภทของข้อมูลและเกณฑ์ที่สร้างขึ้นให้ชัดเจน ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้อื่นสามารถรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสม และนำไปสู่ข้อสรุปที่ใกล้เคียง มีความสอดคล้องและเป็นเหตุเป็นผลกัน

2. การกำหนดรหัส เป็นกระบวนการทำให้เนื้อหา มีมาตรฐานเป็นรูปแบบเดียวกัน ข้อมูลจะมีการกำหนดเป็นรหัส จัดหมวดหมู่ หรือจัดกลุ่มประเภท และให้ความหมาย รายละเอียด และการสร้างเกณฑ์ เกณฑ์ในการพิจารณาทั่วไปมี 3 ประเด็น คือ การกำหนดนิยามกลุ่มประเภท การกำหนดหน่วยการวิเคราะห์ และการกำหนดรายละเอียดของเนื้อหา มีรายละเอียดดังนี้

2.1 การกำหนดนิยามกลุ่มประเภทหรือกลุ่มเนื้อหา ขั้นตอนการดำเนินงาน เริ่มจากระบุความหมายหรือแจกแจงรายละเอียดของเนื้อหาอย่างชัดเจน กลุ่มเนื้อหาอาจจำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ สารและรูปแบบ การนำเสนอกลุ่มสาระที่นิยามกำหนด ได้แก่ หัวข้อเรื่อง ทิศทาง มาตรฐาน และคุณค่า (พรทิพย์ ดีสมโชค, 2547) จากนั้น ระบุดำชี้นำหรือตรรกะเพื่อเป็นตัวกำหนดว่า เนื้อหาดังกล่าวจัดอยู่ในกลุ่มประเภทใด หรือเป็นการให้นิยามเชิงปฏิบัติการ ซึ่งคำที่ใช้เป็นตัวแทนที่ดีควรเป็นคำที่สั้น กระชับ ได้ใจความ และสื่อถึงแนวคิดของข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ พอเป็นแนวทางให้ผู้กำหนดรหัสผู้อื่นสามารถพิจารณา ตัดสิน หรือวิเคราะห์และได้ผลสรุปใกล้เคียงกัน การกำหนดนิยามกลุ่มประเภท ทำได้หลายลักษณะ เช่น กำหนดตามหัวข้อวิชา หรือกำหนดตามมาตรฐาน เป็นต้น ในขั้นตอนนี้ผู้วิเคราะห์อาจกำหนดดัชนีก่อน แล้วจึงสร้างกลุ่มประเภทก็ได้ (ประภาวดี สืบสนธิ์, 2530)

2.2 การกำหนดหน่วยการวิเคราะห์ แบ่งเป็นหน่วยบันทึกและหน่วยบริบท

2.2.1 หน่วยบันทึกเป็นส่วนเฉพาะของเนื้อหาที่นำไปจำแนกในกลุ่มประเภทที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย

- คำ เป็นหน่วยที่ใช้บันทึกคำแต่ละคำ เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของคำ
- กลุ่มคำหรือวลี เป็นหน่วยที่ใช้บันทึกกลุ่มคำสำนวน ชื่อเฉพาะ หรือคำที่มีหลากหลายสำนวน
- แนวเรื่องหรือแก่นเรื่อง เป็นหน่วยที่ใช้บันทึกแก่นเรื่อง ผู้วิเคราะห์อ่านจับใจความของเนื้อหาและสรุปเป็นแก่นเรื่อง จากนั้นนำไปจำแนกตามกลุ่มประเภทหรือเกณฑ์ที่สร้างขึ้น
- ลักษณะบุคคล เป็นหน่วยที่ใช้บันทึกลักษณะบุคคลเพื่อจำแนกเข้ากลุ่มประเภท ส่วนใหญ่เป็นการบันทึกนวนิยาย ตัวละคร หรือสื่อเพื่อความบันเทิง
- ประโยคหรือข้อความ ใช้ในการประเมินเนื้อหาโดยรวม

- รายการ ใช้ในการศึกษาลักษณะของบทความ ภาพยนตร์ หนังสือ หน่วยรายการเป็นหน่วยที่ใหญ่ ต้องมีคำอธิบายกลุ่มประเภทอย่างชัดเจน

2.2.2 หน่วยบริบท เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้วิเคราะห์ต้องคำนึงถึงบริบทของข้อมูลที่ปรากฏ เนื่องจากเนื้อหาบางเรื่องไม่สามารถสรุปผลได้จากความถี่ของคำ ผู้วิเคราะห์ต้องค้นหาเนื้อหาจากข้อมูลในบริบท

2.3 การกำหนดรายละเอียดของเนื้อหา เป็นการวัดเชิงปริมาณที่ผู้วิเคราะห์ต้องกำหนดวิธีการ หลักเกณฑ์ในการกำหนด เช่น ความถี่ เนื้อที่ เวลา เป็นต้น

ปาริชาติ สถาปิตานนท์ (2545, น.236) ได้อธิบายถึงขั้นตอนในการวิเคราะห์เนื้อหาไว้ ดังนี้

1. การกำหนดปัญหำนำการวิจัย - เป็นการระบุประเด็นปัญหาที่นักวิจัยสงสัยและสนใจหาคำตอบ โดยปัญหำนำการวิจัยที่เลือกใช้ในเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา มักเกี่ยวข้องกับ “สาระ” และ “คุณลักษณะ” ของสาร

2. การนิยามประชากรในการวิจัยและการสุ่มตัวอย่าง - โดยทั่วไป “ประชากร” ในการวิเคราะห์เนื้อหา มักประกอบด้วยข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับหัวเรื่องที่นักวิจัยต้องการศึกษา โดยประชากรเหล่านั้นอาจปรากฏอยู่ในรูปสิ่งพิมพ์ การ์ตูน เพลง ภาพยนตร์ ฯลฯ นักวิจัยจำเป็นต้องนิยามประชากรการวิจัยอย่างชัดเจน ว่าครอบคลุมอะไรบ้าง ไม่ครอบคลุมอะไรบ้าง ทั้งนี้เพื่อให้ทราบขอบเขตในการวิจัยและขอบเขตในการอ้างอิงผลการวิจัย

3. การกำหนดหน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล - หน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล คือคุณลักษณะของเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย โดยมีแนวทางในการจัดหน่วยสำหรับวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่

3.1 คำหรือสัญลักษณ์ โดยหน่วยดังกล่าวอยู่ในรูปของชื่อบุคคล ชื่อสถานที่ คำศัพท์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

3.2 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย ความคิด แนวคิด หรือประโยคหลักที่ครอบคลุมความหมายรวมทั้งหมดของสาร

3.3 คุณลักษณะต่างๆ ของบุคคล ต้องระบุตัวบุคคลที่ใช้ในการศึกษาให้ชัดเจน อาจแบ่งตามคุณลักษณะประชากร หรือตามบทบาทของบุคคลที่มีในกลุ่ม

3.4 ระยะเวลาและพื้นที่ เช่น ช่วงเวลาที่ออกอากาศ ขนาดของภาพที่ปรากฏ ปริมาณคอลัมน์นี้ที่ปรากฏในเรื่อง หรือหมายเลขหน้าที่ปรากฏ เป็นต้น

3.5 ประเภทของชิ้นงาน เช่น บทความ รายการโทรทัศน์ เป็นต้น

4. การสร้างเครื่องมือในการจำแนกประเภทเนื้อหา - เครื่องมือวัดดังกล่าวได้แก่ แผ่นวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งสามารถช่วยในการวิเคราะห์ สามารถแยกแยะในการวิเคราะห์เหล่านั้น ออกเป็นประเภทหรือกลุ่มต่างๆ อย่างมีความหมายชัดเจน

5. การกำหนดเกณฑ์ในการลงรหัสข้อมูล - นอกจากระบุประเภทของข้อมูลแล้ว ยังอาจระบุเกณฑ์ในการลงรหัสข้อมูลหรือที่เรียกว่าเกณฑ์ในการนับ เพื่อให้ นักวิจัยสามารถค้นหาหน่วย ในการวิเคราะห์ที่ปรากฏอยู่ในสารได้อย่างสะดวก ถูกต้อง และตรงกัน

6. การตรวจสอบความเที่ยงและความตรงของข้อมูล - ข้อมูลจะมีความเที่ยงตรงหรือความน่าเชื่อถือหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความสอดคล้องของระดับความเข้าใจ วิธีการ และการตีความ ข้อมูลที่ปรากฏ กล่าวคือ การวิเคราะห์เนื้อหาจะมีความเที่ยงสูง ส่วนหนึ่งอยู่ที่ผู้ลงรหัส หากผู้ลงรหัส ทุกคนวิเคราะห์ แยกแยะ และตีความข้อมูลขึ้นเดียวกันไปในทิศทางเดียวกัน แยกแยะและจัดข้อมูลลงไปในประเภทเดียวกัน ข้อมูลดังกล่าวก็มีความเที่ยงสูง

ในการวิเคราะห์เนื้อหา อาจมีรูปแบบต่างๆ กันไปตามองค์ประกอบการสื่อสาร ซึ่ง Berelson (อ้างถึงใน อรรถกฤมิ อองกุลณะ, 2555, น.38) อธิบายว่าองค์ประกอบของการสื่อสารมี 4 ประการ ดังนี้

1. ลักษณะของเนื้อหา (Characteristics of content) การวิเคราะห์เนื้อหาในแง่นี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 สาร (Substance) ได้แก่

- การศึกษาแนวโน้มของเนื้อหา (Trends)
- การศึกษาพัฒนาการของความรู้ (Development of scholarship)
- การเปรียบเทียบความแตกต่างของเนื้อหาสาระการสื่อสารในประเทศต่างๆ (International comparisons)
- การศึกษาเปรียบเทียบสื่อหรือระดับของการสื่อสาร (Media or level comparisons)
- การตรวจสอบเนื้อหาของการสื่อสารกับวัตถุประสงค์ (Audit content against objective)

- การสร้างมาตรฐานการสื่อสาร (Communication standards)

- การใช้การวิเคราะห์เนื้อหากับการวิจัย (Research operation)

1.2 รูปแบบ (Form) ได้แก่

- การเปิดเผยเทคนิคการโฆษณาชวนเชื่อ (Propaganda techniques)
- การวัดความน่าอ่านของสื่อ (Readability)

- การศึกษาลักษณะการเสนอแนะ (Stylistic features)

2. ผู้ส่งสาร (Producers of content) การวิเคราะห์เนื้อหาในแง่มุมมองของผู้ส่งสาร แบ่งออกเป็น

- การศึกษาเจตนาและลักษณะอื่นๆ ของผู้ส่งสาร (To identify intentions and other characteristics of the communication)

- การวิเคราะห์สภาวะเชิงจิตวิทยาของผู้ส่งสาร (To determine the psychological states of persons)

- การวิเคราะห์ผู้ส่งสารสอดแทรกการโฆษณาชวนเชื่อไว้ในเนื้อหาหรือไม่ (To detect the existence of propaganda)

- การรักษาข้อมูลหรือข่าวสารทางการทหารและการเมือง (To secure political and military intelligence)

3. ผู้รับสาร (Audience of content) การวิเคราะห์เนื้อหาในแง่มุมมองของผู้รับสาร ได้แก่ การศึกษาเพื่อสะท้อนทัศนคติ ความสนใจ และค่านิยม ซึ่งเป็น “กระสวนทางวัฒนธรรม” (Cultural pattern) ของกลุ่มสังคม

4. ผลของเนื้อหา (Effect of content) การวิเคราะห์เนื้อหาในแง่มุมมองของผลที่เกิดขึ้น แบ่งได้ 2 แบบ

- การศึกษาความสนใจของผู้รับสาร (To reveal the focus of attention)

- การศึกษาปฏิกิริยาตอบรับทางทัศนคติและพฤติกรรมของผู้รับสาร (To describe attitude and behavioral responses to communication)

ส่วนประโยชน์ของการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปได้ดังนี้

1. ใช้ในการศึกษาพัฒนาการความเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มของเรื่องต่างๆ เพื่ออธิบายสภาพการณ์ในปัจจุบัน ความสนใจ หรือค่านิยมทางวัฒนธรรม

2. ใช้สำรวจจุดอ่อนต่างๆ ที่เกิดในการปฏิบัติงาน ความลำเอียง ทัศนคติ ความคิดเห็นที่สอดแทรกในการปฏิบัติงาน

3. ใช้ศึกษาเรื่องที่ต้องการสื่อสารทางหนังสือ บันทึกร หรือเอกสารด้านสังคมศาสตร์

4. ใช้เป็นเทคนิควิธีในงานวิจัยเชิงปริมาณและงานวิจัยเชิงคุณภาพ

ในส่วนการวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยได้เลือกแนวทางการวิเคราะห์เนื้อหาของ ปาริชาติ สถาปิตานนท์ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ การกำหนดปัญหำการวิจัย, การนิยามประชากรในการวิจัยและการสุ่มตัวอย่าง, การกำหนดหน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล, การสร้างเครื่องมือในการจำแนกประเภทเนื้อหา, การกำหนดเกณฑ์ในการลงรหัสข้อมูล และการตรวจสอบความเที่ยงตรงและความ

ตรงของข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์เนื้อหาข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี ที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์รายวันเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี

รีดดิ้ง (Hugo F. Reading อ้างถึงใน พ.ต.ต.เสวี บัวแก้ว, 2533, น.17) ให้ความหมายของ บทบาททางการเมือง ว่าเป็นพฤติกรรมที่ประชาชนหรือสมาชิกของชุมชนคาดหวังว่าเป็นสิ่งที่ควรจะมีการแสดงออกของบุคคลผู้ซึ่งอยู่ในตำแหน่งทางสังคม-การเมือง เช่น สมาชิกสภานิติบัญญัติ ผู้นำพรรคการเมือง ผู้ออกเสียงเลือกตั้ง นักปฎิวัติ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านั้นเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจหรือตกลงให้มีการดำเนินการใดๆ และการปฏิบัติการให้เกิดผลตามการตัดสินใจ หรือการตกลงให้มีการกระทำการนั้นๆ ตามอำนาจหน้าที่ซึ่งระบุไว้ชัดเจนเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการในการปฏิบัติงานเพื่อสังคม-การเมือง

Robert A. Dahl กล่าวถึงบทบาททางการเมืองว่า อาจเป็นการแสดงออกของตัวบุคคลผู้เป็นสมาชิกของระบบการเมือง หรือการปฏิบัติที่กระทำสืบทอดกันมาของผู้มีหน้าที่ผูกพันกับตำแหน่งในระบบการเมือง ซึ่งประกอบกันขึ้นเป็นการปกครองของระบบนั้นๆ เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่ทางนิติบัญญัติ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่รัฐบาลเป็นฝ่ายปฏิบัติการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อแสดงออกถึงการใช้อำนาจปกครอง

Monte Palmer และ William R. Thompson (อ้างถึงใน พ.ต.ต.เสวี บัวแก้ว, 2533) กล่าวว่า ความสำเร็จของผู้นำในการครองตำแหน่งความเป็นผู้นำของตนไว้ได้หรือไม่นั้น จะเกี่ยวข้องกับการดำรงความสัมพันธ์กับประชาชนอยู่อย่างมาก ในการที่จะทำให้ประชาชนมีความยอมรับและเลือกให้ดำรงตำแหน่ง ซึ่งจะนำไปสู่การมีสิทธิพิเศษเหนือคนส่วนใหญ่ ดังนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวของผู้นำจึงเกี่ยวกับลักษณะต่างๆ ดังนี้

- ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งจะยาวนานเพียงใด ขึ้นกับความสามารถในการรักษาสัญญา และสามารถในการรักษาความสัมพันธ์ขั้นพื้นฐานระหว่างผู้นำกับมวลชน
- ความสามารถในการระดมมวลชน คือ การแสวงหาความสนับสนุนจากมวลชน
- ความสามารถของมวลชนในการควบคุมการทำงานของผู้นำ คือ การดำรงตำแหน่งของผู้นำขึ้นกับการสนับสนุนของมวลชน

สำหรับ Niccolò Machiavelli (ฌรงค์ สินสวัสดิ์, 2537, น.63) มีความเห็นว่า การที่ผู้นำจะสามารถก้าวเข้าสู่อำนาจและสามารถรักษาอำนาจทางการเมืองของตนไว้ได้นานนั้น จำเป็นต้องมีความสามารถในการบังคับพลิกแพลง (Manipulate) สถานการณ์ต่างๆ ให้เป็นประโยชน์

แก้ต้นได้ ซึ่งผู้นำจะต้องมีคุณสมบัติพื้นฐานที่สำคัญ เช่น ความสามารถเฉพาะตัว มีกำลังอำนาจ และอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยที่คุณสมบัติเหล่านั้นจะต้องประกอบด้วยความสามารถรอบคอบ อีกทั้งยังสามารถคาดเดาเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตโดยศึกษาและเปรียบเทียบจากเหตุการณ์ในอดีต ซึ่งต้องมุ่งพิจารณาสิ่งที่เกิดขึ้นจริง แทนการคาดคิดถึงสิ่งที่ควรจะเกิดขึ้น ตลอดจนสามารถตัดสินใจได้ ล่วงตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

ส่วน Harold Lasswell (อ้างถึงใน พ.ต.ต.เสวี บัวแก้ว, 2533) ยังได้พิจารณาในทัศนะที่ครอบคลุมไปถึงวิธีการและความสามารถในการควบคุมหรือแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าต่างๆ แก่สังคมอีกด้วย กล่าวคือ ผู้นำจะต้องมีลักษณะดังนี้ คือ

- ทักษะในด้านการควบคุมและจัดระเบียบในสังคม
- ทักษะในด้านการใช้ความรุนแรง ซึ่งมีความจำเป็นในบางครั้ง
- ทักษะในด้านพิธีการยอมรับของสมาชิกในสังคม ไม่ว่าจะเป็นในด้านพิธีกรรม ศาสนา ไสยศาสตร์ ซึ่งเป็นเรื่องของการใช้เทคนิคและวิธีการเข้าช่วย
- ทักษะในด้านการต่อรอง เช่น ด้านธุรกิจ พิธีการทูต ซึ่งจะสามารถก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมเป็นอย่างมาก
- ทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อเพื่อจูงใจให้ผู้รับยอมรับเชื่อฟัง
- ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์
- ทักษะด้านสติปัญญา ซึ่งจะก่อให้เกิดแนวความคิดหรือวิธีการใหม่ๆ

ในอีกด้าน เป็นการพิจารณาในแง่ของวิธีการในการดำเนินกิจกรรมด้านต่างๆ ของผู้นำ ซึ่งจำเป็นต้องประกอบด้วยทักษะพื้นฐานที่จำเป็น คือ

ประการแรก ความสามารถในการพลิกแพลงสิ่งต่างๆ (Manipulate) โดยเฉพาะในด้านที่เกี่ยวกับสัญลักษณ์ ซึ่งหมายถึงการสร้างและการพยายามที่จะรักษามิให้มีสิ่งที่เป็นจุดหมายร่วมหรืออุดมการณ์ของชาติอันเป็นสัญลักษณ์ทางการเมือง และเมื่อชนชั้นนำสามารถสร้างสัญลักษณ์เพื่อให้สังคมเป็นไปด้วยความเรียบร้อยแล้ว ก็เท่ากับการที่ผู้นำสามารถสร้างความชอบธรรมในการปกครองนั่นเอง

ประการที่สอง ความสามารถในการควบคุมการใช้ความรุนแรง (Violence) หมายถึงการที่ผู้นำจะต้องมีความสามารถในการใช้และควบคุมความรุนแรงได้เป็นอย่างดี โดยมีเครื่องมือบางอย่าง เช่น กำลังทหารเพื่อสนับสนุน นอกจากนี้ยังรวมถึงการทำลายล้าง โดยอาจจะปรากฏออกมาในรูปแบบการปฏิวัติ รัฐประหาร การลอบสังหารซึ่งมีความจำเป็นในบางโอกาส ผู้นำจะต้องเข้าใจถึงรูปแบบและวิธีการตลอดจนสามารถควบคุมสถานการณ์ของการใช้ความรุนแรงเอาไว้ให้เป็น

ประโยชน์แก่ตนให้มากที่สุด รวมทั้งจะต้องผสมผสานการปฏิบัติอย่างอื่น เช่น การโฆษณาชวนเชื่อ และเผยแพร่ข่าวสารพร้อมกันด้วย

ประการที่สาม ความสามารถในการดำเนินการเกี่ยวกับสินค้า (Goods) คือการสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งผู้นำจะต้องดำเนินการกระจายสินค้าด้านต่างๆ ให้แก่มวลชนโดยถ้วนทั่ว ไม่ว่าในรูปของการปันส่วน (Rationing) และการดำเนินการด้านมาตรการเกี่ยวกับราคา (Pricing) เกี่ยวกับกลไกของตลาด (Market mechanical) ซึ่งอาจมีแนวทางในการปฏิบัติต่างๆ เช่น การประกันราคา การกำหนดราคา การจัดตั้งสหกรณ์ เป็นต้น

ประการที่สี่ ความสามารถในการควบคุมแนวทางปฏิบัติต่างๆ (Practice) เป็นกระบวนการที่ผู้นำจะต้องเกี่ยวพันตั้งแต่การสรรหาอำนาจและการเรียนรู้เกี่ยวกับอำนาจ รวมทั้งวิธีการอื่นๆ ที่ช่วยเสริมหรือลดทอนอำนาจของผู้ทำได้ ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการทางนิติบัญญัติและปัญหาต่างๆ เช่น ข้อกฎหมาย ความลำเอียง ความเดือดร้อนต่างๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้นำต้องหามาตรการหรือแนวทางในการแก้ไขโดยออกกฎหมายใหม่ๆ เพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม เป็นต้น

ที่กล่าวมาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ และความสัมฤทธิ์ผลของผู้นำโดยเฉพาะผู้นำทางการเมืองนั้น กล่าวโดยสรุปได้ว่า ผู้นำทางการเมืองมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายทั่วไปในการปกครองและการบริหาร ระดมสรรพกำลังเพื่อแสวงหาการสนับสนุน ควบคุมบังคับบัญชา การดำเนินนโยบาย อาจกล่าวได้ว่า ผู้นำ คือ ผู้ทำหน้าที่ที่พึงกระทำทั้งหลายให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์สำคัญของประเทศชาติ เช่น ด้านความมั่นคง และเอกราชของประเทศชาติ ความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ ความสงบเรียบร้อยของสังคม และความสมบูรณ์ของประชาชน

นอกจากนี้ผู้นำที่มีความสามารถจะต้องทำหน้าที่ในการประสานประโยชน์ระหว่างสถาบันหรือกลุ่มทางการเมืองของเอกชน ที่ไม่ใช่สถาบันทางการเมืองของรัฐ สถาบันหรือกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มผลประโยชน์และพรรคการเมือง เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงการปลูกฝังด้านจิตสำนึก และกล่อมเกลากล่อมการเมืองแก่ประชาชนของประเทศ เพื่อสร้างความเห็นพ้องต้องกันในกฎเกณฑ์พื้นฐานทางสังคมตลอดจนกระบวนการเลือกสรรบุคลากรทางการเมือง

จากแนวคิดเรื่องบทบาทหน้าที่ของผู้นำทางการเมือง ได้เลือกนำทัศนะของ Harold Lasswell ซึ่งกล่าวถึงทักษะที่ผู้นำพึงมี มาเป็นตัวสะท้อนบทบาทของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี ที่ถูกนำเสนอในพาดหัวข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์รายวันและความน่าเชื่อถือของข่าวนั้นๆ โดยตัวแปรที่นำมาวัดบทบาทในที่นี้คือ ทักษะที่สะท้อนบทบาทของผู้นำ ประกอบด้วย 1. ทักษะในการควบคุมและจัดระเบียบในสังคม, 2. ทักษะในการใช้ความรุนแรง, 3. ทักษะในด้านพิธีการยอมรับของสมาชิกในสังคม, 4. ทักษะในการต่อรอง, 5. ทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อ, 6. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และ 7. ทักษะด้านสติปัญญา โดยจะนำมาเปรียบเทียบว่า หนังสือพิมพ์รายวันเชิง

ปริมาณและเชิงคุณภาพ มีความถี่ในการเสนอบทบาทหน้าที่ของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะ นายกรัฐมนตรี อย่างไร

2.6 แนวคิดเรื่องภาวะผู้นำ

“ผู้นำ” (Leader) กับ “ภาวะผู้นำ” (Leadership) มีความหมายแตกต่างกัน (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2540) ผู้นำ คือ บุคคลที่ได้รับมอบหมายหรือเลือกตั้งหรือแต่งตั้ง และเป็นที่ยอมรับของสมาชิกให้มีอิทธิพลและบทบาทเหนือกลุ่ม สามารถที่จะจูงใจ ชักนำ หรือชี้นำให้สมาชิกของกลุ่มรวมพลังเพื่อปฏิบัติการกิจต่างๆ ของกลุ่มให้ประสบความสำเร็จ

กิติ ตยัคคานนท์ (2532) ระบุว่า คนที่ได้รับแต่งตั้งหรือได้รับยกย่องขึ้นเป็นหัวหน้า และเป็นผู้ตัดสินใจ เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการปกครองบังคับบัญชา และจะพาผู้ใต้บังคับบัญชาหรือหมู่ชนไปในทางดีหรือทางชั่วก็ได้ หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ผู้นำ คือผู้มีศิลปะที่สามารถมีอิทธิพลเหนือคนอื่น และนำบุคคลเหล่านั้นไปโดยได้รับความไว้วางใจอย่างเต็มที่ อีกทั้งยังได้รับความเคารพนับถือ ความร่วมมือ และความมั่นใจจากผู้ใต้บังคับบัญชาเหล่านั้นอย่างจริงใจ

ภาวะผู้นำ (Leadership) คือ ศิลปะหรือความสามารถของบุคคลหนึ่ง ที่จะจูงใจหรือใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนาจการ โดยใช้กระบวนการสื่อความหมายหรือการติดต่อกันและกัน ให้ร่วมมือกับตนจนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ การดำเนินการจะเป็นไปในทางที่ดีหรือชั่วก็ได้ ฉะนั้น ไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นอธิบดี ประธานกรรมการ ผู้อำนวยการ หรือแม้แต่หัวหน้าโจร แต่ละคนจะต้องมีภาวะผู้นำ แต่เป็นลักษณะของผู้นำที่มีลักษณะไม่เหมือนกัน

การศึกษาเรื่องภาวะผู้นำมีการทำมานานแล้วและมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม การศึกษาเหล่านั้นมีแนวทางไม่ต่างกันนัก ดังที่ ยุคส์ (Yukl, 1989, p.7-8) ได้สรุปแนวทางการศึกษาภาวะผู้นำของงานวิจัยออกเป็น 4 แนวทาง ดังต่อไปนี้

1. อำนาจ-อิทธิพลของผู้นำ (Power-Influence approach) การศึกษาประสิทธิภาพของภาวะผู้นำจากอำนาจ อิทธิพลของผู้นำ ส่วนใหญ่จะเน้นหรือพิจารณาที่ขนาด ชนิด และการใช้อำนาจของผู้นำ ดังที่ยอมรับกันแล้วว่าอำนาจเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้นำ เพราะนอกจากจะทำให้มีอิทธิพลต่อลูกน้องแล้ว ยังสามารถมีอิทธิพลต่อเพื่อนผู้นำในระดับเดียวกัน ต่อผู้บังคับบัญชาในระดับสูง รวมทั้งบุคคลภายนอกหน่วยงานและองค์กรได้

2. พฤติกรรมของผู้นำ (Behavioral approach) การศึกษาประสิทธิภาพของภาวะผู้นำจากพฤติกรรม หรือแบบของผู้นำนั้น มักจะมุ่งไปที่พฤติกรรมของผู้นำที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่

ต่างๆ หรือผู้นำทำอะไรบ้างในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ โดยกลุ่มแรกจะทำการศึกษากิจกรรมต่างๆ ของงานบริหารของผู้นำ และเวลาที่ผู้นำใช้ในแต่ละกิจกรรมในระดับ ส่วนในปัจจุบันจะมุ่งเน้นศึกษาภาระหน้าที่ หรืองานของผู้นำแต่ละชนิด เพื่อค้นหาพฤติกรรมของผู้นำที่เหมาะสม หรือทำให้แต่ละภารกิจประสบความสำเร็จ

3. คุณลักษณะของผู้นำ (Trait approach) การศึกษาวิจัยแบบนี้จะมุ่งเน้นไปที่คุณลักษณะเฉพาะของผู้นำ ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาเชื่อว่าผู้นำที่ประสบความสำเร็จจะมีคุณสมบัติพิเศษเหนือกว่าผู้ตาม เช่น การทำงานไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย การสามารถหยั่งรู้ใจคนได้อย่างน่าอัศจรรย์ และมีพรสวรรค์ในการชักจูงคนได้อย่างเหลือเชื่อ การศึกษาคุณลักษณะของผู้นำมีมากช่วง ค.ศ.1930-1940 แต่ก็ไม่มีงานวิจัยใดยืนยันได้ว่าคุณลักษณะของผู้นำแต่ละคุณลักษณะมีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จของผู้นำได้อย่างไร จึงทำให้นักวิจัยให้ความสนใจคุณลักษณะของผู้นำน้อยลงตามลำดับ อย่างไรก็ตาม มีความพยายามที่จะศึกษาว่าคุณลักษณะของผู้นำชนิดที่จำเป็นสำหรับงานของผู้นำแต่ละประเภทอย่างไร และในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน คุณลักษณะใดที่จะช่วยให้ผู้นำประสบความสำเร็จได้

4. สถานการณ์ของผู้นำ (Situation approach) การศึกษาวิจัยสถานการณ์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของภาวะผู้นำ จะมุ่งเน้นศึกษาสถานการณ์ที่สำคัญๆ เช่น อำนาจหน้าที่และความมั่นคงของผู้นำ ลักษณะงานของผู้นำ ความสามารถและแรงจูงใจของผู้ตาม สภาพแวดล้อมภายนอก ความคาดหวังและข้อเรียกร้องต่างๆ เกี่ยวกับงานของลูกน้อง เพื่อนร่วมงาน และบุคคลภายนอกองค์การ การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสถานการณ์นี้ แยกออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ โดยกลุ่มแรกจะมุ่งเน้นว่าสถานการณ์ใด ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมแต่ละพฤติกรรมของผู้นำอย่างไร ดังนั้น การวิจัยประเภทนี้จึงต้องศึกษาว่าพฤติกรรมของการบริหารงานของผู้นำต่างองค์การ ต่างระดับเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร กลุ่มที่สอง มุ่งที่จะศึกษาว่าสถานการณ์ลักษณะใด มีส่วนทำให้พฤติกรรมหรือแบบของผู้นำรวมทั้งคุณลักษณะของผู้นำมีผลต่อประสิทธิภาพของภาวะผู้นำ เพราะนักวิจัยกลุ่มนี้มีพื้นฐานความคิดที่ว่า พฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งไม่เหมาะสมสำหรับทุกสถานการณ์ หรือประสิทธิภาพของผู้นำขึ้นอยู่กับความสามารถในการปรับพฤติกรรมให้เป็นไปตามการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ หรือเหมาะสมกับสถานการณ์ สถานการณ์ของภาวะผู้นำในองค์การที่ลูกจ้างมองว่ามีวิสัยทัศน์ใหม่ๆ ที่เป้าหมายไม่ชัดเจนและห่างไกล การเปลี่ยนแปลงในองค์การจะเกิดยาก แต่ถ้าผู้นำปรารถนาจะเห็นผลของการเปลี่ยนแปลงในองค์การ ผู้นำจะต้องใช้การกระตุ้นเร้าใจ และให้ผู้ตามมีอารมณ์ร่วมต่อเป้าหมายใหม่

ลิปพิทท์ (Lippitt) แบ่งประเภทผู้นำตามลักษณะของการบริหารงานเป็น 3 ประเภท (Lippitt, อ้างถึงใน กิติ ตยัคคานนท์, 2532) ได้แก่

1. ผู้นำแบบอัตตาธิปไตย (Authoritarian) หรือ Autocratic leader เป็นผู้นำแบบเผด็จการซึ่งมีลักษณะดังนี้

- ใช้อำนาจตลอดเวลา
- ยึดถือตัวเองเป็นสำคัญ รู้ข้อเท็จจริงแต่ผู้เดียว ฉะนั้นทุกอย่างจะออกจากตัวเอง ไม่ที่จะเป็นการตัดสินใจแก้ปัญหาหรือการวินิจฉัยสั่งการ ก็มักจะเป็นไปหรือเปลี่ยนแปลงไปตามอารมณ์ และมุ่งประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม
- นโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย เป้าประสงค์ การจัดระบบงาน มาตรฐานการปฏิบัติงาน ฯลฯ สั่งการมาจากเบื้องบน
- ข้อเสนอต่างๆ ที่ได้รับมาจากใครหรือที่ใดก็ตาม จะต้องผ่านหลายขั้นตอน ผู้นำประเภทนี้จะคิดแล้วคิดอีก กว่าจะวินิจฉัยสั่งการได้ ทำให้งานล่าช้า คั่งค้าง
- ผู้ช่วย ตามความรู้สึกของผู้นำประเภทนี้ หมายถึงผู้ได้บังคับบัญชา จึงไม่มีการแบ่งงานให้ผู้ช่วย
- การตั้งกรรมการ เป็นการกระจายความรับผิดชอบไปให้ผู้อื่น ไม่ใช่เพื่อจะได้ฟังความคิดเห็น ประธานเกือบเป็นผู้พูดเสียคนเดียวตลอดการประชุม คนอื่นในที่ประชุมก็ไม่มีใครอยากพูดและเรื่องบางเรื่องซึ่งผ่านการประชุมแล้วก็จะหายไปเฉยๆ เนื่องจากประธานไม่สนใจติดตาม

2. ผู้นำแบบเสรี (Laissez-faire leader) เป็นผู้นำแบบไม่เอาไหน ปล่อยไปตามเรื่องตามราว ไม่ใช้อำนาจบังคับบัญชาควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชา ปราศจากความรับผิดชอบ คอยแต่นามผ่านเรื่องให้พ้นตัวไปเท่านั้น ผู้นำประเภทนี้มีลักษณะดังนี้

- ไม่มีความริเริ่ม
- ทำงานโดยปล่อยอะไรต่ออะไรไปตามเรื่อง ไม่คำนึงถึงหลักการ เหตุผล กฎเกณฑ์ กฎระเบียบ ฯลฯ จึงมักจะไม่มีใครยุ่งกับใคร ผู้ใต้บังคับบัญชาคนใดจะทำอะไรก็ได้
- ไม่มีกำหนดการวัตถุประสงค์ที่แน่นอน ถ้าเห็นขัดว่าไม่ขัดต่อระเบียบก็จะยอมเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ไปได้ง่ายๆ ตามความคิดของผู้ใต้บังคับบัญชา หรือตามความต้องการของผู้บังคับบัญชา
- ไม่มีการประเมินผลงาน

3. ผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic leader) เป็นแบบที่ดีที่สุด ใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ยึดถือความคิดเห็นของกลุ่มเหนือความคิดเห็นของตน มีลักษณะการบริหารงานดังนี้

- เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ใช้ความคิด สามารถมีความคิดสร้างสรรค์ ความคิดเห็น และเลือกวิธีปฏิบัติงานของตนเองได้

- จัดสรร แบ่งงาน และมอบหมายหน้าที่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชารับผิดชอบดำเนินการตามความเหมาะสม

- ให้คำแนะนำแก่ผู้ร่วมงาน รับฟังความคิดเห็นกับคำปรึกษาหารือจากผู้ใต้บังคับบัญชา ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเชิงสร้างสรรค์ เกิดสัมพันธภาพอันดีระหว่างผู้นำกับผู้ร่วมงาน เกิดความร่วมมือประสานงานอย่างจริงจังและเต็มใจ นั่นก็คือเกิดการทำงานเป็นทีม ซึ่งจะทำให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรหรือหน่วยงานในที่สุด

คุณลักษณะที่ดีของผู้นำ (กุลวิณั วริโยทัย, 2552, น.39) ประกอบด้วย

1. ความรู้ (Knowledge) การเป็นผู้นำนั้น ความรู้เป็นสิ่งจำเป็นที่สุด ความรู้ในที่นี้มิได้หมายถึงเฉพาะความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่เท่านั้น หากแต่รวมถึงการเฝ้าหาความรู้เพิ่มเติมในด้านอื่นๆ ด้วย การจะเป็นผู้นำที่ดี หัวหน้างานจึงต้องเป็นผู้รอบรู้ ยิ่งรอบรู้มากเท่าใด ฐานะแห่งความเป็นผู้นำก็จะยิ่งมั่นคงมากขึ้น

2. ความริเริ่ม (Initiative) ความริเริ่ม คือ ความสามารถที่จะปฏิบัติสิ่งหนึ่งสิ่งใดในขอบเขตอำนาจหน้าที่ได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องคอยคำสั่งหรือความสามารถแสดงความคิดเห็นที่จะแก้ไขสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ดีขึ้นหรือเจริญขึ้นได้ด้วยตนเอง ความริเริ่มจะเจริญออกมาได้ หัวหน้างานจะต้องมีความกระตือรือร้น คือ มีใจจดจ่องานดี มีความเอาใจใส่ต่อหน้าที่ มีพลังที่ต้องการความสำเร็จอยู่เบื้องหน้า

3. มีความกล้าหาญและความเด็ดขาด (Courage and firmness) ผู้นำที่ดีจะต้องไม่กลัวอันตราย ความยากลำบาก หรือความเจ็บปวดใดๆ ทั้งทางกาย วาจา และใจ ผู้นำที่มีความกล้าหาญ จะช่วยให้สามารถเผชิญต่องานต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ นอกจากความกล้าหาญแล้ว ความเด็ดขาดก็เป็นลักษณะอันหนึ่งที่จะต้องทำให้เกิดมีขึ้น ในตัวของผู้นำเองต้องอยู่ในลักษณะของการ “กล้าได้กล้าเสีย” ด้วย

4. การมีมนุษยสัมพันธ์ (Human relations) ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักประสานความคิด ประสานประโยชน์ สามารถทำงานร่วมกับคนทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษาได้ ผู้นำที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี จะช่วยให้ปัญหาใหญ่กลายเป็นปัญหาเล็กได้

5. มีความยุติธรรมและซื่อสัตย์สุจริต (Fairness and honesty) ผู้นำที่ดีจะต้องอาศัยหลักของความถูกต้อง หลักแห่งเหตุผล และความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่นเป็นเครื่องมือในการวินิจฉัยสั่งการ หรือปฏิบัติงานโดยปราศจากอคติ ปราศจากความลำเอียง ไม่เล่นพรรคเล่นพวก

6. มีความอดทน (Patience) ความอดทนจะเป็นพลังอันหนึ่งที่จะผลักดันงานให้ไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างแท้จริง

7. มีความตื่นตัวแต่ไม่ตื่นตูม (Alertness) ความตื่นตัว หมายถึง ความระมัดระวัง ความสุขุมรอบคอบ ความไม่ประมาท ไม่ยืดยาดขาดความกระฉับกระเฉง มีความฉับไวในการปฏิบัติงาน ทันท่วงทีต่อเหตุการณ์ ความตื่นตัวเป็นลักษณะที่แสดงออกทางกาย ส่วนการไม่ตื่นตูมเป็นพลังทางจิตที่จะหยุดคิดไตร่ตรองต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น รู้จักใช้ดุลยพินิจที่จะพิจารณาสิ่งต่างๆ หรือเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง อาจกล่าวได้ว่าผู้นำที่ดีต้องรู้จักควบคุมตัวเอง (Self-control) นั่นเอง

8. มีความภักดี (Loyalty) การเป็นผู้นำหรือหัวหน้าที่ดีนั้น จำเป็นต้องมีความจงรักภักดีต่อหมู่คณะ ต่อส่วนรวม และต่อองค์กร ความภักดีนี้จะช่วยให้หัวหน้าได้รับความไว้วางใจ และปกป้องภัยอันตรายในทุกทิศทางได้เป็นอย่างดี

9. มีความสงบเสงี่ยมไม่ถือตัว (Modesty) ผู้นำที่ดีต้องไม่หยิ่งยโส ไม่จองหอง ไม่วางอำนาจ และไม่ภูมิใจในสิ่งที่ไร้เหตุผล ความสงบเสงี่ยมนี้ถ้ามีอยู่ในหัวหน้างานคนใดแล้ว จะทำให้ลูกน้องมีความนับถือ และให้ความร่วมมือเสมอ

จากทฤษฎีที่มุ่งหวังศึกษาความเป็นผู้นำของนักบริหารรวมถึงผู้นำประเทศ ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดัดแปลงแนวคิดของผู้นำที่พึงประสงค์ลิปพิทท์ ซึ่งจำแนกประเภทผู้นำตามลักษณะของการบริหารงาน ประกอบด้วย ผู้นำแบบอัตตาริปไตย (Authoritarian) ผู้นำแบบเสรี (Laissez-faire leader) และผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic leader) มาเป็นเกณฑ์ในการวัดคุณลักษณะความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี ที่ปรากฏในพาดหัวข่าวหน้า 1 และความน่าเชื่อถือของข่าวขึ้นนั้นๆ ว่ามีคุณลักษณะแบบใด สะท้อนประเภทของผู้นำอย่างไร

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาถึงการรายงานข่าวเกี่ยวกับนายกรัฐมนตรีหรือผู้นำทางการเมืองนั้น

วรลักษณ์ โอนทัยสินทวี (2556) ศึกษาวิเคราะห์เรื่อง “การนำเสนอเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ในฐานะนายกรัฐมนตรี ในหนังสือพิมพ์ไทยรายวัน” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาข่าวเกี่ยวกับนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ในฐานะนายกรัฐมนตรีจากหนังสือพิมพ์รายวัน 4 ฉบับ และวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เจาะลึกหัวหน้าข่าว และบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ 4 ฉบับ พบว่า หนังสือพิมพ์มติชนมีจำนวนชิ้นและพื้นที่ในการเสนอข่าวเกี่ยวกับนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ในฐานะนายกรัฐมนตรีมากที่สุด โดยทั้ง 4 ฉบับนำเสนอเป็นข่าวการเมืองมากที่สุด และนำเสนอในพาดหัวข้อย่อยมากที่สุด พาดหัวข่าวโดยตรงต่อนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ในทางลบมากที่สุด ทั้งนี้ลักษณะความเป็นผู้นำที่ถูกหยิบยกมาเสนอมากที่สุด คือ ความเป็นผู้นำที่เคารพกฎหมายและพบเนื้อหาที่ไม่มีลักษณะความเป็นผู้นำร้อยละ 11.60 โดยหนังสือพิมพ์ทั้ง 4

ฉบับมีนโยบายและรูปแบบการนำเสนอข่าวและบทบาทการนำเสนอข่าว คือ ต้องพิจารณาเหตุการณ์ที่เป็นข่าวและบุคคลที่ตกเป็นข่าวจากองค์ประกอบข่าว โดยในที่ประชุมโต๊ะข่าวของกองบรรณาธิการที่เสมือนนายทวารข่าวสาร ทำหน้าที่กลั่นกรองข้อมูล ความสำคัญของประเด็นข่าวที่ได้รับจากผู้สื่อข่าวในแต่ละวัน ว่าประเด็นใดมีผลกระทบต่อสังคมและประชาชนให้ความสนใจ ก็จะเลือกนำเสนอข่าวประเด็นนั้นในหน้า 1 และยอมรับว่าการพาดหัวข่าว จะใช้ภาษาและถ้อยคำที่มีความรุนแรง มีลีลาที่ดึงดูดใจผู้อ่าน

ด้าน อรรถภูมิ อองกุลนะ (2555) ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์การจัดวาระข่าวสารการเสนอแก้ไขประมวลกฎหมายอาญามาตรา 112 ของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย” ใช้วิธีการแจกแจงปริมาณโดยใช้เกณฑ์ “คำ” หรือ “วลี” ที่มีกรอบค่อนข้างตายตัว พบว่าหนังสือพิมพ์รายวันที่เลือกมาศึกษาคือหนังสือพิมพ์มติชนและไทยโพสต์ มีการจัดวาระข่าวสารการเสนอแก้ไข ม.112 ใน 5 รูปแบบ คือ ข่าวพาดหัวนำหนึ่ง พาดหัวลำดับรองลงมา รายงานพิเศษหรือสัมภาษณ์พิเศษ การปรากฏข่าวในตำแหน่งความนำ และเนื้อข่าว โดยเสนอในรูปแบบข่าวมากที่สุด ซึ่งมติชนรายงานทุกวันด้วยความถี่ 15 ครั้ง ส่วนไทยโพสต์รายงานด้วยความถี่ 14 ครั้ง, มติชนให้พื้นที่ในการรายงานมากกว่า, ไทยโพสต์ให้ความสำคัญกับข่าวสารมากกว่า มีการศึกษาถึงแนวทางความเห็นของแหล่งข่าว นอกจากนี้ยังศึกษาถึงประเด็นการพาดหัวข่าว ที่พบว่ามติชนมีการพาดหัวข่าวโดยเชื่อมโยงกับประเด็นย่อยด้านสิทธิเสรีภาพมากที่สุด ขณะที่ไทยโพสต์เน้นการพาดหัวข่าวที่เสนอใน 2 ประเด็นย่อย คือ เรื่องสิทธิเสรีภาพและความขัดแย้งของบุคคลในสังคม ท่ามกลางความเคลื่อนไหวแก้ไขกฎหมาย นอกจากนี้ยังมีการวิเคราะห์กรอบความคิดด้านทิศทางการพาดหัวข่าว ซึ่งทิศทางมีทั้งที่เห็นด้วยกับการแก้ไข ม.112 ไม่เห็นด้วย และไม่สามารถระบุลักษณะได้ โดยการวิจัยครั้งนี้ อรรถภูมิ ตั้งข้อสังเกตว่า การพิจารณาการจัดวาระข่าวสาร ตลอดจนการศึกษากรอบความคิดของสื่อหนังสือพิมพ์นั้นควรพิจารณาอย่างรอบด้าน ทั้งรูปแบบ ความถี่ ความเข้มข้น ไปพร้อมๆ กัน

แก้วใจ ศาสตร์ประสิทธิ์ (2547) ศึกษาเรื่อง “บทบาทของหนังสือพิมพ์รายวันในการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามนโยบายรัฐบาล” พบว่าหนังสือพิมพ์รายวันที่ศึกษาทั้งสิ้น 4 ฉบับ คือ กรุงเทพธุรกิจ ไทยรัฐ ไทยโพสต์ และมติชน ในช่วง 1 สิงหาคม 2544 ถึง 31 กรกฎาคม 2545 นั้นเสนอข่าวสารด้านการปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาลในรูปแบบข่าวมากกว่าการแสดงความความคิดเห็น โดยสาระสำคัญคือการรายงานความคืบหน้าในการปฏิบัติงานตามนโยบายรัฐบาลมากที่สุด ส่วนที่มีการรายงานน้อยที่สุดคือผลกระทบจากนโยบายของรัฐบาล ส่วนการแสดงความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามนโยบายของรัฐบาลนั้นพบว่าเป็นการชี้แจงและการคาดการณ์แนวโน้มของสถานการณ์การปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาลมากที่สุด ขณะที่การแสดงความเห็นเพื่อสร้าง สา

ธารณมิติและกระตุ้นสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อเร่งเร้าให้มีการตื่นตัวต่อปัญหาจากการปฏิบัติงานตามนโยบายรัฐบาลนั้นมีน้อยที่สุด

อดิสา วงศ์ลักษณะพันธ์ (2542) ได้ศึกษาเรื่อง การเล่าเรื่องในข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทย พบว่า ลักษณะการรายงานข่าวการเมืองที่นำมาศึกษา 8 เหตุการณ์ ในหนังสือพิมพ์ประเภทเน้นเสนอสาระ คือ มติชน และไทยโพสต์ และหนังสือพิมพ์ประเภทเน้นสนองอารมณ์ คือ ไทยรัฐ และข่าวสด มีแนวโน้มในการนำเสนอไปตามแบบแผนการเล่าเรื่อง โดยมีการกำหนดแก่นเรื่องขึ้นมาเป็นแนวทางในการรายงานข่าว ซึ่งมีผลต่อการวางโครงเรื่องในข่าว ทั้งนี้ยังพบว่า หนังสือพิมพ์มีการให้สัมภาษณ์กับบุคคลในข่าว จนทำให้บุคคลในข่าวมีสถานภาพเหมือนตัวละคร ที่ทำให้เรื่องราวของข่าวสามารถดำเนินไปอย่างมีอรรถรส นอกจากนี้แก่นเรื่องยังมีส่วนในการกำหนดแนวทางในการใช้ภาษา ซึ่งพบว่า การเลือกสรรภาษามาใช้ในข่าว เป็นการกำหนดขึ้นเพื่อนำมาใช้ตอบย้ำความหมายที่แฝงมากับแก่นเรื่อง สะท้อนให้เห็นว่า ด้วยกระบวนการของการเล่าเรื่อง และด้วยกระบวนการในการใช้ภาษามีผลอย่างมากต่อการสร้างภาพและสร้างความหมายให้กับข่าวการเมืองที่หนังสือพิมพ์นำเสนอ

นอกจากนี้ยังพบว่า หนังสือพิมพ์ที่เลือกศึกษา 4 ฉบับ มีส่วนในการสร้างความหมายให้กับข่าวการเมืองไปในแนวความขัดแย้ง ซึ่งหนังสือพิมพ์ประเภทสนองอารมณ์มักนำเสนอในรูปแบบความขัดแย้งล้วนๆ ในขณะที่หนังสือพิมพ์ประเภทเน้นเสนอสาระ มักนำเสนอในรูปแบบที่ผสมผสานความขัดแย้งเข้ากับแก่นเรื่องประเภทอื่น และยังพบอีกว่า แบบแผนการเล่าเรื่องในส่วนตัวข่าวของหนังสือพิมพ์มติชน มีการปรับรูปแบบการนำเสนอโดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่อง ที่มุ่งพรรณนาแบบใช้โวหาร ภาพพจน์ และการบรรยายถึงอาการปฏิกิริยา น้ำเสียง และสีหน้าของตัวละคร ไปแนวเดียวกับหนังสือพิมพ์ประเภทสนองอารมณ์ ในขณะที่ไทยโพสต์ยังคงยึดถือแบบแผนการรายงานข่าวแบบตรงไปตรงมา แต่การใช้ภาษาในส่วนหัวข่าว กลับพบว่า หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ฉบับ มีแนวทางการใช้ภาษาในระดับที่รุนแรงเหมือนกัน เนื่องจากหนังสือพิมพ์ยังคงตกอยู่ภายใต้เงื่อนไขทางการตลาดเป็นสำคัญ

รัตนา ประยูรรักษ์ (2545) ศึกษาเรื่อง การประกอบสร้างความเป็นจริงและการตัดสินผู้ตกเป็นข่าวด้วยการเล่าเรื่องในหนังสือพิมพ์ พบว่า หนังสือพิมพ์มีการประกอบสร้างความเป็นจริงในเชิงตัดสินผู้ตกเป็นข่าวด้วยการเล่าเรื่องในทุกกรณี มากน้อยแตกต่างกันไปแล้วแต่บริบทสังคมนวสารศาสตร์ และเหตุการณ์ โดยในการตัดสินแต่ละกรณีนั้น ไม่ได้ใช้องค์ประกอบของการเล่าเรื่อง (ประกอบสร้าง) ครบทุกองค์ประกอบ ส่วนการสัมภาษณ์ผู้ตกเป็นข่าวและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในกรณีคดีฆาตกรรม ด.ต.สุวิชัย รอดวิมุต์ นั้นไม่สามารถทำได้เพราะบุคคลเหล่านั้นเกรงว่าจะเสียรูปคดี ซึ่งปัจจัยที่ทำให้นักข่าวประกอบสร้างข่าวมาจากความต้องการขายข่าว ทศนคติของนักข่าว และความ

เยอหยิ่งในอำนาจของสื่อมวลชน ซึ่งเหตุผลของการประกอบสร้างในเชิงตัดสินผู้ตกเป็นข่าวนั้นเกิดจากความต้องการขายข่าวที่ผู้บริโภคนสนใจคือข่าวประเภทยุทธสนใจ และบางครั้งเร้าอารมณ์มากเกินไป กัดดันมากเกินไปเพียงเพื่อจะได้รายงานความเคลื่อนไหว เนื่องจากมีการแข่งขันสูงในบรรดาสื่อด้วยกัน ซึ่งตรงนี้อาจมีความผิดพลาดเกิดขึ้น โดยคุณค่าข่าวด้านความเร็วเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการตัดสินผู้ตกเป็นข่าว โดยเฉพาะกรณีข่าวอาชญากรรม

ดวงพร จำปาศรี (2547) ศึกษาเรื่อง ภาพลักษณ์ของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์ไทย พบว่า หนังสือพิมพ์ที่เลือกมาวิเคราะห์ 4 ฉบับ คือ ไทยรัฐ มติชน กรุงเทพธุรกิจ และหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ มีบทบาทที่ทำให้ผู้อ่านเกิดการพัฒนาทางด้านการเมืองเหมือนๆ กันและมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ฉบับมีบทบาทในการเป็นเวทีสาธารณะเสนอความคิดเห็นที่หลากหลายมากที่สุด รองลงมาคือบทบาทการยกระดับปัญหาขึ้นสู่การโต้แย้งทางความคิด บทบาทการกระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น และบทบาทการเสริมสร้างความรู้แก่ผู้อ่าน เหมือนกันทั้ง 4 ฉบับ ในปริมาณการนำเสนอในสัดส่วนที่ไม่ต่างกันมาก โดยประเภทข้อมูลภาพลักษณ์ของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ที่ถูกนำเสนอมากที่สุดคือด้านการเมืองมากถึงร้อยละ 81.04 ซึ่งสามารถแบ่งประเภทย่อยของภาพลักษณ์ของนักการเมืองมากที่สุด รองลงมา คือ พรรคการเมือง, เหตุการณ์ไม่สงบต่างๆ, รัฐบาล, การเลือกตั้งและระบอบการปกครอง, องค์กรอิสระ, ระเบียบ กฎเกณฑ์ กฎหมาย และการทหาร ตามลำดับ โดยทิศทางของภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอ มีลักษณะเป็นกลางมากที่สุด รองลงมาคือด้านลบ และด้านบวก

ทรงยศ บัวเผื่อน (2553) ศึกษาเรื่อง หนังสือพิมพ์รายวันกับการสร้างภาพลักษณ์ นายสมัคร สุนทรเวช: 29 มกราคม – 9 กันยายน 2551 พบว่า ภาพลักษณ์ของนายสมัคร สุนทรเวชที่ถูกสะท้อนผ่านการรายงานข่าวสารทางการเมืองในช่วงที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 หนังสือพิมพ์ผลิตซ้ำภาพลักษณ์เดิม ทั้งภาพลักษณ์ด้านบวก เช่น การมีวาทศิลป์ การมีความสามารถในการสื่อสารโดยเฉพาะการใช้คำพูดได้ตอบกับผู้สื่อข่าว, ภาพลักษณ์ด้านลบ เช่น การเป็นปรปักษ์กับสื่อมวลชน ความเผด็จการ ความก้าวร้าว ส่วนที่ 2 ภาพลักษณ์ใหม่ที่แตกต่างจากภาพลักษณ์เดิม ทั้งภาพลักษณ์ด้านบวก เช่น ความเชื่อมั่นในตัวเอง การเป็นคนรักครอบครัว การเป็นคนดีดิน, ภาพลักษณ์ด้านลบ เช่น การมีรูปร่างหน้าตาไม่ดี การเป็นคนปากไว การเป็นคนไม่น่าเชื่อถือ โดยหนังสือพิมพ์รายงานข่าวกรณีการให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวจากสำนักข่าวซีเอ็นเอ็นมากที่สุด โดยเฉพาะกรณีการให้สัมภาษณ์บิดเบือนข้อเท็จจริงว่าเขาไม่เกี่ยวข้องกับกรณี 6 ตุลาคม 2519

จักริน วงศ์กุลฤดี (2538) ศึกษาเรื่อง บทบาทและอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีไทย พบว่า บทบัญญัติเรื่องอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีมีอยู่มากมายกว้างขวาง และบางเรื่องยังไม่เหมาะสม ส่วนบทบาทการใช้อำนาจของนายกรัฐมนตรีนั้น ขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของนายกรัฐมนตรี

นอกจากนั้น พรรคการเมืองในปัจจุบันไม่ได้ทำหน้าที่เป็นสถาบันหลักในการสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพให้แก่สถาบันของรัฐ คือ รัฐบาลและรัฐสภาและการใช้อำนาจบริหารภายใต้รัฐบาลผสมเป็นการใช้วิธีการตกลงแบ่งปันตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบในทางการเมืองของแต่ละพรรคออกจากกันโดยเด็ดขาด ทำให้นายกรัฐมนตรีมีได้อยู่ในฐานะ “ผู้นำ” ที่มีอำนาจตัดสินใจทางการเมืองได้อย่างแท้จริง แต่มีฐานะเป็นเพียงหัวหน้าพรรคการเมืองที่มีเสียงมากที่สุดพรรคหนึ่งในบรรดาพรรคที่เข้าร่วมรัฐบาลด้วยกันเท่านั้น และในสภาพเช่นนี้ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีไม่มีประสิทธิภาพสำหรับการแก้ไขปัญหาต่างกล่าวนั้น อาจทำได้โดยการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีให้เหมาะสม และใช้มาตรการทางกฎหมายสร้างภาวะ “ผู้นำ” และความมั่นคงให้แก่นายกรัฐมนตรี

เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีมีประสิทธิภาพสูงขึ้น การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ยังได้นำผลการศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นกรอบในการสนับสนุนและอธิบายถึงการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ในประเด็นต่างๆ อาทิ จำนวน และพื้นที่ในการนำเสนอ ความสำคัญของพาดหัวข่าว ทิศทางการนำเสนอ ลักษณะความเป็นผู้นำ และบทบาทหน้าที่ของสื่อ ซึ่งผลการศึกษาที่ได้ จะมีความสอดคล้องหรือแตกต่างกันอย่างไร

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “บทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์รายวัน” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ศึกษาข้อมูลจากหนังสือพิมพ์รายวันเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงลักษณะการนำเสนอการพาดหัวข่าวหน้า 1 และความน่าเชื่อถือของข่าวขึ้นนั้นๆ ที่เกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี ซึ่งสะท้อนบทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลในการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา โดยนักหนังสือพิมพ์ ซึ่งมีระเบียบวิธีวิจัย ดังต่อไปนี้

3.1 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ของหนังสือพิมพ์ที่นำเสนอข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี โดยการเลือกหนังสือพิมพ์รายวันเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเฉพาะกลุ่มที่ต้องการ (Purposive sampling) โดยพิจารณาจากยอดจำหน่ายหนังสือพิมพ์ดังนี้ หนังสือพิมพ์รายวันเชิงปริมาณ คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์รายวันเชิงคุณภาพ คือ หนังสือพิมพ์มติชน

โดยกำหนดช่วงเวลาในการศึกษาทั้งหมด 18 เดือน นับตั้งแต่วันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2557 หลังจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีมติเลือก พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ฉบับแรกที่เลือกศึกษาคือฉบับวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ.2557 ถึงฉบับวันที่ 29 มกราคม พ.ศ.2559 ของหนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับ และจะใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหมุนเวียน (Rotated sampling) เพื่อเลือกวันในการศึกษา โดยใช้ช่วงห่างของการสุ่มของวันมีระยะเท่าๆ กัน เพื่อให้สามารถได้ข่าวครบทุกวัน และหน่วยของประชากรมีโอกาสถูกเลือกเท่าเทียมกัน ไม่กระจุกตัวเฉพาะช่วงใดช่วงหนึ่ง ฉบับแรกที่เลือกคือ ฉบับวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ.2557 หลังจากนั้น 3 วัน จึงเลือกฉบับวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ.2557 จากนั้นเป็นฉบับวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ.2557 อย่างนี้ไปเรื่อยๆ ของหนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับ กระทั่งถึงฉบับวันที่ 29 มกราคม พ.ศ.2559 รวม 18 เดือน

3.2 การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview)

การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) เพื่อให้ข้อมูลที่ศึกษามีความสมบูรณ์ และมีความลึกในการตีความ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์หัวหน้าข่าว บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ และผู้สื่อข่าว ที่มีหน้าที่ในการตัดสินใจเลือกข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี เพื่อลงตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์รายวันฉบับที่ทำการศึกษา ฉบับละ 4 คน รวมบุคคลที่ใช้ในการสัมภาษณ์ทั้งหมด 8 คน ได้แก่

- นายอนุสรณ์ จิตต์ชื่นโชติ หัวหน้าข่าวหน้า 1 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- นายสุทธา พิมลย์ ไรเตอร์ข่าวการเมือง หน้า 1 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- น.ส.สุพิศ สุจินตะกุล ผู้สื่อข่าวการเมือง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- นายศิวดล หมั่นะ ผู้สื่อข่าวการเมือง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- นายจำลอง ดอกปิก บรรณาธิการข่าว หนังสือพิมพ์มติชน
- นายจตุรงค์ ปทุมมานนท์ หัวหน้าโต๊ะข่าวการเมือง หนังสือพิมพ์มติชน
- น.ส.อรรพรรณ หมอยาดี ผู้สื่อข่าวการเมือง หนังสือพิมพ์มติชน
- นายอนุชา ทองเดิม ผู้สื่อข่าวการเมือง หนังสือพิมพ์มติชน

3.3 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยอ่านข้อมูลส่วนที่เป็นข่าวสารไปทีละชิ้น พิจารณาไปทีละฉบับ
2. กรอกรวบรวมข้อมูลลงในแบบบันทึกข้อมูล (Coding sheet) ทีละชิ้นข้อมูล โดยแบบบันทึกข้อมูล 1 แผ่น ใช้กับ 1 ชิ้นข้อมูล ดังนั้นในหนังสือพิมพ์ 1 ฉบับ หากมีข้อมูลหลายชิ้นก็ต้องใช้แบบบันทึกข้อมูลตามจำนวนชิ้นข้อมูล

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์เนื้อหาข่าวในหนังสือพิมพ์ และการสัมภาษณ์บรรณาธิการข่าวหนังสือพิมพ์ 2 ฉบับ

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหาข่าวในหนังสือพิมพ์ ผู้วิจัยใช้แบบตารางบันทึกข้อมูล (Coding sheet) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจำแนกออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ส่วนที่ 1 วิเคราะห์การนำเสนอข่าว ประกอบด้วย

- 1.1 ประเภทของข่าว
- 1.2 ประเภทของพาดหัวข่าว
- 1.3 ความสำคัญของการพาดหัว
- 1.4 คุณลักษณะของพาดหัวข่าว
- 1.5 จำนวนประเด็นในพาดหัวข่าว
- 1.6 การใช้คำในพาดหัวข่าว
- 1.7 ความเป็นกลางของพาดหัวข่าว
- 1.8 ประเภทของความนำ
- 1.9 ความยาวของความนำ
- 1.10 คุณลักษณะการใช้ภาษาเขียนในความนำ
- 1.11 ความสอดคล้องของประเด็นในหัวข่าวกับความนำ
2. ส่วนที่ 2 ลักษณะบทบาทหน้าที่ที่ปรากฏในเนื้อหาข่าว
3. ส่วนที่ 3 ลักษณะความเป็นผู้นำที่ปรากฏในเนื้อหาข่าว

แบบบันทึกข้อมูล

ชื่อหนังสือพิมพ์	ฉบับวันที่														
ขนาดพื้นที่	(ตารางนิ้ว) หรือร้อยละ														
ส่วนที่ 1 การนำเสนอเนื้อหาข่าว															
1.1 ประเภทของข่าว <table border="0"> <tr> <td>☐ ข่าวในพระราชสำนัก</td> <td>☐ ข่าวสังคมและสตรี</td> </tr> <tr> <td>☐ ข่าวการเมือง</td> <td>☐ ข่าวกีฬา</td> </tr> <tr> <td>☐ ข่าวเศรษฐกิจ</td> <td>☐ ข่าวกีฬา</td> </tr> <tr> <td>☐ ข่าวการเกษตร</td> <td>☐ ข่าวบันเทิง</td> </tr> <tr> <td>☐ ข่าวการศึกษา ศิลปะ วัฒนธรรม</td> <td>☐ ข่าวสิ่งแวดล้อม</td> </tr> <tr> <td>☐ ข่าววิทยาศาสตร์และวิจัย</td> <td>☐ ข่าวเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์</td> </tr> <tr> <td></td> <td>☐ อื่นๆ (อาชญากรรม, ต่างประเทศ, ภูมิภาค)</td> </tr> </table>		☐ ข่าวในพระราชสำนัก	☐ ข่าวสังคมและสตรี	☐ ข่าวการเมือง	☐ ข่าวกีฬา	☐ ข่าวเศรษฐกิจ	☐ ข่าวกีฬา	☐ ข่าวการเกษตร	☐ ข่าวบันเทิง	☐ ข่าวการศึกษา ศิลปะ วัฒนธรรม	☐ ข่าวสิ่งแวดล้อม	☐ ข่าววิทยาศาสตร์และวิจัย	☐ ข่าวเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์		☐ อื่นๆ (อาชญากรรม, ต่างประเทศ, ภูมิภาค)
☐ ข่าวในพระราชสำนัก	☐ ข่าวสังคมและสตรี														
☐ ข่าวการเมือง	☐ ข่าวกีฬา														
☐ ข่าวเศรษฐกิจ	☐ ข่าวกีฬา														
☐ ข่าวการเกษตร	☐ ข่าวบันเทิง														
☐ ข่าวการศึกษา ศิลปะ วัฒนธรรม	☐ ข่าวสิ่งแวดล้อม														
☐ ข่าววิทยาศาสตร์และวิจัย	☐ ข่าวเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์														
	☐ อื่นๆ (อาชญากรรม, ต่างประเทศ, ภูมิภาค)														
1.2 ประเภทของพาดหัวข่าว <table border="0"> <tr> <td>☐ หัวข่าวแบบชิดซ้าย</td> <td>☐ หัวข่าวแบบพีระมิดหัวกลับ</td> </tr> <tr> <td>☐ หัวข่าวแบบชิดขวา</td> <td>☐ หัวข่าวแบบพีระมิดหัวตั้ง</td> </tr> <tr> <td>☐ หัวข่าวแบบบนชิดซ้ายล่างชิดขวา</td> <td>☐ หัวข่าวแบบ Centered middle line</td> </tr> <tr> <td>☐ หัวข่าวแบบเต็มคอลัมน์</td> <td>☐ หัวข่าวแบบ Centered top line</td> </tr> <tr> <td>☐ หัวข่าวแบบแถวหน้ากระดาน</td> <td>☐ หัวข่าวแบบผสม</td> </tr> <tr> <td>☐ หัวข่าวแบบใหญ่พิเศษ</td> <td>☐ หัวข่าวสลับระหว่างเนื้อข่าว</td> </tr> <tr> <td>☐ หัวข่าวแบบสุดขอบฟ้า</td> <td></td> </tr> </table>		☐ หัวข่าวแบบชิดซ้าย	☐ หัวข่าวแบบพีระมิดหัวกลับ	☐ หัวข่าวแบบชิดขวา	☐ หัวข่าวแบบพีระมิดหัวตั้ง	☐ หัวข่าวแบบบนชิดซ้ายล่างชิดขวา	☐ หัวข่าวแบบ Centered middle line	☐ หัวข่าวแบบเต็มคอลัมน์	☐ หัวข่าวแบบ Centered top line	☐ หัวข่าวแบบแถวหน้ากระดาน	☐ หัวข่าวแบบผสม	☐ หัวข่าวแบบใหญ่พิเศษ	☐ หัวข่าวสลับระหว่างเนื้อข่าว	☐ หัวข่าวแบบสุดขอบฟ้า	
☐ หัวข่าวแบบชิดซ้าย	☐ หัวข่าวแบบพีระมิดหัวกลับ														
☐ หัวข่าวแบบชิดขวา	☐ หัวข่าวแบบพีระมิดหัวตั้ง														
☐ หัวข่าวแบบบนชิดซ้ายล่างชิดขวา	☐ หัวข่าวแบบ Centered middle line														
☐ หัวข่าวแบบเต็มคอลัมน์	☐ หัวข่าวแบบ Centered top line														
☐ หัวข่าวแบบแถวหน้ากระดาน	☐ หัวข่าวแบบผสม														
☐ หัวข่าวแบบใหญ่พิเศษ	☐ หัวข่าวสลับระหว่างเนื้อข่าว														
☐ หัวข่าวแบบสุดขอบฟ้า															
1.3 ความสำคัญของการพาดหัว	☐ พาดหัวข่าวหลัก ☐ พาดหัวข่าวรอง ☐ พาดหัวข่าวนำสาม ☐ พาดหัวข่าวย่อย														

1.10 คุณลักษณะการใช้ภาษาเขียนใน ความนำ	☐ ประธาน ☐ อนุประโยค ☐ วลี/กลุ่มคำ ☐ ข้อความที่ชัดเจน ไม่กำกวม ☐ แห้งล่าว
1.11 ความสอดคล้องของประเด็นใน หัวข่าวกับความนำ	☐ สอดคล้อง ☐ สอดคล้องบางส่วน ☐ กำกวม ☐ ไม่สอดคล้อง
ส่วนที่ 2 ลักษณะบทบาทหน้าที่ที่ปรากฏในเนื้อหาข่าว	
บทบาทหน้าที่ของผู้นำ	☐ ทักษะด้านการควบคุมและจัดระเบียบในสังคม ☐ ทักษะในด้านการใช้ความรุนแรง ☐ ทักษะด้านพิธีการยอมรับของสมาชิกในสังคม ☐ ทักษะด้านการต่อรอง ☐ ทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อ ☐ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ☐ ทักษะด้านสติปัญญา

ส่วนที่ 3 ลักษณะความเป็นผู้นำที่ปรากฏในเนื้อหาข่าว	
ประเภทของผู้นำ	คุณลักษณะ
☐ ผู้นำแบบอัตตาธิปไตย (Authoritarian)	☐ ใช้อำนาจตลอดเวลา ☐ รู้ข้อเท็จจริงแต่ผู้เดียว/สั่งการตามอารมณ์ ☐ สั่งการจากเบื้องบน ☐ ข้อเสนอต่างๆ ☐ ผู้ช่วย คือ ผู้ได้บังคับบัญชา ไม่มีการแบ่งงาน ☐ ประธานมักพูดคนเดียว
☐ ผู้นำแบบเสรี (Laissez-faire leader)	☐ ไม่มีความริเริ่ม ☐ ทำงานโดยไม่คำนึงถึงหลักการ ☐ ไม่มีการกำหนดการวัตถุประสงค์แน่นอน ☐ ไม่มีการประเมินผลงาน
☐ ผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic leader)	☐ ให้ผู้ได้บังคับบัญชาได้ใช้ความคิด ☐ จัดสรร แบ่งงาน และมอบหมาย ตามความเหมาะสม ☐ รับฟัง-แลกเปลี่ยนความคิดเห็น/ประสานงานอย่างจริงจังและเต็มใจ/ทำงานเป็นทีม

หน่วยของการวัด นอกจากจะวัดปริมาณการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา โดยการวัดจำนวนชิ้นข่าวเป็นรายเรื่อง และวัดจากพื้นที่ในการเสนอข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ โดยมีหน่วยเป็นตารางนิ้วแล้ว ตารางการวิเคราะห์ข้อมูล (Coding sheet) ยังแบ่งเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 การนำเสนอเนื้อหาข่าว ประกอบด้วย

1.1 การแบ่งตามเนื้อหาของข่าว (Topic) วัดเป็นรายเรื่อง ได้ดัดแปลงมาจากทฤษฎีทางวารสารศาสตร์ ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้จะแบ่งประเภทของเนื้อหา ได้แก่

1.1.1 ชาวในพระราชสำนัก - เป็นชาวเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบรมวงศานุวงศ์ตามลำดับ นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี และพระบรมวงศานุวงศ์ที่สำคัญ เป็นต้น

1.1.2 ชาวการเมือง - เป็นชาวเกี่ยวกับการบริหารงานของรัฐบาล พรรคการเมืองทั้งพรรคฝ่ายรัฐบาลและพรรคฝ่ายค้าน ชาวเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ชาวเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานรัฐ เช่น กระทรวง กรม รัฐวิสาหกิจ ความเคลื่อนไหวต่างๆ ชาวติดตามความก้าวหน้า การดำเนินงานตามนโยบายและแผนงานทั้งของพรรคการเมืองและรัฐบาลในด้านต่างๆ ที่ประชาชนควรจะได้รับทราบ รวมทั้งชาวเกี่ยวกับฝ่ายนิติบัญญัติ คือ รัฐสภา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการออกพระราชบัญญัติหรือกฎหมาย

นอกจากนั้น รวมถึงชาวการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา การลงประชามติ ความเป็นไปของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) และองค์กรเอกชนซึ่งเกี่ยวข้องและความเคลื่อนไหวในเรื่องการเมืองและประชาธิปไตย เป็นต้น

1.1.3 ชาวเศรษฐกิจ - เป็นชาวเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ อุตสาหกรรมการเงินและการธนาคาร การส่งออกสินค้า และแรงงาน ชาวประเภทนี้โดยสรุปแล้วมีเนื้อหาสาระดังนี้ “ธุรกิจ” ได้แก่ การค้าขายประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการค้าปลีก ค้าส่ง การทำสัญญาธุรกรรมต่างๆ “การเงินการธนาคาร” ได้แก่ ชาวเกี่ยวกับการซื้อหุ้น อัตราส่วนลดและอัตราดอกเบี้ย การแลกเปลี่ยนเงินตรา สินเชื่อ ความก้าวหน้าและการบริการด้านต่างๆ ของธนาคาร “การอุตสาหกรรม” ได้แก่ ชาวเกี่ยวกับอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์สินค้า การบริการ การขยายกิจการ การเปิดกิจการใหม่ วัตถุดิบการผลิต การดำเนินกิจการของโรงงานต่างๆ “แรงงาน” ได้แก่ ชาวเกี่ยวกับตลาดแรงงาน นายจ้างลูกจ้างแรงงาน ค่าครองชีพ อัตราค่าจ้าง การเพิ่มหรือลดอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ การว่างงาน การประท้วง การปิดโรงงาน การหยุดงาน “การคมนาคม” ได้แก่ ชาวเกี่ยวกับการเดินทาง เดินเรือ เดินอากาศ หรือรูปแบบทิศทางการคมนาคม การใช้เส้นทางคมนาคม รวมทั้งอัตราค่าโดยสาร และการขนส่งต่างๆ

1.1.4 ชาวการเกษตร - เป็นชาวเกี่ยวกับเกษตรกร พืชผักผลไม้ ราคาสินค้า ผลผลิตการเกษตร ปริมาณการขาย วิธีการเกษตรกรรมต่างๆ เช่น เกษตรทฤษฎีใหม่ ไร่นาสวนผสม เป็นต้น การส่งออกของพืชผลทางการเกษตร การเลี้ยงสัตว์ การขยายพันธุ์พืชและสัตว์ โรคระบาดของพืชและสัตว์ ความแห้งแล้งหรืออาจรวมถึงชาวพยากรณ์อากาศประจำวัน และเทคโนโลยีที่ใช้ในการ

ผลิต เช่น พืชตัดแต่งพันธุกรรมหรือจีเอ็มโอ เป็นต้น ทั้งนี้ เนื้อหาข่าวเกษตรได้รับความสนใจตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยหนังสือพิมพ์บางฉบับได้แยกส่วนของข่าวเกษตรออกจากข่าวอื่นๆ อย่างชัดเจน

1.1.5 ข่าวการศึกษา ศิลปะ และวัฒนธรรม - เป็นข่าวเกี่ยวกับระบบการทำงานและการบริหารงานของสถานศึกษาในทุกระดับ เช่น โรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย ทั้งภาคเอกชนและรัฐบาล การรายงานความก้าวหน้าและความเคลื่อนไหวในวงการศึกษานานาชาติ ด้านทั้งด้านหลักสูตรการเรียนการสอน การบริหารงาน ผู้สอน ผู้เรียน กิจกรรมส่งเสริมการศึกษาในทุกด้าน การใช้เทคโนโลยีเข้าช่วยในกิจกรรมการเรียนการสอน ข่าวเกี่ยวกับศิลปะแขนงต่างๆ ศิลปิน และการอนุรักษ์ทำนุบำรุงวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาติ เป็นต้น

1.1.6 ข่าววิทยาศาสตร์และวิจัย - เป็นข่าวเกี่ยวกับการค้นคว้า วิจัย การค้นพบในศาสตร์แขนงต่างๆ โดยทั่วไปจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับการค้นพบหลักการหรือทฤษฎี และข้อเท็จจริงใหม่ๆ เพิ่มเติมจากความรู้เดิม เป็นการพิสูจน์ ประยุกต์ใช้หลักการ ทฤษฎีของแต่ละศาสตร์ การทดลอง ค้นคว้าพัฒนา ประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆ เช่น การทดลองวัคซีนโรคเอดส์ การค้นคว้าเกี่ยวกับระบบจักรวาล การพัฒนาเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ อันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆ ของมนุษยชาติ เป็นต้น การนำเสนอข่าวเกี่ยวประเภทนี้ ถือเป็นสิ่งที่จะทำให้ประชาชนมีข่าวสารข้อเท็จจริงอันประกอบด้วยเหตุและผลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ

1.1.7 ข่าวสังคมและสตรี - เป็นข่าวเกี่ยวกับตัวบุคคลที่มีความเด่นและดังในสังคม ซึ่งจะนำมาเขียนในรูปของข่าวและคอลัมน์โดยเฉพาะ มักจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมหรูหราในวงสังคม ความมั่งคั่ง และความสวยงามที่ควบคู่กันไป นอกจากนี้ ได้แก่ ข่าวการหมั้นหมาย หย่าร้าง และการมีบุตรของบุคคลที่มีชื่อเสียงโด่งดังในสังคม นอกจากนี้ ข่าวที่พบในหน้าสังคมและสตรีโดยทั่วไปได้แก่ บุคคลในข่าว ความบันเทิงต่างๆ การเลี้ยงต้อนรับ การเลี้ยงส่ง การจัดงานรื่นเริง การเต้นรำ การแสดง ข่าวสังคมซุบซิบ ข่าวและคอลัมน์เกี่ยวกับแฟชั่น การทำอาหาร การจัดและตกแต่งบ้าน การเลี้ยงลูก การเอาใจใส่ครอบครัว และข่าวเกี่ยวกับธุรกิจของสตรีและการประกอบอาชีพ

1.1.8 ข่าวกีฬา - ส่วนใหญ่เป็นการรายงานรายละเอียดของผลการแข่งขัน กีฬา และผลของการแข่งขันกีฬานานาประเภท นอกจากนั้น ได้แก่ เนื้อหาสาระของข่าวเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของผลการแข่งขัน ผู้แข่งขันแต่ละฝ่าย สถิติการแข่งขัน สภาพสนามที่ใช้ สภาพอากาศ การทำนายผลการแข่งขันล่วงหน้า การฝึกซ้อมก่อนการแข่งขัน ความพร้อมของผู้แข่งขันหรือของแต่ละฝ่าย เงินรางวัล รวมทั้งการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นต่อการแข่งขันของผู้เกี่ยวข้องกับการแข่งขัน กีฬาประเภทนั้นๆ ก็สามารถนำมารายงานเป็นข่าวได้ เช่น ผู้สนับสนุนการแข่งขัน ผู้จัดการแข่งขัน ผู้จัดการทีม และผู้ฝึกสอน เป็นต้น

1.1.9 ข่าวนันทิ - มักเป็นการรายงานเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวงการบันเทิงทั้งในวงการภาพยนตร์ ดนตรี หนังสือ ศิลปกรรม วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง และการละคร เป็นต้น โดยทั่วไปข่าวนันทิมีแนวโน้มที่จะเสนอข่าวกิจกรรมความเคลื่อนไหวในวงการดังกล่าว รวมทั้งเมื่อมีผลงานหรือผลผลิตออกมาใหม่ เช่น การสร้างภาพยนตร์เรื่องใหม่ การผลิตรายการละครทางวิทยุโทรทัศน์ การผลิตเพลงชุดใหม่ เป็นต้น นอกจากนี้ จะเป็นเนื้อหาสาระของข่าวเกี่ยวกับบุคคลที่สำคัญ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับวงการบันเทิง ทั้งที่เป็นผู้ที่อยู่ในวงการบันเทิงโดยตรงหรือไม่ก็ตาม เช่น ดารา หรือนักแสดง นักร้อง ผู้กำกับ ผู้อำนวยการสร้าง เป็นต้น ซึ่งจะมีข่าวที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่างๆ เช่น การเตรียมตัวของดาราหรือนักแสดงนักร้อง เพื่อผลิตงานชุดใหม่

1.1.10 ข่าวสิ่งแวดล้อม - เป็นข่าวเกี่ยวกับสภาพสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันและอนาคต เช่น สภาพป่า แม่น้ำ ลำคลอง หนองบึง ทะเล ป่าชายเลน เป็นต้น รวมถึงระบบนิเวศวิทยา โรงงานอุตสาหกรรมที่ปล่อยของเสียชนิดต่างๆ ได้แก่ น้ำเสีย อากาศพิษ ฝุ่นละออง ขยะ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีเรื่องทรัพยากรประเภทต่างๆ ที่มีการค้นพบและนำออกมาใช้ มักเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างไม่รู้คุณค่า นำมาซึ่งความเสื่อมโทรมของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก จนเกิดกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติต่างๆ ขึ้นมา แล้วรณรงค์เพื่อการอนุรักษ์ พิทักษ์ ตลอดจนการนำทรัพยากรมาใช้ อย่างประหยัด

1.1.11 ข่าวเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ - เป็นข่าวเกี่ยวกับการคิดค้นพัฒนา ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีด้านต่างๆ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ โปรแกรมประยุกต์ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ รวมถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต (Internet) อินทราเน็ต (Intranet) เป็นต้น ทั้งนี้ อาจรวมถึงข่าวเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีการสื่อสาร อันทันสมัยต่างๆ ได้แก่ การสื่อสารผ่านดาวเทียม การสื่อสารผ่านเส้นใยนำแสง (Optic fiber) และการสื่อสารแบบไร้สายระบบดิจิทัล (Digital) เป็นต้น ซึ่งเป็นข่าวที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างสูงในปัจจุบัน

1.1.12 ข่าวอื่นๆ - นอกจากนี้ การจำแนกเนื้อหาข่าวสามารถแบ่งได้อีกหลายประเภท เช่น ข่าวภูมิภาค ข่าวอาชญากรรม ข่าวดังประเทศ ฯลฯ ทั้งนี้ แล้วแต่หนังสือพิมพ์ฉบับใดจะเน้นนโยบายการเสนอข่าวอย่างไร

1.2. ประเภทของพาดหัวข่าว

1.2.1 หัวข่าวแบบชิดซ้าย (Flush left) - หัวข่าวแบบนี้มีตั้งแต่ 2 บรรทัดขึ้นไป ตัวอักษรตัวแรกจะอยู่ชิดแนวคอลัมน์ด้านซ้ายมือทุกบรรทัด ส่วนทางขวามืออาจจะวางเหลี่ยมกันอย่างก็ได้ โดยที่จำนวนตัวอักษรในแต่ละบรรทัดไม่จำเป็นต้องเท่ากัน

1.2.2 หัวข่าวแบบชิดขวา (Flush right) - หัวข่าวแบบนี้มีลักษณะตรงข้ามกับ Flush left กล่าวคือ หัวข่าวจะมีกึ่งบรรทัดก็ตาม แต่อักษรตัวสุดท้ายของแต่ละบรรทัดจะวางไว้ชิดแนวคอลัมน์ทางขวาสุดเสมอ

1.2.3 หัวข่าวแบบบนชิดซ้ายล่างชิดขวา (Flush left and right) - หัวข่าวแบบนี้มักมี 3 บรรทัด บรรทัดแรกของหัวข่าวตัวอักษรตัวแรกจะวางไว้ชิดแนวคอลัมน์ด้านซ้าย บรรทัดกลางจะวางเยื้องเข้ามาเล็กน้อย ส่วนบรรทัดที่สามตัวอักษรตัวสุดท้ายของหัวข่าวจะวางไว้ชิดแนวคอลัมน์ทางด้านขวาสุด

1.2.4 หัวข่าวแบบเต็มคอลัมน์ (Full line) - หัวข่าวแบบนี้มักมี 2-3 บรรทัด ในแต่ละบรรทัดมีจำนวนตัวอักษรเท่ากันและพาดยาวเต็มความกว้างของคอลัมน์ที่กำหนด

1.2.5 หัวข่าวแบบแถวหน้ากระดาน (Cross line หรือ Bar line) - เป็นหัวข่าวที่พาดเพียงบรรทัดเดียว ในแต่ละบรรทัดมีจำนวนตัวอักษรเท่ากัน และยาวเต็มความกว้างของคอลัมน์ที่มี

1.2.6 หัวข่าวแบบใหญ่พิเศษ (Banner) - หัวข่าวแบบนี้มีขนาดใหญ่พิเศษคือ เต็มความกว้างของหน้าหนังสือพิมพ์ สำหรับข่าวใหญ่ที่มีคุณค่าข่าวสูงมาก อาจจะมีบรรทัดเดียวหรือสองบรรทัด

1.2.7 หัวข่าวแบบสุดขอบฟ้า (Skyline banner) - เป็นหัวข่าวที่พาดเต็มความกว้างของหน้าหนังสือพิมพ์ แต่ใช้ตัวอักษรขนาดเล็กกว่าแบบ Banner จะวางติดขอบกระดาษด้านบนสุดของหนังสือพิมพ์ นิยมใช้เป็นดัชนีบอกเรื่องในหน้าให้ผู้อ่านทราบและพาดบรรทัดเดียว

1.2.8 หัวข่าวแบบพีระมิดหัวกลับ (Inverted pyramid) - หัวข่าวแบบนี้มักมี 2-3 บรรทัด โดยจะวางเยื้องกันให้ลดหลั่นลงมา มีลักษณะคล้ายพีระมิดหัวกลับ คือ บรรทัดแรกเป็นฐานพีระมิดขนาดเต็มความกว้างของคอลัมน์ และบรรทัดสุดท้ายมีจำนวนตัวอักษรน้อยที่สุดเป็นยอดพีระมิด

1.2.9 หัวข่าวแบบพีระมิดหัวตั้ง (Upright pyramid) - หัวข่าวแบบนี้มีหลายบรรทัดวางเรียงลงมาเป็นรูปพีระมิด โดยบรรทัดแรกเป็นยอดที่มีตัวอักษรน้อยที่สุด บรรทัดต่อมาก็วางเยื้องกัน และบรรทัดสุดท้ายจะเป็นฐานพีระมิดพาดเต็มความกว้างคอลัมน์

1.2.10 หัวข่าวแบบ Centered middle line - หัวข่าวแบบนี้มี 3 บรรทัด โดยการกำหนดจำนวนตัวอักษรของบรรทัดที่หนึ่งและบรรทัดที่สามเท่ากัน วางพาดเต็มความกว้างของคอลัมน์ ขณะที่บรรทัดที่สองจะอยู่ตรงกลาง มีตัวอักษรน้อยที่สุด

1.2.11 หัวข่าวแบบ Centered top line - หัวข่าวแบบนี้มี 3 บรรทัดแต่มีลักษณะตรงข้ามกับ Centered middle line คือบรรทัดที่หนึ่งและสาม จะมีจำนวนตัวอักษรเท่ากัน แต่น้อยกว่าบรรทัดที่สอง ที่มีจำนวนตัวอักษรมากที่สุดและพาดเต็มความกว้างของคอลัมน์

1.2.12 หัวข่าวแบบผสมโดย Kicker - หัวข่าวแบบนี้จะเพิ่ม Kicker หรือ Eyebrow เข้ามาเป็นส่วนประกอบ หมายถึง ข้อความที่เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยขยายหัวข่าว โดยจะวางไว้ตรงบรรทัดบนสุดชิดซ้าย ใช้ตัวอักษรที่มีขนาดเล็กกว่าหัวข่าวหลัก (รูปแบบใดก็ได้) และเพื่อให้สะดวกตา นิยมขีดเส้นใต้ที่ Kicker ความยาวของ Kicker ไม่ควรยาวเกิน 2 ใน 3 ของหัวข่าวหลัก

1.2.13 หัวข่าวสลับระหว่างเนื้อหาข่าว (Sub-head) - นิยมใช้กับข่าวที่เนื้อหายาวมาก มีหลายประเด็น แหล่งข่าวหลายคน หากจะเขียนรายละเอียดเนื้อหาข่าวตลอด ก็อาจทำให้ผู้อ่านเบื่อหน่าย จึงนิยมใช้ Sub-head สรุปประเด็นของข่าวในแต่ละย่อหน้า คั่นระหว่างเนื้อหาข่าวแต่ละประเด็น เป็นการช่วยพักสายตาของผู้อ่าน และชวนให้ติดตามอ่านข่าวจนจบ

1.3 การแบ่งตามความสำคัญของการพาดหัวข่าว จะวัดจำนวนขึ้นข่าว โดยวัดเป็นรายเรื่อง ประกอบด้วย

1.3.1 พาดหัวข่าวหลัก หมายถึง ข่าวที่ใช้ตัวอักษรที่มีรูปแบบพิเศษ เฉพาะหนังสือพิมพ์ในการพาดหัวข่าวส่วนมากใช้ตัวอักษรสีดำ มีลักษณะหัวข้อข่าวใหญ่ที่สุดในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์

1.3.2 พาดหัวข่าวรอง หมายถึง ข่าวที่ใช้ตัวอักษรที่มีรูปแบบพิเศษ เฉพาะหนังสือพิมพ์ในการพาดหัวข่าว มักใช้ตัวอักษรที่เป็นสี มีลักษณะเล็กรองลงจากพาดหัวข่าวนำหนึ่ง แต่ใหญ่กว่าพาดหัวข่าวเด่น

1.3.3 พาดหัวข่าวนำสาม หมายถึง ข่าวที่ใช้ตัวอักษรตามหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ มักจะอยู่ด้านบนสุดของหนังสือพิมพ์ เป็นแถบยาวจากด้านซ้ายหนังสือพิมพ์ไปสู่ด้านขวา ยกเว้นบางกรณีที่มีพาดหัวข่าวใหญ่น่าสนใจ หรือด้านบนเป็นรูปขัณฑ์หรือพระบรมวงศานุวงศ์ หัวรับจะลงมาต่ำกว่าเสมอ

1.3.4 พาดหัวข่าวย่อย หมายถึง ลักษณะข่าวอื่นๆ นอกเหนือจากที่กล่าวไว้ และใช้เป็นตัวพิมพ์ธรรมดา มีขนาดเล็กกว่าพาดหัวข่าวเด่น

1.4 คุณลักษณะภาษาของหัวข่าว

คุณลักษณะภาษา หมายถึง รูปแบบของหัวข่าวที่มีการเรียงคำแตกต่างกัน ทำให้เกิดประโยคหลากหลายลักษณะ ดังนี้

1.4.1 ประโยคประธาน คือ กลุ่มคำที่มีใจความสมบูรณ์ เป็นประโยคที่ผู้กระทำขึ้นต้นประโยค

1.4.2 ประโยคกริยา คือ กลุ่มคำที่มีใจความสมบูรณ์ ขึ้นต้นประโยคด้วยคำกริยา เพื่อเน้นการกระทำให้เด่น

1.4.3 นามวลี วลีคือคำที่ติดกันสองคำขึ้นไป แต่มีเนื้อความไม่ครบที่จะเป็นประโยค ถือเป็นส่วนหนึ่งของประโยค โดยนามวลี คือ วลีที่ขึ้นต้นด้วยคำนาม

1.4.4 กริยาวลี คือ วลีที่ขึ้นต้นด้วยคำกริยา

1.5 จำนวนประเด็นในพาดหัวข่าว

จำนวนประเด็นในพาดหัวข่าว แบ่งเป็นพาดหัวข่าวที่นำเสนอเพียงประเด็นเดียว กับพาดหัวข่าวที่นำเสนอมากกว่าหนึ่งประเด็น

1.6 การใช้คำในพาดหัวข่าว

การใช้คำในที่นี้ ได้แก่ การใช้คำทับศัพท์ ตัวย่อ สมญานาม และเครื่องหมายวรรคตอน โดยบันทึกตามความถี่ที่ปรากฏในพาดหัวข่าวแต่ละชิ้น

1.6.1 คำทับศัพท์ หมายถึง คำในภาษาต่างประเทศที่เขียนด้วยตัวอักษรภาษาไทยโดยการเลียนเสียงคำเดิม

1.6.2 ตัวย่อ หมายถึง อักษรที่ใช้แทนคำใดๆ เพื่อความสะดวกในการเขียนหรือลดความยาวของคำนั่นลง

1.6.3 สมญานาม หมายถึง ชื่อที่ตั้งขึ้นเพื่อใช้แทนนามจริง หรือให้หมายถึงบุคคล คณะบุคคล สัตว์ หรือสิ่งของ

1.6.4 เครื่องหมายวรรคตอน หมายถึง สัญลักษณ์ที่ใช้ประกอบการเขียนข้อความ มุ่งที่จะบอกอารมณ์หรือให้อ่านได้อย่างถูกต้องตามความต้องการของผู้เขียน เช่น ! ? – “ ” เป็นต้น

1.7 ประเภทของความนำ

1.7.1 The Who Lead ความนำแบบเน้นใคร - มุ่งสนใจบุคคลที่เป็นข่าวหรือแหล่งข่าว ให้น้ำหนักความสำคัญอยู่ที่บุคคลที่ตกเป็นข่าว อาจเป็นบุคคลหรือนิติบุคคลที่มีความสำคัญหรือความเด่น ก็จะได้รับพิจารณาเขียนขึ้นต้นในย่อหน้าแรกของความนำ อาจใช้ชื่อ ฉายา ยศ ตำแหน่ง หรืออาชีพ หรือสังกัด แทนได้

1.7.2 The What Lead ความนำแบบเน้นเรื่อง - ความนำแบบนี้เกี่ยวกับการกระทำที่เกิดขึ้น รวมถึงปรากฏการณ์และเหตุการณ์ที่สัมผัสได้และไม่ได้ นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงกรณีที่บุคคลในข่าวกระทำการสิ่งหนึ่งสิ่งใด และการกระทำนั้นมีความสำคัญ หรือมีผลกระทบ หรือมีความน่าสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์การคัดเลือก ประเมินคุณค่าข่าวในข้อ “มีผลกระทบกระเทือน”

การเขียนความนำชนิดนี้มีคำกริยาหลายคำที่นิยมใช้ขึ้นต้นประโยคที่แสดงถึงการกระทำของเหตุการณ์นั้นๆ เช่น “มี” “เกิด” “แฉ” “จับ” “ชนแหลก” เป็นต้น

1.7.3 The Where Lead ความนำแบบเน้นสถานที่ - เป็นความนำที่เน้นสถานที่เกิดเหตุการณ์ บางครั้งสถานที่ในข่าวก็มีความสำคัญหรือน่าสนใจ เช่น สถานที่เกิดเหตุการณ์ สถานที่ที่จัดการแข่งขันกีฬาระดับชาติหรือนานาชาติ หรืออุทยานแห่งชาติที่มีความสำคัญและถูกทำลายจากผู้มีอิทธิพลต่างๆ เป็นต้น

1.7.4 The When Lead ความนำแบบเน้นเวลา - ชี้ให้เห็นความสำคัญของเวลาที่เกิดเหตุการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบข่าวข้อ “ความสด” โดยปกติ ประเด็นของเวลาที่เกิดเหตุการณ์นั้นจะระบุไว้ในความนำของข่าวเกือบทุกข่าวเพียงแต่ไม่ได้ให้การเน้นเท่านั้น อย่างไรก็ตามก็ ตามบางกรณี หากเวลาเป็นองค์ประกอบสำคัญของข่าว ความนำก็ควรเริ่มต้นด้วยการระบุเวลาก่อน องค์ประกอบอื่นๆ

1.7.5 The Why Lead ความนำแบบเน้นเหตุผล - เป็นความนำที่ต้องการตอบคำถามว่า เพราะเหตุใดถึงได้เกิดเหตุการณ์ที่เป็นข่าวดังกล่าว หากสามารถตอบคำถามถึงสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ตั้งแต่ในการรายงานครั้งแรกได้ก็จะเป็นการดี แต่หากไม่สามารถค้นหาได้ เพราะต้องรอผลสรุปจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ก็อาจนำเสนอ The Why Lead ในการรายงานข่าว ครั้งที่สองในวันถัดไปได้

1.7.6 The How Lead ความนำแบบเน้นวิธีการ - ความนำแบบนี้เน้นการอธิบายข้อเท็จจริงของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ ว่าเกิดขึ้นหรือดำเนินไปในลักษณะอย่างไร หรืออธิบายถึงวิธีการ กระบวนการ ขั้นตอนที่เป็นรายละเอียดในข่าว ซึ่งลักษณะของวิธีการนั้นๆ มีความสำคัญหรือน่าสนใจกว่าองค์ประกอบอื่นๆ

1.8 ความเป็นกลางในพาดหัวข่าว

ความเป็นกลางในที่นี้ หมายถึง การยึดถือและรายงานข้อเท็จจริงของข่าว โดยไม่มีการแทรกความคิดเห็นหรือความรู้สึกส่วนตัวลงไปพาดหัวข่าว

1.9 ความยาวของความนำ

โดยทั่วไปไม่มีการกำหนดความยาวของความนำ หากเป็นเรื่องไม่ซับซ้อนความนำมักมีประเด็นเดียว แต่หากข่าวนั้นมีประเด็นน่าสนใจหลายประเด็น ความนำอาจยาวก็ได้

1.9.1 ความนำประโยคเดียว (Immediate-single lead) - เป็นความนำสำหรับข่าวสั้นๆ หากเป็นข่าวที่เก่าเร็ว จำเป็นต้องเสนอทันทีเพื่อให้ประชาชนทราบเร็วที่สุด

1.9.2 ความนำสองประโยค (Two-sentence lead) - เป็นความนำที่มีลักษณะสั้น มีเพียง 2 ประโยค

1.9.3 ความนำแบบหลายประเด็น (Overcrowd lead) - ความนำแบบนี้เป็นที่นิยมของหนังสือพิมพ์บางฉบับ เพราะช่วยให้ผู้อ่านจับประเด็นข่าวได้ง่าย และช่วยประหยัดเวลา ไม่จำเป็นต้องอ่านรายละเอียดทั้งหมด ผู้อ่านก็เข้าใจได้

1.10 คุณลักษณะการใช้ภาษาเขียนในความนำ

1.10.1 การเปิดความนำด้วยประธาน - จะเป็นคำนามหรือสรรพนามก็ได้ แต่ต้องเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป วิธีนี้จะช่วยเรียกความสนใจจากผู้อ่านและมีคุณค่าในเชิงข่าวด้วย

1.10.2 การเปิดความนำด้วยอนุประโยค - ประโยคที่ทำหน้าที่ขยายความ ประโยคหลักให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น อาจทำหน้าที่เป็นประธาน บทขยายประธาน กรรม หรือบทขยายกรรม ของประโยคหลักในความนำ เพื่อให้รายละเอียดของข่าวที่มีความน่าสนใจ

1.10.3 การเปิดความนำด้วยวลีหรือกลุ่มคำ - เป็นการนำคำตั้งแต่สองคำขึ้นไปมาเรียงต่อกันทำให้เกิดความหมายเพิ่มขึ้น แต่ไม่สมบูรณ์เหมือนประโยค

1.10.4 การเปิดความนำด้วยข้อความที่ชัดเจน ไม่กำกวม ในกรณีที่ไม่สามารถระบุจำนวนตัวเลขได้ชัดเจน เช่น จำนวนผู้ชน ให้ประมาณการให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

1.10.5 การเปิดความนำด้วยแหล่งข่าว หมายถึง ผู้ให้ข่าว ผู้เปิดเผย สำนักงาน หรือสถานที่ที่สามารถใช้คำนาม คำวิสามานยนาม หรือคำสรรพนามเป็นคำเริ่มต้น

1.11 ความสอดคล้องของประเด็นในพาดหัวข่าวกับความนำ

ในที่นี้ ได้กำหนดระดับความสอดคล้องไว้ 4 ระดับ คือ

1.11.1 สอดคล้อง - หัวข่าวที่เสนอสาระตรงกับข้อเท็จจริงในความนำ สิ่งทีระบุในพาดหัวข่าวต้องมีความหมายเดียวกันกับที่รายงานหรือพรรณนาในความนำ ไม่กำกวมหรือบิดเบือนไป

1.11.2 สอดคล้องบางส่วน - หัวข่าวเสนอสาระมากกว่าหนึ่งประเด็น และมีบางประเด็นที่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในความนำ ขณะที่บางประเด็นไม่มีความสอดคล้อง

1.11.3 กำกวม - หัวข่าวที่เสนอสาระที่ทำให้ผู้อ่านเกิดความคลางแคลงใจ หรือไม่แน่ใจว่าพาดหัวข่าวกำลังกล่าวถึงสิ่งใดกันแน่ รวมทั้งการที่ผู้อ่านสามารถตีความในพาดหัวข่าวได้มากกว่าหนึ่งความหมาย

1.11.4 ไม่สอดคล้อง

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของผู้นำที่ปรากฏในความนำ

ในเรื่องบทบาทหน้าที่ของผู้นำนั้น ได้นำแนวคิดของ Harold Lasswell ซึ่งพูดถึงทักษะที่ผู้นำพึงมีมาใช้ในการวิเคราะห์ โดยแบ่งเป็น 7 ประเภท ดังนี้

2.1 ทักษะในด้านการควบคุมและจัดระเบียบในสังคม หมายถึง คำ วลี หรือประโยค ที่สื่อความหมายถึงการสั่งการ การกำหนด หรือการกระทำอื่นของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เพื่อให้ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม

2.2 ทักษะในด้านการใช้ความรุนแรง หมายถึง คำ วลี หรือประโยคที่สื่อความ หมายถึงพฤติกรรมหรือการกระทำใดๆ ของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่แสดงออกต่อบุคคลอื่น ซึ่ง ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ทั้งทางร่างกาย วาจา จิตใจ หรือทางเพศ นำมาซึ่งอันตรายหรือความทุกข์ ทรมาณต่อผู้ถูกกระทำทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

2.3 ทักษะในด้านพิธีการยอมรับของสมาชิกในสังคม หมายถึง คำ วลี หรือประโยค ที่สื่อความหมายว่า พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เข้าร่วมพิธีการที่มีลำดับขั้นตอน เช่น พิธีการทางการ ทูต พิธีการทางการค้า พิธีการต้อนรับ รวมถึงพิธีกรรมทางศาสนา ไสยศาสตร์ เป็นต้น

2.4 ทักษะในด้านการต่อรอง หมายถึง คำ วลี หรือประโยค ที่สื่อความหมายว่า พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เข้าร่วมกิจกรรมที่มีลำดับขั้นตอนเป็นทางการ เช่น ด้านธุรกิจ พิธีการ ทางการทูต ซึ่งจะสามารถก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมเป็นอย่างมาก

2.5 ทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อ หมายถึง คำ วลี หรือประโยคที่สื่อความหมายว่า พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ให้ข้อมูลบางส่วนเพื่อจูงใจให้ผู้รับยอมรับหรือมีความเชื่อไปในแนวทาง เดียวกับการให้สัมภาษณ์นั้นๆ ของ พล.อ.ประยุทธ์

2.6 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง คำ วลี หรือประโยคที่สื่อความหมายว่า พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา แสดงพฤติกรรมหรือคำพูดที่เป็นการจูงใจ การประสานความต้องการ และ พฤติกรรมหรือคำพูดที่เป็นมิตรต่อบุคคลใกล้ชิด ทั้งเพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้สื่อข่าว และ ประชาชน ซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน

2.7 ทักษะด้านสติปัญญา หมายถึง คำ วลี หรือประโยคที่สื่อความหมายว่า พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา แสดงพฤติกรรมที่สะท้อนถึงความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม, ความสามารถในการแก้ปัญหา, ความสามารถในการคิดแบบนามธรรม, ความสามารถในการเรียนรู้ หรือพฤติกรรมที่สะท้อนระดับของสติปัญญา

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ประเภทของผู้หน้าที่ปรากฏในความนำ ใช้แนวคิดของลิปปีท (Lippitt) ซึ่งพิจารณาประเภทของผู้นำตามลักษณะของการบริหารงาน แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

3.1 ผู้นำแบบอัตตาริปไตย (Authoritarian) เป็นผู้นำแบบเผด็จการ มีลักษณะดังนี้

- ใช้อำนาจตลอดเวลา

- ยึดถือตัวเองเป็นสำคัญ รู้ข้อเท็จจริงแต่ผู้เดียว ฉะนั้นทุกอย่างจะออกจากตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจแก้ปัญหาหรือการวินิจฉัยสั่งการ ก็มักจะเป็นไปหรือเปลี่ยนแปลงไปตามอารมณ์ และมุ่งประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม

- นโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย เป้าประสงค์ การจัดระบบงาน มาตรฐานการปฏิบัติงาน ฯลฯ สั่งการมาจากเบื้องบน

- ข้อเสนอต่างๆ ที่ได้รับมาจากใครหรือที่ใดก็ตาม จะต้องผ่านหลายขั้นตอน ผู้นำประเภทนี้จะคิดแล้วคิดอีก กว่าจะวินิจฉัยสั่งการได้ ทำให้งานล่าช้า คั่งค้าง

- ผู้ช่วย ตามความรู้สึกของผู้นำประเภทนี้ หมายถึงผู้ใต้บังคับบัญชา จึงไม่มีการแบ่งงานให้ผู้ช่วย

- การตั้งกรรมการ เป็นการกระจายความรับผิดชอบไปให้ผู้อื่น ไม่ใช่เพื่อจะได้ฟังความคิดเห็น ประธานเกือบเป็นผู้พูดเสียคนเดียวตลอดการประชุม คนอื่นในที่ประชุมก็ไม่มีใครอยากพูดและเรื่องบางเรื่องซึ่งผ่านการประชุมแล้วก็จะหายไปเฉยๆ เนื่องจากประธานไม่สนใจติดตาม

3.2 ผู้นำแบบเสรี (Laissez-faire leader) เป็นผู้นำแบบไม่เอาไหน ปล่อยตามเรื่องตามราว ไม่ใช่อำนาจบังคับบัญชาควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชา ปราศจากความรับผิดชอบ คอยแต่ลงนามผ่านเรื่องให้พ้นตัวไปเท่านั้น ผู้นำประเภทนี้มีลักษณะดังนี้

- ไม่มีความริเริ่ม

- ทำงานโดยปล่อยอะไรต่ออะไรไปตามเรื่อง ไม่คำนึงถึงหลักการ เหตุผล กฎเกณฑ์ กฎระเบียบ ฯลฯ จึงมักจะไม่มีใครยุ่งกับใคร ผู้ใต้บังคับบัญชาคนใดจะทำอะไรก็ได้

- ไม่มีการกำหนดการวัตถุประสงค์ที่แน่นอน ถ้าเห็นขัดว่าไม่ขัดต่อระเบียบก็จะยอมเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ไปได้ง่ายๆ ตามความคิดของผู้ใต้บังคับบัญชา หรือตามความต้องการของผู้บังคับบัญชา

- ไม่มีการประเมินผลงาน

3.3 ผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic leader) เป็นแบบที่ดีที่สุด ใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ยึดถือความคิดเห็นของกลุ่มเหนือความคิดเห็นของตน มีลักษณะการบริหารงานดังนี้

- เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ใช้ความคิด สามารถมีความคิดสร้างสรรค์ ความคิดเห็น และเลือกวิธีปฏิบัติงานของตนเองได้

- จัดสรร แบ่งงาน และมอบหมายหน้าที่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชารับผิดชอบ ดำเนินการตามความเหมาะสม

- ให้คำแนะนำแก่ผู้ร่วมงาน รับฟังความคิดเห็นกับคำปรึกษาหารือจากผู้ใต้บังคับบัญชา ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเชิงสร้างสรรค์ เกิดสัมพันธภาพอันดีระหว่างผู้นำกับผู้ร่วมงาน เกิดความร่วมมือประสานงานอย่างจริงจังและเต็มใจ นั่นก็คือเกิดการทำงานเป็นทีม ซึ่งจะทำให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การหรือหน่วยงานในที่สุด

ส่วนที่ 2 การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) ผู้วิจัยใช้แนวสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหา มาสร้างแนวสัมภาษณ์ และให้อาจารย์ที่ปรึกษา รวมถึงผู้เชี่ยวชาญด้านการข่าวเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นผู้วิจัยติดต่อนัดหมายวัน เวลาสัมภาษณ์ล่วงหน้า พร้อมแนบบทสรุปผลจากการวิเคราะห์การนำเสนอเนื้อหาข่าวไปยังกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ฉบับ จากนั้นผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคล โดยใช้เครื่องบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์ และถอดเทปการสัมภาษณ์ แบ่งแยกเป็นเนื้อหาและประเด็นหลัก นำมาคัดกรอง เลือกสรรข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งตัดทอนข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องออกไป เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง แม่นยำ มีความน่าเชื่อถือ และสมบูรณ์ที่สุด โดยมีแนวคำถามดังต่อไปนี้

- ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบสัมภาษณ์
- นโยบายของหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าวบริหารประเทศของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ขณะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเป็นอย่างไร
 - ในกองบรรณาธิการ มีวิธีคัดเลือกประเด็นข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ขณะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอย่างไร
 - การคัดเลือกข่าวในแต่ละวันให้น้ำหนักต่อเหตุการณ์และแหล่งข่าวอย่างไร
 - หนังสือพิมพ์มีการนำเสนอเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา อย่างไร
- ในหน้าหนังสือพิมพ์
 - แนวทางการกำหนดประเด็นข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในแต่ละวันเป็นอย่างไร
 - แนวทางการเขียนข่าว และการพาดหัวข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นอย่างไร
 - แนวทางการสัมภาษณ์ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา และแหล่งข่าวคนอื่นๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับพล.อ.ประยุทธ์ เป็นอย่างไร
 - หน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มีความสำคัญหรือไม่ อย่างไร
 - บุคลิกภาพของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ก่อนการสัมภาษณ์ ระหว่างการสัมภาษณ์ และหลังการสัมภาษณ์ แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

- จงอธิบายลีลา ท่าทาง การให้สัมภาษณ์ของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่พบบ่อยเป็นอย่างไร

- บทบาทของสื่อมวลชนในการเป็นผู้กำหนดวาระข่าวสาร มีความสำคัญอย่างไร

3.5 การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ก่อนนำเครื่องมือไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์การวัดในเครื่องมือนี้ไปทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

การรวบรวมข้อมูลด้วยตาราง

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือสำหรับการรวบรวมโดยจัดทำตารางรหัส (Coding sheet) จำแนกรูปแบบข่าวหน้า 1 เพื่อพิจารณาถึงลักษณะของพาดหัวข่าว ความน่าเชื่อถือ ลักษณะของบทบาทที่ปรากฏ และลักษณะความเป็นผู้นำที่ปรากฏ และนำเกณฑ์นี้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นผู้ประเมินและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงและใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

ผู้วิจัยทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดผู้ร่วมลงรหัส 2 ท่าน คือ น.ส.เพลินพิศ เพ็งสุวรรณ พนักงานวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล น.ส.แพรวพิมพ์ อิศรพันธุ์ ผู้สื่อข่าวออนไลน์ นิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ และ น.ส.อรพรรณ จันทร์วงศ์ไพศาล ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชน เป็นผู้ตรวจสอบเปรียบเทียบจำนวนทั้งหมดกับผู้วิจัย

2. สุ่มตัวอย่างข่าวการเมืองในหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์รายวันที่น่าเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เลือกสุ่มหนังสือพิมพ์ละ 5 ฉบับ รวม 10 ชิ้นข่าว

3. ดำเนินการทดสอบเครื่องมือโดยที่ผู้ทดสอบเป็นอิสระต่อกัน

4. นำคะแนนที่ได้จากผู้ทดสอบ 3 คน (รวมผู้วิจัย) มาแทนค่าในสูตรทดสอบความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรคำนวณของ Holsti (Budd, Thop, & Donohew, 1967, p.68)

$$R = \frac{N(C1 \ C2 \ C3)}{(C1+C2+C3)}$$

เมื่อ R คือ ค่าความน่าเชื่อถือ

N คือ จำนวนผู้ลงรหัส

C1 C2 C3 คือ จำนวนการลงรหัสที่ผู้ลงรหัสเห็นสอดคล้องกัน

(C1+C2+C3) คือ จำนวนการลงรหัสทั้งหมดที่ผู้ลงรหัสไว้

ทั้งนี้ ค่าที่คำนวณได้จากสูตรนี้ควรเป็นข้อมูลที่มีค่าสัมพันธระหว่างคำตอบของผู้ลงรหัส (Intercoder Reliability Co-efficiency) ไม่ควรต่ำกว่า 0.75 จึงนับได้ว่าเป็นเครื่องมือที่มีความน่าเชื่อถือ

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ลงรหัสทั้ง 3 คนลงรหัสโดยใช้สูตรดังกล่าวเพื่อคำนวณหาความเชื่อมั่นใน 3 ประเด็น คือ การนำเสนอเนื้อหาข่าว ลักษณะบทบาทหน้าที่ที่ปรากฏในเนื้อหาข่าว และลักษณะความเป็นผู้นำที่ปรากฏในเนื้อหาข่าว ค่าความเชื่อมั่นที่ได้ ประกอบด้วย

ด้านการวัดการนำเสนอเนื้อหาข่าว	$R = \frac{2(10)}{20}$
ด้านการวัดลักษณะบทบาทหน้าที่ที่ปรากฏ	$R = \frac{2(8)}{20}$
ด้านการวิเคราะห์ลักษณะความเป็นผู้นำที่ปรากฏ	$R = \frac{2(9)}{20}$

จากผลการทดสอบความเชื่อถือได้ระหว่างผู้ลงรหัส พบว่า ค่าความเชื่อถือได้ระหว่างผู้ลงรหัส 3 ด้าน ได้แก่ การนำเสนอเนื้อหาข่าว ลักษณะบทบาทหน้าที่ที่ปรากฏในเนื้อหาข่าว และลักษณะความเป็นผู้นำที่ปรากฏในเนื้อหาข่าว ผลปรากฏว่าเท่ากับ 1.0, 0.8 และ 0.9 ตามลำดับ ซึ่งเมื่อค่าที่คำนวณได้มากกว่า 0.75 จึงนับว่าเชื่อถือได้

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์รายวัน” ผู้วิจัยได้นำผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด มาประมวลผลเข้าด้วยกัน และวิเคราะห์ผล เพื่อช่วยให้การวิจัยเป็นไปอย่างมีระบบ มีการจัดแบ่งแฟ้มข้อมูลตามประเด็นที่จะศึกษา จากนั้นกำหนดหัวข้อย่อย โดยแยกวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องศึกษา ก่อนสรุปผลการวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการเชิงเหตุผลร่วมกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยวิเคราะห์การนำเสนอเนื้อหาข่าว ศึกษาเฉพาะพาดหัวข่าว (Headline) และความนำข่าว (Lead) ของข่าวชิ้นนั้นๆ ที่เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี ที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์รายวัน ทั้งหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ด้วยการนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาในหนังสือพิมพ์

โดยตารางวิเคราะห์ข้อมูล (Coding sheet) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 วิเคราะห์การนำเสนอข่าว ได้แก่ จำนวนชิ้นข่าวและขนาดพื้นที่การนำเสนอในแต่ละเดือน, ประเภทของพาดหัวข่าว, ความสำคัญของพาดหัวข่าว, คุณลักษณะของพาดหัวข่าว, จำนวนประเด็นในพาดหัวข่าว, คุณลักษณะภาษาของพาดหัวข่าว, ความเป็นกลางของพาดหัวข่าว, ประเภทของความนำ, ความยาว

ของความนำ, คุณลักษณะการใช้ภาษาเขียนในความนำ และลักษณะความสอดคล้องของประเด็นใน หัวข้อกับความนำ ส่วนที่ 2 ลักษณะของบทบาทหน้าที่ที่ปรากฏในเนื้อหาข่าว และ ส่วนที่ 3 ลักษณะ ของความเป็นผู้นำที่ปรากฏในเนื้อหาข่าว ตามที่หนังสือพิมพ์ได้นำมาเสนอผ่านหัวข้อและความนำ ของข่าวชิ้นนั้นๆ ในข่าวที่เกี่ยวข้องกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของ หนังสือพิมพ์รายวันแต่ละฉบับ คำนวณค่าร้อยละเพื่อทราบแนวทางว่าหนังสือพิมพ์รายวันเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ มีแนวทางการนำเสนอข่าวสารอย่างไร สะท้อนบทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรีอย่างไร

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยเรื่อง “บทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์รายวัน” แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 คือ การวิจัยเชิงปริมาณโดยการวิเคราะห์เนื้อหา แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น คือ 1.ปริมาณพื้นที่ข่าวที่ได้รับการตีพิมพ์ 2.การวิเคราะห์ทิศทางการพาตหัวข่าว 3.ลักษณะของบทบาทที่ปรากฏ และ 4.ความเป็นผู้นำและคุณลักษณะที่ปรากฏ ส่วนที่ 2 คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา โดยมีรายละเอียดดังนี้

ความเป็นมาของเหตุการณ์

วันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ.2557 เกิดการรัฐประหารโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ซึ่งมี พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบกยึดอำนาจจากรัฐบาล น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร กระทั่งวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ.2557 ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีมติเลือก พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 29 ของไทย ขณะมีตำแหน่งเป็นหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้รับเสียงตอบรับจากหลายฝ่ายและกลุ่มอำนาจต่างๆ ในสังคม

นอกจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) 2557 ซึ่งมีมาตรา 44 ที่ให้อำนาจแก่นายกรัฐมนตรีแล้ว ยังมีคำสั่งและประกาศ คสช. เป็นอีกกลไกที่นำมาบังคับในสังคม โดยฉบับที่ส่งผลกระทบต่อการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน คือ ประกาศ คสช. ฉบับที่ 97/2557 เรื่อง การให้ความร่วมมือต่อการปฏิบัติงานของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ และประกาศ คสช. ฉบับที่ 103/2557 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 97/2557 ทำให้สื่อมวลชนไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่

หนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่มีการรายงานข่าวการเมืองอย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับประชาชนทั่วประเทศ โดยนายกรัฐมนตรีซึ่งมีตำแหน่งสูงสุดในการบริหารประเทศ เป็นผู้ที่มีความสำคัญ คำพูดของนายกรัฐมนตรีมีคุณค่าและมักถูกนำมารายงานข่าวเสมอ การศึกษาครั้งนี้จึงเลือกศึกษาหนังสือพิมพ์รายวัน แบ่งเป็นหนังสือพิมพ์รายวันเชิงปริมาณและหนังสือพิมพ์รายวันเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยเลือกหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนเป็นตัวแทนของหนังสือพิมพ์ทั้งสองประเภทตามลำดับ ศึกษาเฉพาะข่าวการเมืองซึ่งทั้ง 2 ฉบับมีการรายงานข่าวเกี่ยวกับนายกรัฐมนตรีเป็นประจำทุกวัน มีการจัดวาระ การให้คุณค่าความเข้มข้นของข่าวสารแตกต่างกันไปแต่ละวัน ทั้งเรื่องขนาดพื้นที่การนำเสนอ, ประเภทและความสำคัญของหัวข่าว, รูปแบบการพาตหัว

ความสำคัญของพาดหัว รูปแบบของความนำ ไปจนถึงความสอดคล้องของหัวข้อและความนำ ที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ซึ่งสอดคล้องและสะท้อนบทบาทหน้าที่และคุณลักษณะความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี

ทั้งนี้ การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี เข้ากับเกณฑ์ “คุณค่าข่าว” ทั้งองค์ประกอบด้านความเด่นหรือความมีชื่อเสียง (prominence) ของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี, ความรวดเร็วหรือทันเหตุการณ์ (timeliness or immediacy) ต่อการตอบข้อคำถามของสถานการณ์ความเป็นไปของสังคมปัจจุบัน, ความใกล้ชิด (proximity or nearness) ความรู้สึกใกล้ชิดของประชาชนที่มีต่อผู้นำประเทศ, ผลกระทบ (impact or consequence) การดำเนินงานของรัฐบาลรวมถึงการให้สัมภาษณ์ของนายกรัฐมนตรี ย่อมส่งผลต่อการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างเลี่ยงไม่ได้ ทั้งยังส่งผลต่อความก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลง (progress and change) ของสังคมและประเทศโดยรวม นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งหรือการแข่งขัน (conflict or combat) ความขัดแย้งของกลุ่มการเมืองและผู้มีอุดมการณ์ความคิดที่แตกต่างกันในสังคม

จากการวิจัยเรื่อง “บทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์รายวัน” สามารถแบ่งผลการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ผลการศึกษาจากการวิจัยเชิงปริมาณที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา และผลการศึกษาจากการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา

ผลการศึกษาส่วนที่ 1 : การวิเคราะห์เนื้อหา บทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์

4.1 การนำเสนอเนื้อหาข่าวที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์

งานวิจัยเรื่อง “บทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์รายวัน” เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณนั้นได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยได้สร้างแบบบันทึกข้อมูล (Coding sheet) ขึ้น โดยยึดหลักตามทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

เนื้อหาข่าวที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ของงานวิจัยชิ้นนี้ หมายถึง เนื้อหาข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ถูกนำเสนอในหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนและหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ฉบับที่เลือกมาศึกษา ทั้งนี้ เนื้อหาข่าวในงานวิจัยชิ้นนี้ หมายถึง พาดหัวข่าวหน้า 1 และความนำของข่าวชิ้นนั้นๆ เป็นข่าวการเมือง โดยแต่ละชิ้นต้องปรากฏคำหลัก (Keyword) หรือวลีอย่างน้อย 1 คำ ในส่วนใดส่วนหนึ่งของข่าว คือ บิ๊กตุ๋, ประยุทธ์, พล.อ.ประยุทธ์, นายกฯ และหัวหน้า คสช. หรือคำหรือวลีอื่นใดที่สื่อความหมายว่าเป็น พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา

ข่าวหน้า 1 หมายถึง พื้นที่ของพาดหัวข่าว (Headline) ความนำข่าว (Lead) และภาพข่าว ของข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี ที่ปรากฏในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์ **พาดหัวข่าว** หมายถึง หาดหัวข่าวหลักของข่าวการเมืองที่ปรากฏในหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและมติชน ต้องปรากฏคำว่าบิ๊กตุ๋, ประยุทธ์, พล.อ.ประยุทธ์, นายกฯ และหัวหน้า คสช. หรือคำหรือวลีอื่นใดที่สื่อความหมายว่าเป็น พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในที่นี้จะพิจารณาปริมาณพื้นที่ข่าวที่ได้รับการตีพิมพ์, ประเภทของพาดหัวข่าว, ความสำคัญของพาดหัวข่าว, คุณลักษณะของพาดหัวข่าว, จำนวนประเด็นในพาดหัวข่าว, การใช้คำในพาดหัวข่าว และความเป็นกลางของพาดหัวข่าว **ความนำข่าว** หมายถึง วรรคนำของข่าวการเมืองที่ปรากฏในหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและมติชน ตอบคำถาม 5W's+1H คือ ใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อใด (When) ทำไม (Why) และอย่างไร (How) ในความนำปรากฏคำว่าบิ๊กตุ๋, ประยุทธ์, พล.อ.ประยุทธ์, นายกฯ และหัวหน้า คสช. หรือคำหรือวลีอื่นใดที่สื่อความหมายว่าเป็น พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในที่นี้จะพิจารณาประเภทของความนำ, ความยาวของความนำ, คุณลักษณะการใช้ภาษาเขียนในความนำ และความสอดคล้องของประเด็นในหัวข่าวกับความนำ

4.1.1 ปริมาณพื้นที่ข่าวที่ได้รับการตีพิมพ์

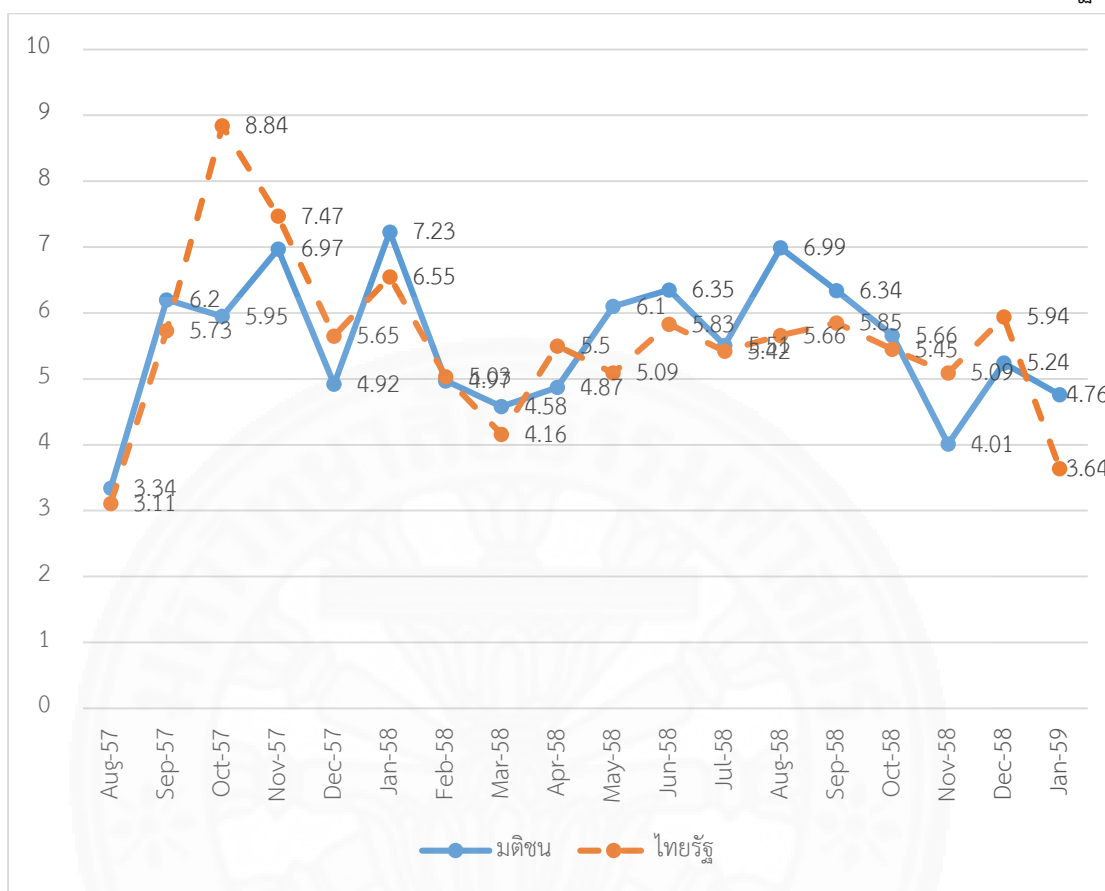
1) ผลการศึกษาพื้นที่ข่าวหน้า 1 ของข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ซึ่งประกอบด้วยพาดหัวข่าวและความนำของข่าวชิ้นนั้น จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์รายวันรวม 18 เดือน พบว่ามีข่าวหน้า 1 ทั้งหมด 358 ชิ้นข่าว เป็นหนังสือพิมพ์มติชน 184 ชิ้นข่าว และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 174 ชิ้นข่าว พบว่าหนังสือพิมพ์มติชนมีพื้นที่ในการนำเสนอทั้งหมด 8256.96 ตารางนิ้ว เฉลี่ยชิ้นข่าวหนึ่งมีพื้นที่ 44.87 ตารางนิ้ว ขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีพื้นที่ในการนำเสนอทั้งหมด 5713.56 ตารางนิ้ว เฉลี่ยชิ้นข่าวหนึ่งมีพื้นที่ 32.84 โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.1.1.1

ตารางที่ 4.1.1.1 แสดงปริมาณข่าวและพื้นที่ข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

เดือน	มติชน			ไทยรัฐ		
	ข่าว (ชิ้น)	พื้นที่ (ตร. นิ้ว)	ร้อยละ	ข่าว (ชิ้น)	พื้นที่ (ตร. นิ้ว)	ร้อยละ

สิงหาคม 2557	4	275.68	3.34	4	177.59	3.11
กันยายน 2557	9	512.3	6.20	10	327.41	5.73
ตุลาคม 2557	10	491.7	5.95	10	505	8.84
พฤศจิกายน 2557	10	575.13	6.97	10	426.52	7.47
ธันวาคม 2557	10	406.18	4.92	10	322.9	5.65
มกราคม 2558	14	597.07	7.23	11	374.04	6.55
กุมภาพันธ์ 2558	10	410.3	4.97	9	287.64	5.03
มีนาคม 2558	10	378.19	4.58	9	237.89	4.16
เมษายน 2558	10	402.17	4.87	9	314.17	5.50
พฤษภาคม 2558	12	504.04	6.10	11	290.8	5.09
มิถุนายน 2558	12	524.22	6.35	10	332.96	5.83
กรกฎาคม 2558	10	455.32	5.51	10	309.66	5.42
สิงหาคม 2558	12	576.92	6.99	10	323.37	5.66
กันยายน 2558	10	523.46	6.34	10	334.13	5.85
ตุลาคม 2558	11	467.03	5.66	11	311.58	5.45
พฤศจิกายน 2558	10	331.42	4.01	10	290.68	5.09
ธันวาคม 2558	10	433	5.24	10	339.26	5.94
มกราคม 2559	10	392.83	4.76	10	207.96	3.64
ผลรวม	184	8256.96	100.00	174	5713.56	100.00

ภาพที่ 4.1.1.1 เปรียบเทียบสัดส่วนร้อยละของพื้นที่ข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

จากภาพที่ 4.1.1.1 จะเห็นว่าหนังสือพิมพ์มติชน มีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มากที่สุดคือเดือนมกราคม 2558 คิดเป็นร้อยละ 7.23 ของพื้นที่ข่าวหน้า 1 รองมาคือเดือนสิงหาคม 2558 ร้อยละ 6.99, เดือนพฤศจิกายน 2557 ร้อยละ 6.97 และเดือนที่มีพื้นที่นำเสนออย่างน้อยที่สุดคือพฤศจิกายน 2558 ร้อยละ 4.01

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มีพื้นที่ข่าวหน้า 1 ของข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มากที่สุดคือเดือนตุลาคม 2557 คิดเป็นร้อยละ 8.84 ของพื้นที่ข่าวหน้า 1 รองมาคือเดือนพฤศจิกายน 2557 ร้อยละ 7.47, เดือนมกราคม 2558 ร้อยละ 6.55 เดือนที่มีพื้นที่นำเสนออย่างน้อยที่สุดคือมกราคม 2558 ร้อยละ 3.64

เมื่อเปรียบเทียบพื้นที่การนำเสนอข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับ พบว่าเดือนตุลาคม 2557 มีความแตกต่างมากที่สุดคือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีพื้นที่การนำเสนอมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชนร้อยละ 2.89, รองลงมาคือเดือนสิงหาคม 2558 หนังสือพิมพ์มติชนมีพื้นที่การนำเสนอมากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐร้อยละ 1.33 และเดือนพฤศจิกายน 2558 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมี

พื้นที่การนำเสนอมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชนร้อยละ 1.08 ส่วนเดือนที่มีความต่างของพื้นที่นำเสนอ น้อยที่สุดคือกุมภาพันธ์ 2558 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีพื้นที่การนำเสนอมากกว่ามติชนร้อยละ 0.06

4.1.2 ด้านรูปแบบของพาดหัวข่าว

การศึกษาด้านรูปแบบของพาดหัวข่าวหน้า 1 ที่เสนอเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี แบ่งการศึกษาออกเป็น 6 หัวข้อ คือ 1.ประเภทของพาดหัวข่าว 2.ความสำคัญของพาดหัวข่าว 3.คุณลักษณะภาษาของพาดหัวข่าว 4.จำนวนประเด็นของพาดหัวข่าว 5.การใช้คำในพาดหัวข่าว และ 6.ลักษณะความเป็นกลางของพาดหัวข่าว โดยมีผลการศึกษา ดังนี้

4.1.2.1 ประเภทของพาดหัวข่าวหน้า 1 ของข่าวที่มีเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.1.2.1.1

ตารางที่ 4.1.2.1.1 แสดงปริมาณของประเภทพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

เดือน	ประเภทของพาดหัวข่าว	มติชน		ไทยรัฐ	
		จำนวนชิ้น	ร้อยละ	จำนวนชิ้น	ร้อยละ
สิงหาคม 2557	แบบเต็มคอลัมน์	4	100.00	4	100.00
	แบบแถวหน้ากระดาน	0	0.00	0	0.00
	อื่นๆ (ขีดซ้าย/ขีดขวา/ฯลฯ)	0	0.00	0	0.00
รวม		4	100.00	4	100.00
กันยายน 2557	แบบเต็มคอลัมน์	9	100.00	7	70.00
	แบบแถวหน้ากระดาน	0	0.00	3	30.00
	อื่นๆ (ขีดซ้าย/ขีดขวา/ฯลฯ)	0	0.00	0	0.00
รวม		9	100.00	10	100.00
ตุลาคม 2557	แบบเต็มคอลัมน์	10	100.00	9	90.00
	แบบแถวหน้ากระดาน	0	0.00	1	10.00
	อื่นๆ (ขีดซ้าย/ขีดขวา/ฯลฯ)	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00

พฤศจิกายน 2557	แบบเต็มคอลัมน์	10	100.00	9	90.00
	แบบแถวหน้ากระดาน	0	0.00	1	10.00
	อื่นๆ (ชิดซ้าย/ชิดขวา/ฯลฯ)	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00
ธันวาคม 2557	แบบเต็มคอลัมน์	9	90.00	7	70.00
	แบบแถวหน้ากระดาน	1	10.00	3	30.00
	อื่นๆ (ชิดซ้าย/ชิดขวา/ฯลฯ)	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00
มกราคม 2558	แบบเต็มคอลัมน์	14	100.00	9	81.82
	แบบแถวหน้ากระดาน	0	0.00	1	9.09
	อื่นๆ (ชิดซ้าย/ชิดขวา/ฯลฯ)	0	0.00	1	9.09
รวม		14	100.00	11	100.00
กุมภาพันธ์ 2558	แบบเต็มคอลัมน์	8	80.00	7	77.78
	แบบแถวหน้ากระดาน	1	10.00	2	22.22
	อื่นๆ (ชิดซ้าย/ชิดขวา/ฯลฯ)	1	10.00	0	0.00
รวม		10	100.00	9	100.00
มีนาคม 2558	แบบเต็มคอลัมน์	9	90.00	5	55.55
	แบบแถวหน้ากระดาน	1	10.00	3	33.33
	อื่นๆ (ชิดซ้าย/ชิดขวา/ฯลฯ)	0	0.00	1	11.11
รวม		10	100.00	9	100.00
เมษายน 2558	แบบเต็มคอลัมน์	10	100.00	8	88.89
	แบบแถวหน้ากระดาน	0	0.00	1	11.11
	อื่นๆ (ชิดซ้าย/ชิดขวา/ฯลฯ)	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	9	100.00

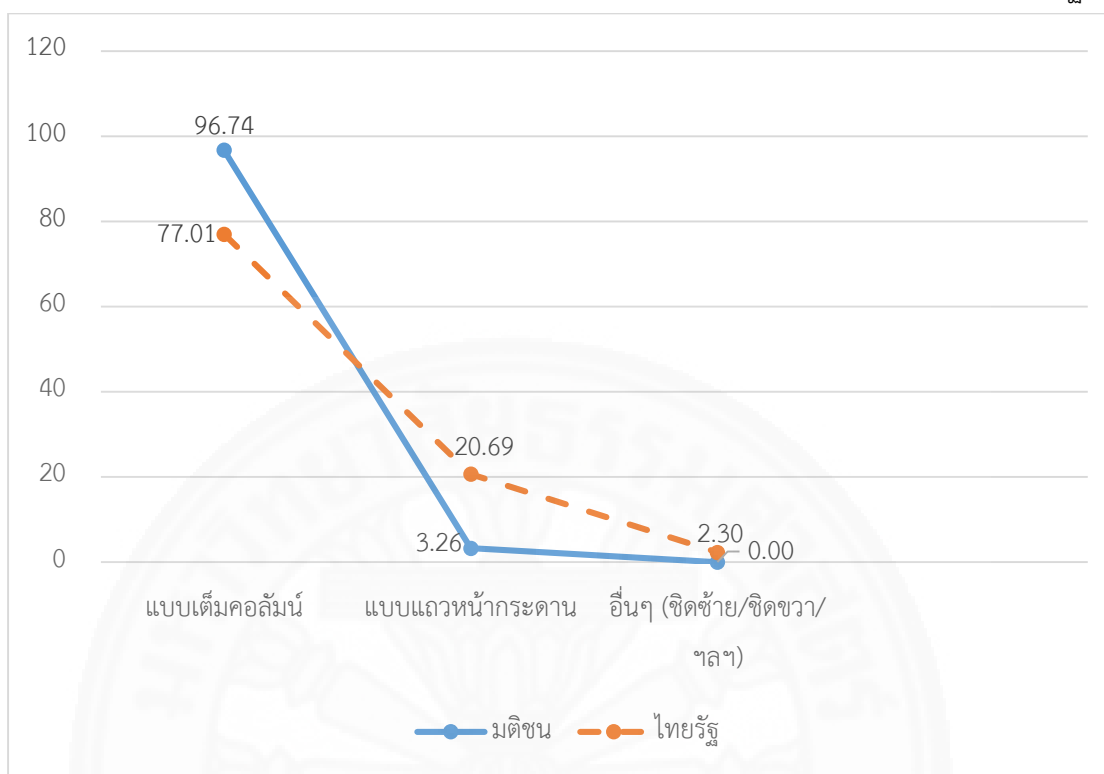
พฤษภาคม 2558	แบบเต็มคอลัมน์	12	100.00	10	90.91
	แบบแถวหน้ากระดาน	0	0.00	1	9.09
	อื่นๆ (ชิดซ้าย/ชิดขวา/ฯลฯ)	0	0.00	0	0.00
รวม		12	100.00	11	100.00
มิถุนายน 2558	แบบเต็มคอลัมน์	11	91.67	8	80.00
	แบบแถวหน้ากระดาน	1	8.33	2	20.00
	อื่นๆ (ชิดซ้าย/ชิดขวา/ฯลฯ)	0	0.00	0	0.00
รวม		12	100.00	10	100.00
กรกฎาคม 2558	แบบเต็มคอลัมน์	10	100.00	10	100.00
	แบบแถวหน้ากระดาน	0	0.00	0	0.00
	อื่นๆ (ชิดซ้าย/ชิดขวา/ฯลฯ)	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00
สิงหาคม 2558	แบบเต็มคอลัมน์	12	100.00	7	70.00
	แบบแถวหน้ากระดาน	0	0.00	2	20.00
	อื่นๆ (ชิดซ้าย/ชิดขวา/ฯลฯ)	0	0.00	1	10.00
รวม		10	100.00	10	100.00
กันยายน 2558	แบบเต็มคอลัมน์	10	100.00	8	80.00
	แบบแถวหน้ากระดาน	0	0.00	2	20.00
	อื่นๆ (ชิดซ้าย/ชิดขวา/ฯลฯ)	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00
ตุลาคม 2558	แบบเต็มคอลัมน์	11	100.00	5	45.45
	แบบแถวหน้ากระดาน	0	0.00	5	45.45
	อื่นๆ (ชิดซ้าย/ชิดขวา/ฯลฯ)	0	0.00	1	9.1
รวม		11	100.00	11	100.00

พฤศจิกายน 2558	แบบเต็มคอลัมน์	10	100.00	8	80.00
	แบบแถวหน้ากระดาน	0	0.00	2	20.00
	อื่นๆ (ขีดซ้าย/ขีดขวา/ฯลฯ)	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00
ธันวาคม 2558	แบบเต็มคอลัมน์	10	100.00	7	70.00
	แบบแถวหน้ากระดาน	0	0.00	3	30.00
	อื่นๆ (ขีดซ้าย/ขีดขวา/ฯลฯ)	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00
มกราคม 2559	แบบเต็มคอลัมน์	9	90.00	6	60.00
	แบบแถวหน้ากระดาน	1	10.00	4	40.00
	อื่นๆ (ขีดซ้าย/ขีดขวา/ฯลฯ)	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00

ตารางที่ 4.1.2.1.2 สรุปปริมาณของประเภทพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

ประเภทของพาดหัวข่าว	มติชน		ไทยรัฐ	
	จำนวนชิ้น	ร้อยละ	จำนวนชิ้น	ร้อยละ
แบบเต็มคอลัมน์	178	96.74	134	77.01
แบบแถวหน้ากระดาน	6	3.26	36	20.69
อื่นๆ (ขีดซ้าย/ขีดขวา/ฯลฯ)	0	0.00	4	2.30
รวม	184	100.00	174	100.00

ภาพที่ 4.1.2.1.1 เปรียบเทียบสัดส่วนของประเภทพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

จากภาพที่ 4.1.2.1.1 สรุปได้ว่าหนังสือพิมพ์มติชนใช้การพาดหัวข่าวแบบเต็มคอลัมน์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 96.74 ของพาดหัวข่าวทั้งหมด รองลงมาคือพาดหัวข่าวแบบแถวหน้ากระดานร้อยละ 3.26 โดยไม่ปรากฏพาดหัวข่าวแบบอื่นๆ

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐใช้พาดหัวข่าวแบบเต็มคอลัมน์มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 77.01 ของพาดหัวข่าวทั้งหมด พาดหัวแบบแถวหน้ากระดานร้อยละ 20.69 และพาดหัวแบบอื่นๆ ร้อยละ 2.30 ตามลำดับ

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วพบว่าหนังสือพิมพ์มติชนใช้พาดหัวแบบเต็มคอลัมน์มากกว่าไทยรัฐร้อยละ 19.73, หนังสือพิมพ์ไทยรัฐใช้พาดหัวข่าวแบบแถวหน้ากระดานมากกว่ามติชนร้อยละ 17.43 และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐใช้พาดหัวข่าวแบบอื่นๆ มากกว่ามติชนร้อยละ 2.30

ตัวอย่าง

1) หัวข่าวแบบเต็มคอลัมน์ - มติชน ฉบับวันที่ 6 กันยายน 2257

9กษ. 'บิกตู' แกล้งนโยบาย
รบ. ติดคิน
ยังไม่เลิก 'กฉอัยการศึก'

2) หัวข่าวแบบแถวหน้ากระดาน - ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2558

ประยุทธ์ปิดไล่ล่าพท.

3) หัวข่าวแบบอื่นๆ (ชิตชา) - ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 29 มีนาคม 2558

บชป.จวกเสะ-น.44
ยื่นอัมฤค!
พท.ชักยิงแบ็คเสร์จ

4.1.2.2 ความสำคัญของพาดหัวข่าวหน้า 1 ของข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับ พล.อ.

ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.1.2.2.1

ตารางที่ 4.1.2.2.1 แสดงปริมาณของประเภทความสำคัญของพาดหัวข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์
มติชนและไทยรัฐ

เดือน	ความสำคัญของพาดหัวข่าว	มติชน		ไทยรัฐ	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สิงหาคม 2557	1. พาดหัวข่าวหลัก	4	100.00	4	100.00
	2. พาดหัวข่าวรอง	0	0.00	0	0.00
	3. พาดหัวข่าวนำสาม	0	0.00	0	0.00
	4. พาดหัวข่าวย่อย	0	0.00	0	0.00
รวม		4	100.00	4	100.00
กันยายน 2557	1. พาดหัวข่าวหลัก	8	88.89	3	30.00
	2. พาดหัวข่าวรอง	1	1.11	4	40.00
	3. พาดหัวข่าวนำสาม	0	0.00	2	20.00
	4. พาดหัวข่าวย่อย	0	0.00	1	10.00
รวม		9	100.00	10	100.00
ตุลาคม 2557	1. พาดหัวข่าวหลัก	8	80.00	4	40.00
	2. พาดหัวข่าวรอง	2	20.00	5	50.00
	3. พาดหัวข่าวนำสาม	0	0.00	1	10.00
	4. พาดหัวข่าวย่อย	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00
พฤศจิกายน 2557	1. พาดหัวข่าวหลัก	7	70.00	6	60.00
	2. พาดหัวข่าวรอง	3	30.00	3	30.00
	3. พาดหัวข่าวนำสาม	0	0.00	1	10.00

	4. พาดหัวข่าวย่อย	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00
ธันวาคม 2557	1. พาดหัวข่าวหลัก	2	20.00	4	40.00
	2. พาดหัวข่าวรอง	8	80.00	4	40.00
	3. พาดหัวข่าวนำสาม	0	0.00	2	20.00
	4. พาดหัวข่าวย่อย	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00
มกราคม 2558	1. พาดหัวข่าวหลัก	8	57.14	8	72.73
	2. พาดหัวข่าวรอง	5	35.72	2	18.18
	3. พาดหัวข่าวนำสาม	0	0.00	1	9.09
	4. พาดหัวข่าวย่อย	1	7.14	0	0.00
รวม		14	100.00	11	100.00
กุมภาพันธ์ 2558	1. พาดหัวข่าวหลัก	6	60.00	2	22.22
	2. พาดหัวข่าวรอง	2	20.00	5	55.56
	3. พาดหัวข่าวนำสาม	1	10.00	2	22.22
	4. พาดหัวข่าวย่อย	1	10.00	0	0.00
รวม		10	100.00	9	100.00
มีนาคม 2558	1. พาดหัวข่าวหลัก	6	60.00	4	44.45
	2. พาดหัวข่าวรอง	3	30.00	3	33.33
	3. พาดหัวข่าวนำสาม	1	10.00	2	22.22
	4. พาดหัวข่าวย่อย	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	9	100.00
	1. พาดหัวข่าวหลัก	5	50.00	5	55.56

เมษายน 2558	2. พาดหัวข่าวรอง	4	40.00	3	33.33
	3. พาดหัวข่าวนำสาม	0	0.00	1	11.11
	4. พาดหัวข่าวย่อย	1	10.00	0	0.00
รวม		10	100.00	9	100.00
พฤษภาคม 2558	1. พาดหัวข่าวหลัก	9	75.00	4	36.36
	2. พาดหัวข่าวรอง	3	25.00	6	54.54
	3. พาดหัวข่าวนำสาม	0	0.00	1	9.10
	4. พาดหัวข่าวย่อย	0	0.00	0	0.00
รวม		12	100.00	11	100.00
มิถุนายน 2558	1. พาดหัวข่าวหลัก	6	50.00	2	20.00
	2. พาดหัวข่าวรอง	5	41.67	6	60.00
	3. พาดหัวข่าวนำสาม	1	8.33	2	20.00
	4. พาดหัวข่าวย่อย	0	0.00	0	0.00
รวม		12	100.00	10	100.00
กรกฎาคม 2558	1. พาดหัวข่าวหลัก	7	70.00	0	0.00
	2. พาดหัวข่าวรอง	3	30.00	10	100.00
	3. พาดหัวข่าวนำสาม	0	0.00	0	0.00
	4. พาดหัวข่าวย่อย	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00
สิงหาคม 2558	1. พาดหัวข่าวหลัก	8	66.67	4	40.00
	2. พาดหัวข่าวรอง	3	25.00	5	50.00
	3. พาดหัวข่าวนำสาม	1	8.33	1	10.00
	4. พาดหัวข่าวย่อย	0	0.00	0	0.00

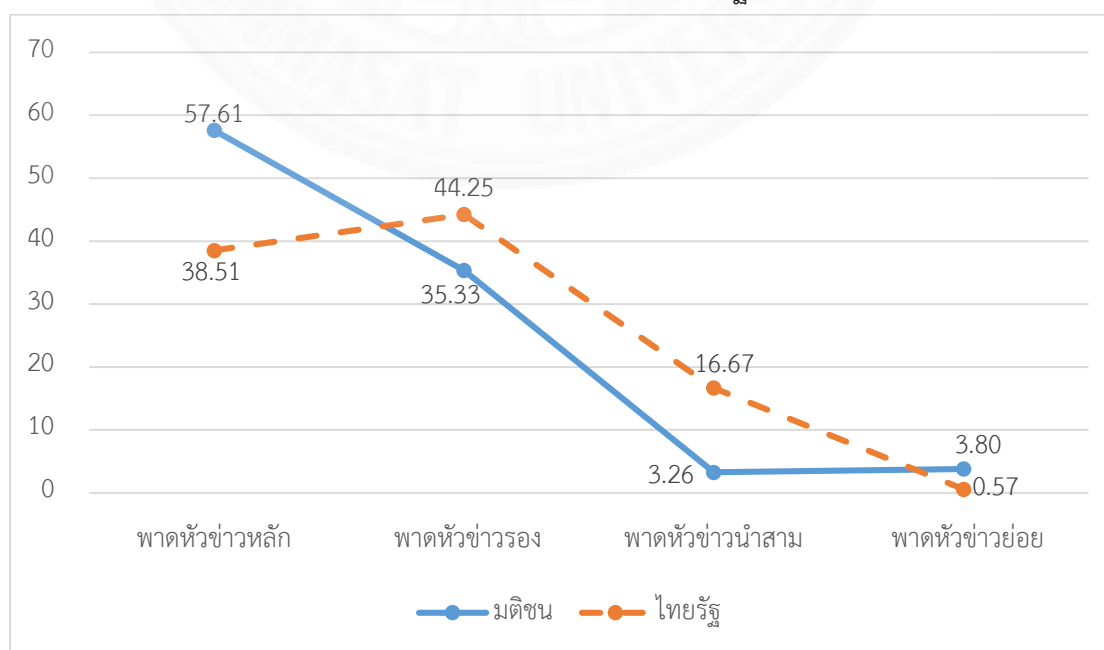
รวม		12	100.00	10	100.00
กันยายน 2558	1. พาดหัวข่าวหลัก	8	80.00	4	40.00
	2. พาดหัวข่าวรอง	2	20.00	4	40.00
	3. พาดหัวข่าวนำสาม	0	0.00	2	20.00
	4. พาดหัวข่าวย่อย	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00
ตุลาคม 2558	1. พาดหัวข่าวหลัก	7	63.64	1	9.10
	2. พาดหัวข่าวรอง	4	36.36	5	45.45
	3. พาดหัวข่าวนำสาม	0	0.00	5	45.45
	4. พาดหัวข่าวย่อย	0	0.00	0	0.00
รวม		11	100.00	11	100.00
พฤศจิกายน 2558	1. พาดหัวข่าวหลัก	1	10.00	2	20.00
	2. พาดหัวข่าวรอง	7	70.00	7	70.00
	3. พาดหัวข่าวนำสาม	0	0.00	1	10.00
	4. พาดหัวข่าวย่อย	2	20.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00
ธันวาคม 2558	1. พาดหัวข่าวหลัก	6	60.00	5	50.00
	2. พาดหัวข่าวรอง	3	30.00	3	30.00
	3. พาดหัวข่าวนำสาม	0	0.00	2	20.00
	4. พาดหัวข่าวย่อย	1	10.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00
มกราคม 2559	1. พาดหัวข่าวหลัก	0	0.00	5	50.00
	2. พาดหัวข่าวรอง	7	70.00	2	20.00

	3. พาดหัวข่าวนำสาม	2	20.00	3	30.00
	4. พาดหัวข่าวย่อ	1	10.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00

ตารางที่ 4.1.2.2.2 สรุปปริมาณของประเภทความสำคัญของพาดหัวข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์
มติชนและไทยรัฐ

ความสำคัญของพาดหัวข่าว	มติชน		ไทยรัฐ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. พาดหัวข่าวหลัก	106	57.61	67	38.51
2. พาดหัวข่าวรอง	65	35.33	77	44.25
3. พาดหัวข่าวนำสาม	6	3.26	29	16.67
4. พาดหัวข่าวย่อ	7	3.80	1	0.57
รวม	184	100.00	174	100.00

ภาพที่ 4.1.2.2.1 เปรียบเทียบสัดส่วนของปริมาณของประเภทความสำคัญของพาดหัวข่าวหน้า 1
ของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

จากภาพที่ 4.1.2.2.1 สรุปได้ว่าหนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอข่าวเกี่ยวกับ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์โดยเสนอในพาดหัวข่าวหลักมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 57.61 ของประเภทความสำคัญของพาดหัวข่าวทั้งหมด รองลงมาคือพาดหัวข่าวรอง ร้อยละ 35.33 พาดหัวข่าวย่อย ร้อยละ 3.80 และพาดหัวข่าวนำสาม ร้อยละ 3.26 ตามลำดับ

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอข่าวของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในพาดหัวข่าวรองมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 44.25 ของประเภทความสำคัญของพาดหัวข่าวทั้งหมด รองลงมาคือพาดหัวข่าวหลัก ร้อยละ 38.51 พาดหัวข่าวนำสามร้อยละ 16.67 และพาดหัวข่าวย่อย ร้อยละ 0.57 ตามลำดับ

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลแล้วพบว่า หนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์โดยเสนอในพาดหัวข่าวหลักมากกว่าไทยรัฐ ร้อยละ 19.10, หนังสือพิมพ์ไทยรัฐเสนอในพาดหัวข่าวรองมากกว่ามติชน ร้อยละ 8.92, หนังสือพิมพ์ไทยรัฐเสนอในพาดหัวข่าวนำสามมากกว่ามติชน ร้อยละ 13.41 และหนังสือพิมพ์มติชนเสนอในพาดหัวข่าวย่อยมากกว่าไทยรัฐ ร้อยละ 3.23

ตัวอย่าง

1) พาดหัวข่าวหลัก - มติชน ฉบับวันที่ 29 มกราคม 2559

**ส่งเพลงล้อบิกตัว
ทางไลน์-ตร.รวม**

2) พาดหัวข่าวรอง - ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 9 มิถุนายน 2558

**นายกฯ แซ่!
ขอให้ม็อบเป็นไป**

3) พาดหัวข่าวนำสาม - ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2558

ประยุทธ์ปักไล่ล่าพท.

4) พาดหัวข่าวย่อ - มติชน ฉบับวันที่ 10 มกราคม 2558

‘ลุงตู่’ฝากเรียนเก่งต้องดี
สภาเด็กให้แก้การศึกษา
ยูนิเซฟชูเพิ่มเงินหนุนน้อย

‘บิ๊กตู่’แจงความหมาย
 คำขวัญวันเด็ก‘ความรู้ คู่
 คุณธรรม นำสู่อนาคต’ ไม่
 ยากให้เป็นแค่вахกรรม
 ประจำปี! (อ่านต่อหน้า 3)

4.1.2.3 คุณลักษณะภาษาของพาดหัวข่าวหน้า 1 ของข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ
 พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.1.2.3.1

ตารางที่ 4.1.2.3.1 แสดงปริมาณคุณลักษณะภาษาของหัวข่าวของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

เดือน	คุณลักษณะภาษาของหัวข่าว	มติชน		ไทยรัฐ	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สิงหาคม 2557	1. ประโยคประธาน	4	100.00	2	50.00
	2. ประโยคกริยา	0	0.00	1	25.00
	3. นามวลี	0	0.00	1	25.00
	4. กริยาวลี	0	0.00	0	0.00
รวม		4	100.00	4	100.00
กันยายน 2557	1. ประโยคประธาน	7	77.78	6	60.00
	2. ประโยคกริยา	2	22.22	2	20.00
	3. นามวลี	0	0.00	0	0.00

	4. กริยาวลี	0	0.00	2	20.00
รวม		9	100.00	10	100.00
ตุลาคม 2557	1. ประโยคประธาน	7	70.00	5	50.00
	2. ประโยคกริยา	2	20.00	5	50.00
	3. นามวลี	0	0.00	0	0.00
	4. กริยาวลี	1	10.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00
พฤศจิกายน 2557	1. ประโยคประธาน	4	40.00	7	70.00
	2. ประโยคกริยา	3	30.00	1	10.00
	3. นามวลี	2	20.00	0	0.00
	4. กริยาวลี	1	10.00	2	20.00
รวม		10	100.00	10	100.00
ธันวาคม 2557	1. ประโยคประธาน	7	70.00	2	20.00
	2. ประโยคกริยา	3	30.00	6	60.00
	3. นามวลี	0	0.00	0	0.00
	4. กริยาวลี	0	0.00	2	20.00
รวม		10	100.00	10	100.00
มกราคม 2558	1. ประโยคประธาน	10	71.43	6	54.55
	2. ประโยคกริยา	2	14.29	4	36.36
	3. นามวลี	1	7.15	0	0.00
	4. กริยาวลี	1	7.15	1	9.09
รวม		14	100.00	11	100.00
	1. ประโยคประธาน	9	90.00	5	55.56

กุมภาพันธ์ 2558	2. ประโยคกริยา	1	10.00	3	33.33
	3. นามวลี	0	0.00	0	0.00
	4. กริยาวลี	0	0.00	1	11.11
รวม		10	100.00	9	100.00
มีนาคม 2558	1. ประโยคประธาน	7	70.00	6	66.67
	2. ประโยคกริยา	3	30.00	2	22.22
	3. นามวลี	0	0.00	0	0.00
	4. กริยาวลี	0	0.00	1	11.11
รวม		10	100.00	9	100.00
เมษายน 2558	1. ประโยคประธาน	7	70.00	4	44.45
	2. ประโยคกริยา	3	30.00	3	33.33
	3. นามวลี	0	0.00	1	11.11
	4. กริยาวลี	0	0.00	1	11.11
รวม		10	100.00	9	100.00
พฤษภาคม 2558	1. ประโยคประธาน	9	75.00	3	27.27
	2. ประโยคกริยา	3	25.00	3	27.27
	3. นามวลี	0	0.00	4	36.36
	4. กริยาวลี	0	0.00	1	9.10
รวม		12	100.00	11	100.00
มิถุนายน 2558	1. ประโยคประธาน	5	41.67	5	50.00
	2. ประโยคกริยา	6	50.00	2	20.00
	3. นามวลี	1	8.33	2	20.00
	4. กริยาวลี	0	0.00	1	10.00

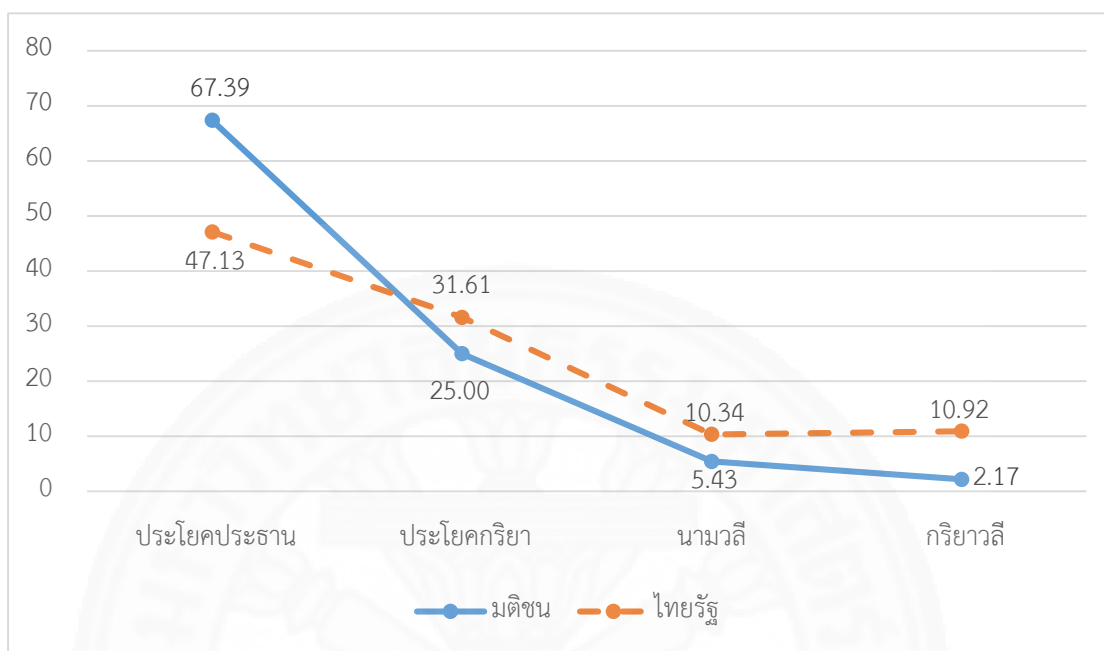
รวม		12	100.00	10	100.00
กรกฎาคม 2558	1. ประโยคประธาน	6	60.00	5	50.00
	2. ประโยคกริยา	4	40.00	2	20.00
	3. นามวลี	0	0.00	3	30.00
	4. กริยาวลี	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00
สิงหาคม 2558	1. ประโยคประธาน	8	66.67	6	60.00
	2. ประโยคกริยา	4	33.33	2	20.00
	3. นามวลี	0	0.00	0	0.00
	4. กริยาวลี	0	0.00	2	20.00
รวม		12	100.00	10	100.00
กันยายน 2558	1. ประโยคประธาน	7	70.00	3	30.00
	2. ประโยคกริยา	2	20.00	3	30.00
	3. นามวลี	1	10.00	3	30.00
	4. กริยาวลี	0	0.00	1	10.00
รวม		10	100.00	9	100.00
ตุลาคม 2558	1. ประโยคประธาน	8	72.73	7	63.63
	2. ประโยคกริยา	3	27.27	3	27.27
	3. นามวลี	0	0.00	1	9.10
	4. กริยาวลี	0	0.00	0	0.00
รวม		11	100.00	11	100.00
พฤศจิกายน 2558	1. ประโยคประธาน	8	80.00	5	50.00
	2. ประโยคกริยา	1	10.00	3	30.00

	3. นามวลี	1	10.00	2	20.00
	4. กริยาวลี	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00
ธันวาคม 2558	1. ประโยคประธาน	6	60.00	3	30.00
	2. ประโยคกริยา	2	20.00	3	30.00
	3. นามวลี	2	20.00	1	10.00
	4. กริยาวลี	0	0.00	3	30.00
รวม		10	100.00	10	100.00
มกราคม 2559	1. ประโยคประธาน	5	50.00	2	20.00
	2. ประโยคกริยา	2	20.00	7	70.00
	3. นามวลี	2	20.00	0	0.00
	4. กริยาวลี	1	10.00	1	10.00
รวม		10	100.00	10	100.00

ตารางที่ 4.1.2.3.2 สรุปปริมาณของคุณลักษณะภาษาของหัวข้อในหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

คุณลักษณะภาษาของหัวข้อ	มติชน		ไทยรัฐ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ประโยคประธาน	124	67.39	82	47.13
2. ประโยคกริยา	46	25.00	55	31.61
3. นามวลี	10	5.43	18	10.34
4. กริยาวลี	4	2.17	19	10.92
รวม	184	100.00	174	100.00

ภาพที่ 4.1.2.3.1 เปรียบเทียบปริมาณของคุณลักษณะภาษาของหัวข้อในหนังสือพิมพ์มติชนและ
ไทยรัฐ

จากภาพที่ 4.1.2.3.1 สรุปได้ว่าหัวข้อหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนมีคุณลักษณะภาษาแบบประโยคประธานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 67.39 ของปริมาณคุณลักษณะภาษาของหัวข้อทั้งหมด รองลงมาคือคุณลักษณะภาษาแบบประโยคกริยาร้อยละ 25.00 คุณลักษณะภาษาแบบนามวลีร้อยละ 5.43 และคุณลักษณะภาษาแบบกริยาวลีย้อยละ 2.17 ตามลำดับ

ส่วนพาดหัวข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีคุณลักษณะภาษาแบบประโยคประธานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 47.13 ของปริมาณคุณลักษณะภาษาของหัวข้อทั้งหมด รองลงมาคือคุณลักษณะภาษาแบบประโยคกริยาร้อยละ 31.61 คุณลักษณะภาษาแบบกริยาวลีย้อยละ 10.92 และคุณลักษณะภาษาแบบนามวลีร้อยละ 10.34 ตามลำดับ

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะภาษาในพาดหัวข่าว พบว่าหนังสือพิมพ์มติชนใช้ประโยคประธานมากกว่าไทยรัฐ ร้อยละ 20.26 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐใช้ประโยคกริยามากกว่ามติชน ร้อยละ 6.61 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐใช้นามวลีมากกว่ามติชน ร้อยละ 4.91 และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐใช้กริยาวลีมากกว่ามติชน ร้อยละ 8.75

ตัวอย่าง

1) คุณลักษณะภาษาของหัวข่าวแบบประโยคประธาน – มติชน ฉบับวันที่ 1 ตุลาคม 2558

“ปีกตูบินกลับไทย 2 ตค.ถก – เลือก กรธ. – 21 อรหันต์ต้องไร้คนค้าน”

2) คุณลักษณะภาษาของหัวข่าวแบบประโยคกริยา – ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 1 มกราคม 2558

“ออกก่อนเกษียณ! – 3 พลเอก – นั่ง รมต. อย่างเดียว”

3) คุณลักษณะภาษาของหัวข่าวแบบนามวลี – ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 1 กันยายน 2558

“ปชต.ไม่เต็มใบ – บวรศักดิ์ – สารภาพ รธน.”

4) คุณลักษณะภาษาของหัวข่าวแบบกริยาวลี – มติชน ฉบับวันที่ 2 สิงหาคม 2558

“ค้านปฏิรูปสูตร ‘สุเทพ’ – ‘มาร์ค’ แย้ง – หนุน ‘ปีกตู’ ยึดโรดแมป”

4.1.2.4 จำนวนประเด็นในพาดหัวข่าวหน้า 1 ของข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.1.2.4.1

ตารางที่ 4.1.2.4.1 แสดงปริมาณจำนวนประเด็นของหัวข่าวของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

เดือน	จำนวนประเด็นของหัวข่าว	มติชน		ไทยรัฐ	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สิงหาคม 2557	1. ประเด็นเดียว	0	0.00	1	5.00
	2. มากกว่า 1 ประเด็น	4	100.00	3	75.00
รวม		4	100.00	4	100.00
กันยายน 2557	1. ประเด็นเดียว	0	0.00	1	10.00
	2. มากกว่า 1 ประเด็น	9	100.00	9	90.00
รวม		9	100.00	10	100.00
ตุลาคม 2557	1. ประเด็นเดียว	0	0.00	0	0.00
	2. มากกว่า 1 ประเด็น	10	100.00	10	100.00

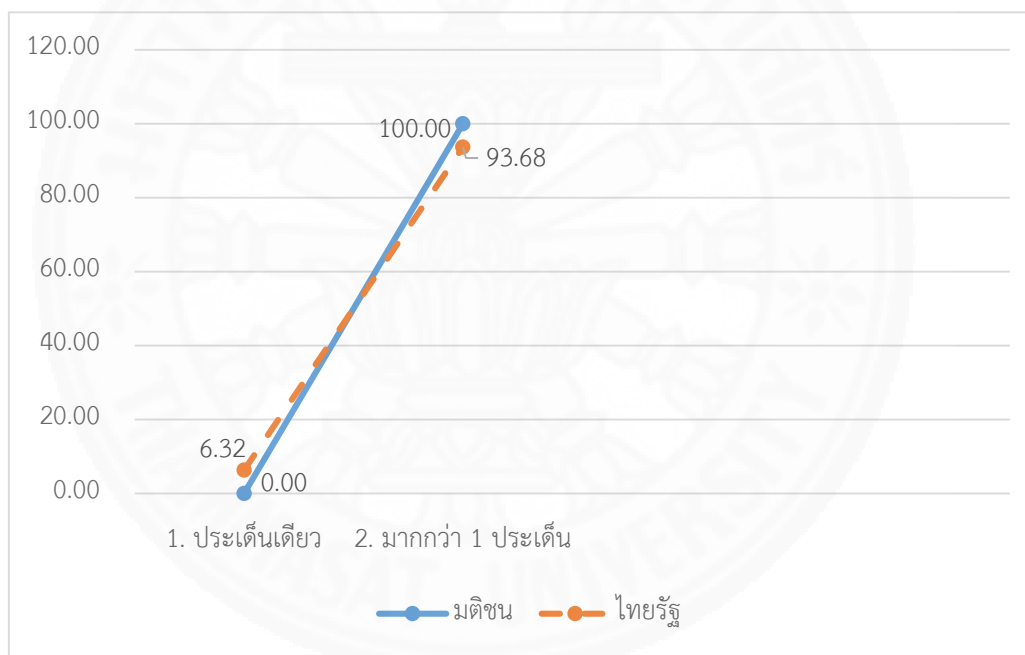
รวม		10	100.00	10	100.00
พฤศจิกายน 2557	1. ประเด็นเดียว	0	0.00	0	0.00
	2. มากกว่า 1 ประเด็น	10	100.00	10	100.00
รวม		10	100.00	10	100.00
ธันวาคม 2557	1. ประเด็นเดียว	0	0.00	1	10.00
	2. มากกว่า 1 ประเด็น	10	100.00	9	90.00
รวม		10	100.00	10	100.00
มกราคม 2558	1. ประเด็นเดียว	0	0.00	1	9.10
	2. มากกว่า 1 ประเด็น	14	100.00	10	90.90
รวม		14	100.00	11	100.00
กุมภาพันธ์ 2558	1. ประเด็นเดียว	0	0.00	0	0.00
	2. มากกว่า 1 ประเด็น	10	100.00	9	100.00
รวม		10	100.00	9	100.00
มีนาคม 2558	1. ประเด็นเดียว	0	0.00	1	11.11
	2. มากกว่า 1 ประเด็น	10	100.00	8	88.89
รวม		10	100.00	9	100.00
เมษายน 2558	1. ประเด็นเดียว	0	0.00	0	0.00
	2. มากกว่า 1 ประเด็น	10	100.00	9	100.00
รวม		10	100.00	9	100.00
พฤษภาคม 2558	1. ประเด็นเดียว	0	0.00	0	0.00
	2. มากกว่า 1 ประเด็น	12	100.00	11	100.00
รวม		12	100.00	11	100.00
มิถุนายน 2558	1. ประเด็นเดียว	0	0.00	0	0.00

	2. มากกว่า 1 ประเด็น	12	100.00	10	100.00
รวม		12	100.00	10	100.00
กรกฎาคม 2558	1. ประเด็นเดียว	0	0.00	1	10.00
	2. มากกว่า 1 ประเด็น	10	100.00	9	90.00
รวม		10	100.00	10	100.00
สิงหาคม 2558	1. ประเด็นเดียว	0	0.00	0	0.00
	2. มากกว่า 1 ประเด็น	12	100.00	10	100.00
รวม		12	100.00	10	100.00
กันยายน 2558	1. ประเด็นเดียว	0	0.00	0	0.00
	2. มากกว่า 1 ประเด็น	10	100.00	10	100.00
รวม		10	100.00	10	100.00
ตุลาคม 2558	1. ประเด็นเดียว	0	0.00	3	27.27
	2. มากกว่า 1 ประเด็น	11	100.00	8	72.73
รวม		11	100.00	11	100.00
พฤศจิกายน 2558	1. ประเด็นเดียว	0	0.00	1	10.00
	2. มากกว่า 1 ประเด็น	10	100.00	9	90.00
รวม		10	100.00	10	100.00
ธันวาคม 2558	1. ประเด็นเดียว	0	0.00	0	0.00
	2. มากกว่า 1 ประเด็น	10	100.00	10	100.00
รวม		10	100.00	10	100.00
มกราคม 2559	1. ประเด็นเดียว	0	0.00	1	10.00
	2. มากกว่า 1 ประเด็น	10	100.00	9	90.00
รวม		10	100.00	10	100.00

ตารางที่ 4.1.2.4.2 แสดงปริมาณจำนวนประเด็นของหัวข้อของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

จำนวนประเด็นของหัวข้อ	มติชน		ไทยรัฐ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ประเด็นเดียว	0	0.00	11	6.32
2. มากกว่า 1 ประเด็น	184	100.00	163	93.68
รวม	184	100.00	174	100.00

ภาพที่ 4.1.2.4.1 เปรียบเทียบปริมาณจำนวนประเด็นของหัวข้อของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

จากภาพที่ 4.1.2.4.1 สรุปได้ว่าพาดหัวข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอมากกว่า 1 ประเด็น คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของหัวข้อทั้งหมด ขณะที่พาดหัวข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอประเด็นเดียว คิดเป็นร้อยละ 6.32 ของหัวข้อทั้งหมด นำเสนอมากกว่า 1 ประเด็นร้อยละ 93.68

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลแล้วพบว่าพาดหัวข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอมากกว่า 1 ประเด็นทั้งหมด มากกว่าไทยรัฐร้อยละ 6.32 ขณะที่พาดหัวข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเสนอแบบประเด็นเดียวมากกว่ามติชนร้อยละ 6.23

ตัวอย่าง

1) ประเด็นเดียว – ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 3 พฤศจิกายน 2558

พท.ดาหน้าถล่ม ม.44

2) มากกว่า 1 ประเด็น – มติชน ฉบับวันที่ 1 พฤษภาคม 2558

“ประชามติใช้ม.44 ไม่ได้ – ต้อง ‘ม.46’ – ชี้เป็นหน้าที่ ‘กรม.-คสช.’”

4.1.2.5 ประเภทของคำที่ใช้ในพาดหัวข่าวหน้า 1 ของข่าวที่มีเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีดังตารางที่ 4.1.2.5.1

ตารางที่ 4.1.2.5.1 แสดงปริมาณการใช้คำในหัวข้อของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

เดือน	การใช้คำในหัวข้อ	มติชน		ไทยรัฐ	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สิงหาคม 2557	1. คำทับศัพท์	2	33.33	2	20.00
	2. ตัวย่อ	4	66.67	4	40.00
	3. สมญานาม	0	0.00	3	30.00
	4. เครื่องหมายวรรคตอน	0	0.00	1	10.00
รวม		6	100.00	10	100.00
กันยายน 2557	1. คำทับศัพท์	5	38.46	5	29.41
	2. ตัวย่อ	6	46.15	7	41.18
	3. สมญานาม	2	15.39	2	11.76
	4. เครื่องหมายวรรคตอน	0	0.00	3	17.65
รวม		13	100.00	17	100.00
ตุลาคม 2557	1. คำทับศัพท์	6	20.00	3	25.00
	2. ตัวย่อ	10	50.00	6	50.00
	3. สมญานาม	4	20.00	2	16.67

	4. เครื่องหมายวรรคตอน	0	0.00	1	8.33
รวม		20	100.00	12	100.00
พฤศจิกายน 2557	1. คำทับศัพท์	7	38.89	6	30.00
	2. ตัวย่อ	10	55.56	8	40.00
	3. สมญานาม	1	5.55	3	15.00
	4. เครื่องหมายวรรคตอน	0	0.00	3	15.00
รวม		18	100.00	20	100.00
ธันวาคม 2557	1. คำทับศัพท์	3	18.75	2	16.67
	2. ตัวย่อ	10	62.50	8	66.67
	3. สมญานาม	3	18.75	1	8.33
	4. เครื่องหมายวรรคตอน	0	0.00	1	8.33
รวม		16	100.00	12	100.00
มกราคม 2558	1. คำทับศัพท์	7	31.82	0	0.00
	2. ตัวย่อ	11	0.00	7	46.67
	3. สมญานาม	4	18.18	2	13.33
	4. เครื่องหมายวรรคตอน	0	0.00	6	40.00
รวม		22	100.00	15	100.00
กุมภาพันธ์ 2558	1. คำทับศัพท์	7	36.84	3	18.75
	2. ตัวย่อ	8	42.11	8	50.00
	3. สมญานาม	4	21.05	3	18.75
	4. เครื่องหมายวรรคตอน	0	0.00	2	12.50
รวม		19	100.00	16	100.00
มีนาคม 2558	1. คำทับศัพท์	7	43.75	2	18.18

	2. ตัวย่อ	9	56.25	7	63.64
	3. สมญานาม	0	0.00	1	9.09
	4. เครื่องหมายวรรคตอน	0	0.00	1	9.09
รวม		16	100.00	11	100.00
เมษายน 2558	1. คำทับศัพท์	6	35.30	3	23.08
	2. ตัวย่อ	10	58.82	9	69.23
	3. สมญานาม	1	5.88	1	7.69
	4. เครื่องหมายวรรคตอน	0	0.00	0	0.00
รวม		17	100.00	13	100.00
พฤษภาคม 2558	1. คำทับศัพท์	7	33.33	5	23.81
	2. ตัวย่อ	12	57.14	11	52.38
	3. สมญานาม	2	9.53	2	9.53
	4. เครื่องหมายวรรคตอน	0	0.00	3	14.28
รวม		21	100.00	21	100.00
มิถุนายน 2558	1. คำทับศัพท์	8	34.78	2	14.28
	2. ตัวย่อ	12	52.18	8	57.15
	3. สมญานาม	3	13.04	1	7.14
	4. เครื่องหมายวรรคตอน	0	0.00	3	21.43
รวม		23	100.00	14	100.00
กรกฎาคม 2558	1. คำทับศัพท์	5	27.78	2	14.29
	2. ตัวย่อ	9	50.00	9	64.28
	3. สมญานาม	4	22.22	1	7.14
	4. เครื่องหมายวรรคตอน	0	0.00	2	14.29

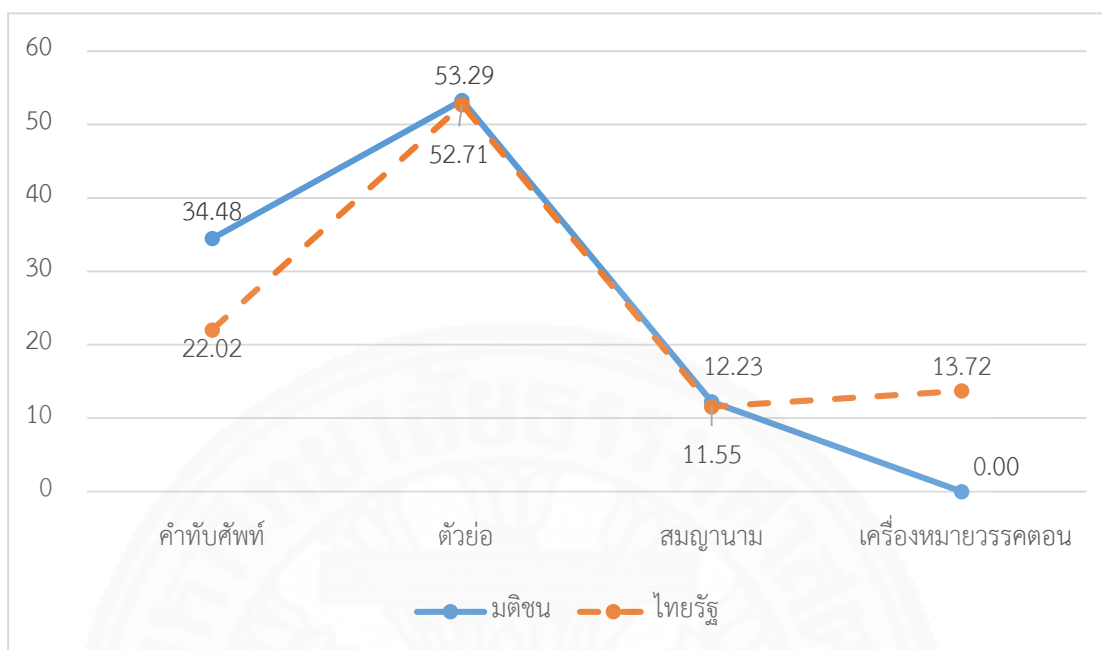
รวม		18	100.00	14	100.00
สิงหาคม 2558	1. ค่าทับศัพท์	6	28.57	4	25.00
	2. ตัวย่อ	12	57.14	9	56.25
	3. สมญานาม	3	14.29	2	12.50
	4. เครื่องหมายวรรคตอน	0	0.00	1	6.25
รวม		21	100.00	16	100.00
กันยายน 2558	1. ค่าทับศัพท์	9	42.86	5	23.81
	2. ตัวย่อ	10	47.62	9	42.86
	3. สมญานาม	2	9.52	4	19.05
	4. เครื่องหมายวรรคตอน	0	0.00	3	14.25
รวม		21	100.00	21	100.00
ตุลาคม 2558	1. ค่าทับศัพท์	8	38.10	5	29.41
	2. ตัวย่อ	11	52.38	7	41.18
	3. สมญานาม	2	9.52	3	17.65
	4. เครื่องหมายวรรคตอน	0	0.00	2	11.76
รวม		21	100.00	17	100.00
พฤศจิกายน 2558	1. ค่าทับศัพท์	5	35.72	6	35.30
	2. ตัวย่อ	8	57.15	10	58.82
	3. สมญานาม	1	7.13	0	0.00
	4. เครื่องหมายวรรคตอน	0	0.00	1	5.88
รวม		14	100.00	17	100.00
ธันวาคม 2558	1. ค่าทับศัพท์	5	35.72	3	18.75
	2. ตัวย่อ	8	57.15	10	62.50

	3. สมณานาม	1	7.13	1	6.25
	4. เครื่องหมายวรรคตอน	0	0.00	2	12.50
รวม		14	100.00	16	100.00
มกราคม 2559	1. คำทับศัพท์	7	36.84	3	20.00
	2. ตัวย่อ	10	52.63	9	60.00
	3. สมณานาม	2	10.53	0	0.00
	4. เครื่องหมายวรรคตอน	0	0.00	3	20.00
รวม		19	100.00	15	100.00

ตารางที่ 4.1.2.5.2 แสดงปริมาณการใช้คำในหัวข้อของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

การใช้คำในหัวข้อ	มติชน		ไทยรัฐ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. คำทับศัพท์	110	34.48	61	22.02
2. ตัวย่อ	170	53.29	146	52.71
3. สมณานาม	39	12.23	32	11.55
4. เครื่องหมายวรรคตอน	0	0.00	38	13.72
รวม	319	100.00	277	100.00

ภาพที่ 4.1.2.5.1 เปรียบเทียบปริมาณการใช้คำในหัวข่าวของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

จากภาพที่ 4.1.2.5.1 สรุปได้ว่าพาดหัวข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนมีประเภทของคำที่ใช้ในพาดหัวข่าวหน้า 1 เป็นคำทับศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 34.48 ของปริมาณการใช้คำทั้งหมด คำประเภทตัวย่อร้อยละ 53.29 คำประเภทสมญานามร้อยละ 12.23 และไม่ปรากฏการใช้เครื่องหมายวรรคตอน

ขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีประเภทของคำที่ใช้เป็นคำทับศัพท์คิดเป็นร้อยละ 22.02 ของปริมาณการใช้คำทั้งหมด คำประเภทตัวย่อร้อยละ 52.71 คำประเภทสมญานามร้อยละ 11.55 และคำประเภทเครื่องหมายวรรคตอนร้อยละ 13.72 ตามลำดับ

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลพบว่าหนังสือพิมพ์มติชนใช้คำทับศัพท์มากกว่าไทยรัฐร้อยละ 12.46 หนังสือพิมพ์มติชนใช้ตัวย่อมากกว่าไทยรัฐร้อยละ 0.58 หนังสือพิมพ์มติชนใช้สมญานามมากกว่าไทยรัฐร้อยละ 0.68 และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐใช้เครื่องหมายวรรคตอนมากกว่ามติชน ร้อยละ 13.72

ตัวอย่าง

1) คำทับศัพท์ – มติชน ฉบับวันที่ 1 มกราคม 2558

‘ดิเรก’ ลีอบปี สปช.ปมล้มฝัน ปชต. – ลุยค้ำ รธน.

2) ตัวย่อ – มติชน ฉบับวันที่ 4 เมษายน 2558

“คสช.นัดทูต สื่อนอก 7 เม.ย. – เคลียร์ ม.44 – ‘แอมเนสตี้-อียู’ แฉลงด้าน”

3) สมณยานาม – ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 7 กันยายน 2558

“สปช.โหวตคว่ำ – 21 อรรถนัฏราช รธน.ใหม่”

4) เครื่องหมายพรรคดอน – ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 1 มกราคม 2558

“ออกก่อนเกษียณ 1 – 3 พลเอก – นั่ง รมต.อย่างเดียว”

4.1.2.6 ลักษณะความเป็นกลางของพาดหัวข่าวหน้า 1 ของข่าวที่มีเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.1.2.6.1

ตารางที่ 4.1.2.6.1 แสดงปริมาณของพาดหัวข่าวที่มีความเป็นกลางและไม่มีความเป็นกลางของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

เดือน	ลักษณะความเป็นกลางของพาดหัวข่าว	มติชน		ไทยรัฐ	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สิงหาคม 2557	1. มีความเป็นกลาง	4	100.00	4	100.00
	2. ไม่มีความเป็นกลาง	0	0.00	0	0.00
รวม		4	100.00	4	100.00
กันยายน 2557	1. มีความเป็นกลาง	9	100.00	9	90.00
	2. ไม่มีความเป็นกลาง	0	0.00	1	10.00
รวม		9	100.00	10	100.00
ตุลาคม 2557	1. มีความเป็นกลาง	9	90.00	10	100.00
	2. ไม่มีความเป็นกลาง	1	10.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00
พฤศจิกายน 2557	1. มีความเป็นกลาง	8	80.00	7	70.00
	2. ไม่มีความเป็นกลาง	2	20.00	3	30.00
รวม		10	100.00	10	100.00

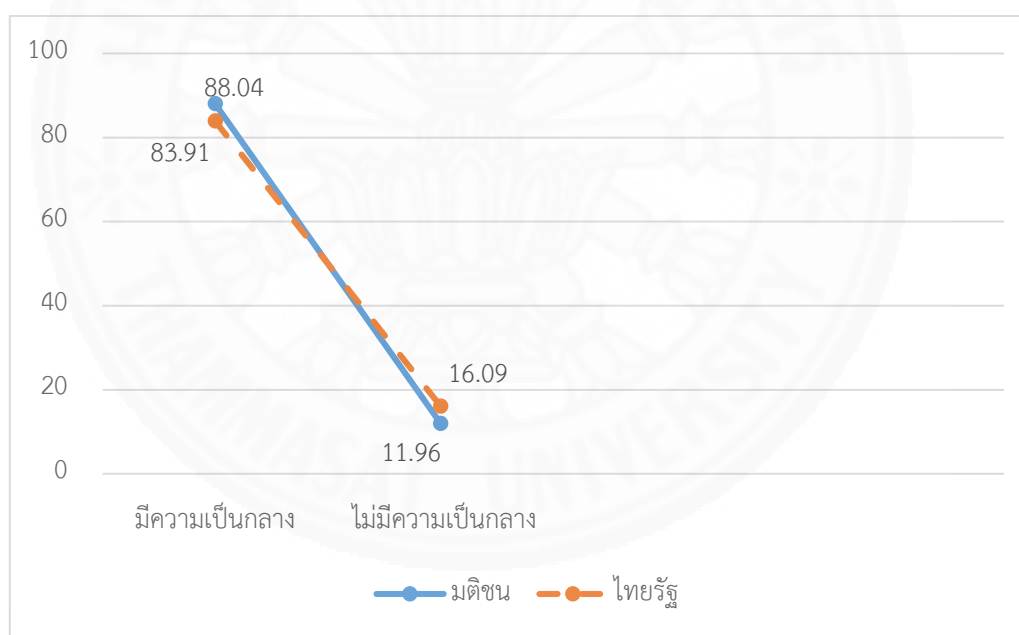
ธันวาคม 2557	1. มีความเป็นกลาง	9	90.00	8	80.00
	2. ไม่มีความเป็นกลาง	1	10.00	2	20.00
รวม		10	100.00	10	100.00
มกราคม 2558	1. มีความเป็นกลาง	9	64.28	10	90.90
	2. ไม่มีความเป็นกลาง	5	35.72	1	9.10
รวม		14	100.00	11	100.00
กุมภาพันธ์ 2558	1. มีความเป็นกลาง	10	100.00	7	77.78
	2. ไม่มีความเป็นกลาง	0	0.00	2	22.22
รวม		10	100.00	9	100.00
มีนาคม 2558	1. มีความเป็นกลาง	9	90.00	7	77.78
	2. ไม่มีความเป็นกลาง	1	10.00	2	22.22
รวม		10	100.00	9	100.00
เมษายน 2558	1. มีความเป็นกลาง	8	80.00	8	88.89
	2. ไม่มีความเป็นกลาง	2	20.00	1	11.11
รวม		10	100.00	9	100.00
พฤษภาคม 2558	1. มีความเป็นกลาง	10	83.33	9	81.82
	2. ไม่มีความเป็นกลาง	2	16.37	2	18.18
รวม		12	100.00	11	100.00
มิถุนายน 2558	1. มีความเป็นกลาง	11	91.67	7	70.00
	2. ไม่มีความเป็นกลาง	1	8.33	3	30.00
รวม		12	100.00	10	100.00
กรกฎาคม 2558	1. มีความเป็นกลาง	10	100.00	8	80.00
	2. ไม่มีความเป็นกลาง	0	0.00	2	20.00

รวม		10	100.00	10	100.00
สิงหาคม 2558	1. มีความเป็นกลาง	10	83.33	8	80.00
	2. ไม่มีความเป็นกลาง	2	16.67	2	20.00
รวม		12	100.00	10	100.00
กันยายน 2558	1. มีความเป็นกลาง	7	70.00	8	80.00
	2. ไม่มีความเป็นกลาง	3	30.00	2	20.00
รวม		10	100.00	10	100.00
ตุลาคม 2558	1. มีความเป็นกลาง	11	100.00	11	100.00
	2. ไม่มีความเป็นกลาง	0	0.00	0	0.00
รวม		11	100.00	11	100.00
พฤศจิกายน 2558	1. มีความเป็นกลาง	9	90.00	9	90.00
	2. ไม่มีความเป็นกลาง	1	10.00	1	10.00
รวม		10	100.00	10	100.00
ธันวาคม 2558	1. มีความเป็นกลาง	9	90.00	7	70.00
	2. ไม่มีความเป็นกลาง	1	10.00	3	30.00
รวม		10	100.00	10	100.00
มกราคม 2559	1. มีความเป็นกลาง	10	100.00	9	90.00
	2. ไม่มีความเป็นกลาง	0	0.00	1	10.00
รวม		10	100.00	10	100.00

ตารางที่ 4.1.2.6.2 สรุปปริมาณของพาดหัวข่าวที่มีความเป็นกลางและไม่เป็นกลางของ
หนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

ลักษณะความเป็นกลางของหัวข้อ	มติชน		ไทยรัฐ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีความเป็นกลาง	162	88.04	146	83.91
2. ไม่มีความเป็นกลาง	22	11.96	28	16.09
รวม	184	100.00	174	100.00

ภาพที่ 4.1.2.6.1 เปรียบเทียบปริมาณของพาดหัวข่าวที่มีความเป็นกลางและไม่มีความเป็นกลางของ
หนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

จากภาพที่ 4.1.2.6.1 สรุปได้ว่าพาดหัวข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนมีความเป็นกลางคิดเป็นร้อยละ 88.04 ของหัวข้อทั้งหมด ไม่มีความเป็นกลางร้อยละ 11.96 ขณะที่พาดหัวข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีความเป็นกลางคิดเป็นร้อยละ 83.91 ของหัวข้อทั้งหมด ไม่มีความเป็นกลางร้อยละ 16.09

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลพบว่า พาดหัวข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนมีความเป็นกลางมากกว่าไทยรัฐร้อยละ 4.13 พาดหัวข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐไม่มีความเป็นกลางมากกว่ามติชนร้อยละ 4.13

ตัวอย่าง

1) มีความเป็นกลาง – มติชน ฉบับวันที่ 7 เมษายน 2558

“ปชป.เชื่ออยู่แค่วิโรดแมป – ดักคอบิ๊กตุ๋”

2) ไม่มีความเป็นกลาง – ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 1 ตุลาคม 2558

“บิ๊กตุ๋จ่อช่วยเอ็น”

จากการศึกษาด้านรูปแบบของพาดหัวข่าวหน้า 1 ที่มีเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์มติชน พบว่าใช้พาดหัวข่าวแบบแบบเต็มคอลัมน์มากที่สุดคือร้อยละ 96.74, เมื่อพิจารณาจากสำคัญของหัวข่าว พบว่า ใช้หัวข่าวแบบหัวข่าวหลักมากที่สุดคือร้อยละ 57.61, เมื่อพิจารณาจากคุณลักษณะการใช้คำในหัวข่าว พบว่าปรากฏหัวข่าวแบบประโยคประธานมากที่สุดคือร้อยละ 67.39, เมื่อพิจารณาจากจำนวนประเด็นหัวข่าว พบว่านำเสนอแบบหลายประเด็นทั้งหมดคือร้อยละ 100, และเมื่อพิจารณาประเภทของคำที่ใช้ในหัวข่าว พบว่ามีการใช้คำประเภทต่างๆ รวม 319 ครั้ง เป็นตัวย่อมากที่สุดคือร้อยละ 53.29, เมื่อพิจารณาลักษณะความเป็นกลางของหัวข่าว พบว่ามีความเป็นกลางร้อยละ 92.93

จากการศึกษาด้านรูปแบบของพาดหัวข่าวหน้า 1 ที่มีเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ พบว่าที่ใช้การพาดหัวแบบเต็มคอลัมน์มากที่สุดคือร้อยละ 77.01, เมื่อพิจารณาจากสำคัญของหัวข่าว พบว่ามีการใช้หัวข่าวรองมากที่สุดคือร้อยละ 44.25, เมื่อพิจารณาจากคุณลักษณะของคำที่ใช้ในหัวข่าว ปรากฏแบบประโยคประธานมากที่สุดคือร้อยละ 47.13, เมื่อพิจารณาจำนวนประเด็นในหัวข่าว พบว่าเสนอแบบหลายประเด็นมากที่สุดคือร้อยละ 93.68, เมื่อพิจารณาประเภทของคำที่ใช้ พบว่ามีการใช้คำประเภทต่างๆ รวม 277 ครั้ง เป็นตัวย่อมากที่สุดคือร้อยละ 52.71, และปรากฏหัวข่าวมีความเป็นกลางร้อยละ 83.91

4.1.3 ด้านรูปแบบของความนำข่าว

การศึกษาด้านรูปแบบของความนำข่าวของข่าวหน้า 1 ที่เสนอเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี แบ่งเป็น 4 หัวข้อคือ 1.ประเภทของความนำข่าว

2.ความยาวของความนำข่าว 3.คุณลักษณะการใช้ภาษาเขียนในความนำข่าว และ 4.ลักษณะความสอดคล้องระหว่างหัวข่าวและความนำข่าว โดยมีผลการศึกษา ดังนี้

4.1.3.1 ประเภทของความนำข่าวหน้า 1 ของข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.1.3.1.1

ตารางที่ 4.1.3.1.1 แสดงปริมาณประเภทของความนำในหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

เดือน	ประเภทของความนำ	มติชน		ไทยรัฐ	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สิงหาคม 2557	1. The Who Lead	3	75.00	3	75.00
	2. The What Lead	1	25.00	0	0.00
	3. The Where Lead	0	0.00	0	0.00
	4. The When Lead	0	0.00	0	0.00
	5. The Why Lead	0	0.00	0	0.00
	6. The How Lead	0	0.00	1	25.00
รวม		4	100.00	4	100.00
กันยายน 2557	1. The Who Lead	6	66.67	9	90.00
	2. The What Lead	1	11.11	1	10.00
	3. The Where Lead	0	0.00	0	0.00
	4. The When Lead	1	11.11	0	0.00
	5. The Why Lead	1	11.11	0	0.00
	6. The How Lead	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00
ตุลาคม 2557	1. The Who Lead	9	90.00	8	80.00
	2. The What Lead	0	0.00	2	20.00

	3. The Where Lead	0	0.00	0	0.00
	4. The When Lead	0	0.00	0	0.00
	5. The Why Lead	0	0.00	0	0.00
	6. The How Lead	1	10.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00
พฤศจิกายน 2557	1. The Who Lead	6	60.00	8	80.00
	2. The What Lead	3	30.00	1	10.00
	3. The Where Lead	0	0.00	0	0.00
	4. The When Lead	0	0.00	1	10.00
	5. The Why Lead	1	10.00	0	0.00
	6. The How Lead	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00
ธันวาคม 2557	1. The Who Lead	9	90.00	6	60.00
	2. The What Lead	1	10.00	2	20.00
	3. The Where Lead	0	0.00	0	0.00
	4. The When Lead	0	0.00	1	10.00
	5. The Why Lead	0	0.00	1	10.00
	6. The How Lead	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00
มกราคม 2558	1. The Who Lead	12	85.72	8	72.72
	2. The What Lead	1	7.14	0	0.00
	3. The Where Lead	0	0.00	0	0.00
	4. The When Lead	0	0.00	2	18.18

	5. The Why Lead	0	0.00	1	9.10
	6. The How Lead	1	7.14	0	0.00
รวม		14	100.00	11	100.00
กุมภาพันธ์ 2558	1. The Who Lead	9	90.00	6	66.67
	2. The What Lead	0	0.00	0	0.00
	3. The Where Lead	0	0.00	0	0.00
	4. The When Lead	0	0.00	0	0.00
	5. The Why Lead	0	0.00	0	0.00
	6. The How Lead	1	10.00	3	33.33
รวม		10	100.00	9	100.00
มีนาคม 2558	1. The Who Lead	10	100.00	8	88.89
	2. The What Lead	0	0.00	0	0.00
	3. The Where Lead	0	0.00	0	0.00
	4. The When Lead	0	0.00	0	0.00
	5. The Why Lead	0	0.00	1	11.11
	6. The How Lead	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	9	100.00
เมษายน 2558	1. The Who Lead	9	90.00	5	55.56
	2. The What Lead	0	0.00	1	11.11
	3. The Where Lead	0	0.00	0	0.00
	4. The When Lead	0	0.00	0	0.00
	5. The Why Lead	0	0.00	3	33.33
	6. The How Lead	1	10.00	0	0.00

รวม		10	100.00	9	100.00
พฤษภาคม 2558	1. The Who Lead	10	83.34	10	90.90
	2. The What Lead	1	8.33	0	0.00
	3. The Where Lead	0	0.00	0	0.00
	4. The When Lead	0	0.00	0	0.00
	5. The Why Lead	1	8.33	1	9.10
	6. The How Lead	0	0.00	0	0.00
รวม		12	100.00	11	100.00
มิถุนายน 2558	1. The Who Lead	10	83.34	7	70.00
	2. The What Lead	1	8.33	0	0.00
	3. The Where Lead	0	0.00	0	0.00
	4. The When Lead	0	0.00	0	0.00
	5. The Why Lead	1	8.33	2	20.00
	6. The How Lead	0	0.00	1	10.00
รวม		10	100.00	10	100.00
กรกฎาคม 2558	1. The Who Lead	9	90.00	9	90.00
	2. The What Lead	0	0.00	1	10.00
	3. The Where Lead	0	0.00	0	0.00
	4. The When Lead	0	0.00	0	0.00
	5. The Why Lead	1	10.00	0	0.00
	6. The How Lead	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00
สิงหาคม 2558	1. The Who Lead	9	75.00	8	80.00

	2. The What Lead	2	16.67	1	10.00
	3. The Where Lead	0	0.00	0	0.00
	4. The When Lead	0	0.00	0	0.00
	5. The Why Lead	0	0.00	0	0.00
	6. The How Lead	1	8.33	1	10.00
รวม		12	100.00	10	100.00
กันยายน 2558	1. The Who Lead	8	80.00	8	80.00
	2. The What Lead	0	0.00	1	10.00
	3. The Where Lead	0	0.00	0	0.00
	4. The When Lead	0	0.00	0	0.00
	5. The Why Lead	0	0.00	0	0.00
	6. The How Lead	2	20.00	1	10.00
รวม		10	100.00	10	100.00
ตุลาคม 2558	1. The Who Lead	11	100.00	8	72.72
	2. The What Lead	0	0.00	0	0.00
	3. The Where Lead	0	0.00	1	9.10
	4. The When Lead	0	0.00	0	0.00
	5. The Why Lead	0	0.00	2	18.18
	6. The How Lead	0	0.00	0	0.00
รวม		11	100.00	11	100.00
พฤศจิกายน 2558	1. The Who Lead	7	70.00	8	80.00
	2. The What Lead	1	10.00	0	0.00
	3. The Where Lead	0	0.00	0	0.00

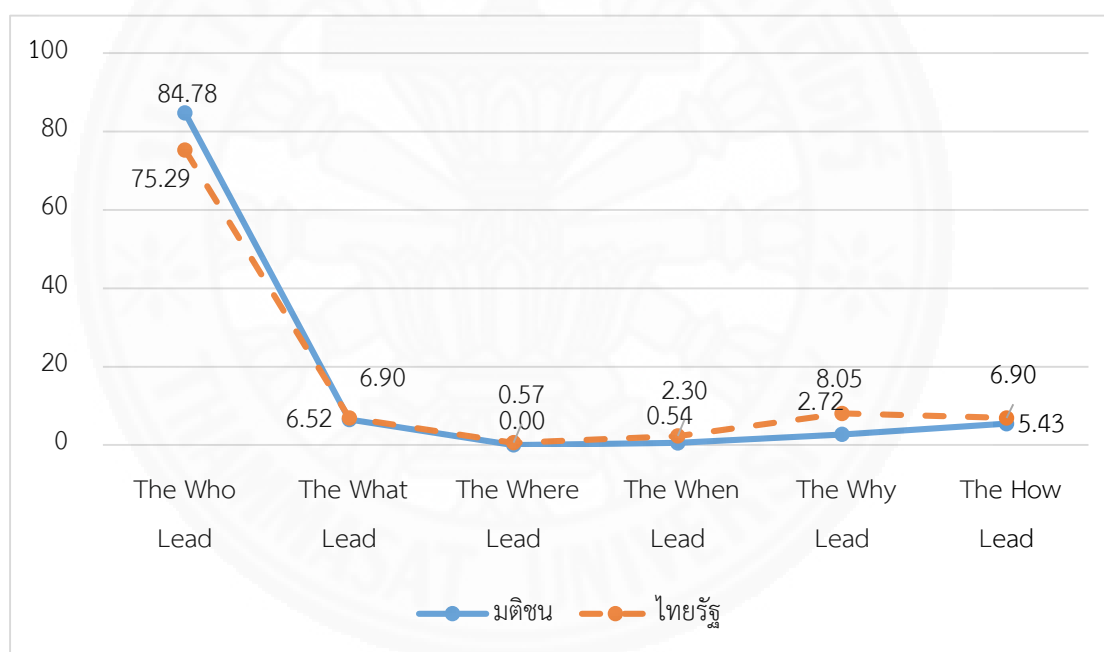
	4. The When Lead	0	0.00	0	0.00
	5. The Why Lead	0	0.00	1	10.00
	6. The How Lead	2	20.00	1	10.00
รวม		10	100.00	10	100.00
ธันวาคม 2558	1. The Who Lead	10	100.00	4	40.00
	2. The What Lead	0	0.00	2	20.00
	3. The Where Lead	0	0.00	0	0.00
	4. The When Lead	0	0.00	0	0.00
	5. The Why Lead	0	0.00	2	20.00
	6. The How Lead	0	0.00	2	20.00
รวม		10	100.00	10	100.00
มกราคม 2559	1. The Who Lead	9	90.00	8	80.00
	2. The What Lead	0	0.00	0	0.00
	3. The Where Lead	0	0.00	0	0.00
	4. The When Lead	0	0.00	0	0.00
	5. The Why Lead	0	0.00	0	0.00
	6. The How Lead	1	10.00	2	20.00
รวม		10	100.00	10	100.00

ตารางที่ 4.1.3.1.2 สรุปปริมาณประเภทของผู้นำในหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

ประเภทของผู้นำ	มติชน		ไทยรัฐ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. The Who Lead	156	84.78	131	75.29

2. The What Lead	12	6.52	12	6.90
3. The Where Lead	0	0.00	1	0.57
4. The When Lead	1	0.54	4	2.30
5. The Why Lead	5	2.72	14	8.05
6. The How Lead	10	5.43	12	6.90
รวม	184	100.00	174	100.00

ภาพที่ 4.1.3.1.1 เปรียบเทียบปริมาณประเภทของความสำเร็จที่ใช้ในหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

จากภาพที่ 4.1.3.1.1 สรุปได้ว่าหนังสือพิมพ์มติชนใช้ความสำเร็จแบบ The Who Lead มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 84.78 ของความสำเร็จทั้งหมด รองลงมาคือความสำเร็จแบบ The What Lead ร้อยละ 6.52 ความสำเร็จแบบ The How Lead ร้อยละ 5.43 ความสำเร็จแบบ The Why Lead ร้อยละ 2.73 ความสำเร็จแบบ The When Lead ร้อยละ 0.54 และไม่ปรากฏการใช้ความสำเร็จแบบ The Where Lead

ขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐใช้ความนำแบบ The Who Lead มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 75.29 ของความนำข่าวทั้งหมด รองลงมาคือความนำแบบ The Why Lead ร้อยละ 8.05 ความนำแบบ The What Lead ร้อยละ 6.90 ความนำแบบ The How Lead ร้อยละ 6.90 ความนำแบบ The When Lead ร้อยละ 2.30 และความนำแบบ The Where Lead ร้อยละ 0.57 ตามลำดับ

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลพบว่าหนังสือพิมพ์มติชนใช้ความนำแบบ The Who Lead มากกว่าไทยรัฐร้อยละ 9.49, หนังสือพิมพ์ไทยรัฐใช้ความนำแบบ The What Lead มากกว่ามติชนร้อยละ 0.38, หนังสือพิมพ์ไทยรัฐใช้ความนำแบบ The Where Lead มากกว่ามติชนร้อยละ 0.57, หนังสือพิมพ์ไทยรัฐใช้ความนำแบบ The When Lead มากกว่ามติชนร้อยละ 1.76, หนังสือพิมพ์ไทยรัฐใช้ความนำแบบ The Why Lead มากกว่ามติชนร้อยละ 5.33 และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐใช้ความนำแบบ The How Lead มากกว่ามติชนร้อยละ 1.47

ตัวอย่าง

1) The Who Lead – ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2558

“บิ๊กตู่ออกลีลาจ้อ – คสช.ติดเบรกยิ่งลักษณ์ขอไปฮ่องกง – โฆษก คสช. แจง ต้องคิดรอบคอบ ...”

2) The What Lead – มติชน ฉบับวันที่ 10 มกราคม 2558

“เปิดคดีถอดถอนยิ่งลักษณ์ปมปล่อยให้มีทุจริตจำนำข้าว – ปูไต้ทุกเม็ด ยันติดตามโครงการตลอด ตั้ง กก.สอบแล้วไม่เจอโกง ชี้ พันตำแหน่งมา 3 รอบไม่มีเก้าอี้ให้ถอดถอนแล้ว”

3) The Where Lead – ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 1 ตุลาคม 2558

“ภารกิจสุดท้ายที่ยูเอ็น “บิ๊กตู่” ขึ้นเวทีขอบคุณนานาชาติให้กำลังใจเหตุบีม ตอกย้ำยึดการพัฒนาที่มีคนเป็นศูนย์กลาง ลดยากจน เหลือมลั คยุพุง ยกระดับคนไทยมีรายได้ปานกลางถึงสูง จัดคิวพบกลุ่มนักธุรกิจไทย ก่อนบินกลับถึงไทย...”

4) The When Lead – มติชน ฉบับวันที่ 6 กันยายน 2557

“ดีเดย์ 9 ก.ย. “บิ๊กตู่”ประชุม ครม.เช้า ตกบ่ายไปแถลงนโยบายต่อ สทช.”

5) The Why Lead – ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 7 ตุลาคม 2558

“มีชัย” กระช่นเวลาไม่น้อย ต้องรีบร่าง รธน. พร้อมเปิดรับฟังทุกกลุ่ม ยังไม่ตีกรอบยึดพิมพ์เขียวฉบับไหน ลั่น ถ้าใครมาลั้งจะฟ้องสื่อ...”

6) The How Lead – ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 7 กันยายน 2558

“ร่าง รธน. ฉบับเรือแป๊ะคว่ำไม่เป็นท่า – สปช. มีมติไม่รับ 135 ต่อ 105 งดออกเสียง 7 “เทียนฉาย” แจงต้องเริ่มนับหนึ่งตั้ง 21 อรหันต์ชุดใหม่เป็นกรรมกรร่างฯ – “จ๊อน” ทางแพลง ต้องได้กรรมการร่างฯ ใหม่ภายใน 180 วัน เผย สปช.สายทหาร-จังหวัดเสี่ยงคว่ำ...”

4.1.3.2 ความยาวของความนำข่าวหน้า 1 ของข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.1.3.2.1

ตารางที่ 4.1.3.2.1 แสดงปริมาณของความยาวของความนำข่าวในหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

เดือน	ความยาวของความนำ	มติชน		ไทยรัฐ	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สิงหาคม 2557	1. ความนำประโยคเดียว	0	0.00	0	0.00
	2. ความนำ 2 ประโยค	3	75.00	0	0.00
	3. ความนำหลายประเด็น	1	25.00	4	100.00
รวม		4	100.00	4	100.00
กันยายน 2557	1. ความนำประโยคเดียว	1	11.11	0	0.00
	2. ความนำ 2 ประโยค	5	55.56	0	0.00
	3. ความนำหลายประเด็น	3	33.33	10	100.00
รวม		9	100.00	10	100.00
ตุลาคม 2557	1. ความนำประโยคเดียว	2	20.00	0	0.00
	2. ความนำ 2 ประโยค	3	30.00	1	10.00
	3. ความนำหลายประเด็น	5	50.00	9	90.00
รวม		10	100.00	10	100.00
พฤศจิกายน 2557	1. ความนำประโยคเดียว	2	20.00	0	0.00
	2. ความนำ 2 ประโยค	2	20.00	0	0.00
	3. ความนำหลายประเด็น	6	60.00	10	100.00

รวม		10	100.00	10	100.00
ธันวาคม 2557	1. ความนำประโยคเดียว	2	20.00	0	0.00
	2. ความนำ 2 ประโยค	3	30.00	0	0.00
	3. ความนำหลายประเด็น	5	50.00	10	100.00
รวม		10	100.00	10	100.00
มกราคม 2558	1. ความนำประโยคเดียว	2	14.29	0	0.00
	2. ความนำ 2 ประโยค	7	50.00	0	0.00
	3. ความนำหลายประเด็น	5	35.71	11	100.00
รวม		14	100.00	11	100.00
กุมภาพันธ์ 2558	1. ความนำประโยคเดียว	4	40.00	0	0.00
	2. ความนำ 2 ประโยค	5	50.00	0	0.00
	3. ความนำหลายประเด็น	1	10.00	9	100.00
รวม		10	100.00	9	100.00
มีนาคม 2558	1. ความนำประโยคเดียว	1	10.00	0	0.00
	2. ความนำ 2 ประโยค	6	60.00	0	0.00
	3. ความนำหลายประเด็น	3	30.00	9	100.00
รวม		10	100.00	9	100.00
เมษายน 2558	1. ความนำประโยคเดียว	0	0.00	0	0.00
	2. ความนำ 2 ประโยค	8	80.00	0	0.00
	3. ความนำหลายประเด็น	2	20.00	9	100.00
รวม		10	100.00	9	100.00
พฤษภาคม 2558	1. ความนำประโยคเดียว	1	8.33	0	0.00
	2. ความนำ 2 ประโยค	7	58.34	0	0.00

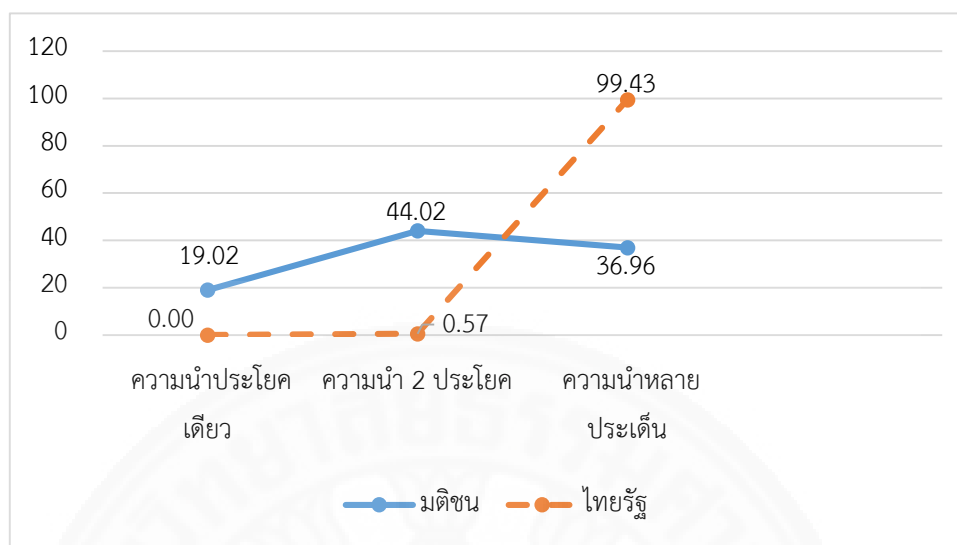
	3. ความนำหลายประเด็น	4	8.33	11	100.00
รวม		12	100.00	11	100.00
มิถุนายน 2558	1. ความนำประโยคเดียว	4	33.33	0	0.00
	2. ความนำ 2 ประโยค	4	33.33	0	0.00
	3. ความนำหลายประเด็น	4	33.33	10	100.00
รวม		12	100.00	10	100.00
กรกฎาคม 2558	1. ความนำประโยคเดียว	2	20.00	0	0.00
	2. ความนำ 2 ประโยค	2	20.00	0	0.00
	3. ความนำหลายประเด็น	6	60.00	10	100.00
รวม		10	100.00	10	100.00
สิงหาคม 2558	1. ความนำประโยคเดียว	3	25.00	0	0.00
	2. ความนำ 2 ประโยค	3	25.00	0	0.00
	3. ความนำหลายประเด็น	6	50.00	10	100.00
รวม		12	100.00	10	100.00
กันยายน 2558	1. ความนำประโยคเดียว	2	20.00	0	0.00
	2. ความนำ 2 ประโยค	3	30.00	0	0.00
	3. ความนำหลายประเด็น	5	50.00	10	100.00
รวม		10	100.00	10	100.00
ตุลาคม 2558	1. ความนำประโยคเดียว	4	36.36	0	0.00
	2. ความนำ 2 ประโยค	7	63.64	0	0.00
	3. ความนำหลายประเด็น	0	0.00	11	100.00
รวม		11	100.00	11	100.00
	1. ความนำประโยคเดียว	4	40.00	0	0.00

พฤศจิกายน 2558	2. ความนำ 2 ประโยค	4	40.00	0	0.00
	3. ความนำหลายประเด็น	2	20.00	10	100.00
รวม		10	100.00	10	100.00
ธันวาคม 2558	1. ความนำประโยคเดียว	0	0.00	0	0.00
	2. ความนำ 2 ประโยค	4	40.00	0	0.00
	3. ความนำหลายประเด็น	6	60.00	10	100.00
รวม		10	100.00	10	100.00
มกราคม 2559	1. ความนำประโยคเดียว	1	10.00	0	0.00
	2. ความนำ 2 ประโยค	5	50.00	0	0.00
	3. ความนำหลายประเด็น	4	40.00	10	100.00
รวม		10	100.00	10	100.00

ตารางที่ 4.1.3.2.2 สรุปปริมาณของความยาวของความนำข่าวในหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

ความยาวของความนำ	มติชน		ไทยรัฐ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ความนำประโยคเดียว	35	19.02	0	0.00
2. ความนำ 2 ประโยค	81	44.02	1	0.57
3. ความนำหลายประเด็น	68	36.96	173	99.43
รวม	184	100.00	174	100.00

ภาพที่ 4.1.3.2.1 เปรียบเทียบปริมาณของความยาวของความนำข่าวในหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

จากภาพที่ 4.1.3.2.1 สรุปได้ว่าความนำข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนเป็นความนำแบบประโยคเดียวคิดเป็นร้อยละ 19.02 ของความนำข่าวทั้งหมด ความนำแบบ 2 ประโยคร้อยละ 44.02 และความนำแบบหลายประเด็นร้อยละ 36.96 ขณะที่ความนำข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐไม่มีความนำแบบประโยคเดียว เป็นความนำแบบ 2 ประโยคคิดเป็นร้อยละ 0.57 ของความนำข่าวทั้งหมด และความนำแบบหลายประเด็นร้อยละ 99.43

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลพบว่าหนังสือพิมพ์มติชนใช้ความนำแบบประโยคเดียวมากกว่าไทยรัฐร้อยละ 19.02, หนังสือพิมพ์มติชนใช้ความนำแบบ 2 ประโยคมากกว่าไทยรัฐร้อยละ 43.45 และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐใช้ความนำแบบหลายประเด็นมากกว่ามติชนร้อยละ 62.47

ตัวอย่าง

1) ความนำประโยคเดียว – มติชน ฉบับวันที่ 28 ตุลาคม 2558

“บิ๊กตู” แนะทุกสี่เตรียมสู้คดีในศาล สั่ง จนท.วางให้จับภายในปี 2560”

2) ความนำ 2 ประโยค – มติชน ฉบับวันที่ 31 มกราคม 2558

“บิ๊กตู” ฮีมนักการเมืองชูปลูกมือบเข้าช่วยก่อการร้าย ชัดพวกที่ไปฟ้องต่างประเทศ
นำอายุ - “บิ๊กโด่ง” จับจา จนท.ทูตสหรัฐพบเลื้อแดงอีสาน เผยยกเลิกภารกิจแล้วหลังทหารรับรถตาม
ประกบ”

3) ความนำหลายประเด็น – ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 27 ธันวาคม 2558

“การเมืองเดือดส่งท้ายปลายปี โฆษก กรธ. ได้กลับ “วัฒนา” กล่าวหา “มีชัย” เเนติบริกรรับใช้เผด็จการ ซึ่งเป็นอคติคิดว่าตัวเองถูกตลอดไม่คิดปรองดอง อย่าจินตนาการซ่อนรูป คปป.ลงรัฐธรรมนูญ - “เสรี” รับได้ สภาพัวเมียที่ไร้อำนาจถอดถอน แต่ห่วงภาพรวมยังไม่พลิกโฉมการเมือง - พท.สวน อย่ามาโบายถ้าประชามติล้ม วิตใจ “บิ๊กตู่” ลากยาวหรือรีบปิดเกม - ปชป.ตีตรา “มีชัย” ต้องแสดงสปิริต - “อภิสิทธิ์” เนะ คสช.เร่งแจ้งจำนำข้าวกันป่วน อย่าเหมารวมนักการเมืองเลวหมด ดักคอปวกหวังผลรัฐบาลแห่งชาติ โฆษก.รบ.ชัดเหล็ก พท.กู้ข้อมูลเท็จล้ม 30 บาทฯ หวังให้สังคมอุ่นวาย เผาบ้านเผาเมืองไม่ได้ก็มาเผาความรักความสามัคคีคนในชาติ ถ้าคิดทำกรรมดีไม่ได้ อย่างน้อยให้เลิกทำกรรมชั่ว เป็นของขวัญปีใหม่ให้ตัวเอง”

4.1.3.3 คุณลักษณะการใช้ภาษาเขียนในความนำข่าวหน้า 1 ของข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.1.3.3.1

ตารางที่ 4.1.3.3.1 แสดงปริมาณของคุณลักษณะการใช้ภาษาเขียนในความนำข่าวของหนังสือพิมพ์ มติชนและไทยรัฐ

เดือน	คุณลักษณะการใช้ภาษาเขียนใน ความนำข่าว	มติชน		ไทยรัฐ	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สิงหาคม 2557	1. ประธาน	2	50.00	3	75.00
	2. อนุประโยค	0	0.00	1	25.00
	3. วลี/กลุ่มคำ	0	0.00	0	0.00
	4. ข้อความชัดเจน	1	25.00	0	0.00
	5. แหล่งข่าว	1	25.00	0	0.00
รวม		4	100.00	4	100.00
กันยายน 2557	1. ประธาน	8	88.89	7	70.00
	2. อนุประโยค	0	0.00	1	10.00
	3. วลี/กลุ่มคำ	0	0.00	0	0.00
	4. ข้อความชัดเจน	1	11.11	1	10.00

	5. แหล่งข่าว	0	0.00	1	10.00
รวม		9	100.00	10	100.00
ตุลาคม 2557	1. ประธาน	7	70.00	8	80.00
	2. อนุประโยค	3	30.00	1	10.00
	3. วลี/กลุ่มคำ	0	0.00	1	0.00
	4. ข้อความชัดเจน	0	0.00	0	0.00
	5. แหล่งข่าว	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00
พฤศจิกายน 2557	1. ประธาน	6	60.00	7	70.00
	2. อนุประโยค	1	10.00	0	0.00
	3. วลี/กลุ่มคำ	0	0.00	0	0.00
	4. ข้อความชัดเจน	3	30.00	3	30.00
	5. แหล่งข่าว	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00
ธันวาคม 2557	1. ประธาน	7	70.00	6	60.00
	2. อนุประโยค	1	10.00	2	20.00
	3. วลี/กลุ่มคำ	2	20.00	1	10.00
	4. ข้อความชัดเจน	0	0.00	0	0.00
	5. แหล่งข่าว	0	0.00	1	10.00
รวม		10	100.00	10	100.00
มกราคม 2558	1. ประธาน	10	71.43	9	81.82
	2. อนุประโยค	0	0.00	1	9.09
	3. วลี/กลุ่มคำ	3	21.42	1	9.09

	4. ข้อความชัดเจน	0	0.00	0	0.00
	5. แหล่งข่าว	1	7.15	0	0.00
รวม		14	100.00	11	100.00
กุมภาพันธ์ 2558	1. ประธาน	8	80.00	6	66.67
	2. อนุประโยค	0	0.00	0	0.00
	3. วลี/กลุ่มคำ	1	10.00	3	33.33
	4. ข้อความชัดเจน	1	10.00	0	0.00
	5. แหล่งข่าว	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	9	100.00
มีนาคม 2558	1. ประธาน	9	90.00	5	55.56
	2. อนุประโยค	1	10.00	4	44.44
	3. วลี/กลุ่มคำ	0	0.00	0	0.00
	4. ข้อความชัดเจน	0	0.00	0	0.00
	5. แหล่งข่าว	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	9	100.00
เมษายน 2558	1. ประธาน	7	70.00	6	66.67
	2. อนุประโยค	1	10.00	0	0.00
	3. วลี/กลุ่มคำ	2	20.00	3	33.33
	4. ข้อความชัดเจน	0	0.00	0	0.00
	5. แหล่งข่าว	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	9	100.00
พฤษภาคม 2558	1. ประธาน	10	83.34	8	72.73
	2. อนุประโยค	1	8.33	1	9.09

	3. วลี/กลุ่มคำ	0	0.00	1	9.09
	4. ข้อความชัดเจน	1	8.33	0	0.00
	5. แหล่งข่าว	0	0.00	1	9.09
รวม		12	100.00	11	100.00
มิถุนายน 2558	1. ประธาน	9	75.00	6	60.00
	2. อนุประโยค	1	8.33	0	0.00
	3. วลี/กลุ่มคำ	1	8.33	1	10.00
	4. ข้อความชัดเจน	1	8.33	2	20.00
	5. แหล่งข่าว	0	0.00	1	10.00
รวม		12	100.00	10	100.00
กรกฎาคม 2558	1. ประธาน	9	90.00	10	100.00
	2. อนุประโยค	0	0.00	0	0.00
	3. วลี/กลุ่มคำ	0	0.00	0	0.00
	4. ข้อความชัดเจน	1	10.00	0	0.00
	5. แหล่งข่าว	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00
สิงหาคม 2558	1. ประธาน	10	83.33	8	80.00
	2. อนุประโยค	0	0.00	0	0.00
	3. วลี/กลุ่มคำ	2	16.67	1	10.00
	4. ข้อความชัดเจน	0	0.00	1	10.00
	5. แหล่งข่าว	0	0.00	0	0.00
รวม		12	100.00	10	100.00
กันยายน 2558	1. ประธาน	6	60.00	5	50.00

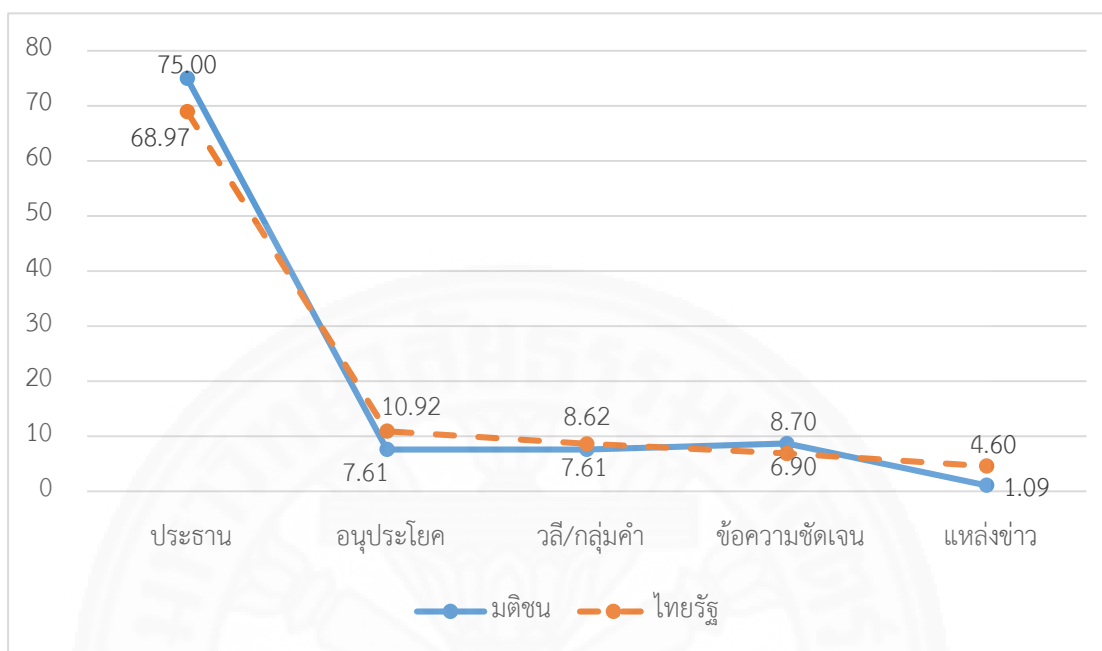
	2. อนุประโยค	2	20.00	2	20.00
	3. วลี/กลุ่มคำ	0	0.00	0	0.00
	4. ข้อความชัดเจน	2	20.00	2	20.00
	5. แหล่งข่าว	0	0.00	1	10.00
รวม		10	100.00	10	100.00
ตุลาคม 2558	1. ประธาน	8	72.73	7	63.64
	2. อนุประโยค	0	0.00	0	0.00
	3. วลี/กลุ่มคำ	1	9.09	1	9.09
	4. ข้อความชัดเจน	2	18.18	1	9.09
	5. แหล่งข่าว	0	0.00	2	18.18
รวม		11	100.00	11	100.00
พฤศจิกายน 2558	1. ประธาน	7	70.00	6	60.00
	2. อนุประโยค	1	10.00	2	20.00
	3. วลี/กลุ่มคำ	1	10.00	1	10.00
	4. ข้อความชัดเจน	1	10.00	1	10.00
	5. แหล่งข่าว	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00
ธันวาคม 2558	1. ประธาน	8	80.00	7	70.00
	2. อนุประโยค	0	0.00	2	20.00
	3. วลี/กลุ่มคำ	1	10.00	1	10.00
	4. ข้อความชัดเจน	1	10.00	0	0.00
	5. แหล่งข่าว	0	0.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00

มกราคม 2559	1. ประธาน	7	70.00	5	50.00
	2. อนุประโยค	2	20.00	2	20.00
	3. วลี/กลุ่มคำ	0	0.00	0	0.00
	4. ข้อความชัดเจน	1	10.00	1	10.00
	5. แหล่งข่าว	0	0.00	2	20.00
รวม		10	100.00	10	100.00

ตารางที่ 4.1.3.3.2 สรุปปริมาณของคุณลักษณะการใช้ภาษาเขียนในความนำข่าวของหนังสือพิมพ์
มติชนและไทยรัฐ

คุณลักษณะการใช้ภาษาเขียนที่ ปรากฏในความนำ	มติชน		ไทยรัฐ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ประธาน	138	75.00	120	68.97
2. อนุประโยค	14	7.61	19	10.92
3. วลี/กลุ่มคำ	14	7.61	15	8.62
4. ข้อความชัดเจน	16	8.70	12	6.90
5. แหล่งข่าว	2	1.09	8	4.60
รวม	184	100.00	174	100.00

ภาพที่ 4.1.3.3.1 เปรียบเทียบปริมาณของคุณลักษณะการใช้ภาษาเขียนในความนำข่าวของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

จากภาพที่ 4.1.3.3.1 สรุปได้ว่าความนำข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนมีคุณลักษณะการใช้ภาษาแบบประธานคิดเป็นร้อยละ 75.00 ของความนำข่าวทั้งหมด คุณลักษณะภาษาแบบอุปประโยคร้อยละ 7.61 คุณลักษณะภาษาแบบวลี/กลุ่มคำร้อยละ 7.61 คุณลักษณะภาษาแบบข้อความชัดเจนร้อยละ 8.70 และคุณลักษณะภาษาแบบแหล่งข่าวร้อยละ 1.09 ตามลำดับ

ขณะที่ความนำข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีคุณลักษณะการใช้ภาษาแบบประธานคิดเป็นร้อยละ 68.97 ของความนำข่าวทั้งหมด คุณลักษณะภาษาแบบอุปประโยคร้อยละ 10.92 คุณลักษณะภาษาแบบวลี/กลุ่มคำร้อยละ 8.62 คุณลักษณะภาษาแบบข้อความชัดเจนร้อยละ 6.90 และคุณลักษณะภาษาแบบแหล่งข่าวร้อยละ 4.60 ตามลำดับ

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลคุณลักษณะภาษาที่ใช้ในความนำข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนใช้แบบประธานมากกว่าไทยรัฐร้อยละ 6.03, หนังสือพิมพ์ไทยรัฐใช้แบบอุปประโยคมากกว่ามติชนร้อยละ 3.31, หนังสือพิมพ์ไทยรัฐใช้แบบวลี/กลุ่มคำมากกว่ามติชนร้อยละ 1.01, หนังสือพิมพ์มติชนใช้แบบข้อความชัดเจนมากกว่าไทยรัฐร้อยละ 1.80 และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐใช้แบบแหล่งข่าวมากกว่ามติชนร้อยละ 3.51

ตัวอย่าง

1) ประธาน – ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 7 มกราคม 2558

“บ๊ิกตู” ด๊ับกระแส 3 บ๊ิกไขก๊อกพันกองทัฟ ลั่นไม่ให้ใครไปไหนทั้งนั้น ถ้าจะเอาออก คงไม่ให้เข้ามาแต่ต้น ย้ายยังไม่มีใครมาบนลัคค้ำ เสียงแข็งแต่งตั้งโยกย้ายไม่มีพี่น้องดูตามเนื้อผ้า มั่นใจทุกเกล้าทัพไม่ออกนอกกรอบ “ไม่มีปฏวัติ-ไม่มีปลด-ไม่มีย้าย” – “บ๊ิกป้อม” ไล่ไปถาม “ลุงจั่ว” ใครจะลาออก – “บ๊ิกโด่ง” ชัดคนปล่อยข่าวแอบแฝงไม่ปรารถนาดี...”

2) อนุประโยค – มติชน ฉบับวันที่ 20 มกราคม 2559

บอร์ด สสส.นัดประชุม 22 ม.ค. – ‘หมอวิชัย’ ชี้ 7 กก.หมดสิทธิคุ้มแบ็ก – ‘บ๊ิกตู’ ไม่สนพรรคคู่คว่ำร่าง รธน. แค่เสียงส่วนน้อย ยันเดินหน้าให้คน 70 ล้าน อย่าให้ 2 พรรคใหญ่ตัดสิน”

3) วลี/กลุ่มคำ – ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 20 สิงหาคม 2558

“กางโผ “สมคิด” ยึดทีมเศรษฐกิจเบ็ดเสร็จ “อภิศักดิ์” คมคลัง มือซ้าย-มือขวาครบ หน้า “สุวิทย์” รมช.พณ. “อุตตม” ดูไอซีที “อรรถกา” รมว.อุตสาหกรรม – รมต.สายทหารเล่นเก้าอี้ดนตรี จับ “บ๊ิกเขียน-บ๊ิกจิน-บ๊ิกเซ” แขนวรองนายกฯ “บ๊ิกนวมขง” โยกไปเกษตรฯ “ดาวพงษ์” ดีด้าควั รมว.ศธ. “อนันตพร” หน้าบานนั่งพลังงาน...”

4) ข้อความชัดเจน – มติชน ฉบับวันที่ 5 พฤศจิกายน 2557

“‘เทียนฉาย’ เซ็นตั้ง 36 อร์หันต์ร่าง รธน.แล้ว เผยสัดส่วน ครม.-คสช. 11 ที่นั่ง”

5) แหล่งข่าว – ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 26 มกราคม 2559

“มีชัย” เผย บทเฉพาะกาลเสร็จแล้ว คงอำนาจรัฐบาล คสช.ไว้เต็ม – แบะท่าถั่วร่าง รธน.ถูกคว่ำในชั้นประชามติ ได้ใช้ รธน.ฉบับ คสช.แน่ – กรธ.แจงผู้แทนสหรัฐฯ ชักหลายปมที่ยังคาใจ – นัดประชุมร่วม สปท.-สนช. รับฟังข้อเสนอ - “นิกร” ลั่นต้องเช็ดซีโร่ รธน. หวังกรธ.วางยาแรง...”

4.1.3.4 ลักษณะความสอดคล้องระหว่างพาดหัวข่าวกับความนำของข่าวชิ้นนั้นๆ ที่เสนอเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.1.3.4.1

ตารางที่ 4.1.3.4.1 แสดงปริมาณของลักษณะความสอดคล้องระหว่างพาดหัวข่าวและความนำของข่าวแต่ละชิ้นในหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

เดือน	ลักษณะความสอดคล้อง	มติชน		ไทยรัฐ	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สิงหาคม 2557	1. สอดคล้อง	1	25.00	3	75.00

	2. สอดคล้องบางส่วน	2	50.00	0	0.00
	3. กำกวม	1	25.00	0	0.00
	4. ไม่สอดคล้อง	0	0.00	1	25.00
รวม		4	100.00	4	100.00
กันยายน 2557	1. สอดคล้อง	3	33.33	7	70.00
	2. สอดคล้องบางส่วน	1	11.11	1	10.00
	3. กำกวม	1	11.11	1	10.00
	4. ไม่สอดคล้อง	4	44.45	1	10.00
รวม		9	100.00	10	100.00
ตุลาคม 2557	1. สอดคล้อง	3	30.00	6	60.00
	2. สอดคล้องบางส่วน	5	50.00	2	20.00
	3. กำกวม	1	10.00	1	10.00
	4. ไม่สอดคล้อง	1	10.00	1	10.00
รวม		10	100.00	10	100.00
พฤศจิกายน 2557	1. สอดคล้อง	1	10.00	9	90.00
	2. สอดคล้องบางส่วน	5	50.00	1	10.00
	3. กำกวม	1	10.00	0	0.00
	4. ไม่สอดคล้อง	3	30.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00
ธันวาคม 2557	1. สอดคล้อง	2	20.00	8	80.00
	2. สอดคล้องบางส่วน	4	40.00	1	10.00
	3. กำกวม	1	10.00	1	10.00
	4. ไม่สอดคล้อง	3	30.00	0	0.00

รวม		10	100.00	10	100.00
มกราคม 2558	1. สอดคล้อง	2	14.29	6	54.55
	2. สอดคล้องบางส่วน	4	28.58	3	27.27
	3. กำกวม	2	14.29	2	18.18
	4. ไม่สอดคล้อง	6	42.86	0	0.00
รวม		14	100.00	11	100.00
กุมภาพันธ์ 2558	1. สอดคล้อง	2	20.00	6	66.67
	2. สอดคล้องบางส่วน	2	20.00	0	0.00
	3. กำกวม	1	10.00	3	33.33
	4. ไม่สอดคล้อง	5	50.00	0	0.00
รวม		10	100.00	9	100.00
มีนาคม 2558	1. สอดคล้อง	2	20.00	7	77.78
	2. สอดคล้องบางส่วน	2	20.00	0	0.00
	3. กำกวม	2	20.00	1	11.11
	4. ไม่สอดคล้อง	4	40.00	1	11.11
รวม		10	100.00	9	100.00
เมษายน 2558	1. สอดคล้อง	2	20.00	5	55.56
	2. สอดคล้องบางส่วน	5	50.00	1	11.11
	3. กำกวม	1	10.00	1	11.11
	4. ไม่สอดคล้อง	2	20.00	2	22.22
รวม		10	100.00	9	100.00
พฤษภาคม 2558	1. สอดคล้อง	5	41.67	7	63.64
	2. สอดคล้องบางส่วน	3	25.00	2	18.18

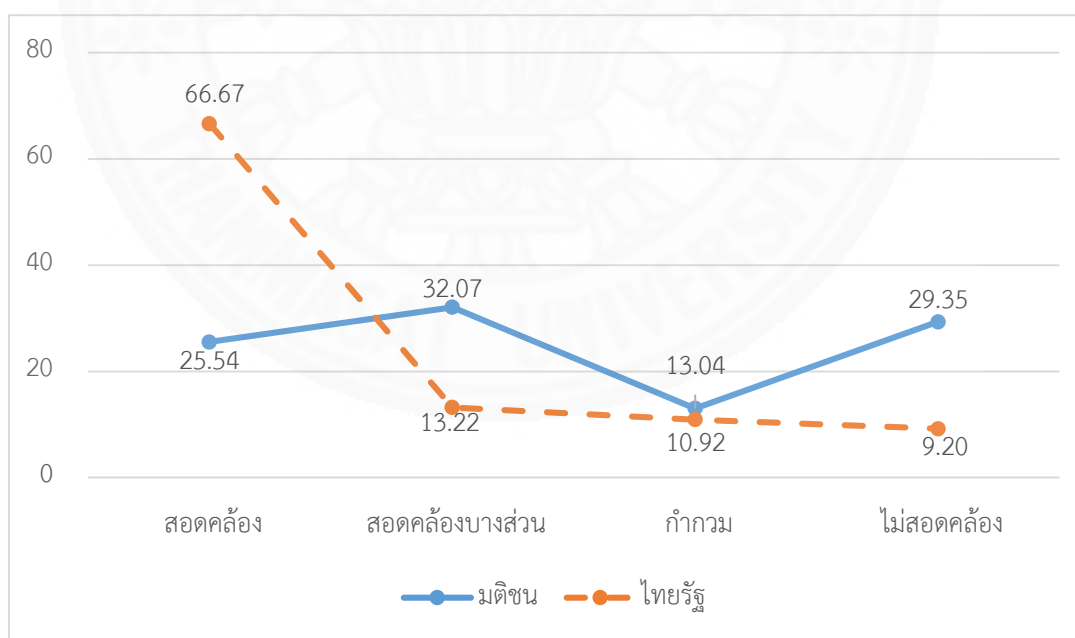
	3. กำถาม	0	0.00	1	9.09
	4. ไม่สอดคล้อง	4	33.33	1	9.09
รวม		12	100.00	11	100.00
มิถุนายน 2558	1. สอดคล้อง	5	41.67	9	90.00
	2. สอดคล้องบางส่วน	5	41.67	1	10.00
	3. กำถาม	1	8.33	0	0.00
	4. ไม่สอดคล้อง	1	8.33	0	0.00
รวม		12	100.00	10	100.00
กรกฎาคม 2558	1. สอดคล้อง	2	20.00	8	80.00
	2. สอดคล้องบางส่วน	7	70.00	0	0.00
	3. กำถาม	0	0.00	0	0.00
	4. ไม่สอดคล้อง	1	10.00	2	20.00
รวม		10	100.00	10	100.00
สิงหาคม 2558	1. สอดคล้อง	3	25.00	3	30.00
	2. สอดคล้องบางส่วน	4	33.33	3	30.00
	3. กำถาม	4	33.33	3	30.00
	4. ไม่สอดคล้อง	1	8.34	1	10.00
รวม		12	100.00	10	100.00
กันยายน 2558	1. สอดคล้อง	3	30.00	7	70.00
	2. สอดคล้องบางส่วน	2	20.00	2	20.00
	3. กำถาม	4	40.00	1	10.00
	4. ไม่สอดคล้อง	1	10.00	0	0.00
รวม		10	100.00	10	100.00

ตุลาคม 2558	1. สอดคล้อง	2	18.18	5	45.46
	2. สอดคล้องบางส่วน	3	27.27	2	18.18
	3. กำกวม	0	0.00	2	18.18
	4. ไม่สอดคล้อง	6	54.54	2	18.18
รวม		11	100.00	11	100.00
พฤศจิกายน 2558	1. สอดคล้อง	2	20.00	6	60.00
	2. สอดคล้องบางส่วน	3	30.00	1	10.00
	3. กำกวม	2	20.00	1	10.00
	4. ไม่สอดคล้อง	3	30.00	2	20.00
รวม		10	100.00	10	100.00
ธันวาคม 2558	1. สอดคล้อง	2	20.00	7	70.00
	2. สอดคล้องบางส่วน	2	20.00	2	20.00
	3. กำกวม	0	0.00	0	0.00
	4. ไม่สอดคล้อง	6	60.00	1	10.00
รวม		10	100.00	10	100.00
มกราคม 2559	1. สอดคล้อง	5	50.00	7	70.00
	2. สอดคล้องบางส่วน	0	0.00	1	10.00
	3. กำกวม	2	20.00	1	10.00
	4. ไม่สอดคล้อง	3	30.00	1	10.00
รวม		10	100.00	10	100.00

ตารางที่ 4.1.3.4.2 สรุปปริมาณของลักษณะความสอดคล้องระหว่างหัวข้อและความนำของข่าวแต่ละชิ้นในหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

ลักษณะความสอดคล้อง	มติชน		ไทยรัฐ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. สอดคล้อง	47	25.54	116	66.67
2. สอดคล้องบางส่วน	59	32.07	23	13.22
3. กำกวม	24	13.04	19	10.92
4. ไม่สอดคล้อง	54	29.35	16	9.20
รวม	184	100.00	174	100.00

ภาพที่ 4.1.3.4.1 เปรียบเทียบปริมาณของลักษณะความสอดคล้องระหว่างหัวข้อและความนำของข่าวแต่ละชิ้นในหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

จากภาพที่ 4.1.3.4.1 สรุปได้ว่าลักษณะความสอดคล้องกันระหว่างหัวข้อและความนำข่าวของหนังสือพิมพ์มติชนมีความสอดคล้องคิดเป็นร้อยละ 25.54 ของข่าวทั้งหมด มีลักษณะสอดคล้องบางส่วนร้อยละ 32.07 มีลักษณะกำกวมร้อยละ 13.04 และมีลักษณะไม่สอดคล้องร้อยละ 29.35 ตามลำดับ

ขณะที่หัวข่าวและความนำข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีความสอดคล้องกันคิดเป็นร้อยละ 66.67 ของข่าวทั้งหมด มีลักษณะสอดคล้องบางส่วนร้อยละ 13.22 มีลักษณะกำกวมร้อยละ 10.92 และมีลักษณะไม่สอดคล้องร้อยละ 9.20 ตามลำดับ

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลแล้วพบว่าพาดหัวข่าวและความนำข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีลักษณะสอดคล้องมากกว่ามติชนร้อยละ 41.13, พาดหัวและความนำข่าวของหนังสือพิมพ์มติชนมีความสอดคล้องบางส่วนมากกว่าไทยรัฐร้อยละ 18.85, พาดหัวและความนำข่าวของหนังสือพิมพ์มติชนมีลักษณะกำกวมมากกว่าไทยรัฐร้อยละ 2.12 และพาดหัวและความนำข่าวของหนังสือพิมพ์มติชนมีลักษณะไม่สอดคล้องกันมากกว่าไทยรัฐร้อยละ 20.15

ตัวอย่าง

1) สอดคล้อง – มติชน ฉบับวันที่ 21 ธันวาคม 2558

หัวข่าว – ได้เดิน-ยันพื้นอุทยานฯ ปกติ – ทบ.ชี้ไม่ร้าย

หัวข่าวรอง – พท. ยื่นสอบเงินบริจาค – กรธ.เคาะที่มาสว.วันนี้ – วิษณุเชื่อ ‘บิ๊กตุ๋’ มีแผน 2 รับมือร่าง รธน. โดนคว่ำ

ความนำข่าว – กรธ. เคาะถกที่มา สว. วันนี้ ยึดแนวเลือกกันเองของกลุ่มสังคม 200 คน ‘วิษณุ’ ชี้เตรียมทางออกรับร่าง รธน.ถูกคว่ำ รอจังหวะแก้พร้อมปมอื่น ทบ.ยันพื้นอุทยานฯ แกร่งโต้ ‘ณัฐวุฒิ’ ไม่พบรอยร้าว

2) สอดคล้องบางส่วน – ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 2 มกราคม 2559

หัวข่าว – ดร.สุรินทร์ปฏิเสถล้มมาร์คชิงพรรค

หัวข่าวรอง – โป้สื่อเชียร์แรง บิ๊กตุ๋ปฏิรูปตัวเอง ขอบุค-คุณน้อยลง

ความนำข่าว – “บิ๊กตุ๋” ประกาศยุ้งมั่นเดินหน้าวางรากฐานสู่โรดแมป ระยะ 3 จัดตั้งรัฐบาลในฝัน หวังปี 59 คนไทยรักสามัคคีร่วมใจเป็นปีแห่งความสุข รับจะปฏิรูปตัวเองบุค-คุณน้อยลง – พท.ไล่ลูกกระนาต “นพดล” ดักคออย่าเดินดุ่มแค่แม่น้ำ 5 สาย “วรชัย” สับและรัฐบาลกลืนตุไร่ผลงาน “พิชัย” คาดการณ์เศรษฐกิจปี 59 อ่วมหนัก ส่งออกหด-นักลงทุนหนี-SME เจ๊ง...

3) กำกวม – มติชน ฉบับวันที่ 1 กันยายน 2558

หัวข่าว – วิษณุห่วงวิกฤตประชามติ ถ้า รธน.ผ่าน

หัวข่าวรอง – ‘ปัด’ รับได้ถ้า สปช.โหวตคว่ำ ‘ปู’ ขึ้นศาล-ทนายบ่นหนักใจ มท.เลื่อนส่งไต่ผู้ว่าฯ 8 กันยา ‘ต๊อก’ โยกลีหนาทนั่งดีเอสไอ

ความนำข่าว – ‘ยิ่งลักษณ์’ ยันมาทุกนัดคดีจำนำข้าว ยอมรับ ‘หนักใจ’ เอกสาร
โจทก์เพิ่มอีก 6 หน้าน้ำ พยานบุคคลอีก 23 ปาก – ‘บิ๊กตู่’ เปรยไม่รู้จะยื่นตรงไหน หากร่าง รธน.
ผ่านถูกกล่าวหาว่า ‘บังคับ’

4) ไม่สอดคล้อง – ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 4 ตุลาคม 2558

หัวข่าว – ‘อัมพร’ ร่วมกรธ.

หัวข่าวรอง – อดีตท่านทูตแฉ-วิษณุยัน 5 ตุลาคมเสนอ คสช.

ความนำข่าว – “วิษณุ” แย้มสั่งเทียบเชิญ 4 ว่าที่ กรธ..แล้ว ไม่มีใครขัดข้อง – บิ๊กตู่
หวังตีข่าว “มีชัย” ตอบรับยิ่งสร้างกระแสกดดัน เจ้าตัวยืนยันจะ “ไปสมมติทำไม” ถ้าได้เป็นประธาน
กรธ. จะร่าง รธน. ออกมารูปแบบไหน “ธิดา” มั่นใจคนไม่เอา รธน. ฉบับ “มีชัย” ...”

จากการศึกษาด้านรูปแบบของความนำข่าว ซึ่งปรากฏในข่าวหน้า 1 ที่เสนอเนื้อหา
ข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์มติชน พบว่ามีการนำเสนอความนำ
แบบ The Who Lead มากที่สุดคือร้อยละ 88.04, ใช้การนำเสนอความนำด้วยความยาว 2 ประเด็น
มากที่สุดคือร้อยละ 44.02, มีคุณลักษณะการใช้ภาษาเขียนแบบประธานมากที่สุดคือร้อยละ 75 และ
เมื่อพิจารณาจากลักษณะความสอดคล้องระหว่างพาดหัวข่าวกับความนำของข่าวขึ้นนั้นๆ พบว่ามี
ลักษณะความสอดคล้องแบบสอดคล้องบางส่วนมากที่สุดคือร้อยละ 32.07

จากการศึกษาด้านรูปแบบของความนำข่าว ซึ่งปรากฏในข่าวหน้า 1 ที่เสนอเนื้อหา
ข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ พบว่านำเสนอความนำแบบ
The Who Lead มากที่สุดคือร้อยละ 75.29, มีการนำเสนอความนำด้วยความยาวแบบหลายประเด็น
มากที่สุดคือร้อยละ 99.43, คุณลักษณะการใช้ภาษาเขียนในความนำแบบประธานมากที่สุดคือร้อยละ
68.97 และเมื่อพิจารณาจากลักษณะความสอดคล้องระหว่างพาดหัวข่าวกับความนำของข่าวขึ้นนั้นๆ
พบว่ามีลักษณะความสอดคล้องแบบสอดคล้อง มากที่สุดคือร้อยละ 66.67

4.2 ลักษณะของบทบาทที่ปรากฏ

การวิจัยเรื่อง “บทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่
ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์รายวัน” ใช้แนวคิดของ Harold Lasswell ในการพิจารณาคำ
ที่ใช้ในหัวข่าวและความนำข่าว ซึ่งสะท้อนถึงลักษณะบทบาทของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่
ปรากฏในข่าว โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.2.1

ตารางที่ 4.2.1 แสดงปริมาณของทักษะที่ปรากฏในหัวข้อและความน่าในหนังสือพิมพ์มติชนและ
ไทยรัฐ

เดือน	บทบาทหน้าที่ของผู้นำ	มติชน		ไทยรัฐ	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สิงหาคม 2557	1. ทักษะด้านการควบคุมฯ	0	0.00	4	44.45
	2. ทักษะในด้านการใช้ความรุนแรง	0	0.00	0	0.00
	3. ทักษะด้านพิธีการยอมรับฯ	1	50.00	2	22.22
	4. ทักษะด้านการต่อรอง	1	50.00	0	0.00
	5. ทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อ	0	0.00	1	11.11
	6. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	0	0.00	2	22.22
	7. ทักษะด้านสติปัญญา	0	0.00	0	0.00
รวม		2	100.00	9	100.00
กันยายน 2557	1. ทักษะด้านการควบคุมฯ	6	42.86	7	36.84
	2. ทักษะในด้านการใช้ความรุนแรง	1	7.15	3	15.79
	3. ทักษะด้านพิธีการยอมรับฯ	2	14.29	2	10.53
	4. ทักษะด้านการต่อรอง	0	0.00	1	5.26
	5. ทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อ	3	21.43	2	10.53
	6. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	2	14.29	3	15.79
	7. ทักษะด้านสติปัญญา	0	0.00	1	5.26
รวม		14	100.00	19	100.00
ตุลาคม 2557	1. ทักษะด้านการควบคุมฯ	1	20.00	5	38.46
	2. ทักษะในด้านการใช้ความรุนแรง	0	0.00	2	15.39
	3. ทักษะด้านพิธีการยอมรับฯ	1	20.00	1	7.69
	4. ทักษะด้านการต่อรอง	1	20.00	0	0.00

	5. ทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อ	2	40.00	3	23.08
	6. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	0	0.00	1	7.69
	7. ทักษะด้านสติปัญญา	0	0.00	1	7.69
รวม		5	100.00	13	100.00
พฤศจิกายน 2557	1. ทักษะด้านการควบคุมฯ	2	20.00	7	38.88
	2. ทักษะในด้านการใช้ความรุนแรง	2	20.00	4	22.22
	3. ทักษะด้านพิธีการยอมรับฯ	0	0.00	1	5.56
	4. ทักษะด้านการต่อรอง	1	10.00	3	16.66
	5. ทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อ	3	30.00	1	5.56
	6. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	1	10.00	1	5.56
	7. ทักษะด้านสติปัญญา	1	10.00	1	5.56
รวม		10	100.00	18	100.00
ธันวาคม 2557	1. ทักษะด้านการควบคุมฯ	2	16.67	4	33.34
	2. ทักษะในด้านการใช้ความรุนแรง	3	25.00	2	16.67
	3. ทักษะด้านพิธีการยอมรับฯ	3	25.00	3	25.00
	4. ทักษะด้านการต่อรอง	1	8.33	1	8.33
	5. ทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อ	3	25.00	1	8.33
	6. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	0	0.00	1	8.33
	7. ทักษะด้านสติปัญญา	0	0.00	0	0.00
รวม		12	100.00	12	100.00
มกราคม 2558	1. ทักษะด้านการควบคุมฯ	3	27.27	4	44.45
	2. ทักษะในด้านการใช้ความรุนแรง	1	9.09	3	33.33
	3. ทักษะด้านพิธีการยอมรับฯ	1	9.09	1	11.11

	4. ทักษะด้านการต่อรอง	1	9.09	0	0.00
	5. ทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อ	2	18.19	1	11.11
	6. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	0	0.00	0	0.00
	7. ทักษะด้านสติปัญญา	3	27.27	0	0.00
รวม		11	100.00	9	100.00
กุมภาพันธ์ 2558	1. ทักษะด้านการควบคุมฯ	2	50.00	3	27.27
	2. ทักษะในด้านการใช้ความรุนแรง	0	0.00	4	36.37
	3. ทักษะด้านพิธีการยอมรับฯ	0	0.00	0	0.00
	4. ทักษะด้านการต่อรอง	2	50.00	1	9.09
	5. ทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อ	0	0.00	0	0.00
	6. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	0	0.00	2	18.18
	7. ทักษะด้านสติปัญญา	0	0.00	1	9.09
รวม		4	100.00	11	100.00
มีนาคม 2558	1. ทักษะด้านการควบคุมฯ	1	16.67	5	45.45
	2. ทักษะในด้านการใช้ความรุนแรง	1	16.67	3	27.27
	3. ทักษะด้านพิธีการยอมรับฯ	1	16.67	1	9.10
	4. ทักษะด้านการต่อรอง	1	16.67	0	0.00
	5. ทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อ	1	16.67	2	18.18
	6. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	0	0.00	0	0.00
	7. ทักษะด้านสติปัญญา	1	16.67	0	0.00
รวม		6	100.00	11	100.00
เมษายน 2558	1. ทักษะด้านการควบคุมฯ	2	33.33	2	25.00
	2. ทักษะในด้านการใช้ความรุนแรง	1	16.67	2	25.00

	3. ทักษะด้านพิธีการยอมรับฯ	0	0.00	0	0.00
	4. ทักษะด้านการต่อรอง	0	0.00	0	0.00
	5. ทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อ	3	50.00	3	37.50
	6. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	0	0.00	1	12.50
	7. ทักษะด้านสติปัญญา	0	0.00	0	0.00
รวม		6	100.00	8	100.00
พฤษภาคม 2558	1. ทักษะด้านการควบคุมฯ	3	33.33	4	50.00
	2. ทักษะในด้านการใช้ความรุนแรง	1	11.11	3	37.50
	3. ทักษะด้านพิธีการยอมรับฯ	1	11.11	1	12.50
	4. ทักษะด้านการต่อรอง	0	0.00	0	0.00
	5. ทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อ	4	44.45	0	0.00
	6. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	0	0.00	0	0.00
	7. ทักษะด้านสติปัญญา	0	0.00	0	0.00
รวม		9	100.00	8	100.00
มิถุนายน 2558	1. ทักษะด้านการควบคุมฯ	2	22.22	5	29.41
	2. ทักษะในด้านการใช้ความรุนแรง	3	33.33	5	29.41
	3. ทักษะด้านพิธีการยอมรับฯ	0	0.00	0	0.00
	4. ทักษะด้านการต่อรอง	0	0.00	1	5.88
	5. ทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อ	4	44.45	3	17.65
	6. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	0	0.00	2	11.77
	7. ทักษะด้านสติปัญญา	0	0.00	1	5.88
รวม		9	100.00	17	100.00
กรกฎาคม 2558	1. ทักษะด้านการควบคุมฯ	3	42.86	2	18.18

	2. ทักษะในด้านการใช้ความรุนแรง	0	0.00	2	18.18
	3. ทักษะด้านพิธีการยอมรับฯ	0	0.00	3	27.27
	4. ทักษะด้านการต่อรอง	0	0.00	1	9.10
	5. ทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อ	4	57.14	3	27.27
	6. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	0	0.00	0	0.00
	7. ทักษะด้านสติปัญญา	0	0.00	0	0.00
รวม		7	100.00	11	100.00
สิงหาคม 2558	1. ทักษะด้านการควบคุมฯ	4	28.57	5	27.77
	2. ทักษะในด้านการใช้ความรุนแรง	2	14.29	3	16.67
	3. ทักษะด้านพิธีการยอมรับฯ	1	7.14	0	0.00
	4. ทักษะด้านการต่อรอง	2	14.29	1	5.56
	5. ทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อ	5	35.71	4	22.22
	6. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	0	0.00	3	16.67
	7. ทักษะด้านสติปัญญา	0	0.00	2	11.11
รวม		14	100.00	18	100.00
กันยายน 2558	1. ทักษะด้านการควบคุมฯ	1	20.00	5	31.25
	2. ทักษะในด้านการใช้ความรุนแรง	2	40.00	4	25.00
	3. ทักษะด้านพิธีการยอมรับฯ	1	20.00	3	18.75
	4. ทักษะด้านการต่อรอง	0	0.00	0	0.00
	5. ทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อ	1	20.00	4	25.00
	6. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	0	0.00	0	0.00
	7. ทักษะด้านสติปัญญา	0	0.00	0	0.00
รวม		5	100.00	16	100.00

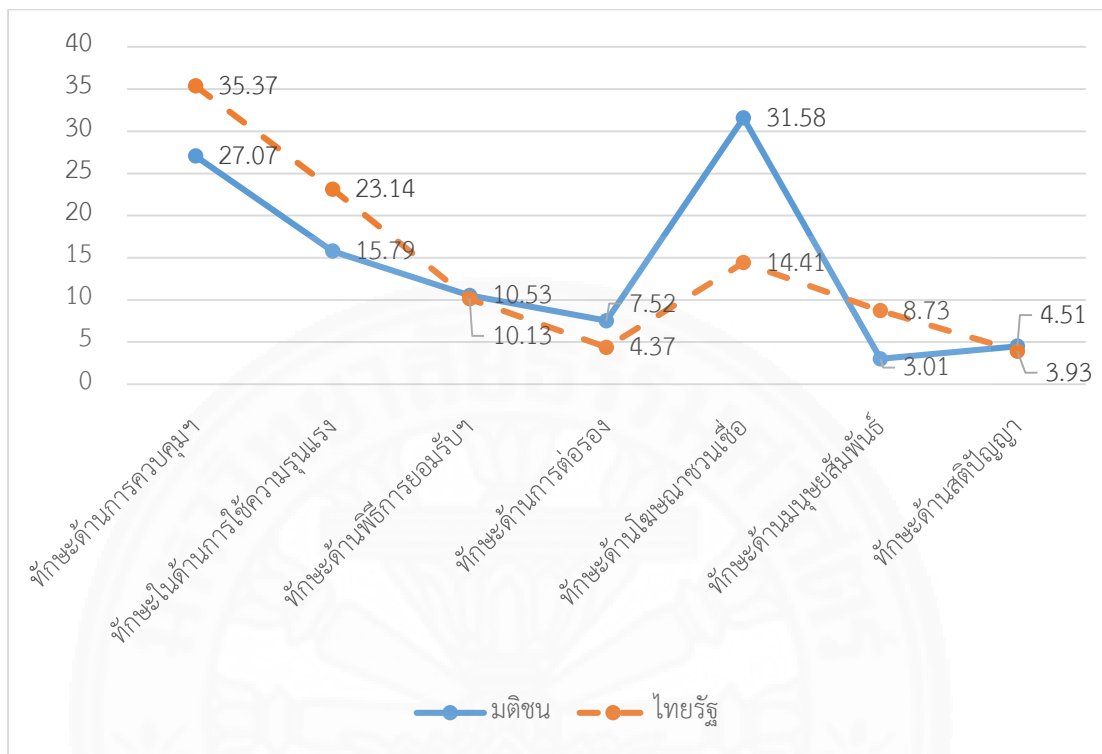
ตุลาคม 2558	1. ทักษะด้านการควบคุมฯ	2	33.33	8	57.14
	2. ทักษะในด้านการใช้ความรุนแรง	1	16.67	0	0.00
	3. ทักษะด้านพิธีการยอมรับฯ	1	16.67	1	7.14
	4. ทักษะด้านการต่อรอง	0	0.00	0	0.00
	5. ทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อ	2	33.33	2	14.29
	6. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	0	0.00	2	14.29
	7. ทักษะด้านสติปัญญา	0	0.00	1	7.14
รวม		6	100.00	14	100.00
พฤศจิกายน 2558	1. ทักษะด้านการควบคุมฯ	1	50.00	3	23.07
	2. ทักษะในด้านการใช้ความรุนแรง	1	50.00	4	30.77
	3. ทักษะด้านพิธีการยอมรับฯ	0	0.00	2	15.39
	4. ทักษะด้านการต่อรอง	0	0.00	0	0.00
	5. ทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อ	0	0.00	2	15.39
	6. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	0	0.00	1	7.69
	7. ทักษะด้านสติปัญญา	0	0.00	1	7.69
รวม		2	100.00	13	100.00
ธันวาคม 2558	1. ทักษะด้านการควบคุมฯ	0	0.00	4	30.77
	2. ทักษะในด้านการใช้ความรุนแรง	2	40.00	5	38.46
	3. ทักษะด้านพิธีการยอมรับฯ	1	20.00	2	15.39
	4. ทักษะด้านการต่อรอง	0	0.00	0	0.00
	5. ทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อ	1	20.00	1	7.69
	6. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	0	0.00	1	7.69
	7. ทักษะด้านสติปัญญา	1	20.00	0	0.00

รวม		5	100.00	13	100.00
มกราคม 2559	1. ทักษะด้านการควบคุมฯ	1	16.67	4	44.44
	2. ทักษะในด้านการใช้ความรุนแรง	0	0.00	4	44.44
	3. ทักษะด้านพิธีการยอมรับฯ	0	0.00	0	0.00
	4. ทักษะด้านการต่อรอง	0	0.00	1	11.11
	5. ทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อ	4	66.66	0	0.00
	6. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	1	16.67	0	0.00
	7. ทักษะด้านสติปัญญา	0	0.00	0	0.00
รวม		6	100.00	9	100.00

ตารางที่ 4.2.2 สรุปปริมาณของทักษะที่ปรากฏในหัวข่าวและผู้นำของข่าวแต่ละชิ้นในหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

บทบาทหน้าที่ของผู้นำ	มติชน		ไทยรัฐ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ทักษะด้านการควบคุมฯ	36	27.07	81	35.37
2. ทักษะในด้านการใช้ความรุนแรง	21	15.79	53	23.14
3. ทักษะด้านพิธีการยอมรับฯ	14	10.53	23	10.13
4. ทักษะด้านการต่อรอง	10	7.52	10	4.37
5. ทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อ	42	31.58	33	14.41
6. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	4	3.01	20	8.73
7. ทักษะด้านสติปัญญา	6	4.51	9	3.93
รวม	133	100.00	229	100.00

ภาพที่ 4.2.1 เปรียบเทียบปริมาณของทักษะที่ปรากฏในหัวข้อและความน่าเชื่อถือของแต่ละชั้นในหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

เมื่อพิจารณาจากลักษณะของทักษะด้านต่างๆ ที่สะท้อนบทบาทหน้าที่ที่ปรากฏในหัวข้อและความน่าเชื่อถือหน้า 1 ที่เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พบว่า หนังสือพิมพ์มติชน ปรากฏข้อความที่สะท้อนทักษะด้านต่างๆ ทั้งสิ้น 133 ครั้ง สะท้อนทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 31.58 ของปริมาณทักษะทั้งหมด รองลงมาคือทักษะด้านการควบคุมและจัดระเบียบในสังคมคือร้อยละ 27.07 ทักษะในด้านการใช้ความรุนแรงร้อยละ 15.79 ทักษะด้านพิธีการยอมรับของสมาชิกในสังคมร้อยละ 10.53 ทักษะด้านการต่อรองร้อยละ 7.52 ทักษะด้านสติปัญญาร้อยละ 4.51 และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ร้อยละ 3.01 ตามลำดับ

ขณะที่หัวข้อและความน่าเชื่อถือหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ปรากฏข้อความที่สะท้อนบทบาททั้งสิ้น 229 ครั้ง สะท้อนทักษะด้านการควบคุมและจัดระเบียบในสังคมมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 35.37 ของปริมาณทักษะทั้งหมด รองลงมาคือทักษะด้านการใช้ความรุนแรงร้อยละ 31.58 ทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อร้อยละ 31.58 ทักษะด้านพิธีการยอมรับของสมาชิกในสังคมร้อยละ 10.04 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ร้อยละ 8.73 ทักษะด้านการต่อรองร้อยละ 4.37 และทักษะด้านสติปัญญาร้อยละ 3.93 ตามลำดับ

ทั้งนี้ จากภาพที่ 2.1 เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลด้านทักษะที่ปรากฏในพาดหัวข่าวและความนำข่าวหน้า 1 ซึ่งสะท้อนบทบาทความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พบว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเสนอทักษะด้านการควบคุมมากกว่ามติชนร้อยละ 8.30, หนังสือพิมพ์ไทยรัฐเสนอทักษะด้านการใช้ความรุนแรงมากกว่ามติชนร้อยละ 7.35, หนังสือพิมพ์มติชนเสนอทักษะด้านพิธีการยอมรับมากกว่าไทยรัฐร้อยละ 0.40, หนังสือพิมพ์มติชนเสนอทักษะด้านการต่อรองมากกว่าไทยรัฐร้อยละ 3.15, หนังสือพิมพ์มติชนเสนอทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อมากกว่าไทยรัฐร้อยละ 17.17, หนังสือพิมพ์ไทยรัฐเสนอทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์มากกว่ามติชนร้อยละ 5.72 และหนังสือพิมพ์มติชนเสนอทักษะด้านสติปัญญามากกว่าไทยรัฐร้อยละ 0.58

ตัวอย่าง

1. ทักษะด้านการควบคุมฯ – มติชน ฉบับวันที่ 9 กันยายน 2557

หัวข่าว – ‘อุดมเดช’ รั้งไม้ต่อ ‘บิ๊กตู’-โปรดเกล้าฯย้ายทหาร 1,092 นาย

หัวข่าวรอง – โขยกคุมทัพ 1 ลูกจืดรอง วลิต พล.อ.-ต๊อ ก.บ.ส. – ปูจี้นายกทำตาม

สัญญา – กรม.ใส่ชุดพระราชทาน – ‘ปนัดดา’ ไซว์ราคาไม่

ความนำข่าว – ‘หม่อมอุ๋ย’ อัมพระเข้าทำงาน รปภ. นายกฯ ตรวจเข้ม ‘ทำเนียบ’
สั่ง กรม. แต่งชุดพระราชทานประชุมนัดแรก เปลี่ยนใช้ตึกสันติไมตรีแทน อ้างตึกสีไม่แห้ง – ‘บิ๊กตู’
ประชุม ทบ. ก่อนเกษียณ ย้ำให้ยอมรับ ผบ.ทบ. คนใหม่ – ‘ปนัดดา’ แจงซื้อไม้ค้ำหูล อ้างเอกสารไม่
ผ่านตา – ด้าน ‘ปู’ จี้ ‘บิ๊กตู’ ทำตามสัญญาประชาชน

2. ทักษะในด้านการใช้ความรุนแรง – ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 6 ธันวาคม 2558

หัวข่าว – เล่นวินัย-แต่งทันที – พัน ชรก. – คนไม่ผ่านประเมิน

หัวข่าวรอง – บิ๊กตูสั่ง ก.พ.-ก.พ.ร. รื้อเกณฑ์ใหม่ กรธ.แบไต๋เปิดทาง ‘ส.ว.หน้าเดิม’
‘วิลาศ’ ฉะ ‘ชายหมู’ หลบไปอยู่ดอย

ความนำข่าว – ‘บิ๊กตู’ ไล่เค้นผลงานข้าราชการ-พนักงาน รลภ.-อปท. สั่ง ก.พ. และ
ก.พ.ร. รื้อเกณฑ์ประเมินผลงานใหม่ มีคาตโทษ ใครไม่ผ่านประเมินเจอพ้นทั้งวินัย-ติดสนับก้น แต่ง
ทันที สมช. ยังคงมาตรการเข้มช่วงกิจกรรมสำคัญ คำน กรธ. ตอกย้ำเอาแน่นอนายกฯคนนอก คุยเนื้อหา
เน้นๆ กระชับสั้นกว่าฉบับ “บวรศักดิ์” ...

3. ทักษะด้านพิธีการยอมรับฯ – มติชน ฉบับวันที่ 11 ธันวาคม 2557

หัวข่าว – เร่งปกป้องเสรีภาพวิชาการ ฮือจี้ ทปอ.

หัวข่าวรอง – ‘201 อจ.’ ลุยอธิการ ‘วิชญ์’ ชี้กมธ. รธน. ไม่เอาเลือก ‘นายก’ ตร.

รวบแม่ฮ่องเกิด

ความนำข่าว – ‘บิกตู’ บินร่วมถกอาเซียน-เกาหลีที่ปูซาน เสียงค้านยังตรึงไม่เอา
เลือกตรึงนายกฯ กมธ. ปฏิรูป กม.ต้น กกต. งดแจกใบเหลือง-แดง ให้ศาลตัดสินแทน

4. ทักขะด้านการต่อรอง – ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2558

หัวข่าว – ‘บิกตู’ โล่งใจ ไร้คนต่อต้าน

หัวข่าวรอง – โซวีฟีมือผิดหมีโคราช ‘ป่า’ แนะปราบคนโกง ให้ตั้งศาลฉ้อราษฎร์ฯ

ความนำข่าว – ระดมกำลังทหาร-ตร.นับพันคุ้มกันเข้ม “บิกตู” นำทีมลุย “พินาย”
ถก นบข. ยึด “โคราชโมเดล” ต้นแบบแก้ปัญหาข่าว-พิษผลกระทบทั่วประเทศ จี้จี้หูขอเปลี่ยนชื่อ
“ข่าวลือมั่ว” ออกลูกอ่อนเป็นลูกย่าโมอีสานขนานแท้ ก่อนโซวีฟีมือ “เซฟตู” ผัดหมี ครวญ 8 เดือน
มานี้นอนไม่หลับ สัญญาด้วยชีวิตแผ่นดินนี้แตกแยกอีกไม่ได้ คสช.ส่งทหารเจรจา “วรชัย” ถึงบ้าน...

5. ทักขะด้านโฆษณาชวนเชื่อ – มติชน ฉบับวันที่ 13 พฤษภาคม 2558

หัวข่าว – สพช.ชงแก้มาตรา 308 – อยู่ต่อ 2 ปี – ทำทำประชามติชี้ขาด

หัวข่าวรอง – ให้ปฏิรูปก่อนเลือกตั้ง อปท. หนุนโล๊ะ ‘กำนัน’ บิกตูย้อน พท. ทำค้น
เจ๊ง 15 พค. บิกจิวันดแกลง ‘อารีฟงค์’ พันพลังงาน

ความนำข่าว – ‘บิกตู’ สวน พท. ลั่นทำรัฐประหารทำให้ชาวบ้านมั่นคงช่วยเหลือ
ตัวเองได้ เมิน ‘แม้ว’ ปาฐกถาแดนโลมขาว ชีโลกรู้เองพูดจริงพูดเท็จ ‘บิกจิ’ เปิดบ้าน 15 พ.ค. ให้
อวยพรวันเกิด-แกลงข่าว

6. ทักขะด้านมนุษยสัมพันธ์ – ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2558

หัวข่าว – ‘บิกตู’ โล่งใจ ไร้คนต่อต้าน

หัวข่าวรอง – โซวีฟีมือผิดหมีโคราช ‘ป่า’ แนะปราบคนโกง ให้ตั้งศาลฉ้อราษฎร์ฯ

ความนำข่าว – ระดมกำลังทหาร-ตร.นับพันคุ้มกันเข้ม “บิกตู” นำทีมลุย “พินาย”
ถก นบข. ยึด “โคราชโมเดล” ต้นแบบแก้ปัญหาข่าว-พิษผลกระทบทั่วประเทศ จี้จี้หูขอเปลี่ยนชื่อ
“ข่าวลือมั่ว” ออกลูกอ่อนเป็นลูกย่าโมอีสานขนานแท้ ก่อนโซวีฟีมือ “เซฟตู” ผัดหมี ครวญ 8 เดือน
มานี้นอนไม่หลับ สัญญาด้วยชีวิตแผ่นดินนี้แตกแยกอีกไม่ได้ คสช.ส่งทหารเจรจา “วรชัย” ถึงบ้าน...

7. ทักขะด้านสติปัญญา – ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 27 กันยายน 2557

หัวข่าว – เลือกแล้ว 250 สปช.

หัวข่าวรอง – ‘ประยุทธ์’ ยันดูจนตาและ เตรียมจะทูลเกล้าฯ 2 ต.ค. บิกปักขีไม่มี
ลือกสเปก

ความนำข่าว – “ประยุทธ์” นั่งหัวโต๊ะถก คสช. ชุดใหญ่ 2 ชั่วโมง เคาะรายชื่อ 250
สปช. แล้ว บอกนั่งดูชื่อจนตาและ เพ้นกับมือตัวเองแต่ยังอุปไตปิดเป็นความลับ ส่ง สลค. ตรวจ
คุณสมบัติก่อนนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย 2 ต.ค. บั๊ยพวกออกห้อยย่ามาโทษ คสช. ...

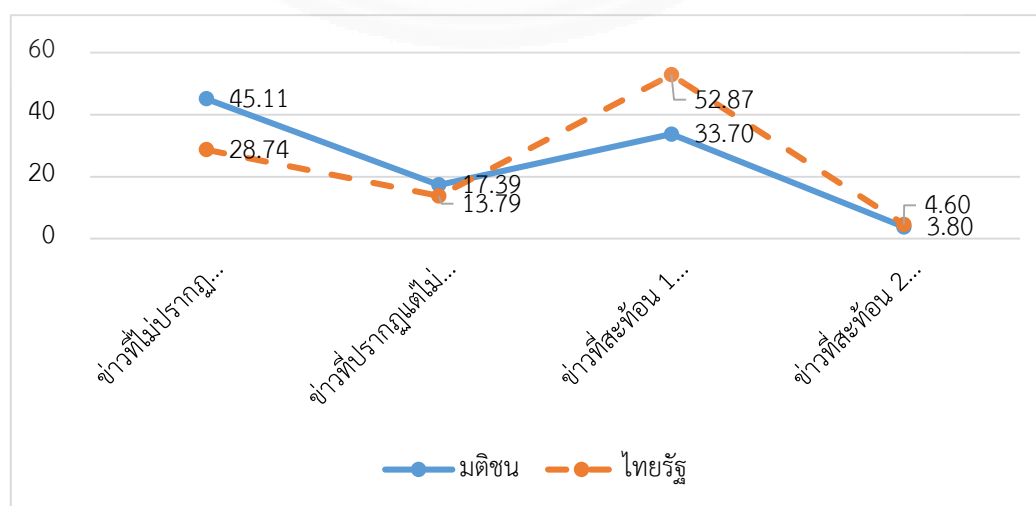
4.3 ความเป็นผู้นำและคุณลักษณะที่ปรากฏ

การวิจัยเรื่อง “บทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์รายวัน” ใช้แนวคิดของ ลิปปิทท์ (Lippitt) ซึ่งแบ่งประเภทผู้นำตามลักษณะของการบริหารงานเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ผู้นำแบบอิตาเลียน (Authoritarian) ผู้นำแบบเสรี (Laissez-faire leader) และผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic leader) โดยแต่ละประเภทจะมีคุณสมบัติที่แตกต่างกัน โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.3.1

ตารางที่ 4.3.1 สรุปปริมาณข่าวที่มีการกล่าวถึง พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในหัวข้อข่าวและความน่าเชื่อถือข่าวที่สะท้อนความเป็นผู้นำของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

รายการ	มติชน		ไทยรัฐ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ข่าวที่ไม่ปรากฏพล.อ.ประยุทธ์ ในหัวข้อข่าวและความน่าเชื่อถือ	83	45.11	50	28.74
ข่าวที่มีการนำเสนอ แต่ไม่สะท้อนความเป็นผู้นำ	32	17.39	24	13.79
ข่าวที่มีการนำเสนอและสะท้อนความเป็นผู้นำ 1 ลักษณะ	62	33.70	92	52.87
ข่าวที่มีการนำเสนอและสะท้อนความเป็นผู้นำ 2 ลักษณะ	7	3.80	8	4.60
รวม	184	100.00	174	100.00

ภาพที่ 4.3.1 เปรียบเทียบปริมาณข่าวที่ปรากฏ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในหัวข้อข่าวและความน่าเชื่อถือข่าว และปริมาณข่าวที่สะท้อนคุณลักษณะความเป็นผู้นำของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

จากภาพที่ 4.3.1 เมื่อพิจารณาจากปริมาณข้าวที่มีการกล่าวถึง พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี ที่ปรากฏในหัวข่าวและความนำข่าว พบว่าหนังสือพิมพ์มติชนมีข่าวที่ไม่ปรากฏ พล.อ.ประยุทธ์ ในหัวข่าวและความนำข่าวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.11 ของจำนวนข่าวทั้งหมด รองลงมาคือข่าวที่สะท้อนความเป็นผู้นำของพล.อ.ประยุทธ์ 1 ลักษณะคิดเป็นร้อยละ 33.70 ข่าวที่ปรากฏพล.อ.ประยุทธ์ ในหัวข่าวและความนำข่าวแต่ไม่สะท้อนลักษณะความเป็นผู้นำคิดเป็นร้อยละ 17.39 และข่าวที่สะท้อนความเป็นผู้นำของพล.อ.ประยุทธ์ 2 ลักษณะคิดเป็นร้อยละ 3.80 ตามลำดับ

ขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มีข่าวที่สะท้อนความเป็นผู้นำของพล.อ.ประยุทธ์ 1 ลักษณะมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 52.87 ของจำนวนข่าวทั้งหมด รองลงมาคือข่าวที่ไม่ปรากฏพล.อ.ประยุทธ์ ในหัวข่าวและความนำข่าว คิดเป็นร้อยละ 28.74 ข่าวที่ปรากฏพล.อ.ประยุทธ์ ในหัวข่าวและความนำข่าวแต่ไม่สะท้อนความเป็นผู้นำคิดเป็นร้อยละ 13.79 และข่าวที่สะท้อนความเป็นผู้นำของพล.อ.ประยุทธ์ 2 ลักษณะ คิดเป็นร้อยละ 4.60 ตามลำดับ

ทั้งนี้ จากภาพที่ 3.1 เมื่อเปรียบเทียบปริมาณข่าวที่ปรากฏพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในหัวข่าวและความนำข่าว และปริมาณข่าวที่สะท้อนคุณลักษณะความเป็นผู้นำของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ พบว่า หนังสือพิมพ์มติชนมีข่าวที่ไม่ปรากฏพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในหัวข่าวและความนำข่าวมากกว่าไทยรัฐ ร้อยละ 16.37 หนังสือพิมพ์มติชนมีข่าวที่ปรากฏพล.อ.ประยุทธ์ ในหัวข่าวและความนำข่าวแต่ไม่สะท้อนความเป็นผู้นำมากกว่าไทยรัฐ ร้อยละ 3.60 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มีข่าวที่สะท้อนความเป็นผู้นำของพล.อ.ประยุทธ์ 1 ลักษณะมากกว่ามติชน ร้อยละ 19.17 และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีข่าวที่สะท้อนความเป็นผู้นำของพล.อ.ประยุทธ์ 2 ลักษณะมากกว่ามติชน ร้อยละ 0.80

นอกจากนี้ เมื่อวิเคราะห์เฉพาะข่าวที่มีการกล่าวถึงพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ปรากฏในหัวข่าวและความนำและสะท้อนลักษณะความเป็นผู้นำ โดยหนังสือพิมพ์มติชนมีทั้งสิ้น 69 ชิ้นข่าว หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีทั้งสิ้น 100 ชิ้นข่าว พบว่าปรากฏคุณลักษณะและความเป็นผู้นำ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.3.2

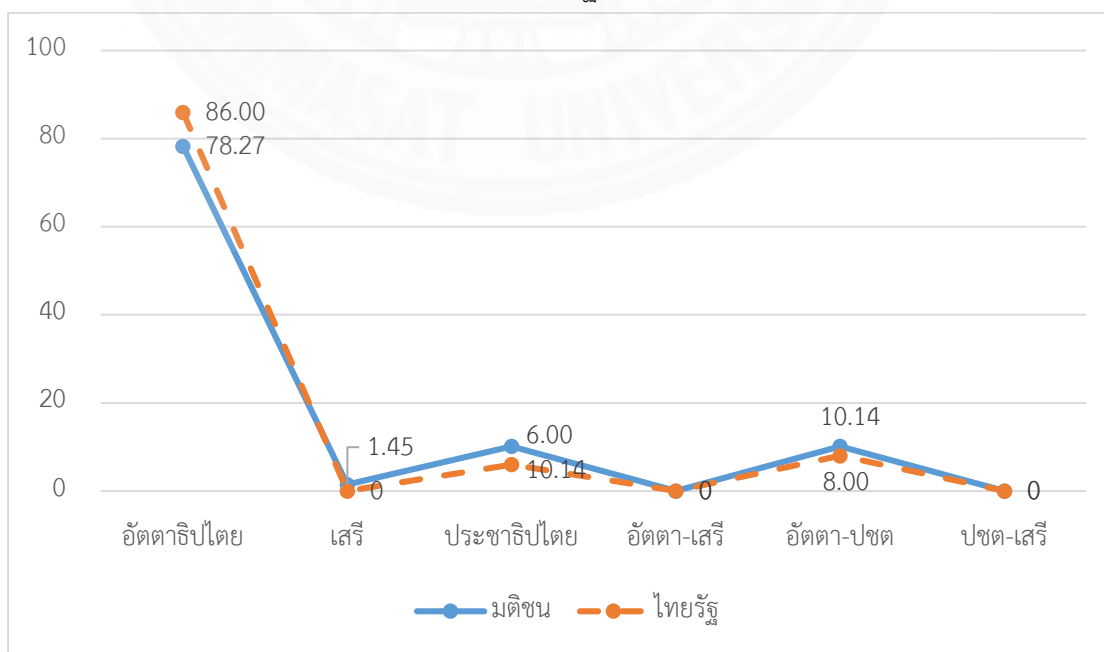
ตารางที่ 4.3.2 สรุปปริมาณของคุณลักษณะและลักษณะความเป็นผู้นำที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

ประเภทและคุณลักษณะความเป็นผู้นำ		มติชน		ไทยรัฐ	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การนำเสนอและสะท้อนความเป็นผู้นำ 1 ลักษณะ					
1.1 ผู้นำแบบอัตตาริปไตย (Authoritarian)		54	78.27	86	86.00
	1. ใช้อำนาจตลอดเวลา	13	18.57	39	28.68
	2. รู้ข้อเท็จจริงแต่ผู้เดียว/สั่งการตามอารมณ์	35	50.00	59	43.39
	3. สั่งการจากเบื้องบน	20	28.57	32	23.53
	4. ข้อเสนอต่างๆ ผ่านหลายขั้นตอน	0	0.00	0	0.00
	5. ผู้ช่วยคือผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่มีการแบ่งงาน	0	0.00	1	0.74
	6. ประธานมักพูดคนเดียว	2	2.86	5	3.68
1.2 ผู้นำแบบเสรี (Laissez-faire leader)		1	1.45	0	0.00
	1. ไม่มีความริเริ่ม	0	0.00	0	0.00
	2. ทำงานโดยไม่คำนึงถึงหลักการ	1	100.00	0	0.00
	3. ไม่มีกำหนดการวัตถุประสงค์แน่นอน	0	0.00	0	0.00
	4. ไม่มีการประเมินผลงาน	0	0.00	0	0.00
1.3 ผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic leader)		7	10.14	6	6.00
	1. ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ใช้ความคิด	0	0.00	1	16.67
	2. จัดสรร แบ่งงาน และมอบหมาย ตามความเหมาะสม	3	37.50	4	66.67
	3. รับฟังความคิดเห็น/ประสานงาน/ทีม	5	62.50	1	16.67

2. การนำเสนอและสะท้อนความเป็นผู้นำ 2 ลักษณะ					
2.1 ผู้นำแบบอัตตาริปไตย - ผู้นำแบบเสรี		0	0.00	0	0.00
	1. ใช้อำนาจตลอดเวลา	0	0.00	0	0.00
	2. รู้ข้อเท็จจริงแต่ผู้เดียว/สั่งการตาม อารมณ์	0	0.00	0	0.00
	3. สั่งการจากเบื้องบน	0	0.00	0	0.00
	4. ข้อเสนอต่างๆ ผ่านหลายขั้นตอน	0	0.00	0	0.00
	5. ผู้ช่วยคือผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่มีการ แบ่งงาน	0	0.00	0	0.00
	6. ประธานมักพูดคนเดียว	0	0.00	0	0.00
	1. ไม่มีความริเริ่ม	0	0.00	0	0.00
	2. ทำงานโดยไม่คำนึงถึงหลักการ	0	0.00	0	0.00
	3. ไม่มีกำหนดการวัตถุประสงค์แน่นอน	0	0.00	0	0.00
	4. ไม่มีการประเมินผลงาน	0	0.00	0	0.00
2.2 ผู้นำแบบอัตตาริปไตย - ผู้นำแบบประชาธิปไตย		7	10.14	8	8.00
	1. ใช้อำนาจตลอดเวลา	4	20.00	3	15.00
	2. รู้ข้อเท็จจริงแต่ผู้เดียว/สั่งการตาม อารมณ์	5	25.00	6	30.00
	3. สั่งการจากเบื้องบน	4	20.00	1	5.00
	4. ข้อเสนอต่างๆ ผ่านหลายขั้นตอน	0	0.00	0	0.00
	5. ผู้ช่วยคือผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่มีการ แบ่งงาน	0	0.00	0	0.00
	6. ประธานมักพูดคนเดียว	0	0.00	1	5.00
	1. ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ใช้ความคิด	0	0.00	2	10.00

	2. จัดสรร แบ่งงาน และมอบหมาย ตามความเหมาะสม	5	25.00	6	30.00
	3. รับฟังความคิดเห็น/ประสานงาน/ทีม	2	10.00	1	5.00
2.3 ผู้นำแบบเสรี - ผู้นำแบบประชาธิปไตย		0	0.00	0	0.00
	1. ไม่มีความริเริ่ม	0	0.00	0	0.00
	2. ทำงานโดยไม่คำนึงถึงหลักการ	0	0.00	0	0.00
	3. ไม่มีกำหนดการวัตถุประสงค์แน่นอน	0	0.00	0	0.00
	4. ไม่มีการประเมินผลงาน	0	0.00	0	0.00
	1. ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ใช้ความคิด	0	0.00	0	0.00
	2. จัดสรร แบ่งงาน และมอบหมาย ตามความเหมาะสม	0	0.00	0	0.00
	3. รับฟังความคิดเห็น/ประสานงาน/ทีม	0	0.00	0	0.00

ภาพที่ 4.3.2 เปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

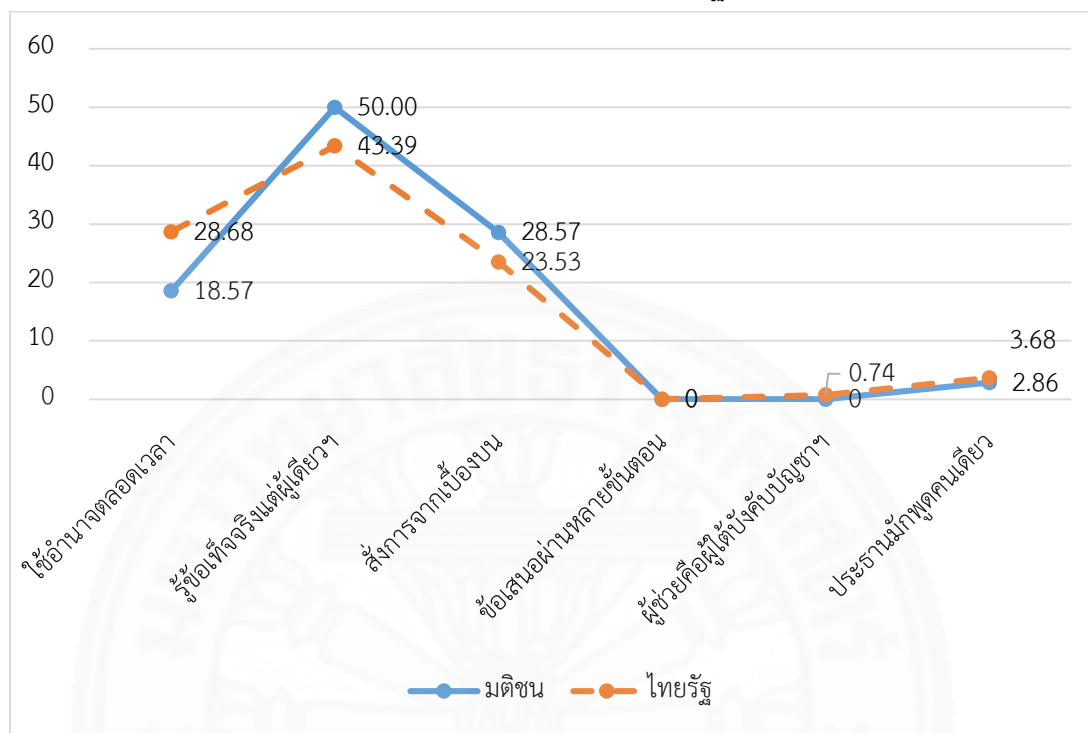
จากภาพที่ 4.3.2 เมื่อพิจารณาคูณลักษณะและแบบของผู้นำที่ปรากฏในพาดหัวข่าว หน้า 1 และความน่าเชื่อถือของข่าวขึ้นนั้นๆ ที่เสนอเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พบว่า หนังสือพิมพ์มติชน ปรากฏผู้นำแบบอัตตาริปไตยมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 78.27 ของประเภทผู้นำทั้งหมด ปรากฏผู้นำแบบผู้นำแบบประชาธิปไตยร้อยละ 10.14 ปรากฏผู้นำแบบผู้นำแบบเสรีร้อยละ 1.45 ปรากฏผู้นำแบบอัตตาริปไตย-ประชาธิปไตยร้อยละ 10.14

ขณะที่พาดหัวข่าวหน้า 1 และความน่าเชื่อถือของข่าวขึ้นนั้นๆ ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ปรากฏผู้นำแบบอัตตาริปไตยมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 86.00 ของประเภทผู้นำทั้งหมด ปรากฏผู้นำแบบประชาธิปไตยคิดเป็นร้อยละ 6.00 ปรากฏผู้นำแบบอัตตาริปไตย-ผู้นำแบบประชาธิปไตยร้อยละ 8.00

จากภาพที่ 4.3.2 สรุปได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบลักษณะของผู้นำที่ปรากฏ พบว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐเสนอความเป็นผู้นำแบบอัตตาริปไตยมากกว่ามติชนร้อยละ 7.73, หนังสือพิมพ์มติชนเสนอความเป็นผู้นำแบบเสรีมากกว่าไทยรัฐร้อยละ 1.45, หนังสือพิมพ์มติชนเสนอความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยมากกว่าไทยรัฐร้อยละ 4.14, หนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับเสนอความเป็นผู้นำแบบอัตตาริปไตย- ผู้นำแบบเสรีในสัดส่วนเท่ากันคือร้อยละ 0.00, หนังสือพิมพ์มติชนเสนอความเป็นผู้นำแบบอัตตาริปไตย-ผู้นำแบบประชาธิปไตยมากกว่าไทยรัฐร้อยละ 2.14, และหนังสือพิมพ์ไทยสองฉบับเสนอความเป็นผู้นำแบบเสรี-ผู้นำแบบประชาธิปไตยในสัดส่วนที่เท่ากันคือร้อยละ 0.00

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาคูณลักษณะของความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์รายวัน ปรากฏความเป็นผู้นำ 4 ลักษณะ คือ 1.ผู้นำแบบอัตตาริปไตย 2.ผู้นำแบบเสรี 3.ผู้นำแบบประชาธิปไตย และ 4.ผู้นำแบบอัตตาริปไตย-ประชาธิปไตย และเมื่อพิจารณารายลักษณะ จะพบว่าหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับนำเสนอคุณลักษณะของความเป็นผู้นำ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ภาพที่ 4.3.3 เปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้นำแบบอัตตาธิปไตยที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

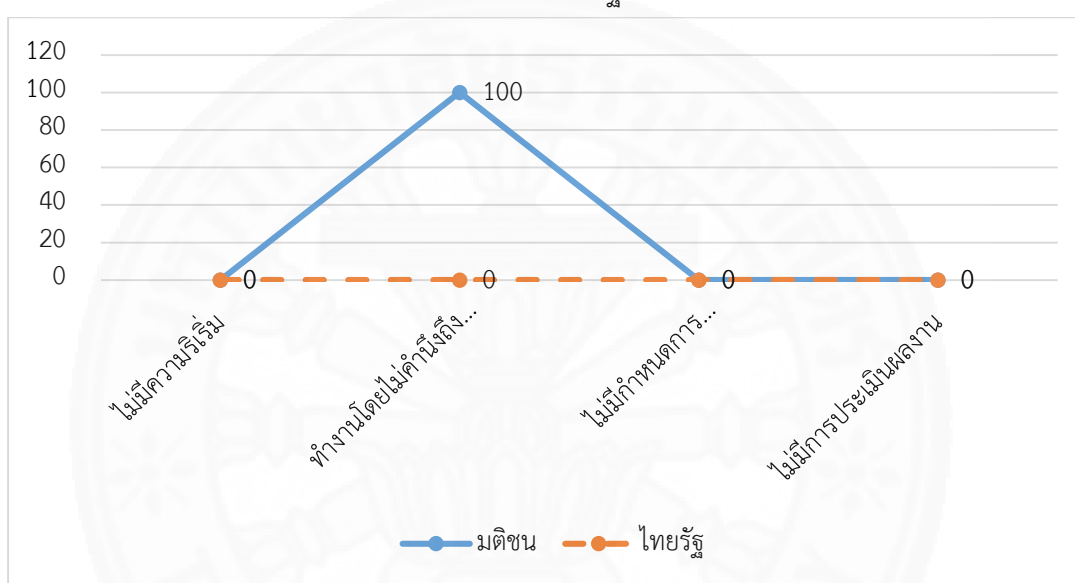
จากภาพที่ 4.3.3 คุณลักษณะของผู้นำแบบอัตตาธิปไตยของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ถูกนำเสนอพบว่าหนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอคุณลักษณะแบบรู้ข้อเท็จจริงเพียงผู้เดียว/สั่งการตามอารมณ์มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 50.00 ของคุณลักษณะความเป็นผู้นำที่ปรากฏ รองลงมาคือคุณลักษณะแบบการสั่งการจากเบื้องบนร้อยละ 28.57 คุณลักษณะแบบใช้อำนาจตลอดเวลาร้อยละ 18.57 คุณลักษณะแบบประธานพูดคนเดียวร้อยละ 2.86 และไม่ปรากฏคุณลักษณะแบบข้อเสนอต่างๆ ผ่านหลายขั้นตอน และคุณลักษณะแบบผู้ช่วยคือผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่มีการแบ่งงาน

ขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอคุณลักษณะแบบรู้ข้อเท็จจริงเพียงผู้เดียว/สั่งการตามอารมณ์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.39 รองลงมาคือคุณลักษณะแบบใช้อำนาจตลอดเวลาร้อยละ 28.68 คุณลักษณะแบบสั่งการจากเบื้องบนร้อยละ 23.53 คุณลักษณะแบบประธานมักพูดคนเดียวร้อยละ 3.68 คุณลักษณะแบบผู้ช่วยคือผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่มีการแบ่งงานร้อยละ 0.74 และไม่ปรากฏคุณลักษณะแบบข้อเสนอต่างๆ ผ่านหลายขั้นตอน

สรุปได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้นำแบบอัตตาธิปไตยที่ถูกนำเสนอพบว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเสนอคุณลักษณะด้านการใช้อำนาจตลอดเวลาสูงกว่ามติชน ร้อยละ 10.11, หนังสือพิมพ์มติชนเสนอคุณลักษณะด้านรู้ข้อเท็จจริงเพียงผู้เดียว/สั่งการตามอารมณ์มากกว่าไทยรัฐ ร้อยละ 6.61, หนังสือพิมพ์มติชนเสนอคุณลักษณะด้านสั่งการจากเบื้องบนมากกว่า

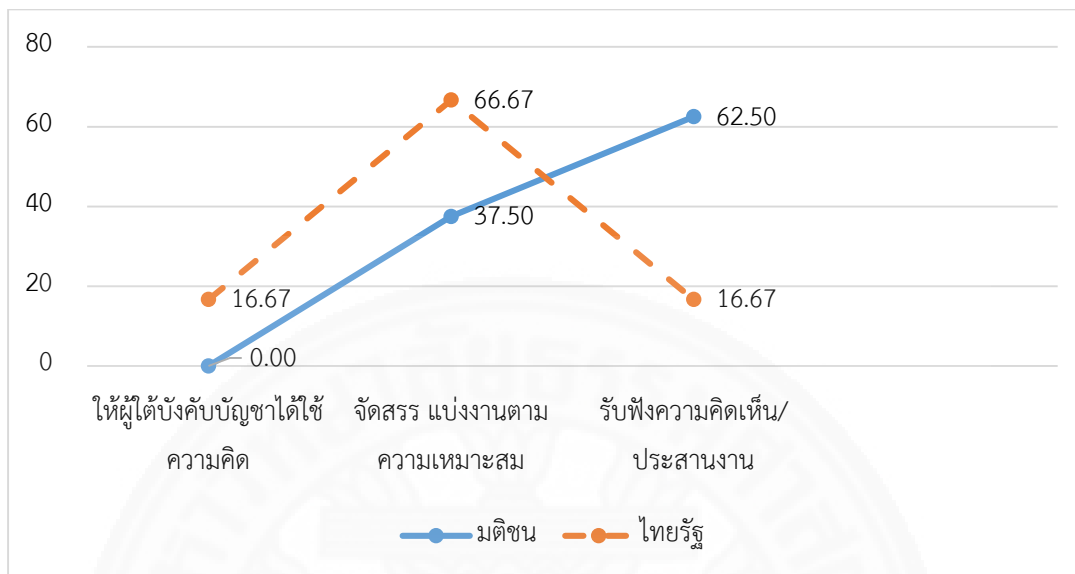
ไทยรัฐ ร้อยละ 5.04, หนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับนำเสนอคุณลักษณะด้านการทำงานหลายขั้นตอนในสัดส่วนที่เท่ากันคือร้อยละ 0.00, หนังสือพิมพ์ไทยรัฐเสนอคุณลักษณะด้านผู้ช่วยคือผู้ได้บังคับบัญชา ไม่มีการแบ่งงานมากกว่ามติชน ร้อยละ 0.74 และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเสนอคุณลักษณะด้านการพูดคนเดียวของประธานมากกว่ามติชน ร้อยละ 0.82

ภาพที่ 4.3.4 เปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้นำแบบเสรีที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชน และไทยรัฐ

จากภาพที่ 4.3.4 คุณลักษณะของผู้นำแบบเสรีของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ถูกนำเสนอพบว่าหนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอผู้นำประเภทนี้ 1 ชิ้นข่าว โดยปรากฏคุณลักษณะแบบทำงานโดยไม่คำนึงถึงหลักการทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 ขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐไม่มีการนำเสนอผู้นำประเภทแบบเสรีของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา

ภาพที่ 4.3.5 เปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้นำแบบประชาธิปไตยที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

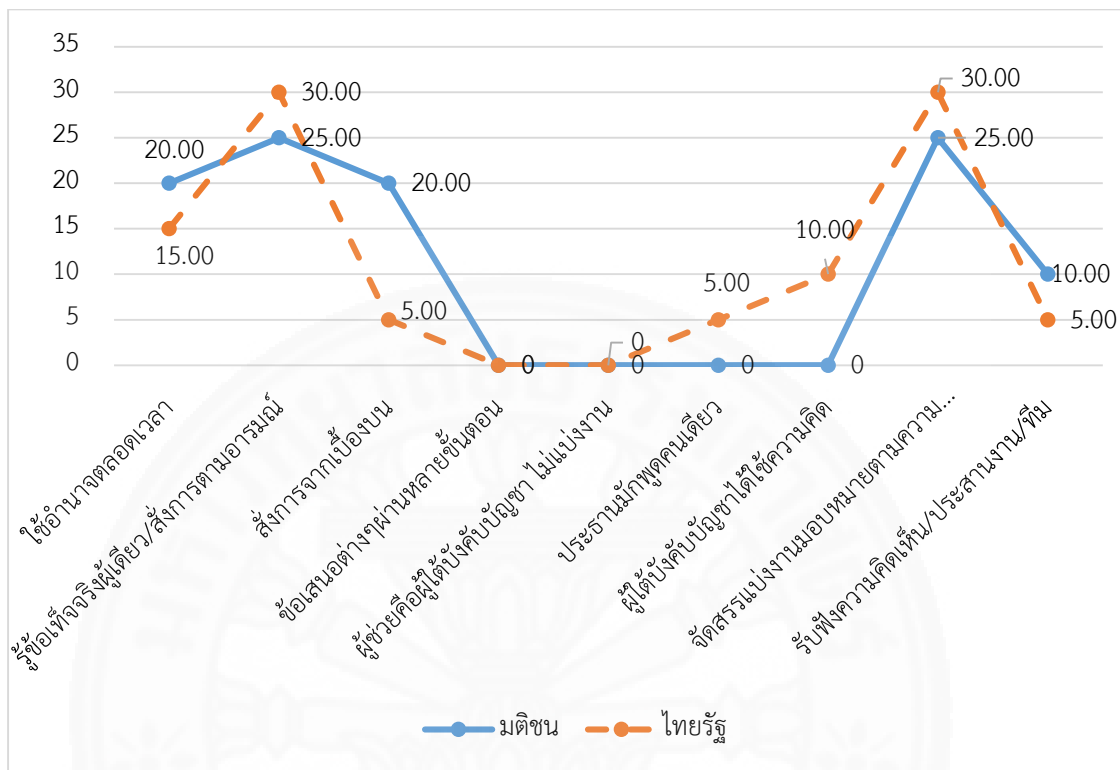

จากภาพที่ 4.3.5 คุณลักษณะของผู้นำแบบประชาธิปไตยของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ถูกนำเสนอพบว่าหนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอคุณลักษณะแบบรับฟังความคิดเห็น/ประสานงาน/ทีม มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 62.50 ของคุณลักษณะที่ปรากฏ รองลงมาคือคุณลักษณะแบบจัดสรรแบ่งงานและมอบหมายตามความเหมาะสมร้อยละ 37.50 และไม่ปรากฏคุณลักษณะแบบให้ผู้ใช้บังคับบัญชาใช้ความคิด

ขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอคุณลักษณะแบบจัดสรรแบ่งงานและมอบหมายตามความเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.67 ของคุณลักษณะที่ปรากฏ รองลงมาคือคุณลักษณะแบบให้ผู้ใช้บังคับบัญชาใช้ความคิด ร้อยละ 16.67 และคุณลักษณะแบบรับฟังความคิดเห็น/ประสานงาน/ทีม ร้อยละ 16.67

สรุปได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้นำแบบประชาธิปไตยที่ถูกนำเสนอพบว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเสนอคุณลักษณะแบบให้ผู้ใช้บังคับบัญชาใช้ความคิดมากกว่ามติชนร้อยละ 16.67, หนังสือพิมพ์ไทยรัฐเสนอคุณลักษณะด้านจัดสรรแบ่งงานและมอบหมายงานตามความเหมาะสมมากกว่ามติชนร้อยละ 29.17 และหนังสือพิมพ์มติชนเสนอคุณลักษณะแบบรับฟังความคิดเห็น/ประสานงาน/ทีม มากกว่าไทยรัฐร้อยละ 45.83

ภาพที่ 4.3.6 เปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้นำแบบอัตตาธิปไตย-ประชาธิปไตยที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนและไทยรัฐ

จากภาพที่ 4.3.6 คุณลักษณะของผู้นำแบบอัตตาธิปไตย-ประชาธิปไตยของ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ถูกนำเสนอพบว่าหนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอคุณลักษณะแบบรู้ข้อเท็จจริงผู้เดียว/สั่งการตามอารมณ์ของผู้นำแบบอัตตาธิปไตย คิดเป็นร้อยละ 25.00 ของคุณลักษณะที่ปรากฏ คุณลักษณะแบบจัดสรรแบ่งงานมอบหมายตามความเหมาะสมของผู้นำแบบประชาธิปไตย ร้อยละ 25.00 คุณลักษณะแบบใช้อำนาจตลอดเวลาของผู้นำแบบอัตตาธิปไตย ร้อยละ 20.00 คุณลักษณะแบบสั่งการจากเบื้องบนของผู้นำแบบอัตตาธิปไตย ร้อยละ 20.00 คุณลักษณะแบบรับฟังความคิดเห็น/ประสานงาน/ทีมของผู้นำแบบประชาธิปไตย ร้อยละ 10.00 โดยไม่ปรากฏคุณลักษณะแบบข้อเสนอต่างๆ ผ่านหลายขั้นตอน ประธานมักพูดคนเดียว และการให้ผู้ได้บังคับบัญชาใช้ความคิด

ขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอคุณลักษณะแบบรู้ข้อเท็จจริงเพียงผู้เดียว/สั่งการตามอารมณ์ของผู้นำแบบอัตตาธิปไตย คิดเป็นร้อยละ 30.00 ของคุณลักษณะที่ปรากฏ คุณลักษณะแบบจัดสรรแบ่งงานและมอบหมายตามความเหมาะสมของผู้นำแบบประชาธิปไตย ร้อยละ 30.00 คุณลักษณะแบบใช้อำนาจตลอดเวลาของผู้นำแบบอัตตาธิปไตย ร้อยละ 15.00 คุณลักษณะแบบให้ผู้ได้บังคับบัญชาได้ใช้ความคิดของผู้นำแบบประชาธิปไตย ร้อยละ 10.00 คุณลักษณะแบบสั่งการจากเบื้องบนของผู้นำแบบอัตตาธิปไตย ร้อยละ 5.00 คุณลักษณะแบบประธานมักพูดคนเดียวของผู้นำ

แบบอัตตาธิปไตย ร้อยละ 5.00 คุณลักษณะแบบรับฟังความคิดเห็น/ประสานงาน/ทีมของผู้นำแบบประชาธิปไตย ร้อยละ 5.00 และไม่ปรากฏคุณลักษณะแบบข้อเสนอดังกล่าวผ่านหลายขั้นตอน และผู้ช่วยคือผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่มีการแบ่งงาน

สรุปได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้นำแบบอัตตาธิปไตย-ประชาธิปไตยที่ถูกนำเสนอ พบว่าหนังสือพิมพ์มติชนเสนอคุณลักษณะแบบใช้อำนาจตลอดเวลามากกว่าไทยรัฐร้อยละ 5.00, หนังสือพิมพ์ไทยรัฐเสนอคุณลักษณะแบบรู้ข้อเท็จจริงผู้เดียว/สั่งการตามอารมณ์มากกว่ามติชนร้อยละ 5.00, หนังสือพิมพ์มติชนเสนอคุณลักษณะแบบสั่งการจากเบื้องบนมากกว่าไทยรัฐร้อยละ 15.00, หนังสือพิมพ์ไทยรัฐเสนอคุณลักษณะแบบประธานมักพูดคนเดียวมากกว่ามติชนร้อยละ 5.00, หนังสือพิมพ์ไทยรัฐเสนอคุณลักษณะแบบให้ผู้ใต้บังคับบัญชาใช้ความคิดมากกว่ามติชนร้อยละ 10.00, หนังสือพิมพ์ไทยรัฐเสนอคุณลักษณะแบบจัดสรรแบ่งงานและมอบหมายงานตามความเหมาะสมมากกว่ามติชนร้อยละ 5.00, หนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอคุณลักษณะแบบรับฟังความคิดเห็น/ประสานงาน/ทีมมากกว่าไทยรัฐร้อยละ 5.00 ขณะที่ทั้งสองฉบับไม่เสนอคุณลักษณะแบบข้อเสนอดังกล่าวผ่านหลายขั้นตอน และผู้ช่วยคือผู้ใต้บังคับบัญชาไม่มีการแบ่งงาน

ตัวอย่าง (หนังสือพิมพ์มติชน)

1) หัวข่าวและความนำข่าวที่สะท้อนผู้นำแบบอัตตาธิปไตย (Authoritarian) - ฉบับวันที่ 3 กันยายน 2557

หัวข่าว – ‘บิ๊กตู’ ลดบทบาท ‘คสช.’ – ชู ‘สโลแกน’ – ทำก่อนทำจริงเสร็จปี 58

หัวข่าวรอง – ไม่กำหนดเวลางานจบสั่งเลิกเสวนา ‘ยุติธรรม’ ธาริตได้ปมสมัครพรรค สรปชิง สปช. 6.7 พันราย ม.มหิตล ถก ‘รัชตะ’ ควบ

ความนำข่าว – ‘บิ๊กตู’ เล็งลดบทบาท คสช. ขอคุณมันคงไม่ก้าวไกล คุม ลั่น รบ.ยึดหลัก ‘ทำก่อน ทำจริง มีผลสำเร็จปี 58’

- “‘บิ๊กตู’ เล็งลดบทบาท คสช. ขอคุณมันคงไม่ก้าวไกล คุม” สะท้อนคุณสมบัติข้อ “ยึดถือตัวเองเป็นสำคัญ รู้ข้อเท็จจริงเพียงผู้เดียว ทุกอย่างออกจากตัวเองฯ” และข้อ “สั่งการจากเบื้องบน”

2) หัวข่าวและความนำข่าวที่สะท้อนผู้นำแบบเสรี (Laissez-faire leader) - ฉบับวันที่ 12 กรกฎาคม 2558

หัวข่าว – ปล่อยแม่มือโพลด์หมื่น ล. ลูก ‘รินดา’ วอน

หัวข่าวรอง – ลุ้น ‘แจ๊ต’ กลับบ้าน 13 กค. เฉลิมร้องค้านวิชา-ปปช. ใก่อยู่ปัดดึง 14 นค. ออกจ้อ กลั้วครหาหลวงเด็กไปฆ่า

ความนำข่าว – นายกฯ เมีน ‘มาร์ค’ เชิญขึ้นเวที ศปป.แจงปฏิรูป – ‘ไก่อู’ กลั้วครหาหลอกเด็กไปฆ่า หากดึง น.ศ. ร่วมรายการ – ลูกสาวมือโพลด์วอนปล่อยแม่

“นายกฯ เมีน ‘มาร์ค’ เชิญขึ้นเวที ศปป.แจงปฏิรูป” สะท้อนคุณสมบัติข้อ “ทำงานโดยไม่คำนึงถึงหลักการ มักไม่ยุ่งกับใคร ผู้บังคับบัญชาจะทำอะไรก็ได้”

3) หัวข่าวและความนำข่าวที่สะท้อนผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic leader) – ฉบับวันที่ 24 ธันวาคม 2558

หัวข่าว – ‘กรธ.’ เคาะแล้ว 20 กลุ่ม – ที่มา สว.จบ – ไร้ข้อห้าม ‘สภาพัฒน์’

หัวข่าวรอง – วาระ 5 ปี เป็นได้คนเดียว รบ.โชว์ 1 ปีลุยประชาธิปไตย ศาลสั่ง กปปส. ชดใช้ 9 แสน ชัดดาวนั้มหาดไทย-ปค.

ความนำข่าว – ‘บิ๊กตู’ นำแถลงผลงาน รบ. 1 ปี เดินหน้าประชาธิปไตย ‘บิ๊กป๊อก’ คาดโทษพื้นที่ไคมียาเสพติด นายอำเภอผู้ใหญ่บ้านต้องรับผิดชอบ กรธ. เคาะที่มา ส.ว. 20 กลุ่ม

“‘บิ๊กตู’ นำแถลงผลงาน รบ. 1 ปี เดินหน้าประชาธิปไตย” สะท้อนคุณสมบัติข้อ “ประสานงานอย่างจริงจังและเต็มใจ ทำงานเป็นทีม”

4) หัวข่าวและความนำข่าวที่สะท้อนคุณสมบัติของผู้นำแบบอัตตาธิปไตยกับผู้นำแบบประชาธิปไตย – ฉบับวันที่ 18 พฤศจิกายน 2558

หัวข่าว – นายกฯ สั่งตั้งศูนย์อำเภอทั่วปท. – ลุยประชาธิปไตย

หัวข่าวรอง – ลั่น นอก.ต้องรู้ทุกเรื่อง กรธ.แย้ม 3 สูตรที่มา ส.ว.

ความนำข่าว – ‘บิ๊กตู’ หวังแม่น้ำ 5 สายร่วมกำหนดแผนงาน ตั้งกรรมการขับเคลื่อนโครงสร้าง

“นายกฯ สั่งตั้งศูนย์อำเภอทั่วปท. – ลุยประชาธิปไตย” สะท้อนคุณสมบัติข้อ “สั่งการจากเบื้องบน” ของผู้นำแบบอัตตาธิปไตย

“หวังแม่น้ำ 5 สายร่วมกำหนดแผนงาน ตั้งกรรมการขับเคลื่อนโครงสร้าง” สะท้อนคุณสมบัติข้อ “จัดสรร แบ่งงาน และมอบหมายตามความเหมาะสม” ของผู้นำแบบประชาธิปไตย

ตัวอย่าง (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ)

1) หัวข่าวและความนำข่าวที่สะท้อนคุณสมบัติของผู้นำแบบอัตตาธิปไตย – ฉบับวันที่ 18 พฤศจิกายน 2558

หัวข่าว – นายกฯ สั่งตั้งศูนย์อำเภอกว๊านพะท. – ลุยพระราชรัฐ

หัวข่าวรอง – ลั่น นอก.ต้องรู้ทุกเรื่อง กรธ.แย้ม 3 สูตรที่มา ส.ว.

ความนำข่าว – ‘บิ๊กตู่’ หวังแม่น้ำ 5 สายร่วมกำหนดแผนงาน ตั้งกรรมการขับเคลื่อนโครงสร้าง

“นายกฯ สั่งตั้งศูนย์อำเภอกว๊านพะท. – ลุยพระราชรัฐ” สะท้อนคุณสมบัติข้อ “สั่งการจากเบื้องบน” ของผู้นำแบบอัตตาธิปไตย

“หวังแม่น้ำ 5 สายร่วมกำหนดแผนงาน ตั้งกรรมการขับเคลื่อนโครงสร้าง” สะท้อนคุณสมบัติข้อ “จัดสรร แบ่งงาน และมอบหมายตามความเหมาะสม” ของผู้นำแบบประชาธิปไตย

2) หัวข่าวและความนำข่าวที่สะท้อนคุณสมบัติของผู้นำแบบประชาธิปไตย – ฉบับวันที่ 29 มีนาคม 2558

หัวข่าว – ปชป.จากละ-ม.44 ย้อนยุค ! พท.ชัดยิ่งเบ็ดเสร็จ

หัวข่าวรอง – สนช.-สปช. ดาหน้าหนุน ‘ปู’ ได้ ‘บิ๊กตู่’ ปมค้ำมนุษย์

ความนำข่าว – “ประยุทธ์” มอบ “วิษณุ” แต่งงานร่างกฎหมายหลัก ตีกรอบอำนาจ ม.44 รธน.ชั่วคราวก่อนเลิกล้มการศึก

““ประยุทธ์” มอบ “วิษณุ” แต่งงานร่างกฎหมายหลัก ตีกรอบอำนาจ ม.44 รธน.ชั่วคราวก่อนเลิกล้มการศึก” สะท้อนคุณสมบัติข้อ “จัดสรร แบ่งงาน และมอบหมายตามความเหมาะสม”

3) หัวข่าวและความนำข่าวที่สะท้อนคุณสมบัติของผู้นำแบบอัตตาธิปไตยกับผู้นำแบบประชาธิปไตย – ฉบับวันที่ 3 กันยายน 2557

หัวข่าว – บิ๊กตู่ยอมรับ อาจปรับลดกฎหมายการศึก

หัวข่าวรอง – แต่ไม่ใช่ตอนนี้ ให้แม่ทัพ 1 สรุปเพื่อเสนอ คสช.

ความนำข่าว – “ประยุทธ์” แจกกลางวงประชุม คสช. ชุดใหญ่ รอแบ่งงาน 5 รองนายกฯ หลังนำ ครม. ชุดใหม่เข้าถวายสัตย์ฯ กำชับเร่งผลักดันภารกิจสำคัญ สั่ง มทก.1 สแกนสถานการณ์ก่อนทบทวนใช้กฎหมายการศึก ยืนยันไม่ตีกรอบเวลา ครม. ไม่อยากให้เกิดแรงกดดัน

“สั่ง มทก.1 สแกนสถานการณ์ก่อนทบทวนใช้กฎอัยการศึก” สะท้อนคุณสมบัติข้อ “สั่งการจากเบื้องบน” ของผู้นำแบบอัตตาธิปไตย

““ประยุทธ์” แจกกลางวงประชุม คสช. ชุดใหญ่ รอแบ่งงาน 5 รองนายกฯ หลังนำ ครม. ชุดใหม่เข้าถวายสัตย์ฯ” สะท้อนคุณสมบัติข้อ “จัดสรร แบ่งงาน และมอบหมายตามความเหมาะสม” ของผู้นำแบบประชาธิปไตย

ผลการศึกษาส่วนที่ 2 : ความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ที่มีต่อบทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา

4.4 ผลการศึกษาที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก

การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์รายวัน” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยการวิเคราะห์เนื้อหาข่าวการเมืองในหน้า 1 โดยในที่นี้เลือกศึกษาพาดหัวข่าวและความนำข่าว และเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยการสัมภาษณ์เจาะลึก (Indepth interview) บุคลากรในกองบรรณาธิการผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการนำเสนอข่าว พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา โดยแนวทางการสัมภาษณ์ประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก คือ การนำเสนอข่าวการเมือง, บทบาทหน้าที่ของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา และความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ถูกนำเสนอโดยหนังสือพิมพ์

บุคลากรข่าวของหนังสือพิมพ์มติชน ประกอบด้วย

- นายจำลอง ดอกปิก บรรณาธิการข่าว หนังสือพิมพ์มติชน
- นายจตุรงค์ ปทุมมานนท์ หัวหน้าโต๊ะข่าวการเมือง หนังสือพิมพ์มติชน
- น.ส.อรรพรรณ หมอยาดี ผู้สื่อข่าวการเมือง หนังสือพิมพ์มติชน
- นายอนุชา ทองเดิม ผู้สื่อข่าวการเมือง หนังสือพิมพ์มติชน

บุคลากรของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ประกอบด้วย

- นายอนุสรณ์ จิตต์ชื่นโชติ หัวหน้าข่าวหน้า 1 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- นายสุทธา พิมาลัย รีเรเตอร์ข่าวการเมือง หน้า 1 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- น.ส.สุพิศ สุจินตะกุล ผู้สื่อข่าวการเมือง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- นายศิวดูล หมั่นะ ผู้สื่อข่าวการเมือง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

โดยสามารถสรุปเป็นประเด็นย่อยได้ 3 ประเด็น ดังนี้

4.4.1 ด้านแนวทางการนำเสนอข่าวการเมือง

การเสนอข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งเป็นตัวแทนของหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณในงานวิจัยชิ้นนี้ มีลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) หนังสือพิมพ์ไทยรัฐเป็นหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ เนื่องจากการนำเสนอข่าวการเมืองจึงมีสัดส่วนเท่ากับข่าวประเภทอื่นๆ
- 2) หนังสือพิมพ์ไทยรัฐเสนอข่าวอย่างสั้น กระชับ ด้วยความระมัดระวัง เพราะหากเกิดข้อผิดพลาดอาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดได้
- 3) หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการคัดเลือกประเด็นการนำเสนอ ต้องต่อเนื่องจากข่าวที่เสนอไปแล้วเพื่อสะท้อนถึงความก้าวหน้าของเหตุการณ์
- 4) หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการเสนอข่าวโดยยึดข้อเท็จจริง เน้นประเด็นที่มีความสำคัญต่อประชาชน โดยประเด็นที่นำเสนอต้องมีความน่าสนใจ มีอิทธิพลต่อประชาชน และประเด็นนั้นต้องไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคม
- 5) หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการใช้เครื่องหมายวรรคตอนในหัวข่าวและความนำข่าว เช่น เครื่องหมายอัศเจรีย์ (!) เพื่อให้เกิดช่องไฟสวยงาม น่ามอง

“สิ่งสำคัญหนึ่งในการเสนอข่าวไม่ว่ารัฐบาลไหนก็ตาม คือต้องยึดข้อเท็จจริงเป็นหลัก เสนอตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเป็นหลัก แต่ในแง่ของการพูดคุย ประสาน ขอความเข้าใจหรือขอร้องลื่อนั้น เป็นเรื่องของผู้บริหาร เป็นการคุยกันระหว่างผู้ใหญ่ แต่ในแง่ของการทำงาน บทบาทหน้าที่ของผู้สื่อข่าว แน่นอนว่าต้องเสนอข่าวตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น” (สุพิศ สุจินตะกุล ผู้สื่อข่าวไทยรัฐ สัมภาษณ์ 22 กรกฎาคม 2559)

“ช่วงแรกที่ พล.อ.ประยุทธ์ ดำรงตำแหน่ง การเสนอข่าวจึงค่อนข้างให้รายละเอียดมากพอสมควร เกือบจะทุกคำพูดเลยที่ต้องลง แต่พอช่วงหลังๆ ต้องดูคุณค่าของข่าว หากไม่ใช่ประเด็นหลักหันทิ้งโดยไม่กระทบเนื้อหาหลักในแต่ละวัน” (สุทธา พิมาลัย ไรเตอร์ไทยรัฐ สัมภาษณ์ 4 สิงหาคม 2559)

“ไทยรัฐมีนโยบายอย่างหนึ่ง การพาดหัวนอกจากความกระชับของเนื้อความแล้ว ยังต้องสวยงามน่ามอง ไม่แน่นหรือหลวมไป - เพราะถ้าเราไม่มีเครื่องหมายตกใจ ตัวอักษรจะกว้างขึ้นและล้นกรอบ”

“ไทยรัฐให้ความสำคัญกับข่าวการเมือง แต่เราไม่ใช่หนังสือเชิงคุณภาพด้านการเมืองโดยตรง แต่ประเด็นทุกประเด็น ถ้าสื่อสิ่งพิมพ์ด้านการเมืองมี เราก็มี่ เพราะเรามีพื้นที่นำเสนอข่าวในเล่มพอเพียง ซึ่งทุกประเด็นการเมืองจะรวมเป็นหนึ่งข่าว โดยจะกำหนดไว้ว่าทุกวันข่าวการเมืองต้องมีหัว อย่างน้อยก็ต้องเป็นหัวข่าวรอง หรือบางวันเป็นประเด็นดีๆ ก็เอามาขึ้นหัวใหญ่”

“โปรยข่าวก็เหมือนกับซื้อเมนูอาหาร มีเกือบครบทุกประเด็นที่มีสาระสำคัญ โปรยจึงเหมือนกับเมนูว่าวันนี้มีอะไรบ้าง ถ้าประชาชนสนใจรายละเอียดก็ค่อยไปเอารายละเอียดข้างใน” (อนุสรณ์ จิตต์ชื่นโชติ หัวหน้าข่าวหน้า 1 ไทยรัฐ สัมภาษณ์ 4 สิงหาคม 2559)

การนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์มติชน ซึ่งเป็นตัวแทนของหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพในงานวิจัยชิ้นนี้ มีลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) หนังสือพิมพ์มติชนมองว่าหนังสือพิมพ์เป็นเวทีหนึ่งในการแสดงความคิดเห็น ทำให้หนังสือพิมพ์มติชนมีสัดส่วนของพื้นที่การเสนอข่าวการเมืองประมาณร้อยละ 30 ของพื้นที่ทั้งหมดของหนังสือพิมพ์
- 2) หนังสือพิมพ์มติชนมองว่าประเด็นข่าวการเมืองมีความสำคัญกับประชาชนมากที่สุด โดยการเสนอข่าวการเมืองจะพิจารณาจากทิศทางการบริหารของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ระบุไว้ในโรดแมปการบริหารประเทศ โดยให้ความสำคัญกับคำกล่าวของ พล.อ.ประยุทธ์ มากที่สุด
- 3) หนังสือพิมพ์มติชนเน้นประเด็นข่าวที่มีความคืบหน้ามากที่สุดและสำคัญที่สุด กระทั่งต่อส่วนได้ส่วนเสียของสังคม โดยจะนำไปขึ้นพาดหัวข่าวหน้า 1
- 4) หนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอข่าวการเมือง โดยให้ความสำคัญกับการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล ว่าสามารถแก้ปัญหาตรงกับวัตถุประสงค์หรือไม่
- 5) หนังสือพิมพ์มติชนให้ความสำคัญกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและคำพูดของแหล่งข่าวที่มีความสำคัญ ไม่เน้นสีสรรหรือบรรยากาศเท่าใดนัก
- 6) คำที่ใช้ในพาดหัวและความนำข่าวของหนังสือพิมพ์มติชน เป็นคำที่ไม่ฉูดฉาด

“เอกลักษณ์ของข่าวการเมืองมติชน เน้นเชิงตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร โดยเฉพาะ ครม. เกือบทุกคน ทุกกระทรวง โดยเฉพาะรัฐบาลทหาร ต้องมีทิศทางในการตรวจสอบท่านว่า เข้ามาทำงานนี้ ได้แก้ปัญหาตรงกับวัตถุประสงค์ในการทำรัฐประหารได้จริงหรือไม่ สำเร็จหรือเปล่า เรื่องการแก้ไขความขัดแย้งและการปฏิรูปประเทศตามที่ คสช. กำหนดไว้ให้ประเทศสงบ สู่ความปรองดองด้วยยุทธศาสตร์ 20 ปี ว่าทำได้จริงหรือเปล่า” (จตุรงค์ ปทุมมานนท์ สัมภาษณ์ 15 กรกฎาคม 2559)

“ข่าวการเมืองของมติชนส่วนใหญ่ไม่เน้นสีสัน จะเน้นแค่การกระทำและคำพูดมากกว่า เพราะหัวข้อกับข่าวคำไม่เหมือนกัน อย่างไทยรัฐ นายกไล่เลื้อยอะไร กินก๋วยเตี๋ยวหรือเปล่า ลงพื้นที่และทำอะไรบ้างเขาก็เอา แต่เราไม่ค่อยเน้น เอาแค่ว่าลงพื้นที่ไหน พบปะประชาชนอย่างไร พอแล้ว” (อนุชา ทองเติม ผู้สื่อข่าวมติชน สัมภาษณ์ 22 กรกฎาคม 2559)

“มันเป็นภาษาข่าว ที่มันใช้แทนคำอะไรสักอย่าง ใช้แทนอารมณ์ความรู้สึก เพราะว่า การพาดหัวมันจำกัดโดยปริมาณคำ เพราะฉะนั้นพาดหัวจะหาคำมาแทน ที่สื่อความหมายได้ตรง... ความที่เราเป็นหนังสือข่าว การใช้คำของเราจะระมัดระวังไม่ใช้คำที่เป็นหัวสี แล้วก็ดูฉูดฉาดมากเกินไป เช่นการใช้ชื่อนายาบ้าง การพยายามจะหาคำที่มันแทนคำได้ แทนอารมณ์ความรู้สึก หรือเป็นภาพสะท้อนในแต่ละเรื่อง”

“ส่วนประเด็นข่าวหน้า 1 เป็นประเด็นใหญ่ที่สุดและมีความคืบหน้ามากที่สุด หมายความว่ามันมีความสดใหม่ และมีเนื้อหาสาระที่น่าสนใจ มีผลกระทบต่อส่วนได้ส่วนเสียของสังคม” (จำลอง ดอกปึก บรรณาธิการข่าวมติชน สัมภาษณ์ 29 กรกฎาคม 2559)

4.4.2 ด้านบทบาทหน้าที่ของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ปรากฏ

หนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับมีหลักการในการนำเสนอที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยมีลักษณะดังนี้

- 1) นำเสนอตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้น รายงานข่าวตามลักษณะที่เห็น
- 2) จากการเป็นผู้สื่อข่าวที่มาจากทหาร มีลักษณะเด่นอย่างหนึ่งคือตอบได้ทุกประเด็นตอบทุกคำถามด้วยตัวเอง

3) สื่อมีส่วนทำให้เกิดลักษณะของบทบาทหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี โดยการใช้ภาษาในการอธิบายอารมณ์ขณะให้สัมภาษณ์ ซึ่งการใช้ภาษาเหล่านี้เป็นตัวช่วยสะท้อนบทบาทหน้าที่ของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา

“ตัวบุคลิกภาพของผู้นำแต่ละคนมากกว่า เราเป็นแค่ตัวสะท้อนภาพ เป็นคนฉายภาพก็ว่ากันตามเนื้อผ้า สมมติว่าวันนี้นายกฯ ให้สัมภาษณ์อย่างนี้ด้วยน้ำเสียงที่ไม่ค่อยพอใจ เราก็นำเสนอตามความเป็นจริง มองว่าเป็นการรายงานข้อเท็จจริงมากกว่า... ถ้าใครก็ตามแสดงปฏิกิริยาอารมณ์อย่างนี้ แต่เราไม่ได้รายงาน ก็เท่ากับว่าละเว้นข้อเท็จจริงบางประการหรือบิดเบือนไป มันก็ไม่ตรงนักที่เราจะสื่อสารกับสังคม”

“ด้วยความเป็นทหาร ท่านจะใช้ความเป็นทหารในการบริหารประเทศ ลักษณะเด่นคือได้ตอบประเด็นข่าวกับผู้สื่อข่าวทุกคำถาม ซึ่งผิดวิสัยกับนายกฯ บางคนที่เป็นพลเรือน อาจจะเลี่ยงในการไม่ตอบคำถามนักข่าว และยังเน้นการทำงานแบบรวดเร็ว กระชับ ตามสไตล์ทหารเป็นหลัก (จตุรงค์ ปทุมานนท์ หัวหน้าโต๊ะข่าวการเมืองมติชน สัมภาษณ์ 15 กรกฎาคม 2559)

“สื่อมีส่วนต่อการสร้างบทบาทและลักษณะของนายกขึ้นมาให้ผู้อ่านเกิดการรับรู้คือนายกแต่ละคนมีบุคลิกแตกต่างกัน โดยการใช้ภาษา หรือการอธิบายอารมณ์ขณะให้สัมภาษณ์ มันก็สะท้อน เพราะตอนนี้เราเข้าใจว่าสื่อโทรทัศน์ไม่กล้านำเสนอในรูปแบบนี้ แต่สื่อสิ่งพิมพ์ยังมีการเขียนถึง เช่น นายกให้สัมภาษณ์ด้วยอารมณ์เกรี้ยวกราด ใช้น้ำเสียงดุดัน มันจะมีคำอธิบายให้คนอ่านเข้าใจถึงอารมณ์ตอนให้สัมภาษณ์ แม้แต่ข่าวเขียนถึงว่า เกรี้ยวกราด พูดด้วยอารมณ์โกรธ” (อนุสรณ์ จิตต์ชื่นโชติ หัวหน้าข่าวหน้า 1 ไทยรัฐ สัมภาษณ์ 4 สิงหาคม 2559)

“ถ้าศึกษาเฉพาะ พล.อ.ประยุทธ์ มันเป็นอำนาจของนายกฯ สื่ออาจมีส่วนในการเสนอว่านายกฯ มีบทบาทด้านควบคุมสั่งการ แต่ไม่ใช่ส่วนสำคัญ... นอกจากนี้ มองว่าการเป็นรัฐบาลทหารไม่ได้ทำให้ภาพของทักษะด้านการควบคุมชัดเจนขึ้น นายกฯ เป็นอย่างนั้นอยู่แล้ว เป็นลักษณะของผู้นำ คือ ผู้นำทหารเก่าจะเป็นสไตล์นี้” (สุทธา พิมาลัย สัมภาษณ์ 4 สิงหาคม 2559)

4.4.3 ด้านความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ปรากฏ

- 1) การตอบคำถามผู้สื่อข่าวทุกประเด็น ไม่เปิดพื้นที่ให้กับสมาชิกคณะรัฐมนตรีคนอื่น ๆ สะท้อนความเป็นผู้นำที่มีอำนาจเด็ดขาด ซึ่งอาจเกิดผลเสียได้
- 2) ด้วยลักษณะการบริหารราชการแผ่นดินในแบบของทหาร ซึ่งอำนาจสูงสุดอยู่ที่ผู้มีตำแหน่งสูงสุด ผู้ที่มีตำแหน่งรองลงมาจึงเหมือนผู้ใต้บังคับบัญชา
- 3) ด้วยความเป็นทหารและเป็นรัฐบาลที่มาจากพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียว ทุกอย่างจึงถูกสั่งการจากเบื้องบน หากไม่ได้รับการตอบสนองจะเกิดความไม่พอใจ
- 4) ลักษณะการใช้อำนาจของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นอำนาจเบ็ดเสร็จ

“การตอบโต้ทุกประเด็นบางครั้งจะเป็นผลเสีย เหมือนลงมาคลุกกับทุกเรื่อง เอาประเด็นทุกอย่างมาเป็นความขัดแย้ง จะตอบโต้ทุกเรื่องซึ่งบางเรื่องไม่จำเป็นต้องตอบก็ได้ เพราะจะลดภาพความเป็นผู้นำ” (จตุรงค์ ปทุมมานนท์ สัมภาษณ์ 15 กรกฎาคม 2559)

“เรื่องการบริหารราชการแผ่นดิน มีเอกลักษณ์ของความเป็นทหารสูง เป็นลักษณะของความเป็นทหาร ทบโตะบ้าง ทบโป้เคี่ยมบ้าง นักการเมืองจะระมัดระวัง แต่ด้วย (ลักษณะของนายกฯ) ก็จะเป็นความเคยชินของสังคม” (จำลอง ดอกปิก สัมภาษณ์ 29 กรกฎาคม 2559)

“ท่านมีความตั้งใจทำงานแต่ชอบตอบโต้อย่างเฉียบพลัน เป็นผู้นำที่แคบไปหน่อยในแง่ของการโต้เถียงไม่ได้ คัดค้านไม่ได้ คิดว่าสื่อสะท้อนตัวตนนายกฯ ตรงนี้ คนที่อ่านไทยรัฐทุกวันน่าจะมองออกว่านายกฯ มีบุคลิกอย่างไร... จากความเป็นทหารที่เด็ดเดี่ยว เด็ดขาด สั่งแล้วต้องสนอง ถ้าไม่ได้ตามจุดประสงค์ก็จะมีอารมณ์

“ยุคนี้เป็นยุคของอำนาจรัฐธำณัติย์ อำนาจเป็นของเขาคคนเดียว กฎหมายทุกอย่างก็ต้องใช้ระบบทหารเข้ามาจัดการ จัดระเบียบ ทุกคนต้องฟัง” (อนุสรณ์ จิตต์ชื่นโชติ สัมภาษณ์ 4 สิงหาคม 2559)

“คำสั่งนายกฯ ก็คือคำสั่งตามกฎหมาย มีทั้งรัฐธรรมนูญชั่วคราวมารองรับ มีอำนาจตาม ม.44 อย่างที่เขาบอกว่าเป็นรัฐธำณัติย์ สั่งอะไรมาก็ตามกฎหมาย” (สุทธา พิมาลัย สัมภาษณ์ 4 สิงหาคม 2559)

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกบุคลากรในกองบรรณาธิการผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเสนอข่าวพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เพื่อทราบถึงความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ พบว่าหนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับมีแนวทางการนำเสนอข่าวการเมืองแตกต่างกัน โดยหนังสือพิมพ์มติชนซึ่งเป็นตัวแทนของหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ นำเสนอข่าวการเมืองมากกว่าข่าวประเภทอื่น คิดเป็นร้อยละ 30 ของพื้นที่ข่าวทั้งหมด โดยประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อส่วนได้ส่วนเสียของสังคมมากที่สุดจะถูกคัดเลือกไปเป็นพาดหัวข่าวหน้า 1 ให้ความสำคัญกับการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล เน้นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ใช้ถ้อยคำไม่ฉูดฉาดและไม่เน้นสีส่นหรือบรรยากาศของข่าวนั้นๆ

ส่วนหนังสือพิมพ์ไทยรัฐซึ่งเป็นตัวแทนของหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ มีการนำเสนอข่าวการเมืองโดยให้ความสำคัญกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น แต่เน้นที่บรรยากาศหรือสีส่น และประเด็นทางการเมืองซึ่งเป็นที่สนใจของประชาชน ส่วนพาดหัวข่าวนั้น นอกจากความกระชับได้ใจความแล้วยังเน้นความสวยงามของหัวข่าวรวมถึงความนำข่าว โดยใช้เครื่องหมายวรรคตอนอย่างเครื่องหมายอัศเจรีย์ (!) มาทำให้ช่องไฟมีความสวยงามน่ามอง

ส่วนการเสนอด้านบทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นั้น หนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับมีแนวทางการนำเสนอที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยเสนอตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น และยังยอมรับว่าจากการเป็นนายกรัฐมนตรีที่มาจากทหารนั้น มีส่วนทำให้ลักษณะบทบาทหน้าที่ที่ถูกนำเสนอ เป็นไปในทางลบมากกว่าทางบวก ซึ่งมีผลต่อลักษณะความเป็นผู้นำที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 โดยหนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับต่างสะท้อนว่า พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นผู้นำแบบอัตตาธิปไตยมากที่สุด

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง “บทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์รายวัน” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ของพาดหัวและความนำของข่าวหน้า 1 ที่เสนอเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ตั้งแต่เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ได้หนังสือพิมพ์มติชนเป็นตัวแทนของหนังสือพิมพ์รายวันเชิงคุณภาพ และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเป็นตัวแทนของหนังสือพิมพ์รายวันเชิงปริมาณ ศึกษาทั้งสิ้น 18 เดือน ทั้งนี้ กระบวนการวิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อวิเคราะห์การจัดวาระ ประกอบด้วย 1.วัดปริมาณพื้นที่ข่าวที่ลงตีพิมพ์ 2.วิเคราะห์ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาข่าวของสื่อมวลชนตามทฤษฎีที่กำหนด และ 3.วิเคราะห์ประเภทของบทบาทและคุณลักษณะของผู้นำที่ปรากฏ

การนำเสนอผลการวิจัยเรื่อง “บทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ปรากฏในข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์รายวัน” แบ่งออกเป็น 3 เรื่องคือ 1.การวิเคราะห์ด้านรูปแบบของข่าวหน้า 1 ที่ปรากฏ 2.ลักษณะของบทบาทที่ปรากฏ และ 3.ความเป็นผู้นำและคุณลักษณะของผู้นำที่ปรากฏ โดยมีรายละเอียดดังนี้

สาเหตุของการวิจัย เกิดจากการที่ผู้วิจัยสงสัยว่าสื่อมวลชนสะท้อนบทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา อดีตผู้บัญชาการทหารบก (ผบ.ทบ.) และหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) อย่างไร หลังจากเกิดการรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ.2557 กระทั่งเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ.2557 ขณะเดียวกันนอกจากอำนาจในฐานะหัวหน้า คสช. ที่มีเครื่องมือคือประกาศฉบับที่ 97/2557 และประกาศ คสช. ฉบับที่ 103/2557 พล.อ.ประยุทธ์ ยังมี ม.44 แห่งรัฐธรรมนูญชั่วคราว พ.ศ.2557 เป็นเครื่องมือในการใช้อำนาจ ซึ่งส่งผลให้สื่อมวลชนไม่สามารถทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลเหมือนอย่างที่เคยทำในรัฐบาลก่อนหน้า เมื่อเกิดข้อจำกัดและกรอบการทำงานที่ชัดเจนซึ่งกำหนดโดยผู้นำที่เข้ามาดำรงตำแหน่งผู้นำประเทศ จึงต้องการทราบว่าสื่อมวลชนมีกระบวนการสื่อข่าวอย่างไร โดยอาศัยแนวคิดการจัดวาระข่าวสาร (Agenda setting) เป็นแนวทางศึกษาการทำงานของสื่อมวลชน

ทั้งนี้ เหตุที่เลือกศึกษาหนังสือพิมพ์รายวัน เพราะเป็นสื่อที่มีอิสระ ปราศจากการแทรกแซงของรัฐเมื่อเทียบกับสื่อชนิดอื่นอย่างวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และมีความเป็น

ทางการมากกว่าสื่อออนไลน์ โดยเลือกศึกษาหนังสือพิมพ์รายวัน แบ่งเป็นเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบ (Rotated sampling) ฉบับแรกที่เริ่มศึกษาคือฉบับวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2557 ถึงฉบับวันที่ 29 มกราคม 2559 รวมทั้งสิ้น 358 ฉบับ และสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 การวิเคราะห์ด้านรูปแบบของข่าวหน้า 1 ที่ปรากฏ

1) ปริมาณพื้นที่ข่าวที่ได้รับการตีพิมพ์

จากการวัดพื้นที่หัวข่าวหน้า 1 ความนำของข่าว และภาพประกอบข่าวที่มี พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ปรากฏในภาพ ของข่าวการเมืองแต่ละชิ้นจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ รายวันรวม 18 เดือน พบว่ามีข่าวหน้า 1 ทั้งหมด 358 ชิ้นข่าวเป็นหนังสือพิมพ์มติชน 184 ชิ้นข่าว และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 174 ชิ้นข่าว ซึ่งการนำเสนอที่มากกว่าของหนังสือพิมพ์มติชน ตรงกับงานวิจัย ของวรลักษณ์ อโนทัยสินทวี ที่หนังสือพิมพ์มติชนมีจำนวนชิ้นและพื้นที่ในการเสนอข่าวเกี่ยวกับ นายกรัฐมนตรีมากที่สุด โดยกองบรรณาธิการมีหน้าที่เสมือนนายทหารข่าวสาร เป็นฝ่ายกลั่นกรอง ข้อมูล ความสำคัญของประเด็นข่าวที่ได้รับจากผู้สื่อข่าวในแต่ละวัน ว่าประเด็นใดมีผลกระทบต่อสังคม และประชาชนให้ความสนใจ ก็จะเลือกนำเสนอข่าวประเด็นนั้นในหน้าหนึ่ง

เมื่อพิจารณาจากพื้นที่ข่าวหน้า 1 ของข่าวการเมืองในหนังสือพิมพ์มติชน เดือนที่มี พื้นที่เสนอข่าวมากที่สุดคือเดือนมกราคม 2558 คิดเป็นร้อยละ 7.23 ของพื้นที่ข่าวหน้า 1 รองมาคือ เดือนสิงหาคม 2558 ร้อยละ 6.99, เดือนพฤศจิกายน 2557 ร้อยละ 6.97 และเดือนที่มีพื้นที่นำเสนอ น้อยที่สุดคือพฤศจิกายน 2558 ร้อยละ 4.01

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มีพื้นที่ข่าวหน้า 1 ของข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มากที่สุดคือเดือนตุลาคม 2557 คิดเป็นร้อยละ 8.84 ของพื้นที่ข่าวหน้า 1 รองมาคือเดือน พฤศจิกายน 2557 ร้อยละ 7.47, เดือนมกราคม 2558 ร้อยละ 6.55 เดือนที่มีพื้นที่นำเสนอ น้อยที่สุด คือมกราคม 2558 ร้อยละ 3.64

2) ด้านรูปแบบของพาดหัวข่าว

เมื่อพิจารณาจากประเภทของพาดหัวข่าวหน้า 1 ของข่าวที่มีเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พบว่า หนังสือพิมพ์มติชนใช้การพาดหัวข่าวแบบเต็มคอลัมน์มากที่สุด คิด เป็นร้อยละ 96.74 ของพาดหัวข่าวทั้งหมด รองลงมาคือพาดหัวข่าวแบบแถวหน้ากระดานร้อยละ 3.26 โดยไม่ปรากฏพาดหัวข่าวแบบอื่นๆ ขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐใช้พาดหัวข่าวแบบเต็มคอลัมน์ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 77.01 ของพาดหัวข่าวทั้งหมด พาดหัวแบบแถวหน้ากระดานร้อยละ 20.69 และพาดหัวแบบอื่นๆ ร้อยละ 2.30 ตามลำดับอาจกล่าวได้ว่า หากพิจารณาจากหัวข่าวแล้ว

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีความหลากหลายในการพาดหัวข่าวมากกว่า เนื่องจากเป็นหนังสือพิมพ์ “หัวสี” ที่มีสภาพความเป็นทางการน้อยกว่าหนังสือพิมพ์ “ขาวดำ” อย่างมติชน โดยภาคภูมิ วรรณภา สรุปว่า หัวข่าวหนังสือพิมพ์มีหลายรูปแบบ ทั้งขนาด รูปลักษณ์ ความกว้างของคอลัมน์ ซึ่งสามารถเลือกใช้ตามความเหมาะสมกับหนังสือพิมพ์แต่ละประเภท

ด้านความสำคัญของพาดหัวข่าว พบว่า หนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์โดยเสนอในพาดหัวข่าวหลักมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 57.61 ของประเภทความสำคัญของพาดหัวข่าวทั้งหมด รองลงมาคือพาดหัวข่าวรอง ร้อยละ 35.33 พาดหัวข่าวย่อย ร้อยละ 3.80 และพาดหัวข่าวนำสาม ร้อยละ 3.26 ตามลำดับ ขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอข่าวของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในพาดหัวข่าวรองมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 44.25 ของประเภทความสำคัญของพาดหัวข่าวทั้งหมด รองลงมาคือพาดหัวข่าวหลัก ร้อยละ 38.51 พาดหัวข่าวนำสามร้อยละ 16.67 และพาดหัวข่าวย่อย ร้อยละ 0.57 ตามลำดับทั้งนี้ เนื่องจากหนังสือพิมพ์มติชนให้ความสำคัญกับข่าวการเมืองเป็นอันดับแรก ส่วนประเด็นที่มีความสำคัญรองลงมาแต่มีความโดดเด่น อาจแยกมาเสนอในอีกหัวข่าวหนึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของ ปุณณรัตน์ พิงคานนท์ ที่สรุปว่าข่าวที่มีความสำคัญที่สุด จะมีขนาดพาดหัวและพื้นที่มากที่สุด เพื่อดึงดูดให้ผู้อ่านเกิดความสนใจ ซึ่งสะท้อนว่าหนังสือพิมพ์มติชนให้ความสำคัญกับข่าวการเมืองมากที่สุด ส่วนหนังสือพิมพ์ไทยรัฐนั้นจะเสนอข่าวการเมืองด้วยหัวข่าวรองเป็นประจำ ยกเว้นประเด็นที่มีความสำคัญมากๆ ถูกเสนอด้วย “หัวไม้” หรือหัวข่าวหลัก และสอดคล้องกับแนวคิดของประชัน วัลลิโก ที่สรุปว่าข่าวที่มีคุณค่าสูงก็จะใช้พาดหัวข่าวด้วยตัวอักษรขนาดใหญ่ พื้นที่ในการนำเสนอจำนวนหลายคอลัมน์

เมื่อพิจารณาจากคุณลักษณะภาษาของพาดหัวข่าว พบว่าหัวข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนมีคุณลักษณะภาษาแบบประโยคประธานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 67.39 ของปริมาณคุณลักษณะภาษาของหัวข่าวทั้งหมด รองลงมาคือคุณลักษณะภาษาแบบประโยคกริยาร้อยละ 25.00 คุณลักษณะภาษาแบบนามวลีร้อยละ 5.43 และคุณลักษณะภาษาแบบกริยาวลีร้อยละ 2.17 ตามลำดับ ขณะที่พาดหัวข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีคุณลักษณะภาษาแบบประโยคประธานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 47.13 ของปริมาณคุณลักษณะภาษาของหัวข่าวทั้งหมด รองลงมาคือคุณลักษณะภาษาแบบประโยคกริยาร้อยละ 31.61 คุณลักษณะภาษาแบบกริยาวลีร้อยละ 10.92 และคุณลักษณะภาษาแบบนามวลีร้อยละ 10.34 ตามลำดับ อาจกล่าวได้ว่า หัวข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนมีความหลากหลายน้อยกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ด้านจำนวนประเด็นในพาดหัวข่าวหน้า 1 พบว่าหนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอมากกว่า 1 ประเด็น คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของหัวข่าวทั้งหมด ขณะที่พาดหัวข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอประเด็นเดียว คิดเป็นร้อยละ 6.32 ของหัวข่าวทั้งหมด นำเสนอมากกว่า 1 ประเด็น

ร้อยละ 93.68 เพื่อบอกกับผู้รับสารว่าข่าวของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นมีประเด็นใดบ้าง อันจะช่วยสร้างความสนใจและจูงใจให้ผู้รับสารซื้อหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นๆ ได้ ทั้งนี้ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐยังปรากฏข่าวที่เสนอแบบประเด็นเดียว ร้อยละ 6.32 ซึ่งทั้งหมดเป็นการนำคำให้สัมภาษณ์ของ พล.อ.ประยุทธ์ ในประเด็นต่างๆ ขึ้นมาพาดหัว

เมื่อพิจารณาประเภทของคำที่ใช้ในพาดหัวข่าวหน้า 1 พบว่าหนังสือพิมพ์มติชนมีประเภทของคำที่ใช้ในพาดหัวข่าวหน้า 1 เป็นคำทับศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 34.48 ของปริมาณการใช้คำทั้งหมด คำประเภทตัวย่อร้อยละ 53.29 คำประเภทสมญานามร้อยละ 12.23 และไม่ปรากฏการใช้เครื่องหมายวรรคตอน ขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีประเภทของคำที่ใช้เป็นคำทับศัพท์คิดเป็นร้อยละ 22.02 ของปริมาณการใช้คำทั้งหมด คำประเภทตัวย่อร้อยละ 52.71 คำประเภทสมญานามร้อยละ 11.55 และคำประเภทเครื่องหมายวรรคตอนร้อยละ 13.72 ตามลำดับ โดยหัวข้อข่าวเกือบทั้งหมดของหนังสือพิมพ์มติชนจะใช้คำย่อ และไม่ปรากฏเครื่องหมายวรรคตอนเลย ต่างกับหนังสือพิมพ์ไทยรัฐที่มีการใช้เครื่องหมายวรรคตอน เช่น อัศจรรย์ เพื่อช่วยให้การจัดวางตัวอักษรในหัวข้อข่าวมีช่องไฟระหว่างตัวอักษรสวยงาม การใช้เครื่องหมายวรรคตอนของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ตรงกับแนวคิดของ ประชัน วัลลิโก ที่สรุปว่าหัวข้อข่าวเป็นส่วนประกอบหนึ่งที่ใช้ในการจัดหน้าหนังสือพิมพ์ให้สวยงาม ทำให้การจัดหน้าหนังสือพิมพ์น่าอ่าน ดูแล้วไม่น่าเบื่อ

ส่วนลักษณะความเป็นกลางของพาดหัวข่าวหน้า 1 ที่เสนอเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พบว่า พาดหัวข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนมีความเป็นกลางคิดเป็นร้อยละ 88.04 ของหัวข้อข่าวทั้งหมด ไม่มีความเป็นกลางร้อยละ 11.96 ขณะที่พาดหัวข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีความเป็นกลางคิดเป็นร้อยละ 83.91 ของหัวข้อข่าวทั้งหมด ไม่มีความเป็นกลางร้อยละ 16.09 ทั้งนี้เหตุผลหนึ่งของการใช้คำที่มีอคติ เจือความรู้สึกของผู้สื่อข่าวก็เพื่อเรียกร้องความสนใจจากประชาชนผู้อ่านนั่นเอง

3) การวิเคราะห์ด้านรูปแบบของความนำข่าว

เมื่อพิจารณาจากประเภทของความนำข่าวหน้า 1 ในข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พบว่าหนังสือพิมพ์มติชน นำเสนอความนำแบบ The Who Lead มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 88.04 ของข่าวที่นำเสนอ ขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐเสนอความนำแบบ The Who Lead มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 75.29 ของข่าวที่นำเสนอ ทั้งนี้เพื่อเป็นการง่ายต่อการเขียน สามารถสื่อสารให้ผู้รับสารเข้าใจได้โดยง่าย นอกจากนี้ ความนำข่าวของหนังสือพิมพ์มติชนจะปรากฏเฉพาะหน้า 1 เท่านั้น ต่างจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐที่ความนำข่าวปรากฏทั้งหน้า 1 และหน้าข่าวต่อ โดยการใช้ความนำประเภท The Who Lead มากที่สุด ตรงกับแนวคิดของปยุตต์ วัลลิโก ที่สรุปว่าการเริ่มกล่าวถึงตัวบุคคล เป็นการให้คุณค่า ตอบสนองความต้องการสนใจใคร่รู้ ดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน

ให้อ่านความนำและติดตามอ่านข่าวจนจบ ขณะที่รู้ดี วิทยสรณะ สรุปว่าความนำแบบนี้มุ่งความสนใจ และให้น้ำหนักไปยังบุคคลที่เป็นข่าวหรือแหล่งข่าวที่มีความสำคัญหรือความเด่น

ด้านความยาวของความนำข่าวหน้า 1 พบว่า หนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอความนำด้วยความยาว 2 ประเด็นมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 44.02 ของข่าวที่นำเสนอ มักเสนอประเด็นเพิ่มเติมหรือขยายความจากหัวข้อ แตกต่างจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เสนอความนำด้วยความยาวแบบหลายประเด็นมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 99.43 ของข่าวที่นำเสนอ และไม่ปรากฏความนำแบบประโยคเดียวเลย และเนื่องจากข่าวการเมืองของไทยรัฐรวบรวมทุกประเด็นการเมืองไว้ในข่าวเดียวและยึดหลักการเสนอข่าวในด้วยแง่มุมที่หลากหลาย ทำให้ความนำของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐนอกจากทำหน้าที่ขยายความประเด็นในหัวข้อแล้ว ยังนำประเด็นอื่นๆ ของข่าวที่มีความสำคัญมาใส่ไว้ในความนำ ผู้อ่านสามารถทราบประเด็นข่าวหลักของวันได้เพียงแค่อ่านหัวข้อและความนำ ซึ่งพนม วรรณศิริ สรุปว่า หากข่าวนั้นมีข้อเท็จจริงมาก มีประเด็นน่าสนใจหลายประเด็น ความนำอาจยาวหลายประเด็น

เมื่อพิจารณาจากคุณลักษณะการใช้ภาษาเขียนในความนำของข่าวหน้า 1 พบว่า ความนำข่าวของหนังสือพิมพ์มติชน มีคุณลักษณะการใช้ภาษาเขียนแบบประธานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 75.00 ของข่าวที่นำเสนอ เช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ที่ใช้ภาษาเขียนในความนำแบบประธานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 68.97 ของข่าวที่นำเสนอ เนื่องจากง่ายต่อการสื่อสารและทำความเข้าใจ โดยพนม วรรณศิริ สรุปว่าการเปิดความนำด้วยประธาน จะเป็นคำนามหรือสรรพนามจะช่วยเรียกความสนใจจากผู้อ่านและมีคุณค่าในเชิงข่าวด้วย

และหากพิจารณาลักษณะความสอดคล้องระหว่างพาดหัวข่าวกับความนำของข่าว พบว่า หนังสือพิมพ์มติชนมีลักษณะความสอดคล้องแบบสอดคล้องบางส่วนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 32.07 ของข่าวที่นำเสนอ ขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีลักษณะความสอดคล้องแบบสอดคล้องมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 66.67 ของข่าวที่นำเสนอ ทั้งนี้ เนื่องจากความแตกต่างของรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับ หัวข่าวของหนังสือพิมพ์มติชน ทั้งหัวข่าวหลักและหัวข่าวรองมีการนำเสนอหลายประเด็นโดยหัวข่าวรองทำหน้าที่เพิ่มเติมประเด็นจากหัวข่าวหลัก ทำให้ความนำข่าวส่วนใหญ่นำเสนอแบบ 2 ประโยคที่มีหน้าที่เพิ่มเติมและขยายประเด็น ขณะที่ความนำข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีความยาวแบบหลายประเด็นเกือบทั้งหมด จึงมีความสอดคล้องกับหัวข่าวมากกว่า

5.1.2 ลักษณะของบทบาทที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์

จากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 184 ข่าวของหนังสือพิมพ์มติชน มีข่าวเพียง 101 ชิ้นหรือคิดเป็นร้อยละ 54.89 เท่านั้นที่มีการกล่าวถึง พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในหัวข้อและความนำข่าว

โดยตรง ซึ่งเป็นผลจากรูปแบบการนำเสนอ ทำให้ทักษะที่สะท้อนบทบาทหน้าที่ที่ปรากฏในหัวข้อ และความนำข่าวนี้น้อยกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐที่มีกลุ่มตัวอย่าง 174 ชิ้น โดยร้อยละ 71.26 หรือข่าว 124 ชิ้น มีการกล่าวถึง พล.อ.ประยุทธ์ ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากลักษณะของทักษะด้านต่างๆ ที่สะท้อนบทบาทของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ปรากฏในหัวข้อและความนำข่าวหน้า 1

โดยข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชน ปรากฏข้อความที่สะท้อนทักษะด้านต่างๆ ทั้งสิ้น 133 ครั้ง สะท้อนทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 31.58 ของปริมาณทักษะทั้งหมด รองลงมาคือทักษะด้านการควบคุมและจัดระเบียบในสังคมร้อยละ 27.07 ทักษะในการใช้ความรุนแรงร้อยละ 15.79 ทักษะด้านพิธีการยอมรับของสมาชิกในสังคมร้อยละ 10.53 ทักษะด้านการต่อรองร้อยละ 7.52 ทักษะด้านสติปัญญาร้อยละ 4.51 และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ร้อยละ 3.01 ตามลำดับ ขณะที่หัวข้อและความนำข่าวหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ปรากฏข้อความที่สะท้อนบทบาททั้งสิ้น 229 ครั้ง สะท้อนทักษะด้านการควบคุมและจัดระเบียบในสังคมมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 35.37 ของปริมาณทักษะทั้งหมด รองลงมาคือทักษะในการใช้ความรุนแรงร้อยละ 31.58 ทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อร้อยละ 31.58 ทักษะด้านพิธีการยอมรับของสมาชิกในสังคมร้อยละ 10.04 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ร้อยละ 8.73 ทักษะด้านการต่อรองร้อยละ 4.37 และทักษะด้านสติปัญญาร้อยละ 3.93 ตามลำดับ

5.1.3 ความเป็นผู้นำและคุณลักษณะที่ปรากฏ

รูปแบบการนำเสนอหัวข้อและความนำข่าว ส่งผลต่อการสะท้อนความเป็นผู้นำและคุณลักษณะที่ปรากฏ แต่ทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนต่างสะท้อนว่า พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นผู้นำแบบอัตตาธิปไตยมากที่สุด โดยหนังสือพิมพ์มติชนในข่าว 54 ชิ้นหรือคิดเป็นร้อยละ 78.27 ปรากฏคุณลักษณะแบบรู้ข้อเท็จจริงแต่ผู้เดียว/สั่งการตามอารมณ์/ยึดถือตัวเองเป็นสำคัญมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 50 ขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ สะท้อนภาพผู้นำแบบอัตตาธิปไตยมากที่สุดคือ ปรากฏในข่าว 86 ชิ้นหรือคิดเป็นร้อยละ 86.00 ปรากฏคุณลักษณะแบบรู้ข้อเท็จจริงแต่ผู้เดียว/สั่งการตามอารมณ์/ยึดถือตัวเองเป็นสำคัญมากที่สุด คือ 59 ชิ้นหรือคิดเป็นร้อยละ 43.39 ทั้งนี้ การที่หนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับปรากฏลักษณะของผู้นำแบบอัตตาธิปไตยมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของจักริน วงศ์กุลฤติ ซึ่งสรุปว่าอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีมีอยู่มากมายกว้างขวาง และบางเรื่องยังไม่เหมาะสม หรือมากเกินไป

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 วิเคราะห์การนำเสนอเนื้อหาข่าวที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 2 ฉบับให้ความสำคัญกับการนำเสนอข่าวการเมืองต่างกัน สะท้อนการให้ความสำคัญต่อข่าวการเมืองที่แตกต่างกันด้วย โดยวัดพื้นที่ข่าวหน้า 1 เฉพาะหัวข่าว ความนำข่าว และภาพข่าวที่มี พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ปรากฏอยู่ โดยหนังสือพิมพ์มติชนมีขนาดพื้นที่ข่าวการเมืองที่ถูกนำเสนอในพื้นที่ข่าวหน้า 1 เฉลี่ยขึ้นข่าวละ 44.87 ตารางนิ้ว เมื่อพิจารณาเป็นรายเดือนพบว่าเดือนที่มีพื้นที่ในการนำเสนอมากที่สุดคือมกราคม 2558 คิดเป็นร้อยละ 7.23 อันเป็นช่วงแรกของการเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ส่วนเดือนที่มีพื้นที่นำเสนอน้อยที่สุดเมื่อไม่นับรวมเดือนสิงหาคมที่เก็บข้อมูลเพียงครั้งเดียว คือพฤศจิกายน 2558 คิดเป็นร้อยละ 4.01 ตรงกับช่วงที่มีการร่างรัฐธรรมนูญโดยกรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) ฉบับที่ 2 นำโดยนายมีชัย ฤชุพันธุ์ หลังจากร่างรัฐธรรมนูญฉบับแรกไม่ผ่านการโหวตของสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.)

ในภาพรวม หนังสือพิมพ์มติชนให้พื้นที่ในการเสนอข่าวมากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งมีขนาดพื้นที่การนำเสนอขึ้นข่าวละ 32.84 ตารางนิ้ว โดยเดือนที่มีพื้นที่ในการนำเสนอมากที่สุดคือ ตุลาคม 2557 คิดเป็นร้อยละ 8.84 ซึ่งตรงกับช่วงที่ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เดินทางไปเข้าร่วมประชุมสุดยอดอาเซียนที่สหภาพเมียนมาร์ ส่วนเดือนที่มีพื้นที่การนำเสนอที่น้อยที่สุดเมื่อไม่นับรวมเดือนสิงหาคม คือมกราคม 2559 คิดเป็นร้อยละ 3.64 ซึ่งเกิดเหตุการณ์ที่มีคุณค่าข่าว ด้านปฏิกิริยาอยู่หลายเหตุการณ์ อาจกล่าวได้ว่าหนังสือพิมพ์มติชนให้ความสำคัญกับการเสนอข่าวการเมืองมากกว่า

ทั้งนี้ เนื่องจากหนังสือพิมพ์มติชนเป็นหนังสือพิมพ์ที่ถูกจัดอยู่ในประเภทของหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ ที่ให้ความสำคัญต่อการรายงานข่าวการเมือง จึงใช้พื้นที่หน้า 1 ในการนำเสนอข่าวการเมืองมากกว่าข่าวประเด็นอื่นๆ โดยกองบรรณาธิการมีชื่อเฉพาะในการเรียกข่าวการเมืองว่า “ฮิต” ที่กร่อนเสียงมาจากคำว่า “ฮิตการเมือง” ซึ่งหมายถึงรวมมิตรข่าวการเมืองนั่นเอง ส่วนหนังสือพิมพ์ไทยรัฐซึ่งเป็นตัวแทนของหนังสือพิมพ์รายวันเชิงปริมาณ ใช้พื้นที่ในการนำเสนอข่าวการเมืองน้อยกว่าเนื่องจากต้องเฉลี่ยพื้นที่ให้กับข่าวประเภทอื่นๆ โดยเน้นให้น้ำหนักกับข่าวที่ประชาชนสนใจ (Human interest) ในช่วงเวลานั้น หากข่าวการเมืองเป็นเรื่องที่ประชาชนสนใจมาก ก็จะมีพื้นที่ในการนำเสนอมากกว่าปกติ

ผลการวิจัยเรื่องรูปแบบของพาดหัวข่าวเป็นไปตามหลักแนวทางการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda setting) ซึ่งมีการระบุถึงหน้าที่ของสื่อมวลชนในการคัดเลือก จัดลำดับและให้ความสำคัญในการเสนอข่าวต่างๆ เพื่อให้ประชาชนร่วมกันพิจารณาและเห็นคล้อยตาม ว่าข่าวสารใดที่ควรให้ความสนใจมากที่สุดในช่วงเวลานั้นๆ โดยการจัดรูปแบบข่าวสารที่แตกต่างไปในแต่ละวัน เพราะความเข้มข้นของข่าวในแต่ละวันที่แตกต่างกัน อันเป็นปัจจัยเสริมบทบาทการจัดวาระข่าวสารของสื่อมวลชน นอกจากนี้ การจัดวาระข่าวสารยังรวมถึงการเลือกที่จะไม่นำเสนออีกด้วย ดังปรากฏเด่นชัดในกลุ่มตัวอย่างของหนังสือพิมพ์มติชน ที่มีการกล่าวถึง พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในหัวข่าวและความนำข่าวเพียงร้อยละ 54.89 เมื่อเทียบกับหนังสือพิมพ์ไทยรัฐที่กล่าวถึงร้อยละ 71.26

อย่างไรก็ตาม จุดเด่นของหัวข่าวการเมืองหน้า 1 ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา คือ มักปรากฏคำหลักที่เกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ ในพาดหัวรอง ยกเว้นข่าวที่มีประเด็นโดดเด่นและเป็นเรื่องที่ประชาชนสนใจ จึงจะปรากฏคำหลักในพาดหัวข่าวหลัก นอกจากนี้ยังปรากฏคำทับศัพท์จำนวนมาก ขณะที่จุดเด่นของหัวข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ คือมักเสนอเป็นหัวข่าวรอง อักษรสีขาวพื้นสีเขียวมากที่สุด และมีรูปแบบการเขียนที่หลากหลาย มักนำคำให้สัมภาษณ์ของ พล.อ.ประยุทธ์ มาใช้พาดหัว โดยคำนึงถึงความสวยงามของหัวข่าวโดยพิจารณาจากช่องไฟของตัวอักษรให้มีขนาดเท่าๆ กัน และมักใช้เครื่องหมายอัศเจรีย์และอัญประกาศ เพื่อทำให้หัวข่าวหน้า 1 มีความสวยงามขึ้น นอกจากนี้ การใช้เครื่องหมายอัศเจรีย์ยังช่วยดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน ให้เกิดความรู้สึกตื่นเต้นและตื่นตัว จำเป็นต้องเสพข่าวขึ้นนั้นๆ ขณะที่หัวข่าวการเมืองหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มติชนไม่มีการใช้เครื่องหมายอัญประกาศเลย

5.2.2 ลักษณะของบทบาทที่ปรากฏ

เนื่องจากรูปแบบการนำเสนอหัวข่าวและความนำข่าวการเมืองในหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา แตกต่างกัน บวกกับนโยบายการเสนอข่าวการเมืองที่แตกต่างกัน โดยหนังสือพิมพ์มติชนวางตัวเป็นเวทีการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มบุคคลฝ่ายต่างๆ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นการเมืองนั้นๆ เปิดพื้นที่ให้ได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ เพื่อให้ผู้รับสารได้รับรู้ข้อมูลเชิงลึก และสามารถตัดสินใจเองได้ว่า พล.อ.ประยุทธ์ แสดงบทบาทใดบ้างในฐานะผู้นำประเทศ พบว่าหัวข่าวและความนำข่าวของหนังสือพิมพ์มติชนมีข้อความสะท้อนทักษะด้านต่างๆ รวม 133 ทักษะ เป็นด้านโฆษณาชวนเชื่อในเนื้อหาข่าวมากที่สุดคือ 42 ชิ้น หรือร้อยละ 31.58 และสะท้อนทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์น้อยที่สุดคือปรากฏในข่าว 4 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ

ละ 3.01 นี้เองที่อาจทำให้นหนังสือพิมพ์มติชนถูกมองว่าเป็นเครื่องมือของกลุ่มการเมือง ทำให้คณะรัฐมนตรีชุดนี้ติดตามอ่านมติชนมากที่สุด

ขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งมีการเขียนความนำข่าวแบบหลายประเด็นเกือบทั้งหมด มีข้อความที่สะท้อนทักษะทั้งสิ้น 229 ทักษะด้านการควบคุมมากที่สุดคือ 81 ชิ้น หรือร้อยละ 35.37 และสะท้อนทักษะด้านอื่นๆ ในสัดส่วนที่ลดหลั่นกันมา ทั้งนี้เนื่องจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการวางแผนจำหน่ายทั่วประเทศ และมียอดจำหน่ายต่อวันจำนวนมาก จึงเสนอเนื้อหาข่าวการเมืองแบบภาพรวมมากกว่าแบบเจาะลง ซึ่งช่วยลดข้อครหาว่าเป็นเครื่องมือของกลุ่มการเมืองได้ระดับหนึ่ง

5.2.3 คุณลักษณะและความเป็นผู้นำที่ปรากฏ

ปฏิเสธไม่ได้ว่าการเข้ามาทำหน้าที่นายกรัฐมนตรีของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ยึดอำนาจการปกครองประเทศจากรัฐบาลรักษาการของ น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้สร้างข้อจำกัดต่อการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนจากการประกาศใช้ประกาศ คสช.ฉบับที่ 97/2557 และประกาศ คสช.ฉบับที่ 103/2557 รวมทั้งยังมีอีกเครื่องมือสำคัญคือมาตรา 44 ในรัฐธรรมนูญชั่วคราว พ.ศ.2557 นั้นทำให้สื่อมวลชนไม่อาจทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งหน้าที่สำคัญประการหนึ่งคือการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล ทำให้สื่อมวลชนต้องเสนอข่าวด้วยความระมัดระวัง เพราะจากการเป็นองค์กรธุรกิจที่อาศัยรายได้จากค่าโฆษณาและยอดจำหน่าย

ทั้งนี้ จากการที่นายกรัฐมนตรีมีลีลาการตอบคำถามแบบตอบทุกคำถาม ตอบได้ทุกประเด็น ให้สัมภาษณ์ทุกเรื่อง ทั้งยังมีรายการคืนความสุขให้คนในชาติซึ่งออกอากาศเป็นประจำทุกคืนวันศุกร์ ทำให้มีวัตถุดิบในการเขียนข่าวจำนวนมาก ซึ่งวัตถุดิบเหล่านี้เองที่สะท้อนประเภทของผู้นำและคุณลักษณะของผู้นำผ่านหัวข่าวและความนำข่าวหน้า 1 จากผลการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือพิมพ์มติชนและหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ต่างสะท้อนว่า พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นผู้นำแบบอัตตาธิปไตย (Authoritarian) โดยกลุ่มตัวอย่างจากหนังสือพิมพ์มติชนรวม 54 ชิ้น (ร้อยละ 53.47) มีคุณลักษณะด้านการสั่งการมากที่สุดคือร้อยละ 50 ส่วนหัวข่าวและความนำข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐรวม 86 ชิ้น (ร้อยละ 69.36) ก็มีคุณลักษณะด้านการสั่งการมากที่สุดเช่นกัน (ร้อยละ 43.39) อันเป็นการตอกย้ำภาพของผู้นำที่มาจากทหาร

5.3 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. แม้ว่าลักษณะการทำงานของสื่อจะเป็นไปตามแนวคิดการจัดวาระข่าวสาร แต่บุคลากรข่าวทั้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน ตั้งแต่ผู้สื่อข่าว รีไรเตอร์ หัวหน้าโต๊ะข่าวการเมือง หัวหน้าข่าวหน้า 1 ตลอดจนบรรณาธิการข่าว ต่างระบุว่าเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ถูกนำเสนอเป็นข่าวหน้า 1 เป็นการสะท้อนภาพความจริงที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ การวิเคราะห์เพียงพาดหัวและความนำข่าว ไม่อาจสะท้อนได้อย่างแท้จริงว่าหนังสือพิมพ์มีแนวคิดในการเสนอข่าวอย่างไร

2. ด้วยพื้นที่อันจำกัดของหน้าหนังสือพิมพ์ ทำให้ประเด็นที่ถูกคัดเลือกมานำเสนอ อาจทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจด้านบทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา คลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง เนื่องจากผู้สื่อข่าวการเมืองที่ทำงานใกล้ชิดกับ พล.อ.ประยุทธ์ ต่างพูดเป็นเสียงเดียวกันว่านายกรัฐมนตรีเป็นคนจริงใจ ตอบทุกคำถาม และอาจใช้การแสดงอารมณ์เพื่อเลี่ยงการตอบคำถามในประเด็นที่ไม่อยากตอบ ซึ่งอาจทำให้เกิดการรับรู้ที่ พล.อ.ประยุทธ์ เป็นคนเจ้าอารมณ์ ทั้งที่ความจริงอาจไม่เป็นเช่นนั้น

3. จากการศึกษา นอกจากบทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำที่ปรากฏในหัวข่าวและความนำของข่าวหน้า 1 ตามตัวแปรที่นำมาใช้แล้ว สื่อมักเสนอเนื้อหาด้านการจัดระเบียบสื่อมวลชน พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เริ่มตั้งแต่การจัดระเบียบ “รังนกกระจอก” ในบริเวณทำเนียบรัฐบาล, การกำหนดพื้นที่การให้สัมภาษณ์ไม่ให้ผู้สื่อข่าวประชิดตัวนายกฯ การกำหนดให้ผู้สื่อข่าวต้องแจ้งชื่อและสังกัดก่อนถาม และแต่ละวันถามได้ไม่เกิน 4 คำถาม นอกจากนี้ยังมีทีมงานของสำนักนายกรัฐมนตรี คอยบันทึกภาพผู้สื่อข่าวระหว่างสัมภาษณ์ตลอด

4. จากการศึกษา ทราบเพียงว่าการเสนอเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา สะท้อนบทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของนายกฯ ขณะปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น การศึกษาควรสะท้อนว่าการเสนอการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ และความเป็นผู้นำควรเป็นอย่างไร การพาดหัวข่าวและบรรณานุกรมควรเป็นอย่างไร เพื่อสะท้อนและสื่อให้ผู้รับสารเห็นความสำคัญของข่าวสารชิ้นนั้น

5. เมื่อพิจารณาถึงบทบาทหน้าที่ของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ถูกนำเสนอโดยหนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับ พบว่าปริมาณการนำเสนอแต่ละทักษะไม่ต่างกันมากนัก แต่ที่น่าสนใจคือหนังสือพิมพ์มติชนเสนอว่า พล.อ.ประยุทธ์ มีทักษะด้านการโฆษณาชวนเชื่อมากที่สุด และมากกว่าการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐถึงร้อยละ 17.17 ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าเหตุใดหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพถึงมีการนำเสนอทักษะข้อนี้โดดเด่นที่สุด

6. จากการศึกษาเรื่องนี้ พบว่าแม้สื่อมวลชนจะบอกว่าตัวเองนำเสนอข่าวอย่างเป็นกลางปราศจากอคติ แต่เมื่อพิจารณาเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนออย่างละเอียด และเปรียบเทียบกับหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนชนิดอื่น ก็ทำให้ทราบว่าความเป็นกลางของสื่อมวลชนเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นยาก เพราะนอกจากอคติที่ตัดได้ยากแล้ว ยังมีปัจจัยทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ที่ทำให้การเสนอข่าวเกิดความเอนเอียง

5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งต่อไป ควรเป็นการศึกษาเปรียบเทียบการส่งสารของสื่อมวลชนสองชนิด เพื่อทราบว่าลักษณะของสื่อที่แตกต่างกันเช่นสื่อวิทยุโทรทัศน์กับสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ ส่งผลให้เกิดความแตกต่างของเนื้อหาสารอย่างไร

2. การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาการนำเสนอพาดหัวข่าว เฉพาะหน้า 1 ในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย เท่านั้นไม่ครอบคลุมข่าวประเภทอื่น เช่น ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวการศึกษา ข่าวบันเทิง เป็นต้น จึงควรที่จะมีการศึกษาการนำเสนอพาดหัวข่าวในหน้าต่างๆ เพื่อเปรียบเทียบแนวทางการนำเสนอ และอาจสะท้อนให้เห็นถึงนโยบายในการทำงานของหนังสือพิมพ์ฉบับที่ศึกษานั้น

3. การศึกษานี้เป็นการศึกษาด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และการสัมภาษณ์ผู้เขียนพาดหัวข่าวหน้า 1 เท่านั้น แต่ไม่ได้สำรวจหรือศึกษาความคิดเห็นของผู้อ่านที่มีต่อพาดหัวข่าว ซึ่งถ้าหากได้มีการศึกษา ก็จะทำให้เห็นผลการวิจัยเกี่ยวกับพาดหัวข่าวที่ชัดเจนว่า ระหว่างผู้ส่งสาร ผู้รับสาร และเนื้อหาสาร แต่ละส่วนมีข้อมูลมีสอดคล้อง สนับสนุน หรือขัดแย้งกันอย่างไรหรือไม่ อันเป็นช่องทางที่จะช่วยให้เข้าใจทั้งการนำเสนอพาดหัวข่าว และความคิดเห็นหรือความต้องการของผู้อ่านที่เกี่ยวข้องกับพาดหัวข่าว ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการนำเสนอพาดหัวข่าวได้มากขึ้นและถูกทิศทางมากขึ้น

4. ควรศึกษาการเปิดรับข่าวสารของผู้รับสารเพื่อทราบว่าการกำหนดวาระข่าวสารของสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ มีผลต่อการรับรู้เรื่องบทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของนายกรัฐมนตรีอย่างไร แตกต่างจากการนำเสนอของสื่อชนิดอื่นที่ศึกษาเปรียบเทียบกับหรือไม่ อย่างไร

5. การศึกษาบทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อมวลชนเพียงคนเดียว อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ว่าผู้วิจัยมีอคติต่อ พล.อ.ประยุทธ์ หากต้องการทราบลักษณะของบทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของนายกรัฐมนตรีของไทย ควรเป็นการศึกษาเปรียบเทียบ เช่น ระหว่างนายกรัฐมนตรีที่เป็นพลเรือนกับนายกรัฐมนตรีที่เป็นทหาร หรือ

นายกรัฐมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งกับนายกรัฐมนตรีพระราชทาน เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนว่ามีลักษณะเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งอาจนำไปสู่การสรุปลักษณะของบทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำของไทย ว่าในภาพรวมเป็นอย่างไร

6. หนังสือพิมพ์บางฉบับมีการเผยแพร่มากกว่าหนึ่งกรอบในแต่ละวัน ฉะนั้นจึงควรมีการศึกษาว่าพาดหัวข่าวหน้า 1 ในกรอบต่างๆ ของหนังสือพิมพ์ มีลักษณะการนำเสนอและปัจจัยที่มีส่วนกำหนดการนำเสนอพาดหัวข่าวเป็นอย่างเดียวกันหรือไม่ หรือแตกต่างกันอย่างไร เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจแนวนโยบายในการนำเสนอพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ฉบับต่างๆ ได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และวิชาการด้านการหนังสือพิมพ์ต่อไป

รายการอ้างอิง

หนังสือและบทความในหนังสือ

- กิติ ตยัคคานนท์. (2532). *เทคนิคการสร้างภาวะผู้นำ* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.
- กิตติมา สุรสนธิ. (2557). *ความรู้ทางการสื่อสาร* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ฉอาน วุฒิกรมรักษา. (2536). *หลักการรายงานข่าว*. กรุงเทพฯ : ประกายพริก.
- ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. (2537). *ผู้นำการเมือง : แนวทางวิเคราะห์และกรณีศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : บริษัท วัชรินทร์การพิมพ์ จำกัด.
- ดรุณี หิรัญรักษ์. (2538). *เทคนิคการหาข่าวและการเขียนข่าวหนังสือพิมพ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประชัน วลลโก. (2523). *หลักการเขียนข่าว*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประภาวดี สืบสนธิ์. (2530). *สถานการณ์วิจัยบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์: การวิเคราะห์เชิงปริมาณ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปาริชาติ สถาปิตานนท์. (2545). *ระเบียบวิธีวิจัยการสื่อสาร*. (พิมพ์ครั้งที่1). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปยุตต์ รัตน์ พิงคานนท์. (2548). *การสื่อข่าวและการเขียนข่าวหนังสือพิมพ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พนม วรรณศิริ. (2544). *การสื่อข่าวและการเขียนข่าว*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- พิศิษฐ์ ขวลาธวัช. (2539). *การรายงานข่าวชั้นสูง*. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า.
- ภาคภูมิ ทรนภา. (2554). *การเขียนข่าวเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: อินทนิล.
- มาลี บุญศิริพันธ์. (2537). *หลักการทำหนังสือพิมพ์เบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : ประกายพริก.
- _____. (2550). *วารสารศาสตร์เบื้องต้น : ปรัชญาและแนวคิด*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (2556). *วารสารศาสตร์เบื้องต้น : ปรัชญาและแนวคิด*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิชญ์ สุวรรณเพิ่ม. (2540). *การตกแต่งต้นฉบับ*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์.

- สดศรี เผ่าอินจันทร์. (2530). *กระบวนการผลิตหนังสือพิมพ์*. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมควร กวียะ. (2547). *การสื่อสารมวลชน บทบาทหน้าที่ สิทธิ เสรีภาพ ความรับผิดชอบ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ บริษัท อักษราพิพัฒน์ จำกัด.
- สรรรวี คชาชีวะ. (2525). *การวิเคราะห์เนื้อหาจากสื่อสิ่งพิมพ์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิทยานิพนธ์

- กุลวิณัฏ วิริโยทัย. (2552). *กลยุทธ์การสร้างแบรนด์ทางการเมืองของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย พ.ศ. 2551*. (รายงานโครงการเฉพาะบุคคลปริญญาโทฉบับพิเศษ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน สาขาการบริหารสื่อสารมวลชน.
- แก้วใจ ศาสตร์ประสิทธิ์. (2547). *บทบาทของหนังสือพิมพ์รายวันในการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทฉบับพิเศษ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน สาขาการสื่อสารภาครัฐและเอกชน.
- จักริน วงศ์กุลฤดี. (2538). *บทบาทและอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทฉบับพิเศษ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, บัณฑิตวิทยาลัย (นิติศาสตร์).
- ดวงพร จำปาศรี. (2547). *ภาพลักษณ์ของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์ไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทฉบับพิเศษ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, บัณฑิตวิทยาลัย นิเทศศาสตร์ (นิเทศศาสตร์พัฒนาการ).
- ทรงยศ บัวเผื่อน. (2553). *หนังสือพิมพ์ไทยรายวันกับการสร้างภาพลักษณ์นายสมัคร สุนทรเวช (29 มกราคม - 9 กันยายน 2551)*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทฉบับพิเศษ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน สาขาสื่อสารมวลชน.
- ธงชัย มหาไตรภพ. (2532). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการคัดเลือกข่าวสำหรับลงพิมพ์ในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย 4 ฉบับ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทฉบับพิเศษ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน.
- ธีระยุทธ ลาตีฟี. (2542). *การสะท้อนภาพของเหตุการณ์เกี่ยวกับชาวมุสลิมในหนังสือพิมพ์ไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทฉบับพิเศษ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, บัณฑิตวิทยาลัย สาขานิเทศศาสตร์.

- ปจรรย์ ณะสมบุรณ์กิจ. (2538). หนังสือพิมพ์ไทยรัฐกับการกำหนดวาระสารความขัดแย้งทางการเมืองในเหตุการณ์ พฤษภาคม 2535. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, บัณฑิตวิทยาลัย ภาควิชาการหนังสือพิมพ์.
- พิษณุรักษ์ ปิตาทะสังข์. (2548). การเล่าเรื่องและการสร้างความจริงทางสังคมในข่าวคลื่นยักษ์สึนามิ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะนิเทศศาสตร์.
- พิสิฐ ประเสริฐศรี. (2554). การวิเคราะห์เนื้อหาและวาทกรรมข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ของหนังสือพิมพ์ส่วนกลางและหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน สาขาสื่อสารมวลชน.
- มนชนก พัฒนพงศ์. (2537). การนำเสนอข่าวและภาพข่าว “หน้าหนึ่ง” ของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยก่อนและหลังยกเลิก พร.42. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, บัณฑิตวิทยาลัย สาขานิเทศศาสตร์.
- รัตนา ประยูรรักษ์. (2545). การประกอบสร้างความเป็นจริง และการตัดสินผู้ตกเป็นข่าวด้วยการเล่าเรื่องในหนังสือพิมพ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะนิเทศศาสตร์.
- วรลักษณ์ โอนทัยสินทวี. (2556). การนำเสนอเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ในฐานะนายกรัฐมนตรีในหนังสือพิมพ์ไทยรายวัน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน สาขาสื่อสารมวลชน.
- เสวี บัวแก้ว. (2533). บทบาทผู้นำทางการเมืองของ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ (พ.ศ. 2523-2526). (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, บัณฑิตวิทยาลัย สาขารัฐศาสตร์.
- อดิสา วงศ์ลักษณ์พันธ์. (2542). การเล่าเรื่องในข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, บัณฑิตวิทยาลัย สาขานิเทศศาสตร์.
- อภิรดี เกล็ดมณี. (2551). การวิเคราะห์เนื้อหาการสื่อสารห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์.
- อรรถภูมิ อองกุลนะ. (2555). การวิเคราะห์การจัดวาระข่าวสารการเสนอแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 ของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย. (รายงานโครงการเฉพาะบุคคล บัณฑิตวิทยาลัย). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน สาขาการบริหารสื่อสารมวลชน.

เอกสารอื่นๆ

- ชวรัตน์ เชิดชัย . (2541). *เทคนิคการเขียนข่าว*. เอกสารการสอนชุดวิชาการข่าวและบรรณาธิกรณ
หน่วยที่ 4 สาขาวิชานิเทศศาสตร์. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชลธิชา สุทธิจันทร์กุล. (2545). *การวิเคราะห์เนื้อหาทางสารสนเทศศาสตร์*. ประมวลสาระชุด
วิชาการวิจัยทางสารสนเทศศาสตร์ หน้า 337-368. นนทบุรี.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, สาขาวิชาศิลปศาสตร์.
- พรทิพย์ ดีสมโชค. (2547). *การวิเคราะห์เนื้อหา*. ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยทางนิเทศศาสตร์ หน้า
83-109. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2540). *ภาวะผู้นำ*. ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหาร
การศึกษา หน่วยที่ 5 หน้า 96-97. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์.
- สุรัตน์ ศรีราษฎร์. (2545). *การใช้คำในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์รายวัน : ศึกษา रूपคำและ
ความหมาย*. รายงานผลการวิจัยเสริมหลักสูตร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- คำจำกัดความของคำว่าทฤษฎีการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda setting). สืบค้นจาก
https://www.utwente.nl/cw/theorieenoverzicht/Theory%20Clusters/Mass%20Media/Agenda-Setting_Theory/

Book

- Bernard Berelson. (1952). *Content analysis in communication research*. Glencoe, Ill.,
Free Press.
- Ferguson, D. & J. Patten. (1988). *Journalism today!* Skokie, Ill.: National Textbook Co.
- Joan M. Reitz. (2004). *Dictionary for Library and Information Science*. USA: Libraries
Unlimited.
- Walizer M, Wiener P. (1978). *Research Methods and Analysis: Searching for
Relationships*. New York: Harper and Row.

Yukl . G. A. (1989). Leadership in organizations. Englewood Cliffs. New Jersey:
Prentice-Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ตัวอย่างแบบบันทึกข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหา
 แบบบันทึกข้อมูล

ชื่อหนังสือพิมพ์	ฉบับวันที่														
ขนาดพื้นที่ (ตารางนิ้ว) หรือร้อยละ															
ส่วนที่ 1 การนำเสนอเนื้อหาข่าว															
1.1 ประเภทของข่าว <table style="width: 100%;"> <tr> <td>☐ ข่าวในพระราชสำนัก</td> <td>☐ ข่าวสังคมและสตรี</td> </tr> <tr> <td>☐ ข่าวการเมือง</td> <td>☐ ข่าวกีฬา</td> </tr> <tr> <td>☐ ข่าวเศรษฐกิจ</td> <td>☐ ข่าวบันเทิง</td> </tr> <tr> <td>☐ ข่าวการเกษตร</td> <td>☐ ข่าวสิ่งแวดล้อม</td> </tr> <tr> <td>☐ ข่าวการศึกษา ศิลปะ วัฒนธรรม</td> <td>☐ ข่าวเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์</td> </tr> <tr> <td>☐ ข่าววิทยาศาสตร์และวิจัย</td> <td>☐ อื่นๆ (อาชญากรรม, ต่างประเทศ, ภูมิภาค)</td> </tr> </table>		☐ ข่าวในพระราชสำนัก	☐ ข่าวสังคมและสตรี	☐ ข่าวการเมือง	☐ ข่าวกีฬา	☐ ข่าวเศรษฐกิจ	☐ ข่าวบันเทิง	☐ ข่าวการเกษตร	☐ ข่าวสิ่งแวดล้อม	☐ ข่าวการศึกษา ศิลปะ วัฒนธรรม	☐ ข่าวเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์	☐ ข่าววิทยาศาสตร์และวิจัย	☐ อื่นๆ (อาชญากรรม, ต่างประเทศ, ภูมิภาค)		
☐ ข่าวในพระราชสำนัก	☐ ข่าวสังคมและสตรี														
☐ ข่าวการเมือง	☐ ข่าวกีฬา														
☐ ข่าวเศรษฐกิจ	☐ ข่าวบันเทิง														
☐ ข่าวการเกษตร	☐ ข่าวสิ่งแวดล้อม														
☐ ข่าวการศึกษา ศิลปะ วัฒนธรรม	☐ ข่าวเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์														
☐ ข่าววิทยาศาสตร์และวิจัย	☐ อื่นๆ (อาชญากรรม, ต่างประเทศ, ภูมิภาค)														
1.2 ประเภทของพาดหัวข่าว <table style="width: 100%;"> <tr> <td>☐ หัวข่าวแบบชิดซ้าย</td> <td>☐ หัวข่าวแบบพริ่ระมิตหัวกลับ</td> </tr> <tr> <td>☐ หัวข่าวแบบชิดขวา</td> <td>☐ หัวข่าวแบบพริ่ระมิตหัวตั้ง</td> </tr> <tr> <td>☐ หัวข่าวแบบบนชิดซ้ายล่างชิดขวา</td> <td>☐ หัวข่าวแบบ Centered middle line</td> </tr> <tr> <td>☐ หัวข่าวแบบเต็มคอลัมน์</td> <td>☐ หัวข่าวแบบ Centered top line</td> </tr> <tr> <td>☐ หัวข่าวแบบแถวหน้ากระดาน</td> <td>☐ หัวข่าวแบบผสม</td> </tr> <tr> <td>☐ หัวข่าวแบบใหญ่พิเศษ</td> <td>☐ หัวข่าวสลับระหว่างเนื้อข่าว</td> </tr> <tr> <td>☐ หัวข่าวแบบสุดขอบฟ้า</td> <td></td> </tr> </table>		☐ หัวข่าวแบบชิดซ้าย	☐ หัวข่าวแบบพริ่ระมิตหัวกลับ	☐ หัวข่าวแบบชิดขวา	☐ หัวข่าวแบบพริ่ระมิตหัวตั้ง	☐ หัวข่าวแบบบนชิดซ้ายล่างชิดขวา	☐ หัวข่าวแบบ Centered middle line	☐ หัวข่าวแบบเต็มคอลัมน์	☐ หัวข่าวแบบ Centered top line	☐ หัวข่าวแบบแถวหน้ากระดาน	☐ หัวข่าวแบบผสม	☐ หัวข่าวแบบใหญ่พิเศษ	☐ หัวข่าวสลับระหว่างเนื้อข่าว	☐ หัวข่าวแบบสุดขอบฟ้า	
☐ หัวข่าวแบบชิดซ้าย	☐ หัวข่าวแบบพริ่ระมิตหัวกลับ														
☐ หัวข่าวแบบชิดขวา	☐ หัวข่าวแบบพริ่ระมิตหัวตั้ง														
☐ หัวข่าวแบบบนชิดซ้ายล่างชิดขวา	☐ หัวข่าวแบบ Centered middle line														
☐ หัวข่าวแบบเต็มคอลัมน์	☐ หัวข่าวแบบ Centered top line														
☐ หัวข่าวแบบแถวหน้ากระดาน	☐ หัวข่าวแบบผสม														
☐ หัวข่าวแบบใหญ่พิเศษ	☐ หัวข่าวสลับระหว่างเนื้อข่าว														
☐ หัวข่าวแบบสุดขอบฟ้า															

1.3 ความสำคัญของการพาดหัว	☐ พาดหัวข่าวหลัก ☐ พาดหัวข่าวรอง ☐ พาดหัวข่าวนำสาม ☐ พาดหัวข่าวย่อย
1.4 คุณลักษณะของพาดหัวข่าว	☐ ประโยคประธาน ☐ ประโยคกริยา ☐ นามวลี ☐ กริยาวลี
1.5 จำนวนประเด็นในพาดหัวข่าว	☐ ประเด็นเดียว ☐ มากกว่า 1 ประเด็น
1.6 การใช้คำในพาดหัวข่าว	☐ คำทับศัพท์ ☐ ตัวย่อ ☐ สมญานาม ☐ เครื่องหมายวรรคตอน (“”, “”, -, !, ฯ, ... , อื่นๆ)
1.7 ความเป็นกลางของพาดหัวข่าว	☐ มีความเป็นกลาง ☐ ไม่มีความเป็นกลาง
1.8 ประเภทของความนำ	☐ The Who Lead ☐ The What Lead ☐ The Where Lead ☐ The When Lead ☐ The Why Lead ☐ The How Lead

1.9 ความยาวของความนำ	☐ ความนำประโยคเดียว ☐ ความนำ 2 ประโยค ☐ ความนำหลายประเด็น
1.10 คุณลักษณะการใช้ภาษาเขียนในความนำ	☐ ประธาน ☐ อนุประโยค ☐ วลี/กลุ่มคำ ☐ ข้อความที่ชัดเจน ไม่กำกวม ☐ แห้งง่าย
1.11 ความสอดคล้องของประเด็นในหัวข้อกับความนำ	☐ สอดคล้อง ☐ สอดคล้องบางส่วน ☐ กำกวม ☐ ไม่สอดคล้อง
ส่วนที่ 2 ลักษณะบทบาทหน้าที่ที่ปรากฏในเนื้อหาข่าว	
บทบาทหน้าที่ของผู้นำ	☐ ทักษะด้านการควบคุมและจัดระเบียบในสังคม ☐ ทักษะในด้านการใช้ความรุนแรง ☐ ทักษะด้านพิธีการยอมรับของสมาชิกในสังคม ☐ ทักษะด้านการต่อรอง ☐ ทักษะด้านโฆษณาชวนเชื่อ ☐ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ☐ ทักษะด้านสติปัญญา

ส่วนที่ 3 ลักษณะความเป็นผู้นำที่ปรากฏในเนื้อหาข่าว	
ประเภทของผู้นำ	คุณลักษณะ
☐ ผู้นำแบบอิตาเลียน (Authoritarian)	☐ ใช้อำนาจตลอดเวลา ☐ รู้ข้อเท็จจริงแต่ผู้เดียว/ สั่งการตามอารมณ์ ☐ สั่งการจากเบื้องบน ☐ ข้อเสนอต่างๆ ☐ ผู้ช่วย คือ ผู้ได้บังคับบัญชา ไม่มีการแบ่งงาน ☐ ประธานมักพูดคนเดียว
☐ ผู้นำแบบเสรี (Laissez-faire leader)	☐ ไม่มีความริเริ่ม ☐ ทำงานโดยไม่คำนึงถึงหลักการ ☐ ไม่มีการกำหนดการวัตถุประสงค์แน่นอน ☐ ไม่มีการประเมินผลงาน
☐ ผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic leader)	☐ ให้ผู้บังคับบัญชาได้ใช้ความคิด ☐ จัดสรร แบ่งงาน และมอบหมาย ตามความเหมาะสม ☐ รับฟัง-แลกเปลี่ยนความคิดเห็น/ ประสานงานอย่างจริงจังและเต็มที่/ ทำงานเป็นทีม

ภาคผนวก ข

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เจาะลึก

1. ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบสัมภาษณ์
2. นโยบายของหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าวบริหารประเทศของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ขณะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเป็นอย่างไร
3. ในกองบรรณาธิการ มีวิธีคัดเลือกประเด็นข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ขณะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอย่างไร
4. การคัดเลือกข่าวในแต่ละวันให้น้ำหนักต่อเหตุการณ์และแหล่งข่าวอย่างไร
5. หนังสือพิมพ์มีการนำเสนอเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา อย่างไรในหน้าหนังสือพิมพ์
6. แนวทางการกำหนดประเด็นข่าวเกี่ยวกับพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในแต่ละวันเป็นอย่างไร
7. แนวทางการเขียนข่าว และการพาดหัวข่าวเกี่ยวกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นอย่างไร
8. แนวทางการสัมภาษณ์ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา และแหล่งข่าวคนอื่นๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับพล.อ.ประยุทธ์ เป็นอย่างไร
9. หน้า 1 ของหนังสือพิมพ์มีความสำคัญหรือไม่ อย่างไร
10. บุคลิกภาพของพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ก่อนการสัมภาษณ์ ระหว่างการสัมภาษณ์ และหลังการสัมภาษณ์ แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
11. จงอธิบายลีลา ท่าทาง การให้สัมภาษณ์ของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่พบบ่อยเป็นอย่างไร
12. บทบาทของสื่อมวลชนในการเป็นผู้กำหนดวาระข่าวสาร มีความสำคัญอย่างไร

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวกฤตยา เชื้อมวราศาสตร์
วันเดือนปีเกิด	22 กุมภาพันธ์ 2531
วุฒิการศึกษา	ปีการศึกษา 2553 : วารสารศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา หนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ (เกียรตินิยมอันดับสอง) คณะ วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ตำแหน่ง	ผู้สื่อข่าว หนังสือพิมพ์มติชน

